Mineko Iwasaki

în colaborare cu Rande Brown

Adevărata viață de gheișă

memorii/jurnale/convorbiri

HUMANITAS

„Mulți afirmă, scrie cu modestie Mineko Iwasaki, că am fost cea mai bună gheișă din generația mea; am fost cu siguranță gheișa care s-a bucurat de cel mai mare succes.“ Instruită de la vârsta de cinci ani pentru această dificilă profesie, Mineko (născută în 1949) a trăit printre alte *geiko* („femei ale artei“) într-o *okiya* din faimosul *karyukai* Gion Kobu al Kyoto-ului și a practicat străvechile ritualuri nipone ale primirii de oaspeți. Voluntară, perseverentă, iubind cu patimă dansul, a devenit una dintre cele mai prețuite gheișe din istoria profesiei, fiind socotită „Comoară națională“, un titlu rezervat în Japonia doar marilor artiști. I-a avut drept oaspeți, printre mulți alții, pe prințul Charles al Marii Britanii, președintele american Gerald Ford și secretarul de stat Henry Kissinger. Dr. Tanigawa și dr. Yukawa (Premiul Nobel pentru fizică) s-au numărat printre mentorii ei. Poate pentru că se transformase într-o legendă, Mineko a vrut să aibă o viață proprie: la 29 de ani s-a retras, s-a măritat, a devenit mamă și astăzi duce o existență liniștită, dar împlinită într-o suburbie a Kyoto-ului. La un moment dat, a servit drept sursă de inspirație unui scriitor a cărui carte a ajuns un foarte mare bestseller. Însă Mineko Iwasaki nu vrea să fie evocat acest episod, pe care-l socotește stânjenitor...

Adevărata viață de gheișă este povestea ei: simplă, demnă, înduioșătoare uneori – și absolut autentică.

Alte apariții în aceeași serie

Nicolas Bouvier *Rostul lumii. Jurnalul unei călătorii*
Jeni Acterian *Jurnalul unei fete greu de mulțumit* (ediție nouă, revăzută)
Mihai Cantuniari *Bărbatul cu cele trei morți ale sale* (memorii)
Annie Bentoiu *Timpul ce ni s-a dat. Memorii 1944-1947*
Sanda Stolojan *Amurg senin. Jurnal din exilul parizian 1997-2001*

ISBN 978-973-50-1812-2

MINEKO IWASAKI, născută în 1949, a fost gheişa numărul unu a Japoniei până la sfârşitul anilor 1970, când s-a retras din viața profesională. Astăzi trăieşte într-o suburbie a Kyoto-ului, împreună cu familia sa.

RANDE BROWN este o renumită traducătoare din japoneză, fondatoarea East West Communications şi membră fondatoare în consiliul de conducere al publicației *Tricycle: The Buddhist Review*.

MINEKO IWASAKI
în colaborare cu
RANDE BROWN

Adevărata viață de gheișă

Cu fotografii din arhiva autoarei
şi un glosar de termeni japonezi

Traducere din engleză de
ANCA FOCŞENEANU

HUMANITAS
BUCUREŞTI

În Japonia, țară insulară situată în Asia de est, există cartiere speciale, numite *karyukai*, destinate degustării plăcerilor estetice. În aceste cartiere locuiesc şi lucrează artistele profesioniste cunoscute sub numele de gheişe.

Cuvântul *karyukai* înseamnă „lumea florii şi a salciei". Fiecare gheişă în parte este frumoasă precum o floare şi este grațioasă, mlădioasă şi în acelaşi timp puternică precum o salcie.

De-a lungul istoriei vechi de trei sute de ani a acestor karyukai, nici o femeie din această lume nu a încercat să destăinuie publicului povestea sa. Eram împiedicate să facem asta de legi nescrise, de puterea tradiției şi de sacralitatea chemării noastre unice.

Dar simt că acum a venit vremea să vorbim. Aş vrea să aflați ce înseamnă cu adevărat o viață de gheişă, o viață plină de exigențe profesionale extraordinare, dar şi de recompense de neasemuit. Mulți afirmă că am fost cea mai bună gheişă din generația mea; am fost cu siguranță gheişa care s-a bucurat de cel mai mare succes. Şi totuşi, era o viață pe care am simțit-o prea supusă constrângerilor ca s-o pot continua. Aşa încât, în cele din urmă, a trebuit să renunț la ea.

De multă vreme doresc să spun povestea vieții mele.

Mă numesc Mineko.

Nu este numele meu adevărat, numele pe care mi l-a dat tatăl meu la naştere. E numele meu de artistă profesionistă. Mi-a fost dat, când aveam cinci ani, de către conducătoarea familiei de femei care m-a crescut în tradiția gheişelor. Numele acestei familii este Iwasaki. Am fost adoptată legal şi desemnată moştenitoare a numelui, a afacerii şi a bunurilor acestei familii la vârsta de zece ani.

Mi-am început cariera foarte devreme. Unele întâmplări care au avut loc pe când aveam doar trei ani m-au convins că eram făcută pentru cariera asta.

M-am mutat în casa de gheişe Iwasaki la cinci ani, iar la şase mi-am început pregătirea artistică. Adoram dansul. A devenit pasiunea căreia m-am dăruit pe deplin. Eram hotărâtă să devin cea mai bună – şi am devenit.

Dansul a fost cel care m-a ajutat să continui atunci când celelalte exigențe ale profesiei mi se păreau prea greu de dus. Şi spun asta la propriu. Cântăream cam 40 de kilograme. Un chimono adevărat, împreună cu podoabele şi ornamentele pentru păr, poate ajunge cu uşurință la 20 de kilograme. Nu e deloc uşor să-l porți. Mi-ar fi plăcut doar să dansez, dar sistemul m-a forțat să debutez ca gheişă adolescentă, *maiko*, la cincisprezece ani.

Casa de gheişe Iwasaki se afla în cartierul Gion Kobu din Kyoto, cel mai faimos şi tradițional karyukai. Aici mi-am desfăşurat întreaga mea carieră de gheişă profesionistă.

În Gion Kobu nu folosim denumirea de *gheişă* (care înseamnă „artistă"), ci termenul mai specific de *geiko*, „femeie a artelor". Unul dintre cele mai faimoase tipuri de geiko, cunoscut în întreaga lume ca simbol al oraşului Kyoto, este *maiko*, tânără dansatoare sau „femeie a dansului". În consecință, voi folosi în această carte denumirile de *geiko* şi *maiko*.

Când am împlinit douăzeci de ani, mi-am „schimbat gulerul", rit de trecere ce indică transformarea din maiko în geiko adultă. Pe măsură ce câştigam experiență profesională, am fost

din ce în ce mai dezamăgită de intransigența și spiritul conservator al sistemului și am încercat să inițiez reforme care să sporească posibilitățile de educație, independența financiară și drepturile femeilor care practică această meserie. Am fost atât de descurajată de incapacitatea mea de a schimba ceva încât, în cele din urmă, am hotărât să renunț la poziția în care ajunsesem și să mă retrag. Spre consternarea familiei mele adoptive, am făcut acest lucru la douăzeci și nouă de ani, exact când gloria mea atinsese apogeul. Am închis okiya Iwasaki, apoi am supravegheat eu însămi împachetarea chimonourilor de nepreţuit, cu ornamentele și bijuteriile lor, și am plecat din Gion Kobu. M-am căsătorit și astăzi am o familie.

Am trăit în karyukai în anii '60 și '70, perioadă în care Japonia se transforma radical dintr-o societate postfeudală într-una modernă. Dar existența mea se derula într-o lume aparte, un univers special cu o misiune și o identitate ce se bazau pe păstrarea tradițiilor vechi și venerabile din trecut. Și îndeplineam această misiune cu toată dăruirea.

Maiko și geiko își încep carierele locuind și fiind instruite într-o casă specială numită *okiya* (un fel de cămin), cuvânt tradus de obicei prin „casă de gheișe". Sunt supuse unui regim foarte riguros de lecții și repetiții permanente, asemănătoare ca solicitare cu cele ale unei prime-balerine, unui pianist sau cântăreț de operă din Occident. Patroana okiyei o sprijină în totalitate pe geiko în efortul ei de a deveni o profesionistă, și apoi, după ce și-a făcut debutul, continuă să vegheze asupra carierei ei. O tânără geiko trăiește în okiya o perioadă de timp stabilită prin contract. În general, această perioadă este de cinci până la șapte ani, timp în care, prin activitatea sa, geiko recompensează okiya pentru banii investiți în pregătirea ei. După terminarea acestei perioade, ea devine independentă și se mută pe cont propriu, continuând însă să mențină o relație strânsă cu okiya în care s-a format și care îi administrează în continuare activitatea.

Excepția de la regulă este acea geiko care a fost numită *atotori*, adică moștenitoarea okiyei. Ea primește numele de familie al okiyei fie prin naștere, fie prin adopție și locuiește aici pe tot parcursul carierei sale.

Maiko și geiko merg să bucure oaspeții cu talentele lor artistice în localuri de petreceri speciale și exclusiviste cunoscute drept *ochaya*, noțiune tradusă literal prin „casă de ceai". Apărem regulat în astfel de localuri la petreceri private, date pentru grupuri selecte de invitați. De asemenea, avem apariții publice într-o serie de evenimente și reprezentații anuale. Cel mai faimos dintre aceste evenimente este *Miyako Odori* (Dansul Cireșilor). Programele de dans pentru Miyako Odori sunt foarte spectaculoase și atrag un public entuziast din toată lumea. Acest spectacol de dans se prezintă în aprilie pe scena propriului nostru teatru, Kaburenjo.

Noțiunea de gheișă, sau geiko în cazul meu, este înconjurată de mult mister și e în general înțeleasă greșit. Sper ca istorisirea mea să explice mai bine ce este cu adevărat o gheișă și să constituie o mărturie despre această componentă aparte a istoriei culturale japoneze.

Vă invit, așadar, să mă însoțiți într-o călătorie prin lumea extraordinară din Gion Kobu.

1

Faptul că mi-am ales această profesie este o ironie a soartei.

O geiko de primă clasă este întotdeauna în lumina reflectoarelor, în timp ce eu mi-am petrecut o bună parte din copilărie ascunzându-mă într-un dulap întunecos*. O geiko de primă clasă își folosește toate talentele și cunoștințele de care dispune pentru a-și încânta audiența, pentru ca orice persoană cu care intră în contact să se simtă minunat, în timp ce eu prefer activitățile solitare. O geiko de primă clasă este o salcie care atrage toate privirile și se înclină în fața voinței altora, în timp ce eu sunt încăpățânată din naștere, gata să ripostez oricând și foarte, foarte mândră.

În timp ce o geiko de primă clasă este neîntrecută în a crea o atmosferă de relaxare și bună dispoziție, mie nu-mi place în mod special compania celorlalți.

O geiko faimoasă nu e niciodată singură, nici măcar pentru o clipă, iar eu mi-am dorit întotdeauna să fiu doar cu mine însămi.

E ciudat, nu-i așa? E ca și cum am ales singură și cu bună știință cel mai greu drum, un drum care să mă forțeze să-mi înfrunt și să-mi înving propriile limite.

---

* Casele tradiționale japoneze au dulapuri mari în perete, unde se pun peste zi așternuturile și alte lucruri. (*N.t.*)

De fapt, dacă nu aş fi intrat în karyukai, cred că aş fi devenit călugăriţă budistă. Sau poate poliţistă.

E greu să vă explic cum de m-am hotărât la o vârstă atât de fragedă să intru în karyukai. De ce un copil care îşi adoră părinţii ar hotărî, din proprie voinţă, să-i părăsească? Pentru că acesta e adevărul, eu am hotărât să aleg acea profesie şi acel loc de muncă, trădându-mi astfel părinţii.

Dar mai bine să vă spun cum s-a întâmplat, şi poate că motivul va reieşi mai clar din povestire.

Acum, când privesc în urmă la viaţa mea, îmi dau seama că singura perioadă în care am fost cu adevărat fericită a fost aceea în care am locuit cu părinţii. Mă simţeam protejată şi în acelaşi timp liberă, pentru că, deşi eram foarte mică, eram lăsată singură şi mi se îngăduia să fac exact aşa cum îmi plăcea. După ce am plecat de acasă, la vârsta de cinci ani, nu am mai fost niciodată cu adevărat singură şi liberă – şi tot timpul am încercat să le fac pe plac altora. Toate bucuriile şi victoriile mi-au fost umbrite de sentimente contradictorii şi de ceva întunecat, chiar tragic, care a devenit parte din fiinţa mea.

Părinţii mei se iubeau foarte mult. Erau un cuplu interesant. Tata se trăgea dintr-o familie de vechi aristocraţi şi domni feudali care decăzuseră în timpuri de restrişte. Mama provenea dintr-o familie de piraţi deveniţi medici şi foarte bogaţi. Tata era înalt şi sfrijit. Era foarte inteligent, activ şi vesel. De asemenea, foarte strict. Mama era exact opusul lui: scundă şi durdulie, cu o faţă rotundă, drăguţă şi piept bogat. În toate privinţele în care tata era sever, mama era blândă. Totuşi amândoi aveau putere de convingere, ştiau să aline, erau împăciuitori. Numele tatei era Shigezo Tanakaminamoto (în japoneză clasică Tanakaminamoto no Shigezo), iar al mamei Chie Akamatsu.*

---

* *Nota editorului american*: Numele japoneze sunt scrise în carte în ordinea prenume, nume, cu excepţia personajelor istorice în cazul cărora s-a păstrat ordinea tradiţională japoneză, nume urmat de prenume.

Familia noastră fusese înființată de Fujiwara no Kamatari, un bărbat căruia i se dăduse titlul de nobil pentru toată viața.

Familia Tanakaminamoto a dăinuit timp de cincizeci și două de generații.

Membrii familiei de aristocrați Fujiwara au ocupat în mod tradițional funcția de regenți ai împăratului. În timpul domniei împăratului Saga, Fujiwara no Motomi a primit rangul de *daitoku* (cel mai înalt rang de ministru al curții, stabilit de Shotoku Taishi*). El a murit în 782. Fiica lui, prințesa Tanaka, s-a căsătorit cu împăratul Saga și a dat naștere unui prinț numit Sumeru, al optulea în ordinea succesiunii imperiale. În calitate de membru al suitei împăratului, i s-a dat numele de Tanakaminamoto și a devenit un nobil independent.

Minamoto este un nume pe care nu aveau dreptul să-l poarte decât aristocrații. Familia a continuat să ocupe poziții înalte, precum cea de oficiali însărcinați cu sanctuarele shintoiste și templele budiste. Astfel, cei din familia Tanakaminamoto au slujit coroana imperială mai bine de o mie de ani.

La mijlocul secolului 19, în Japonia au avut loc mari schimbări. Dictatura militară care condusese țara timp de 650 de ani a fost înlăturată și împăratul Meiji** a devenit conducătorul guvernului. Sistemul feudal se destrăma, iar Japonia a început să se dezvolte ca stat-națiune modern. Aristocrația și intelectualii, în frunte cu împăratul, discutau aprins despre cum avea să arate viitorul țării.

La acea vreme, străbunicul meu, Tanakaminamoto no Sukeyoshi, dorea de asemenea o schimbare. Era sătul de lupta fără sfârșit între diferitele grupări ale aristocrației și voia să scape

---

* Regent al împărătesei Suiko și unul dintre cele mai importante personaje ale istoriei japoneze; este cunoscut pentru sprijinul acordat introducerii budismului în Japonia și stabilirii unei ierarhii a rangurilor, cea la care se face referire aici. (*N.t.*)

** Împăratul care, prin Restaurația Meiji (1868), a primit din nou puterea, deținută până atunci de shoguni, cei care fuseseră pentru câteva secole conducătorii reali ai Japoniei. (*N.t.*)

de îndatoririle neplăcute pe care i le impunea poziția sa. Împăratul a decis să mute capitala de la Kyoto, unde fusese timp de peste un mileniu, la Tokyo*. Rădăcinile familiei mele erau adânc înfipte în locul de baștină. Străbunicul meu nu dorea să părăsească aceste meleaguri. În calitate de cap al familiei, a luat o hotărâre capitală: aceea de a renunța la titlul nobiliar și a intra în rândul oamenilor obișnuiți.

Împăratul i-a cerut să rămână printre aristocrați, dar el a declarat mândru că e un om al poporului. Atunci împăratul a insistat ca măcar să-și păstreze numele, ceea ce a acceptat. Astăzi, în viața obișnuită, familia folosește forma prescurtată a acestui nume, și anume Tanaka.

Deși decizia străbunicului era nobilă în sine, ea a însemnat un dezastru pentru starea financiară a familiei. Renunțarea la titlu însemna, desigur, și pierderea proprietății, care i-a fost luată odată cu titlul. Proprietatea familiei cuprindea o arie vastă în nord-estul orașului Kyoto, delimitată de sanctuarul Tanaka în sud și de templul Ichijoji în nord și întinsă pe mii de acri.

Străbunicul meu și descendenții săi nu și-au mai revenit niciodată din punct de vedere financiar după această pierdere. N-au fost în stare să-și găsească un loc în noua economie care se dezvolta în țară; s-au complăcut să lâncezească într-o sărăcie nobilă, cheltuindu-și economiile și amăgindu-se cu ideea lor demodată de superioritate inerentă. Unii dintre ei au reușit să se specializeze în artele ceramicii.

Mama provine din familia Akamatsu. În timpuri de demult, strămoșii ei erau pirați legendari care puneau în pericol rutele comerciale din zona Mării Interioare și din afară, spre Coreea și China. Au făcut avere pe căi necurate, însă au reușit s-o transforme într-o avere legitimă la vremea nașterii mamei. Familia Akamatsu nu slujise nici un *daimyo***, dar avusese puterea și dreptul

---

* Capitala imperială a fost într-adevăr mutată odată cu Restaurația Meiji de la Kyoto la Tokyo. (*N.t.*)

** Domn feudal japonez. (*N.t.*)

de a conduce vestul Japoniei. Primise numele de Akamatsu de la împăratul Gotoba (1180–1239).

Implicându-se în comerțul cu mărfuri străine, membrii familiei au dobândit cunoștințe privind plantele medicinale și folosirea lor. Au devenit vraci, ajungând în cele din urmă medicii privați ai clanului Ikeda, baronii feudali din Okayama. Mama moștenise arta de a vindeca de la strămoșii ei și i-o transmisese și tatălui meu.

Părinții mei erau amândoi artiști. Tata terminase o școală de artă și devenise pictor de țesături pentru chimonouri de mare clasă, precum și bun cunoscător de porțelanuri de valoare.

Mama adora chimonourile. Într-o zi, fiind într-un magazin de chimonouri, dăduse din întâmplare peste tata, care s-a îndrăgostit de ea la prima vedere. A fost nevoie s-o curteze îndelung. Mama credea că o relație între ei era imposibilă din cauza prea marii diferențe de statut social. Tata o ceruse în căsătorie de trei ori, dar ea îl refuzase. În cele din urmă, tata a lăsat-o gravidă cu sora mea mai mare. Asta a obligat-o să accepte căsătoria.

La vremea aceea, tata era foarte solicitat și câștiga mulți bani. Creațiile lui se vindeau cu prețurile cele mai mari și în fiecare lună aducea acasă un venit foarte bun. Dar oferea o mare parte din acest câștig părinților săi care nu aveau altă sursă de venit. Bunicii mei locuiau cu întreaga lor familie într-o casă enormă din zona Tanaka a orașului, ținând și un număr mare de servitori. Prin anii '30, familia își terminase aproape toate economiile. Unii bărbați își încercaseră norocul în poliție sau în serviciile publice, dar nici unul nu reușise să-și mențină slujba pentru mai multă vreme. Pur și simplu nu erau obișnuiți să muncească pentru a-și câștiga existența. Tata trebuia să suporte toate cheltuielile casei.

De aceea, deși tata nu era fiul lor cel mai mare*, bunicii au insistat ca el și mama să locuiască la ei după căsătorie. Aveau nevoie, de fapt, de banii tatei.

---

* In Japonia se consideră că fiul cel mai mare are obligația de a avea grijă de părinți. (*N.t.*)

Lucrurile nu au mers bine. Bunica, pe nume Tamiko, avea un caracter aprig, greu de suportat, era autoritară şi se supăra uşor, fiind exact opusul mamei, blândă şi docilă. Mama fusese cea crescută ca o prinţesă, dar bunica o trata ca pe o servitoare. A persecutat-o încă de la început, criticând vehement istoria familiei ei. Existaseră câţiva criminali notorii în familia Akamatsu, dar bunica se purta ca şi cum tot neamul mamei ar fi fost contaminat. Socotea că mama nu era destul de bună pentru fiul ei.

Pasiunea bunicii Tamiko era scrima, bunica fiind o maestră în mânuirea halebardei japoneze, *naginata*. Blândeţea mamei o înnebunea şi a început s-o chinuie, ameninţând-o făţiş cu ascuţişul armei. O urmărea prin casă! Era bizar şi foarte înfricoşător. Odată, bunica a mers prea departe. I-a tăiat mamei, în multe locuri, brâul – *obi* –, desprinzându-i-l de pe trup. Asta a fost picătura care a umplut paharul.

La acea vreme, părinţii mei aveau deja trei copii, două fete şi un băiat. Fetele se numeau Yaeko şi Kikuko. Yaeko avea zece ani, iar Kikuko opt. Tata nu ştia ce să facă, pentru că nu avea destui bani pentru a-şi susţine şi părinţii, şi o casă separată. A discutat despre necazurile sale cu un partener de afaceri, un distribuitor de ţesături pentru chimonouri. Acesta i-a vorbit despre karyukai şi l-a îndemnat să încerce măcar o dată să vorbească cu una dintre patroanele de okiya de acolo.

Tata s-a întâlnit cu patroana okiyei Iwasaki din Gion Kobu, una dintre cele mai bune case de gheişe din Japonia, şi cu o patroană din Pontocho, alt cartier de gheişe din Kyoto. A găsit loc şi pentru Yaeko, şi pentru Kikuko şi a primit, prin contract, bani pentru ucenicia lor ca geiko. Urmau să fie iniţiate în artele tradiţionale, etichetă şi bunele maniere şi să fie sprijinite total în carierele lor. Odată devenite adevărate geiko urmau să fie independente, toate datoriile fiind şterse şi toţi banii câştigaţi aparţinându-le. În calitate de intermediar şi manager al carierelor lor, okiya continua să primească un procentaj din câştigurile fetelor.

Legătura creată între familia noastră şi karyukai prin această decizie a tatei avea să influenţeze vieţile noastre pentru multă vreme. Surorile mele au fost disperate când au trebuit să părăsească raiul ocrotitor din casa bunicilor. Yaeko nu şi-a putut niciodată înfrânge sentimentul că a fost abandonată. E supărată şi are resentimente şi astăzi.

Părinţii mei s-au mutat cu fratele meu mai mare într-o casă din Yamashina, o suburbie a oraşului Kyoto. În anii care au urmat, mama a născut încă opt copii. În 1939, strâmtoraţi financiar ca întotdeauna, părinţii mei şi-au mai trimis o fiică, pe sora mea Kuniko, la okiya Iwasaki, pentru a deveni asistentă a patroanei.

Eu m-am născut în 1949, când tata avea cincizeci şi trei de ani, iar mama patruzeci şi patru. Am fost ultimul copil, născută pe 2 noiembrie, în zodia Scorpionului, în Anul Boului. Părinţii mi-au pus numele Masako.

Ştiam că familia noastră e formată din noi zece. Părinţii, patru fraţi mai mari (Seiichiro, Ryozo, Kozo şi Fumio) şi trei surori mai mari (Yoshiko, Tomiko şi Yukiko). Nu ştiam de existenţa celorlalte trei fete.

Casa noastră era mare şi avea multe coridoare. Era situată pe malul unui canal, aşezată pe o bucată întinsă de pământ, fără alte case în jur. Era înconjurată de pâlcuri de bambus şi copaci, iar în spate avea un munte. Ajungeai la casă pe un pod de beton peste canal. În faţa casei era un iaz înconjurat de flori. Urma apoi o grădină cu smochini şi copaci de piper. În spatele casei se găseau o curte mare cu un coteţ plin cu găini, un eleşteu doldora de crapi, o cuşcă pentru câinele nostru Koro şi grădina de zarzavaturi a mamei.

La parterul casei se aflau un salon, o cameră cu altar, o cameră de zi, o cameră cu vatră pentru luat masa, o bucătărie, alte două camere, camera de lucru a tatei şi baia. La etaj mai erau două camere, exact deasupra bucătăriei. Toţi copiii dormeau la etaj. Doar eu dormeam jos cu părinţii.

Îmi amintesc cu bucurie o întâmplare. Era în timpul sezonului ploios. Aveam un eleşteu mare şi rotund în fața casei. Tufa de hortensie de lângă eleşteu era înflorită şi albastrul strălucitor al florilor se armoniza cu verdele copacilor.

Era o zi perfect calmă. Deodată au început să cadă picături mari de ploaie. Mi-am adunat repede jucăriile de sub arbustul de piper şi am fugit în casă. Mi-am pus lucrurile pe un raft lângă lada de mahon.

De îndată ce toată lumea a ajuns acasă, a început să toarne cu găleata. Ploaia venea în valuri. Mi s-a părut că nu trecuseră nici câteva minute şi eleşteul a început să se reverse peste mal, iar apa a început să pătrundă în casă. Ne-am grăbit cu toții să ridicăm *tatami* (rogojinile de dormit). Totul mi se părea tare distractiv.

După ce am salvat cât s-a putut din rogojini, am primit fiecare câte două bomboane de căpşuni, învelite într-o hârtie cu poza unei căpşuni. Alergam în jurul casei şi mâncam bomboanele. Câteva tatami pluteau pe apă. Părinții mei s-au aşezat pe ele şi le-au folosit ca plută, alunecând cu ele dintr-o cameră într-alta. Se distrau mai bine ca toți!

A doua zi, tata ne-a adunat şi ne-a spus: „Ei bine, trebuie să facem curat în casă şi în curte. Seiichiro, iei o echipă şi lucrați la râpa din spate, Ryozo, iei o echipă şi cureți desişul de bambus, Kozo, iei o echipă şi cureți rogojinile, Fumio o iei pe sora ta mai mică Masako şi faceți ce spune mama. Ați înțeles? Să faceți o treabă bună!

„Dar tu, tată, ce vei face?", am vrut noi să ştim.

„Cineva trebuie să stea aici, la castel, şi să vă încurajeze", a răspuns.

Strigătul lui de luptă ne dăduse avânt, dar mai era o problemă. Tot ce avuseserăm de mâncat cu o seară înainte fuseseră bomboanele de căpşuni şi nu putuserăm dormi de foame. Eram lihniți. Toată mâncarea fusese luată de apă.

Când ne-am plâns tatei, el a zis: „O armată nu poate lupta cu stomacul gol. Deci ar fi mai bine să mergeți să căutați provizii. Aduceți-le aici, la castel."

După ce au primit ordinele, frații şi surorile mele mai mari au plecat, întorcându-se cu orez şi lemne de foc. Mă simțeam fericită că am frați şi surori – şi foarte recunoscătoare pentru bolul de orez pe care l-am primit.

În acea zi nimeni nu s-a dus la şcoală şi am dormit ca şi cum nu ar mai fi existat ziua de mâine.

Altă dată, m-am dus, ca de obicei, să hrănesc găinile şi să strâng ouăle. Cloşca noastră se numea Nikki. S-a înfuriat şi m-a gonit înspre casă; în prag, m-a ajuns şi m-a ciupit de picior. Tata s-a supărat şi a înşfăcat-o.

A ridicat-o şi a zis: „Te voi omorî pentru asta." I-a sucit gâtul chiar acolo şi a atârnat stârvul ei de gât, sub streaşina casei. (De obicei le atârna de picioare.) A lăsat-o acolo până s-au întors toți acasă.

Când au văzut-o, toți s-au gândit: „O, vom avea găină la ceaun astă-seară." Dar tata le-a spus aspru: „Priviți bine şi învățați ceva din asta. Această lighioană a ciupit-o pe scumpa noastră Masako. Drept consecință, a murit. Nu uitați: nu e niciodată voie să răniți un om sau să-i produceți durere. N-o să vă las. Ați înțeles?" Toți am afirmat că da.

Seara am avut găină la ceaun din sărmana Nikki. N-am putut mânca.

Tata a zis: „Masako, trebuie s-o ierți pe Nikki. În cea mai mare parte a timpului, a fost o găină cuminte. Trebuie să mănânci, astfel ca ea să poată atinge iluminarea budistă."

„Dar mă doare burta... De ce n-o ajuți tu şi cu mama în locul meu pe Nikki să devină Buddha?" Apoi am spus o scurtă rugăciune.

„E o idee bună. Hai să facem cum zice Masako, să mâncăm toți găina ca să poată deveni Buddha."

Fiecare a spus o rugăciune pentru găină, apoi s-au repezit din tot sufletul s-o ajute pe Nikki să devină Buddha.

Altă dată, într-un rar moment de sociabilitate, mă jucam cu toți ceilalți copii. Eram pe panta muntelui din dreapta casei noastre. Săpaserăm o groapă mare şi, aducând din bucătărie toate cratițele, tigăile şi vasele, le aruncaserăm acolo.

Ne jucam în apropierea cetății secrete a fratelui meu. Şi eram în toiul distracției când fratele meu mai mare m-a somat să mă urc într-un pin aflat chiar acolo.

Craca a cedat şi am căzut în iazul din fața casei. Camera de lucru a tatei dădea spre iaz. A auzit zgomotul produs când am plonjat în apă. Probabil că s-a mirat, dar nu a reacționat exagerat. M-a privit şi m-a întrebat calm: „Ce faci?“

„Sunt în iaz“, am răspuns.

„E prea frig ca să stai în iaz. Dacă răceşti? Cred că ar fi mai bine să ieşi de-acolo.“

„Ies în câteva minute.“

Tocmai atunci a apărat mama şi a preluat controlul. „Nu mai râdeți de ea! a spus. Ieşi imediat de acolo!“

Tata m-a scos fără tragere de inimă din iaz şi m-a dus în baie.

Totul ar fi trebuit să se termine aici, dar mama s-a dus la bucătărie să pregătească cina. În bucătărie nu mai era nimic. L-a strigat pe tata care făcea baie împreună cu mine*.

„Dragule, cred că avem o problemă. N-o să pot pregăti cina. Ce să fac?“

„Ce naiba spui? De ce nu poți pregăti cina?“

„Pentru că nu mai e nimic aici. Toate lucrurile noastre au dispărut.“

Auzind această conversație, m-am gândit că ar fi mai bine să-i anunț pe toți că boacăna noastră fusese descoperită, aşa că am luat-o spre pe uşă. Dar tata m-a prins de guler şi m-a ținut strâns.

---

* În Japonia se obişnuieşte ca, atunci când sunt mici, copiii să facă baie împreună cu părinții. (*N.t.*)

În curând, toți au venit acasă. (Mai bine n-ar fi venit!) Tata se pregătea să dea pedeapsa lui obişnuită, constând în a-i alinia pe toți şi a-i pocni peste cap cu o sabie de bambus. De obicei stăteam lângă el când făcea asta (gândindu-mă, o, cât trebuie să doară). Dar de data asta a fost altfel. A țipat la mine. „Şi tu, Masako. Ai participat şi tu!“ Am început să mă smiorcăi în timp ce mă punea în rând cu ceilalți. Îmi amintesc că i-am spus „tati“, dar m-a ignorat. „Şi tu ai făcut asta.“ Nu m-a lovit la fel de tare ca pe ceilalți, dar a fost totuşi un şoc. Nu mă bătuse niciodată până atunci.

Nu am primit nimic de mâncare. Frații şi surorile mele plângeau în timp ce făceau baie. Apoi am fost trimişi la culcare. Fratele meu s-a plâns că era atât de flămând încât plutise în cadă ca un balon.

Pentru că părinții mei aveau de-a face cu arta, locuința noastră era plină de obiecte frumoase: cristale de cuarț care luceau în soare, decorații plăcut mirositoare de pin şi bambus, pe care le suspendam când venea Anul Nou, ustensile şi accesorii cu aer exotic, pe care mama le folosea pentru a prepara ierburile medicinale, instrumente muzicale sclipitoare, ca fluierul *shakuhachi* din bambus al tatei şi lăuta *koto* a mamei, o colecție de vase de ceramică decorate de mână. Ne mândream şi cu cada de baie, de stil vechi, arătând ca o enormă supieră de fier.

Tata era conducătorul acestui mic regat. Avea atelierul acasă şi lucra aici împreună cu câțiva dintre numeroşii lui ucenici. Mama învățase de la tata tehnica japoneză tradițională de vopsit pânză, *roketsuzome*, şi devenise o profesionistă în domeniu. Părinții mei erau recunoscuți pentru leacurile lor pe bază de plante. Tot timpul veneau la noi oameni care le cereau să le prepare ceva.

Mama nu era prea robustă fizic. Suferise de malarie, şi asta îi slăbise inima. Totuşi avusese tăria şi perseverența să nască unsprezece copii.

Când nu eram cu unul dintre părinți, preferam singurătatea companiei oricui altcuiva. Nu-mi plăcea să mă joc nici măcar cu surorile mele. Îmi plăcea liniştea şi nu suportam tot acel zgomot pe care-l făceau ceilalți copii. Când se întorceau de la şcoală, mă ascundeam sau găseam vreun alt mod de a-i ignora.

Petreceam mult timp ascunsă. Casele japoneze sunt mici şi sărac mobilate dacă le judecăm după standardele occidentale, dar au dulapuri în perete foarte spațioase. Este aşa pentru că noi punem aici multe lucruri din casă atunci când nu le folosim, de exemplu aşternuturile. Ori de câte ori eram supărată sau stânjenită de ceva, ori de câte ori voiam să mă concentrez sau să mă relaxez, mă adăposteam în dulap.

Părinții mi-au înțeles nevoia de a fi singură şi nu m-au forțat niciodată să mă joc cu ceilalți copii mai mari. Desigur, mă supravegheau, dar îmi respectau intimitatea.

Şi totuşi îmi amintesc vrăjită de vremea când familia era reunită. Momentele mele favorite erau serile cu lună, când părinții mei interpretau duete, tata cântând la shakuhachi, iar mama la koto. Ne strângeam în jurul lor să-i ascultăm. Nu aveam nici cea mai mică idee că aceste idilice concerte aveau să se sfârşească.

Dar în curând s-au sfârşit.

2

Îmi amintesc cu exactitate când a început să mi se schimbe viața.

Era o după-amiază rece de iarnă, la puțin timp după ce împlinisem trei ani. La părinții mei venise în vizită o femeie. O femeie foarte bătrână. Cum eram neobişnuit de ruşinoasă în fața necunoscuților, m-am ascuns în dulap exact în clipa când a intrat în holul de la intrare. Stăteam acolo pe întuneric şi ascultam ce vorbeau. Era ceva ce mă atrăgea la femeia aceea. Mă fascina felul ei de a vorbi.

Musafira se numea doamna Oima. Era patroana okiyei Iwasaki din Gion Kobu şi venise să întrebe dacă sora mea Tomiko nu ar fi interesată să devină geiko. Tomiko vizitase de mai multe ori okiya Iwasaki şi doamna Oima îşi făcuse o idee despre potențialul ei artistic.

Tomiko era cea mai delicată şi mai rafinată dintre surorile mele. O interesau chimonourile, muzica tradițională şi ceramica fină şi le punea tot timpul întrebări părinților noştri despre aceste lucruri. Avea paisprezece ani. Nu înțelegeam tot ce discutau părinții mei cu acea doamnă, dar mi-am dat seama că ea îi oferea lui Tomiko o slujbă.

Nu ştiam că okiya Iwasaki era într-o situație financiară dificilă. Tot ce vedeam era că părinții mei o tratau cu un respect

deosebit pe acea femeie, iar ea răspândea în jur o autoritate cum n-am mai întâlnit la nimeni vreodată. Îmi dădeam bine seama cât de mult o respectau părinții mei.

Atrasă în mod irezistibil de vocea ei, am deschis ușor, cam trei centimetri, ușa dulapului și m-am întins să văd cui îi aparținea vocea.

Doamna a văzut că am crăpat ușa și a întrebat-o pe mama: „Chie-san, cine este acolo, în dulap?"

Mama a răspuns râzând: „E fiica mea cea mai mică, Masako."

Când mi-am auzit numele am ieșit din dulap și am pășit în cameră.

Doamna m-a privit o secundă. Era foarte liniștită, dar am văzut cum i s-au mărit pupilele. „O, Doamne, a exclamat, ce păr negru și ce ochi negri! Și buze roșii atât de delicate! Ce copil remarcabil!"

Tata ne-a prezentat una alteia.

Ea a continuat să mă privească și i-a spus tatei: „Domnule Tanaka, de multă vreme caut o atotori (succesoare) și am ciudata senzație că tocmai am găsit-o."

Habar nu aveam despre ce vorbea. Nu știam ce înseamnă atotori și de ce doamna avea nevoie de una. Dar am simțit o schimbare în nivelul de energie al trupului ei.

Se spune că acela care are ochi să vadă poate pătrunde până în miezul caracterului cuiva, indiferent de vârsta respectivei persoane.

„Vorbesc serios, spuse ea. Masako e o fetiță absolut extraordinară! Fac de multă vreme meseria asta și pot spune că e, neîndoielnic o comoară. Vă rog să vă gândiți la eventualitatea de a o înscrie și pe ea la okiya Iwasaki. Chiar vorbesc serios. Cred că poate avea un viitor minunat la noi. Știu că este încă foarte mică, dar, vă rog, o să vă gândiți la pregătirea ei pentru o astfel de carieră?"

Pregătirea pentru poziția de geiko în Gion Kobu este un sistem închis. Este astfel organizată, încât numai fetele care

locuiesc într-o okiya din Gion Kobu pot urma toate disciplinele necesare, la şcolile acreditate şi cu profesori acreditaţi, şi pot răspunde exigenţelor programului extrem de solicitant. Nu există nici o cale de a deveni geiko locuind în altă parte.

Tata era evident încurcat de această neaşteptată întorsătură pe care o luaseră lucrurile şi nu i-a răspuns imediat. Într-un sfârşit, a zis: „Vom discuta oferta dumneavoastră cu Tomiko pe îndelete şi o vom sfătui s-o accepte, dar, oricum, ce contează până la urmă este de fapt dorinţa ei. Vă vom contacta îndată ce va lua o hotărâre. Cât despre Masako, îmi pare rău, dar nu pot nici măcar să mă gândesc la aşa ceva. Pur şi simplu nu voi mai renunţa la încă o fiică." Dacă Tomiko avea să meargă la okiya Iwasaki însemna că renunţase deja la patru dintre cele şapte fiice.

Să vă explic ce înţeleg prin „a renunţa". Când o fată pleacă de acasă pentru a intra într-o okiya e ca şi cum s-ar duce la un internat cu program zilnic. De cele mai multe ori continuă să-şi viziteze părinţii când îi permite programul de la şcoală, iar aceştia o pot vizita, la rândul lor, oricând doresc. Acesta e scenariul obişnuit. Totuşi, dacă o fată este aleasă succesoare a unei okiya şi a numelui acesteia, ea e adoptată de patroană ca moştenitoarea ei legală. În acest caz, primeşte numele familiei okiya şi îşi părăseşte în adevăratul sens al cuvântului familia adevărată.

Doamna Oima avea optzeci de ani; o frământa în cel mai înalt grad faptul că nu-şi asigurase încă o succesoare pe măsură. Nici una dintre femeile pe care le avea atunci în subordine nu era potrivită şi nu-şi putea permite să moară fără să găsească pe cineva. Okiya Iwasaki poseda proprietăţi şi bunuri în valoare de milioane de dolari (clădiri, chimonouri, bijuterii, ornamente şi obiecte de artă de nepreţuit) şi avea ca angajaţi peste douăzeci de persoane. Doamna Oima trebuia să se asigure că afacerea va continua. Avea nevoie de o urmaşă care să asigure viitorul acesteia.

Doamna Oima ne-a vizitat de multe ori în acel an pentru a discuta detalii legate de înscrierea la okiya a lui Tomiko. Şi de

fiecare dată când venea ducea muncă de lămurire cu părinții mei pentru a mă obține şi pe mine.

Părinții mei n-au discutat nimic în fața mea, dar cred că i-au explicat totul lui Tomiko. Doamna Oima era femeia căreia i-o încredințaseră pe sora mea mai mare, Yaeko, în toți aceşti ani. Ea o desemnase pe Yaeko drept atotori şi o crescuse pentru a deveni geiko. Dar Yaeko părăsise Gion Kobu fără a-şi îndeplini obligațiile față de doamna Oima. Era o mare ruşine pentru părinții mei. De fapt, ei sperau ca prin trimiterea lui Tomiko la okiya să recompensese neajunsurile produse de fuga lui Yaeko.

Totuşi nu exista nici o şansă ca Tomiko să fie desemnată noua atotori. La paisprezece ani era considerată prea în vârstă pentru asta. În mod ideal, atotori sunt educate de la vârste foarte fragede.

Nimeni nu-mi spusese că Tomiko pleacă. Probabil că părinții mei s-au gândit că sunt prea mică ca să înțeleg ce se întâmplă şi n-au încercat să-mi explice. Tot ce ştiu este că Tomiko a terminat gimnaziul într-o zi, a plecat a doua zi în vacanța de primăvară şi n-a mai revenit niciodată acasă (conform legii noi, o fată trebuie să termine gimnaziul şi numai după aceea poate merge la o şcoală care pregăteşte geiko).

Îmi părea rău că plecase. Fusese sora mea preferată. Era mai deşteaptă şi părea mult mai capabilă decât celelalte.

Mutarea lui Tomiko nu a pus însă capăt vizitelor doamnei Oima. Încă dorea să mă obțină şi pe mine. Cu toate protestele tatălui meu, nu renunțase la planul ei. Continua să ne viziteze şi de fiecare dată mă cerea din nou, lună după lună. Şi lună după lună tatăl meu continua s-o refuze extrem de politicos.

Doamna Oima folosea orice argument posibil pentru a-l convinge pe tata că urma să am o carieră strălucită la okiya şi că n-ar trebui să-mi stea în cale. L-a implorat să se mai gândească. Îmi amintesc mai ales că i-a spus: „Iwasaki este de departe cea mai bună okiya din Gion şi îi putem oferi lui Masako oportunități pe care nu le-ar putea avea nicăieri altundeva."

Insistențele doamnei Oima au ajuns să slăbească încet-încet decizia tatălui meu. Simțeam cum își schimba atitudinea.

Într-o zi, când purtau o astfel de discuție, stăteam ghemuită pe genunchii tatălui meu. Doamna Oima adusese iar pe tapet chestiunea mea. Tata a râs. „Bine, bine, doamnă Iwasaki. E încă prea devreme acum, dar vă promit că într-o zi o voi aduce pe Masako să vă viziteze. Nu se știe niciodată, depinde de ea, poate îi va plăcea." Dar cred că spusese asta doar ca să scape de insistențele ei.

Am hotărât că era vremea ca doamna Oima să plece acasă. Știam că oamenii merg de obicei la baie înainte de a pleca, de aceea m-am întors spre ea și i-am spus: „Hai la pipi!" A crezut că o rog, nu că-i comand, și m-a întrebat binevoitoare dacă doream să mă ducă ea la baie. Am încuviințat din cap, m-am dat jos de pe genunchii tatei și am luat-o de mână. Când am ajuns, i-am arătat baia:

„Acolo!" Apoi m-am întors în salon.

Doamna Oima a revenit după câteva momente.

„Mulțumesc pentru amabilitate", mi-a spus.

„Acum plecați acasă!", i-am răspuns.

„Da, ar trebui să plec. La revedere, domnule Tanaka. Cred că astăzi discuția noastră a progresat cu adevărat." Și cu aceste cuvinte a plecat.

Nu am petrecut mulți ani sub acoperișul părinților mei, dar în scurtul timp cât am fost cu ei m-au învățat lucruri folositoare pentru tot restul vieții. Mai ales tata. Se străduia din răsputeri să mă facă să înțeleg valoarea independenței și a responsabilității. Și mai presus de toate mi-a inoculat un profund simț al mândriei.

Tata avea douăziceri favorite. Una se referea la samurai. Este un fel de proverb care spune că samuraiul trebuie să aibă standarde mai înalte decât omul de rând. Chiar dacă n-are nimic de mâncare, se preface că are din belșug, ceea ce înseamnă că un samurai nu renunță niciodată la mândrie. Dar tata folosea acest proverb și în alt sens: acela că un luptător nu-și arată niciodată

slăbiciunea în fața adversarului. Cealaltă zicere care-i plăcea era *hokori o motsu*. „Să ai mândrie." Să trăiești cu demnitate, indiferent de consecințe.

Repeta aceste aforisme atât de des și cu atâta convingere, încât le acceptam ca pe litera evangheliei.

Toată lumea spunea că eram o fetiță ciudată. Părinții mi-au spus că nici când eram bebeluș nu plângeam aproape deloc. Chiar se temuseră că sunt, poate, surdomută, că ceva nu e în regulă cu glasul meu sau chiar că sunt cumva retardată. Tata își apropia uneori buzele de urechea mea și vorbea tare sau mă trezea intenționat când dormeam adânc. Îl priveam mirată, dar nu plângeam.

Când am crescut, și-au dat seama că nu am nimic, că sunt numai neobișnuit de tăcută. Îmi plăcea să visez cu ochii deschiși. Îmi amintesc că îmi doream să aflu numele tuturor florilor, păsărilor, munților și râurilor. Credeam că dacă le voi întreba îmi vor spune cum se numesc. Nu voiam ca alții să-mi strice plăcerea, dându-mi ei această informație. Credeam că dacă privesc destul de îndelung la ceva, acel ceva avea să-mi vorbească. Cred asta și acum.

Odată, mama și cu mine priveam o mulțime de flori *cosmos** albe și de culoarea piersicii, care înfloriseră de partea cealaltă a iazului de lângă casa noastră. Am întrebat-o: „Cum se numește floarea asta?"

„Cosmos", mi-a răspuns.

„ Îhî, cosmos. Și cum se numește cea mică?"

„Și aceea e tot cosmos", mi-a răspuns.

„Ce vrei să spui? Cum pot două flori diferite să aibă același nume?

Mama m-a privit perplexă. „Ei bine, numele familiei de flori este cosmos. Acesta este tipul florii."

---

* Un fel de crizanteme. (*N.t.*)

„Dar şi noi suntem o familie de oameni în casă şi fiecare avem numele nostru. Asta înseamnă că şi fiecare floare trebuie să aibă numele ei. Deci vreau să le dai la fiecare un nume, aşa cum ne-ai dat şi nouă. Astfel, nici una nu va fi tristă."

Mama s-a apropiat de tata, care lucra. „Masako tocmai a spus cel mai ciudat lucru posibil. Vrea să dau un nume fiecărei flori."

Tata mi-a zis: „Nu avem nevoie de alți copii, aşa că nu trebuie să le dăm nume."

Gândul că nu mai aveam nevoie de alți copii m-a făcut să mă simt singură.

Îmi amintesc mai ales o frumoasă după-amiază de mai. Adia o briză domoală şi proaspătă dinspre munte spre est. Irişii erau în plină floare şi era o linişte perfectă. Mama şi cu mine ne relaxam pe veranda din față. Stăteam pe genunchii ei şi ne scăldam în razele soarelui. Mi-a spus: „Ce zi frumoasă e astăzi!" Îmi amintesc clar că i-am răspuns „Sunt atât de fericită".

Aceasta e ultima amintire cu adevărat binecuvântată pe care o am din copilărie.

Mi-am ridicat privirea. O femeie traversa podul, apropiindu-se de casă. Silueta ei era oarecum neclară, de parcă era un miraj.

Toți muşchii mamei s-au încleştat. Inima a început să-i bată puternic şi au trecut-o toate sudorile. Mirosul i s-a schimbat. Se închidea clar în sine, ca şi cum era cuprinsă de teroare. Mâinile ei m-au cuprins mai strâns, într-un gest instinctiv de protecție. Simțeam pericolul pe care-l simțea ea.

Am privit femeia care se apropia de noi. Deodată am simțit că timpul s-a oprit în loc. Ca şi cum se apropia cu încetinitorul. Îmi amintesc exact cum era îmbrăcată. Avea un chimono negru cu un obi cu desen geometric bej, maro şi negru.

Un fior rece m-a străbătut şi am fugit înăuntru să mă ascund în dulap.

Ce s-a întâmplat după aceea a fost de neînchipuit. Tata a venit în cameră şi acea femeie a început să le vorbească părinților mei cu vocea plină de o ură nedisimulată. Au încercat să-i răspundă,

dar îi tot întrerupea, devenind din ce în ce mai stridentă şi agresivă. Vocea îi suna din ce în ce mai puternic. Nu am înțeles mai nimic din ce zicea, dar ştiam că foloseşte multe cuvinte urâte şi un limbaj foarte nepoliticos. Nu auzisem pe nimeni până atunci vorbind pe un astfel de ton. Era ca un fel de demon. Vorbăria ei a durat parcă ore întregi. Nu ştiam cine e şi nu-mi puteam imagina ce putuseră face părinții mei încât ea să se poarte în felul acela. Într-un sfârşit a plecat.

Apoi, un nor negru s-a lăsat peste casa noastră. Nu-i văzusem niciodată atât de supărați pe părinții mei. Cina din acea seară a fost încordată. N-am putut să ne atingem de mâncare. Eram foarte, foarte înspăimântată. M-am azvârlit în brațele mamei şi mi-am ascuns fața la pieptul ei.

Frații şi surorile mele s-au dus la culcare imediat după cină. Ca de obicei, am stat cuibărită în brațele mamei, în timp ce părinții mei mai discutau, aşteptând ca tata să anunțe că a venit timpul de culcare. În acea seară abia au vorbit. Se făcea din ce în ce mai târziu şi tata nu făcea nici o mişcare. Într-un final, am adormit în brațele mamei. M-am trezit a doua zi în patul lor, alături de câinele Koro.

Femeia aceea oribilă a revenit peste un timp. De data asta a adus cu ea doi băieți. I-a lăsat la noi şi a plecat. Nu ştiam decât că erau fiii ei.

Pe cel mare îl chema Mamoru. Era un țânc smiorcăit şi nu-l plăceam prea mult. Aveau cu trei ani mai mult ca mine, la fel ca unul dintre frații mei, şi se înțelegeau bine amândoi. Pe cel mai mic îl chema Masayuki. Era cu zece luni mai mare ca mine. Era drăguț şi ne-am împrietenit.

Mama băieților venea o dată pe lună să-i vadă. Aducea jucării şi dulciuri, dar nu şi pentru noi, deşi eram tot copii. Mă făcea să-mi amintesc de vorbele tatălui meu despre samurai. Nu suportam s-o văd. Ochii ei aveau ceva lacom şi înghețat. Când venea, mă ascundeam în dulap şi-mi acopeream urechile cu mâinile. Şi nu ieşeam de acolo până nu pleca.

3

Tata plănuia să-i facă o vizită doamnei Oima şi m-a întrebat dacă nu vreau să merg cu el. Îmi plăcea la nebunie să ies cu tata în oraş, aşa că am spus da. M-a asigurat că era vorba doar de o simplă vizită şi puteam pleca de acolo oricând doream.

Încă mi-era frică să trec singură podul din faţa casei, aşa că tata a trebuit să mă ia în braţe. Am mers la staţia de tramvai şi am luat un tramvai până la staţia Sanjo Keihan.

La vremea aceea lumea mea era încă foarte mică. Pe partea râului unde era casa noastră nu mai exista nici o altă casă şi nu aveam tovarăşi de joacă. De aceea priveam cu ochii mari toate scenele din oraşul cel mare, toate casele ce se înşiruiau de-a lungul străzilor din Gion Kobu şi toţi trecătorii. Era palpitant, dar şi puţin înspăimântător. Eram agitată când am ajuns la destinaţie.

Okiya Iwasaki se afla pe strada Shinbashi, la trei cvartale de strada Hanamikoji, şi era construită într-un stil arhitectural elegant, tipic pentru cartierul de gheişe din Kyoto. Era o clădire lungă şi îngustă, cu ferestre care dădeau spre stradă. Mi se părea înfricoşătoare.

Am intrat prin *genkan* (vestibulul de la intrare) şi am pătruns în sala de primire.

Era plină de femei în chimonouri de casă. Mă simțeam ciudat. Dar doamna Oima ne-a poftit înăuntru cu un zâmbet larg. Saluturi peste saluturi şi multă, foarte multă ospitalitate.

A apărut Tomiko. Avea o pieptănătură sofisticată. Spre mirarea mea arăta ca o mireasă, mai ales din cauza pieptănăturii.

Apoi a intrat o femeie în haine occidentale.

Tata mi-a spus: „Masako, ea este sora ta mai mare."

„Sunt Kuniko", a spus ea.

Am rămas mută de uimire.

Şi apoi cine credeți că a apărut? Acea femeie cu adevărat groaznică, pe care n-o suportam, mama celor doi băieți veniți la noi în casă.

Am început să-l trag pe tata de mâneca chimonoului şi i-am spus: „Vreau acasă." Era prea mult pentru mine.

Când am ieşit de acolo, lacrimile au început să-mi şiroiască încet şi neîntrerupt.

Nu m-am oprit din plâns decât când am ajuns în stația Sanjo Keihan. Ştiam unde suntem pentru că îmi aminteam că văzusem clădirea şcolii primare, cu foişor.

Am mers cu tramvaiul până acasă şi m-am retras în mutenia mea obişnuită. Tata părea că înțelege ce simt. În drum spre casă nu a încercat să-mi vorbească despre cele întâmplate, ci doar şi-a pus protector brațul pe după umerii mei.

În clipa în care am ajuns acasă şi am văzut-o pe mama, am izbucnit în lacrimi şi m-am aruncat nebuneşte în brațele ei. După o vreme m-am dat jos de pe genunchii ei şi m-am refugiat în dulap.

Părinții mei m-au lăsat în pace, aşa că mi-am petrecut noaptea în beznă.

A doua zi am ieşit de acolo, dar eram încă foarte supărată din cauza vizitei la okiya Iwasaki. Ce văzusem în karyukai era atât de diferit de tot ceea ce ştiam! Mica mea lume începea să se clatine. Eram tulburată şi speriată, şi-mi petreceam mai tot timpul singură, privind în gol.

După două săptămâni mi-am reluat viața obişnuită. Îmi îndeplineam sarcinile zilnice şi mă reîntorsesem la „treabă". Când am crescut prea mare ca să mai stau în brațe la el, tata mi-a făcut dintr-un coş de portocale o masă şi a pus-o lângă a lui. Petreceam ore întregi făcându-mi de lucru în preajma lui.

Doamna Oima a venit în vizită la noi exact în ziua aceea. Simpla ei prezență m-a făcut să tremur şi m-am ascuns repede în dulap. De data asta a fost însă mai rău. Mi-era atât de teamă să ies din casă, încât nu mă mai duceam nici măcar să mă joc sub arbustul de piper de pe partea cealaltă a iazului. Mă agățam tot timpul de părinți şi refuzam să mă depărtez de ei oricât de puțin.

Dar doamna Oima continua să vină la noi şi să mă ceară.

Lucrurile au mers aşa câteva luni. Tata era îngrijorat în privința mea şi încerca să mă ispitească în fel şi chip ca să mă readucă în lume.

A urzit un plan. Într-o zi, mi-a spus: „Trebuie să duc un chimono la magazin. Nu vii cu mine?" Ştia ce mare plăcere îmi făcea să-l însoțesc, să mergem doar noi doi în diferite locuri. Eram încă bănuitoare de ce s-ar fi putut întâmpla, dar cu toate astea am răspuns că merg.

M-a dus la un magazin de chimonouri, undeva pe strada Muromachi. Când am intrat, patronul l-a întâmpinat pe tata cu mult respect. Tata mi-a spus că aveau ceva de vorbit şi să-l aştept în magazin.

Vânzătorii au încercat să mă distreze, arătându-mi diferite produse. Eram fascinată de bogăția şi varietatea chimonourilor şi a obiurilor. Deşi eram numai un copil, îmi dădeam seama că cele mai frumoase din magazin erau chimonourile făcute de tata.

De-abia aşteptam să-i povestesc mamei ce se întâmplase şi, când am ajuns acasă, nu mă mai opream din povestit despre chimonourile pe care le văzusem. I-am explicat pe larg cum era fiecare. Părinții mei nu mă mai auziseră niciodată vorbind atât şi nu înțelegeau cum de putusem să rețin atâtea detalii, mai ales

despre chimonouri. Momentul culminant a fost când i-am spus mamei ce mândră mă făcuse faptul că chimonourile tatei erau cele mai frumoase din magazin.

Tata mi-a spus: „Nici nu ştii ce fericit sunt, Masako, că ți-au plăcut atât de mult chimonourile. Trebuie să discut neapărat ceva cu doamna Oima. Vrei să mă însoțeşti? Dacă odată ajungi acolo n-o să-ți placă, ne întoarcem imediat acasă. Promit."

Încă eram vag tulburată la gândul de a mă duce acolo, dar am o pornire aproape morbidă de a învinge tot ce mă sperie şi cred că această însuşire era deja evidentă la trei ani. Am acceptat deci să merg.

Am plecat curând. Eram tăcută, dar nu atât de tulburată cât fusesem prima oară. Nu-mi aminteam mai nimic despre casă de la prima mea vizită, dar acum, a doua oară, eram destul de calmă pentru a privi cu atenție în jur.

Am intrat în casă printr-un genkan de modă veche care avea pe jos pământ bătătorit, nu podea de lemn. Vestibulul dădea direct spre o cameră cu tatami – spațiul de primire a oaspeților. În fundul acestei camere era un paravan încântător care ascundea privirii camerele private ale casei. În fața paravanului se afla un aranjament floral. În partea dreaptă a intrării se înălța un suport pentru încălțăminte de la podea până la tavan. În spatele lui se afla un dulap plin cu farfurii, vase de jăratic, bețişoare şi alte piese de veselă. Era şi un răcitor de lemn, tipul acela de modă veche în care se foloseau blocuri de gheață.

Vestibulul dădea către un coridor lung cât toată casa, un spațiu de trecere îngust, cu pământ pe jos. Pe partea dreaptă se afla o bucătărioară cu sobe de gătit. Camerele de locuit erau pe partea stângă a coridorului.

Camerele se înşiruiau una în urma celeilalte, precum vagoanele de cale ferată.

Prima era camera de primire sau salonul. După ea urma sufrageria, unde familia de geiko se aduna să mănânce şi să se relaxeze. Avea un cămin pătrat în colț şi o scară ce ducea la etajul

superior. Uşile glisante ale sufrageriei erau deschise, lăsând să se vadă o cameră de zi cu un mare altar vertical. Camera cu altar dădea spre o grădină interioară.

Doamna Oima ne-a invitat în sufragerie. Am văzut o tânără maiko. Purta haine obişnuite şi nu era fardată, dar avea încă urme de pudră albă pe gât. Ne-am aşezat faţă în faţă cu doamna Oima, lângă căminul pătrat. Stătea cu spatele la grădină, pe când noi, oaspeţii, puteam vedea priveliştea. Tata s-a înclinat şi a salutat-o.

Doamna Oima îmi tot zâmbea în timp ce vorbea cu tata. „Îmi pare bine să vă spun că Tomiko se descurcă bine la muzică şi dans. Pare să aibă o bună ureche muzicală şi învaţă să cânte frumos la shamisen. Şi profesoarele ei, şi eu suntem foarte mulţumite de progresele pe care le face."

Am auzit un foşnet venind dinspre coridorul cu pământ pe jos. M-am întors să mă uit şi am dat cu ochii de un câine întins acolo.

„Cum te cheamă?", l-am întrebat. Răspunsul a fost doar un lătrat.

„A, el este John", a zis doamna Oima.

„Uriaşul John ar fi un nume mai potrivit pentru el", am răspuns.

„Ei bine, atunci cred că va trebui ca de acum încolo să-i zicem Uriaşul John", a spus doamna Oima.

Chiar atunci a apărut o altă doamnă. Era frumoasă, dar avea o expresie rea pe chip. Doamna Oima o striga Masako, avea acelaşi nume cu mine. Dar eu i-am dat imediat o poreclă în mintea mea. I-am zis *Răutăcioasa*. Doamna Oima i-a spus tatei că această geiko urma să fie „sora mai mare" a lui Tomiko.

„Cred că John e un nume potrivit", a spus Răutăcioasa înţepată.

„Da, dar domnişoara Masako crede că Uriaşul John e un nume şi mai potrivit, a replicat doamna Oima. Şi dacă ea crede

aşa, aşa îl vom striga. Toată lumea să fie atentă. De acum încolo, toți să-l strigați pe acest câine cu numele de Uriaşul John."

Îmi amintesc exact aceste vorbe pentru că am fost foarte impresionată de puterea doamnei Oima. Avea puterea să schimbe pe loc numele unui câine! Şi toată lumea trebuia s-o asculte şi să facă întocmai cum spunea. Chiar şi Răutăcioasa.

M-am împrietenit imediat cu Uriaşul John. Doamna Oima a spus că eu şi Tomiko puteam să mergem să-l plimbăm. Tomiko mi-a povestit cum era cu Uriaşul John. Un câine obişnuit se combinase cu un collie al unui faimos producător de murături din cartier, şi Uriaşul John era rezultatul.

Cineva ne-a oprit pe stradă.

„Cine e această fetiță drăguță? Este cumva o Iwasaki?", a întrebat o femeie.

„Nu, e doar sora mea mai mică", a răspuns Tomiko.

Peste câteva minute, altcineva a spus: „Ce Iwasaki adorabilă!", iar sora mea a repetat „Nu, e doar sora mea mai mică".

Şi tot aşa. Sora mea se enervase. Mă simțeam stânjenită şi am întrebat-o dacă nu putem să ne întoarcem. Înainte ca ea să-mi răspundă, Uriaşul John s-a întors din proprie inițiativă şi a pornit-o spre casă.

Uriaşul John era un câine deosebit. Era extraordinar de inteligent. A trăit până la venerabila vârstă de optsprezece ani. Totdeauna am avut impresia că mă înțelegea.

Ne-am întors la okiya Iwasaki şi i-am spus tatălui meu: „E timpul să mergem acasă, tati. Eu plec." Am mormăit un politicos „La revedere" tuturor şi, mângâindu-l pe Uriaşul John, m-am pregătit să ies pe uşă. Tata şi-a luat la revedere politicos şi m-a urmat.

M-a ținut de mână pe drumul spre tramvai. Habar n-aveam ce vorbiseră tata şi doamna Oima cât timp eu plimbasem câinele cu Tomiko, dar îmi dădeam seama că tata era tulburat şi supărat. Am început să bănuiesc că ceva nu e în regulă.

De îndată ce am ajuns acasă, m-am dus direct în dulap. I-am auzit pe părinții mei discutând. Tata a spus: „Știi, Chie, chiar nu cred că pot face asta. Nu pot îndura s-o las să plece." Mama a zis și ea: „Nici eu nu cred că pot."

Am început să petrec și mai mult timp în dulap, universul meu calm în mijlocul agitației vieții de familie.

În acel aprilie, fratele meu mai mare Seiichiro s-a angajat la căile ferate naționale. În seara când a adus acasă primul salariu, am făcut *sukiyaki** pentru a sărbători și ne-am strâns cu toții în jurul mesei să ne bucurăm de festin. Tata m-a scos din dulap și m-a adus la masă.

Tata avea obiceiul să țină un mic discurs în fiecare seară înainte de masă. Rememora evenimentele importante de peste zi și ne felicita pentru împlinirile și succesele noastre, precum un calificativ bun la școală sau o aniversare.

Stăteam la el în poală când a început să-l felicite pe fratele meu pentru că devenise independent.

„De azi, fratele vostru Seiichiro începe să contribuie la cheltuielile casei. Este om mare acum. Sper ca voi toți să învățați din exemplul lui bun. Când începeți să câștigați, vreau să vă gândiți și la alții, nu numai la voi, și să contribuiți la bunăstarea lor. Înțelegeți ce vreau să spun?"

„Da. Felicitări, Seiichiro!", am răspuns într-un glas.

Tata a spus „Foarte bine" și a început să mănânce. De acolo, de pe genunchii lui, nu puteam să ajung la sukiyaki și am întrebat: „Eu ce fac, tati?" „O, uitasem de Masako", a spus tata și a început să-mi dea să mănânc din castronul cu sukiyaki.

Părinții mei erau binedispuși. Mestecând bucățelele de carne de vacă una după alta, am început să mă gândesc cât erau de fericiți; și cu cât mă gândeam mai mult, cu atât deveneam mai tăcută și-mi trecea pofta de mâncare.

---

* Mâncare tradițională japoneză. (*N.t.*)

Am început să mă gândesc. „E oare mai bine să mă duc la okiya Iwasaki? Cum aveam să fac asta? Cum puteam să ajung acolo?“ Trebuia să mă gândesc la un plan.

Una dintre ieşirile mele preferate era excursia anuală pentru a admira cireşii înfloriţi, aşa că i-am întrebat pe părinţii mei: „Putem merge să vedem cireşii înfloriţi? Iar apoi putem merge în vizită la okiya Iwasaki?“ Nu era nici o legătură logică în ce spuneam. Totdeauna mergeam la picnic sub copacii înşiraţi de-a lungul canalului, chiar la un pas de casa noastră. Dar ştiam că cireşii n-o să arate niciodată la fel, priviţi de pe partea cealaltă a canalului.

Tata a zis imediat: „Chie, hai să ne gândim cum o să mergem să admirăm cireşii.“

„Ce idee bună, a zis mama. O să mă gândesc la un picnic pentru prânz.“

„Dar după ce vedem florile de cireş mergem şi la okiya Iwasaki, da?“

Ştiau cât eram de încăpăţânată când îmi intra ceva în cap. Tata a încercat să-mi distragă atenţia.

„Cred că ar trebui să vedem Miyako Odori după ce admirăm florile. Nu crezi că e mai bine aşa, Chie?“, a întrebat-o pe mama.

Am intervenit, înainte ca ea să răspundă.

„După ce privim florile, eu merg la okiya Iwasaki. Nu merg să văd Miyako Odori.“

„Ce spui, Masako? Spune-mi, de ce vrei să mergi la okiya Iwasaki?“, m-a întrebat tata.

„Pentru că aşa vreau eu, am declarat. Dacă mă duc, acea doamnă nu va mai fi rea cu tine şi cu mami. Vreau să merg imediat acolo.“

„Stai puţin, Masako. Problemele dintre acea doamnă Oima şi noi nu au legătură cu tine. Eşti prea mică să înţelegi ce se petrece, dar trebuie să-i fim foarte recunoscători doamnei Oima. Sora ta Tomiko s-a dus deja la okiya Iwasaki pentru a ne salva

onoarea. Tu nu trebuie să-ți faci grji pentru asta. E ceva ce noi, oamenii mari, trebuie să rezolvăm singuri."

În cele din urmă, tata a fost de acord să petrec o noapte la okiya Iwasaki. Voiam perna şi aşternutul meu preferat. Mama le-a adus şi le-a împachetat. Stăteam pe veranda din față şi mă uitam fix la pod.

Era vremea de plecare. Mama ne-a condus până la uşă. Când am ajuns la pod, tata s-a aplecat să mă ia în brațe, ca de obicei, dar am spus: „Nu, de data asta voi trece singură."

Nu trecusem niciodată podul singură. Mi-era prea teamă.

Pe sub pod există un canal plin cu apă rece şi limpede care vine din nord, din Lacul Biwa. Apa se precipită prin canal, revărsându-se spre apeductul Nanzenji. Trece prin apeduct, de-a lungul nenumăraților cireşi înşirați pe mal, şi apoi intră în canalul principal din Kyoto. Trece dincolo de grădina zoologică şi templul Heian, apoi merge de-a lungul bulevardului Cold Spring şi în final se varsă în râul Kamo, de unde merge spre Osaka şi în marea largă.

Nu voi uita niciodată cum am trecut podul singură pentru prima dată. Contrastul dintre cimentul alb, rochia roşie de lână făcută de mama şi pantofii mei de sport roşii îmi va rămâne întipărit pentru totdeauna în memorie.

4

Am ajuns la okiya imediat după prânz. Tata a plecat repede şi eu am rămas în salon fără să spun nimic, doar privind şi observând. Mă simţeam copleşită de detalii. M-am tot uitat în jur până am descoperit unde era dulapul, ca să am un refugiu dacă se dovedea necesar. Dar, în afară de asta, am stat doar acolo, fără să zic nimic, scrutând tot ce era în jur. Răspundeam politicos când cineva mă întreba ceva, dar le spuneam că mă simţeam bine acolo unde eram.

După-amiază târziu, doamna Oima m-a luat de mână şi ne-am dus la altă casă. Am deschis uşa de la vestibul şi am intrat. Doamna Oima s-a înclinat adânc în faţa unei femei pe care n-o mai întâlnisem până atunci. Mi-a spus că se numeşte doamna Sakaguchi şi trebuie s-o strig Mama. Mi-a spus, râzând, că Mama Sakaguchi e şefa ei.

Femeia era foarte prietenoasă şi ne-am plăcut imediat una pe alta.

Când ne-am întors la okiya Iwasaki, era vremea cinei. Se servea altfel decât la mine acasă. Nu se stătea în jurul unei mese, ci fiecare mânca pe o tavă proprie. Tăvile erau aranjate în forma literei U în jurul căminului.

Fiind o invitată, am presupus că voi sta lângă doamna Oima. M-am apropiat să mă așez lângă ea exact când Răutăcioasa a intrat în cameră, dând să se așeze în același loc.

„Ăsta e locul meu", am spus.

Răutăcioasa aproape că începuse să protesteze când doamna Oima a spus cu un zâmbet larg: „Ai dreptate, copilă, acesta e locul tău."

M-am așezat lângă cămin.

Răutăcioasa s-a așezat furioasă alături, și-a luat bețișoarele și a început să mănânce fără să spună obișnuitul *itadakimasu* care înseamnă „primesc această mâncare cu recunoștință umilă". E o expresie ce arată recunoștința pentru munca fermierilor și a celorlalți care ne aduc hrana pe masă. Doamna Oima era conducătoarea gospodăriei, așa că nimeni nu avea voie să înceapă să mănânce până când ea *nu lua bețișoarele și rostea aceste cuvinte*. Am admonestat-o pe Răutăcioasa pentru încălcarea de neînchipuit a etichetei.

„E nepoliticos să mănânci înainte ca doamna Oima să spună *itadakimasu* și să guste prima. N-ai nici un pic de bună-cuviință."

Doamna Oima a izbucnit, adresându-i-se Răutăcioasei: „Ascultă ce spune! Ai multe de învățat de la ea." Apoi s-a întors către celelalte femei care stăteau în jurul căminului și a spus: „Să nu-i vorbiți, vă rog, domnișoarei Masako, dacă ea nu vă adresează cuvântul." Nu-mi venea să cred că doamna Oima mă punea deasupra tuturor acelor elegante femei adulte!

Dar Răutăcioasa nu s-a lăsat și am auzit-o bombănind încet: „Aha, suntem mica prințesă!"

M-a făcut să mă simt atât de prost, încât am spus: „Nu pot să mănânc."

Doamna Oima m-a întrebat: „De ce, ce nu-ți place?"

„Nu pot mânca dacă stau lângă această doamnă în vârstă atât de rea."

M-am ridicat în linişte, l-am căutat pe Uriaşul John şi l-am scos la plimbare.

Când m-am întors, sora mea Kuniko m-a întrebat dacă nu vreau să mănânc un bol de orez sau să fac baie.

„Nu mănânc decât orez făcut de mama şi nu fac baie decât cu tati", am răspuns. Apoi m-am cufundat în tăcere. Nu am mai spus nimic toată seara.

Kuniko m-a pregătit de culcare. M-a învelit cu pătura mea preferată, cu lalele albe pe fond turcoaz. M-a aşezat lângă ea pe futon. Nu puteam încă să dorm fără să sug*, de aceea m-a lăsat să sug la pieptul ei până m-am cufundat în somn.

Tata a venit să mă ia a doua zi dimineață. Există o lege nescrisă la okiya, conform căreia vizitatorii n-au voie să intre în casă până la ora zece. Dar tata a venit devreme, la şase şi jumătate.

Am fost încântată să-l văd. Am zis la revedere şi m-am repezit la uşă. Doamna Oima mi-a spus: „Te rog să ne mai vizitezi cât de curând."

„Da", am răspuns.

Îmi era ciudă că răspunsesem aşa, pentru că de fapt voiam să spun exact contrariul. Simțeam că nu voiam să mai vin vreodată, dar aceste cuvinte refuzau să-mi iasă din gură.

Când am ajuns acasă, mama s-a bucurat aşa de tare încât am crezut că o să plângă de bucurie. Dar n-a apucat să mă îmbrățişeze, că m-am şi aruncat în ascunzişul ocrotitor al dulapului.

Mama a încercat să mă ademenească să ies de acolo cu mâncarea mea preferată, *onigiri*, un fel de rulouri de orez învelite cu alge şi având tot felul de delicatese înăuntru. Prunele murate şi bucățelele de somon sunt ingrediente obişnuite, dar umplutura mea favorită era cea cu fulgi de bonito uscați. Din astea îmi făcuse mama în acea zi. (Peştele *bonito* uscat e un element esențial

* În Japonia există obiceiul de a înțărca foarte târziu copiii. (*N.t.*)

al mâncării japoneze. Fulgii sunt folosiți ca bază pentru supe şi pentru a da aromă altor feluri.)

Erau delicioase.

Aşa a început mutarea mea la okiya Iwasaki. A început cu acea singură noapte. Peste o vreme m-am dus pentru două nopți. Apoi mă duceam şi stăteam mai multe zile. Apoi zilele s-au transformat în luni. Şi, într-un final, cu câteva luni înainte de a împlini cinci ani, m-am mutat acolo de-a binelea.

5

E greu de exprimat în termeni moderni importanța covârșitoare, cvasisacralitatea patroanei unei okiya şi a succesoarei sale în ierarhia din Gion Kobu. Patroana unei okiya este regina acelei lumi, atotori este moştenitoarea ei, iar ceilalți membri ai okiyei sunt ca o curte regală, legați să accepte hotărârile reginei domnitoare fără să comenteze ori să pună întrebări. Viitoarea regină este tratată cu acelaşi grad de deferență.

Deşi poziția mea nu era încă oficială, doamna Oima s-a purtat cu mine ca şi cum aş fi fost urmaşa ei – atotori –, chiar din momentul în care m-am mutat la okiya. I-a pus pe toți să mă trateze astfel. Ceilalți membri ai okiyei aveau datoria să mă servească şi să-mi pună la dispoziție orice aş fi avut nevoie. Foloseau un limbaj politicos când mi se adresau, nu aveau voie să-mi vorbească dacă nu le adresam eu cuvântul şi, în general, trebuiau să-mi urmeze ordinele. Cred că unii mă invidiau, dar era atât de important ca doamna Oima să fie mulțumită, încât nu am simțit nici o reacție negativă din partea lor la venirea mea. Totul mi se părea absolut firesc.

Doamna Oima mi-a cerut să-i spun Mătuşica, şi am fost bucuroasă s-o fac. Continuam să stau lângă ea, pe locul de onoare, la toate mesele. Mi se dădea cea mai bună bucățică din orice mâncare şi eram totdeauna servită prima.

La puţină vreme după ce m-am mutat la okiya, au început să vină croitorii să-mi ia măsurile. Peste câteva zile aveam o garderobă nouă: pardesie şi rochii în stil occidental, precum şi chimonouri şi obiuri japoneze. Nu am purtat decât haine făcute în casă cât timp am fost copil. Prin cartier purtam chimono, dar când mergeam la teatrul Kabuki, la întreceri de sumo sau la parcul de distracţii purtam deseori rochiţe.

Mătuşica Oima petrecea ore întregi jucându-se cu mine şi inventa nenumărate moduri de a mă ţine ocupată. Mă lăsa să mă uit la chimonourile pentru geiko oricând doream. Dacă eram foarte curată pe mâini, mă lăsa să ating broderia bogată, să urmăresc cu degetele contururile scenelor de toamnă sau ale valurilor învolburate.

Mi-a pus un birou în genkan ca să pot lucra. Acolo desenam şi exersam scrierea de scrisori, la fel ca pe vremea când locuiam cu tata.

Am transformat, Mătuşica şi eu, un bazin de piatră din grădina interioară într-un lăcaş de peştişori aurii. A devenit ocupaţia noastră şi plănuiam fiecare aspect împreună. Am găsit pietre minunate şi alge pentru a le construi peştilor o ascunzătoare. Am cumpărat pietriş colorat, un pod cu ornamente şi o sculptură cu un bâtlan pentru a le amenaja un loc de basm preferaţilor mei.

Într-o zi, eu şi Mătuşica Oima eram afară, în grădină, curăţând bazinul pentru peşti. Era una dintre activităţile mele favorite pentru că nu trebuia să vorbesc cu nimeni altcineva în timp ce o îndeplineam. L-aş fi curăţat zilnic, dar nu-mi dădea voie. Mi-a spus că peştii nu puteau trăi dacă apa era prea limpede. Trebuia să lăsăm apa aşa, ca algele să aibă timp să crească.

Într-o zi am întrebat-o ceva ce mă frământa.

„Mătuşico, nu laşi aproape pe nimeni să-mi vorbească. Doar tu şi Răutăcioasa. Dar ce e cu acea doamnă Yaeko? Cum de ea are voie să vorbească cu mine? Şi de ce băieţii ei locuiesc acasă la mine?“

„O, Mine-chan, am crezut că ştii. Yaeko e prima fiică a părinților tăi. E sora ta cea mai mare. Părinții tăi sunt bunicii băieților."

Am crezut că leşin şi am strigat: „Nu-i adevărat, eşti o mincinoasă!" Eram furioasă de-a binelea. „O persoană în vârstă ca tine n-ar trebui să mintă. Pentru că vei ajunge în curând la Emma (regele iadului) şi-ți va smulge limba pentru că ai mințit!" Am izbucnit în plâns.

Mătuşica Oima mi-a spus cât de calm şi de blând a putut: „Îmi pare rău, copila mea, dar mă tem că ăsta-i adevărul. Nu ştiam că nu ți-a spus nimeni."

Îmi imaginasem că trebuia să existe un motiv pentru care Yaeko tot apărea în viața mea, dar era mult mai rău decât îmi închipuisem. Dacă ea era sora mea, asta însemna că acei doi băieți îmi erau nepoți!

„Nu trebuie să-ți faci griji în privința ei, m-a alinat Mătuşica Oima. Te voi apăra eu."

Voiam s-o cred, dar de câte ori apărea Yaeko prin preajmă simțeam că mi se face rău.

Când de-abia mă mutasem, stăteam mereu pe lângă Mătuşica Oima. După câteva săptămâni însă, începând să mă simt ca acasă, am început să cercetez noul meu mediu. Am hotărât să folosesc dulapul de sub scări ca ascunzătoare. Era dulapul în care Kuniko îşi ținea aşternutul. Inhalam mirosul ei de câte ori mă cuibăream între cuverturi. Mirosea la fel ca mama.

M-am dus la etaj. Am găsit acolo un dulap care mi-a plăcut şi-am hotărât să-l folosesc ca alternativă. Mai erau şi patru camere mari la etaj, şi multe mese de toaletă cu recipiente de fard pentru maiko şi geiko. Nu mă prea interesau.

Apoi m-am aventurat în casa de oaspeți. A fost o mare descoperire. Camera principală din casa de oaspeți era „cea mai bună" cameră din okiya, destinată vizitatorilor de vază. Era aerisită, spațioasă şi imaculată. Eram singura persoană din casă care avea

voie să stea acolo. Într-un fel, eram singura persoană din casă care era „oaspete".

În spatele casei de oaspeți era o grădină tradițională, de aceeași mărime cu grădina centrală spre care dădea camera cu altar. Stăteam ore în șir pe verandă, hipnotizată de frumusețea calmă a rocilor și a mușchiului.

Baia era situată de cealaltă parte a grădinii. Avea o cadă mare, modernă din lemn de *hinoki* (pin alb) parfumat.

Mătușica Oima sau Kuniko mă spălau în fiecare seară. Îmi amintesc mirosul aerului din grădină pătrunzând în baia aburindă prin fereastra de sus.

De obicei, dormeam cu Mătușica Oima în camera cu altar, și ea mă lăsa să-i sug sânul până adormeam. Uneori, când noaptea era neobișnuit de caldă sau luna foarte strălucitoare, dormeam în casa de oaspeți.

Alteori, dormeam cu Kuniko în sufragerie. În casele japoneze tradiționale, camerele cu tatami, mobilate sumar, sunt folosite în mai multe scopuri. Camerele de zi servesc adesea și ca dormitoare. Kuniko, fiind administratoarea ucenică a casei, avea importanta sarcină de a avea grijă de bucătărie și de vatră, sufletul casei. În consecință, seara muta mesele joase într-o parte și își întindea un așternut – *futon* – pe tatami. Kuniko avea douăzeci și unu de ani când am venit eu la okiya. Mă simțeam în siguranță cuibărită lângă trupul ei rotofei și călduț. Adora copiii și avea grijă de mine ca de fiica ei.

Continuam să mă scol la șase dimineața, cum mă sculam acasă, odată cu tata. Toată lumea din okiya trebuia să stea trează până noaptea târziu, așa că dimineața, la acea oră, nimeni nu era treaz, nici măcar menajerele. De cele mai multe ori, stăteam ghemuită în așternutul meu și citeam una dintre cărțile cu poze pe care mi le adusese tata. Dar uneori îmi puneam papucii și hoinăream prin jur. Așa am aflat unde dormeau toți.

Cele două menajere mutau panourile despărțitoare și dormeau pe tatami în genkan. Toți ceilalți dormeau la etaj.

Răutăcioasa avea o cameră numai a ei, în mijloc. Kuniko mi-a explicat de ce: era o Iwasaki. Celelalte geiko şi maiko dormeau împreună în camera mare din faţă. Acolo era şi Tomiko. Apoi am văzut că tot acolo se aflau Ichifumi, Fumimaru şi Yaemaru. Mai era o cameră mare, dar nimeni n-o folosea pentru dormit. Era locul în care toată lumea se îmbrăca.

O singură femeie nu dormea la okiya, deşi părea să fie totdeauna în casă. Se numea Taji. Toţi o strigau Aba, adică Mama cea mică. Supraveghea pregătirea meselor şi îmbrăcămintea, precum şi cumpărăturile şi curăţenia. Aba era căsătorită cu fratele Mătuşicii Oima şi locuia în altă parte.

Am încercat să-mi imaginez ierarhia casei. Era foarte diferită de cea din familia mea. Tata gătea, mama se odihnea şi amândoi ne tratau pe toţi la fel. Credeam că toţi într-o familie sunt egali. Dar aici nu era aşa.

Existau două grupuri. Mătuşica Oima, Răutăcioasa, geiko, maiko şi eu eram în primul grup. Aba, Kuniko, ucenicele şi menajerele erau în celălalt. Primul grup avea mai multă putere şi privilegii decât al doilea. Asta mă tulbura, deoarece Kuniko, pe care o iubeam, nu era în acelaşi grup cu mine, iar persoane care-mi displăceau, precum Yaeko, erau.

„Al doilea“ grup purta altfel de haine, folosea alte toalete şi aştepta să mâncăm noi ca să mănânce. Mâncau altceva decât noi şi ocupau locurile din capătul sufrageriei, de lângă bucătărie. Şi de fapt pe ele, cele din al doilea grup, le vedeam muncind tot timpul.

Într-o zi am văzut un peşte prăjit întreg în farfuria lui Kuniko. Avea cap, avea şi coadă şi arăta delicios. Nu mai văzusem aşa ceva până atunci. Chiar la părinţii mei, nu mâncam decât peşte fileu (un vestigiu din educaţia aristocratică a tatei).

„Aba, ce-i asta?“

„Se numeşte sardină uscată.“

„Pot să gust puţin?“

„Nu, draga mea, sardinele nu sunt pentru tine. Nu ţi-ar plăcea.“

Sardinele erau considerate mâncare ţărănească, iar mie mi se dădeau totdeauna cele mai bune tipuri de peşte: calcan, paltus, ţipar de mare. Dar nu peşte cu cap şi coadă. Păi chiar părea un peşte special!

„Vreau să mănânc ce mănâncă Kuniko!" Nu eram prea plângăcioasă de felul meu, dar atunci am făcut excepţie de la regulă.

„Nu e potrivit pentru o atotori să mănânce aşa ceva", a spus Aba.

„Nu-mi pasă. Din aia vreau. Vreau să mănânc ce mănâncă toată lumea şi să stăm toţi împreună la masă."

De atunci s-a pus o masă mare în sufragerie şi mâncam toţi împreună, ca la mine acasă.

Într-o zi, Mătuşica Oima a anunţat că-mi schimbă numele în Mineko. Am fost înspăimântată. Ştiam că are puterea să facă asta în cazul unui câine, dar nu-mi imaginasem niciodată că mi-o va face şi mie. Tata îmi dăduse numele de Masako şi credeam că nimeni nu avea dreptul să mi-l schimbe. I-am spus că nu putea face aşa ceva.

Mi-a explicat cu răbdare că şi pe Răutăcioasa o chema tot Masako şi ar fi fost derutant să avem amândouă acelaşi nume. Tot am refuzat. Dar n-a vrut să mă asculte.

Mătuşica Oima a început să mă strige Mineko şi a insistat ca toată lumea să facă la fel. Nu răspundeam la acest nume. Dacă mă strigau aşa, îi ignoram sau mă întorceam pe călcâie şi dădeam buzna în dulap. Eram hotărâtă să nu cedez.

Până la urmă, Mătuşica Oima a trimis după tata, cerându-i să rezolve situaţia. El a făcut tot posibilul să mă convingă. „Te iau acasă, dacă asta vrei, Masako. Nu trebuie să suporţi toate astea. Dacă vrei să stai aici, te poţi preface că totdeauna te strigă Masako, şi nu Mineko. Dar cred că n-o să fie prea distractiv. Poate e mai bine să vii acasă cu mine."

Pe când încerca să se înțeleagă cu mine, Răutăcioasa a spus în doi peri: „N-am nici un chef să te adopt, fii sigură. Dar dacă Mătușica Oima te face succesoarea noastră, n-am de ales."

„Ce vrea să spună, tati? Când am fost adoptată? Nu le aparțin lor, nu-i așa? Îți aparțin ție, nu?" Nu înțelesesem că a fi atotori însemna că trebuia să fiu adoptată.

„Sigur că da, Masako. Ești încă fetița mea. Încă te cheamă Tanaka, nu Iwasaki." A încercat să mă liniștească, apoi s-a întors către Mătușica Oima: „Știți, cred că ar fi bine s-o iau acasă pentru un timp."

Mătușica Oima a devenit agitată: „Așteptați, domnule Tanaka. Nu plecați, vă rog. Știți că o ador. Vă rog, n-o luați. Înseamnă atât de mult pentru mine. Gândiți-vă un pic la ce faceți. Și explicați-i lui Masako importanța situației. Sunt sigură că vă va asculta. Vă rog, domnule Tanaka, vă rog!"

Tata a rămas neclintit: „Îmi pare rău, doamnă Oima. E un copil care ia singur hotărâri. Nu am de gând s-o oblig să facă ceva ce nu vrea. Știu că asta e o mare șansă, dar e de datoria mea să mă asigur că e fericită. Poate că n-ar trebui să ne grăbim. Lăsați-mă să mă mai gândesc."

A fost unul dintre singurele momente când aproape m-am clătinat în hotărârea mea. Dar, de îndată ce i-am auzit cuvintele, m-a copleșit un sentiment de vinovăție. „A, nu! m-am gândit. Sunt un copil egoist. Problemele vor începe din nou și va fi numai vina mea."

Tata s-a ridicat să plecăm.

„Nu-ți face griji, tati. E foarte bine. Pot să-mi spună Mineko. Chiar așa. Nu-mi pasă. Voi rămâne aici unde sunt."

„Nu trebuie să spui asta, Masako. Hai să mergem acasă."

Când venisem să locuiesc la okiya Iwasaki nu fusese clar dacă Mătușica Oima urma să mă facă o geiko, precum majoritatea celorlalte femei din casă. Știam că Mătușica Oima voia să fiu succesoarea ei, dar ea nu era o geiko, deci lucrul acesta nu părea să fie o condiție pentru poziția de succesoare.

Îmi vorbea deseori despre dans. Am înțeles atunci că toate geiko care erau dansatoare își începuseră cariera ca maiko. Iar Mătușica Oima îmi tot povestea despre acele maiko legendare din trecut. Nu mă interesa în mod deosebit să fiu maiko, dar doream cu adevărat să dansez: nu pentru alții, ci doar pentru că părea atât de plăcut. Voiam să dansez pentru mine însămi.

Mătușica Oima mi-a spus că puteam începe să iau lecții pe 6-6-6: pe 6 iunie, după a cincea mea aniversare (numărată ca a șasea aniversare în sistemul vechi, care consideră că atunci când te naști ai un an). Șase-șase-șase. În imaginația mea, ziua aceasta a devenit magică.

Cum prima mea zi de lecții se apropia, Mătușica Oima mi-a spus că trebuia să hotărâm cine va fi „sora mea mai mare".

Societatea feminină din Gion Kobu este organizată pe relații de rudenie prin nominalizare, cu senioritatea determinată de statut. De aceea, indiferent de vârstă, patroanele de okiya și ochaya (case de ceai) sunt numite mame și mătuși, iar geiko și maiko – surori mai mari de către oricine care și-a început activitatea în urma lor. În plus, fiecare maiko și geiko primește o senioară ca sponsor, care este considerată sora ei mai mare, *Onesan*.

O geiko senioară reprezintă un model și un mentor pentru o junioară. Îi supraveghează progresele artistice și mediază toate conflictele care apar între novice și profesorii sau colegele ei. O geiko senioară o ajută pe sora mai mică să-și pregătească debutul și o însoțește la primele ei apariții ca profesionistă. Onesan își îndrumă sora mai mică în eticheta complicată a camerei de banchet și o prezintă unor clienți importanți și altor persoane care o pot ajuta în carieră.

Într-o zi, le-am auzit pe Mătușica Oima, Mama Sakaguchi și Răutăcioasa vorbind despre Onesan a mea. Mama Sakaguchi a menționat-o pe Satoharu.

Ce bine ar fi fost!

Satoharu era o faimoasă geiko de la okiya Tamaki şi una dintre „surorile“ familiei Sakaguchi. Era de o frumuseţe unduitoare şi graţioasă şi fusese foarte drăguţă cu mine. Încă îmi amintesc neasemuitul ei dans din *Chikubushima* şi *Ogurikyokubamonogatari*. Voiam să fiu exact ca ea.

Apoi Răutăcioasa a menţionat-o pe temuta Yaeko. „Nu e Yaeko alegerea naturală? E de fapt sora mai mare a lui Mineko şi aparţine casei noastre. Chiar dacă am avut probleme cu ea în trecut, cred că va fi bine.“ Inima mi-a îngheţat.

Mama Sakaguchi a contrazis-o. „Cred că punctele slabe ale lui Yaeko le depăşesc pe cele bune, a spus. De ce să umbrim cariera lui Mineko cu defectele şi divorţul lui Yaeko? Micuţa merită mai mult. Pe lângă asta, celelalte geiko n-o plac pe Yaeko. Ar putea să-i facă lui Mineko mai mult rău decât bine. De ce nu vă convine Satoharu? Cred că e o alegere excelentă.“

Ca în cazul întregii societăţi japoneze, relaţiile personale sunt de multe ori cheia succesului şi Mama Sakaguchi voia să fiu sub îndrumarea unei geiko care să-mi ridice statutul în cadrul comunităţii.

Vă rog, ascultaţi-o, m-am rugat din adăpostul dulapului.

Dar Răutăcioasa era fermă. „Nu cred că va fi posibil, a zis. Nu cred că aş putea lucra aşa de bine cu Satoharu. E rigidă şi dificilă. Cred că e mai bine s-o alegem pe Yaeko.“

Mama Sakaguchi a încercat să-i explice, dar Răutăcioasa se hotărâse.

Totdeauna m-am întrebat de ce Masako a ales-o pe isterica Yaeko în defavoarea splendidei Satoharu. Trebuie să fi fost o problemă de autoritate şi influenţă. A simţit că Yaeko o va asculta într-un fel în care Satoharu n-ar fi făcut-o niciodată.

Şi astfel, spre marele meu regret, s-a hotărât ca Yaeko să-mi fie „soră mai mare“. Părea că orice aş fi făcut n-aveam cum să scap de ea.

Mama şi tata mă vizitau deseori. Tata îmi aducea cărţi cu poze şi mâncărurile mele preferate. Mama venea cu un pulover

sau o rochie croşetate de mână. Dar începusem să mă tem de aceste vizite, pentru că, de fiecare dată, prezența lor în okiya trezea crizele de furie ale lui Yaeko. Striga că părinții mei vindeau copii şi azvârlea cu obiecte prin bucătărie. Era înspăimântător pentru mine şi, oricât mă străduiam să-i protejez pe părinți, se dovedea zadarnic.

Aveam cinci ani şi eram încă sub influența gândirii magice. Credeam cu adevărat că eu sunt singura ființă care-mi puteam apăra părinții de femeia aceea nebună. Am început să-i ignor când veneau, sperând că asta îi va ține departe. Reamintindu-mi asta acum, când sunt mamă, îmi dau seama cât de ucigătoare trebuie să fi fost pentru ei indiferența mea.

Am început să-mi găsesc un loc în viața din okiya Iwasaki şi în Gion Kobu. Erau mulți copii născuți după război prin vecinătate şi mi-am făcut primii prieteni. Toți adulții din preajmă, ştiind cine sunt şi cine aveam să devin, mă tratau cu respect şi atenții. Am început să mă simt foarte bine şi în siguranță sub protecția numelui de Iwasaki. Începeam să devin una dintre ele.

6

Mătuşica Oima era o mare povestitoare.

Am petrecut multe nopţi reci de iarnă ghemuită lângă ea în apropierea căminului, ronţăind nuci şi bând ceai. Sau ne petreceam timpul în grădină pe taburete, făcându-ne vânt cu evantaiele, în serile de vară.

Mi-a povestit cum a luat fiinţă Gion Kobu.

„Pe vremuri, lângă Palatul Imperial, pe strada Imadegawa, în apropierea râului, era un cartier de distracţii. Se numea „Lumea Salciei". La sfârşitul secolului 16, un general puternic a unificat ţara. Numele lui era Hideyoshi Toyotomi. Hideyoshi era foarte sever şi voia ca oamenii să muncească mult. A mutat cartierul „Lumea Salciei" departe de palat, în afara oraşului.

„Unde l-a mutat?"

„La sud, spre oraşul Fushimi. Dar, cum oamenilor le place în mod natural să se distreze, o altă parte a oraşului i-a luat locul. Ia ghici, unde s-a întâmplat asta?"

„Aici?"

„Da, ai ghicit. Pelerinii veneau de mii de ani la templul Yasaka să vadă legendarii lui cireşi înfloriţi şi frunzele înroşite toamna. De-a lungul secolului 17, s-au deschis în apropierea templului mici hanuri cunoscute sub numele de *mizukakejaya*, pentru

revigorarea pelerinilor. Ele au devenit ochaya de azi, şi Gion Kobu s-a format în jurul lor."

Templul Yasaka stă cuibărit la poalele munților Higashiyama, lanțul care flanchează marginea de est a oraşului Kyoto. Gion Kobu, aflat la vest de templu, are aproape o milă pătrată. Cartierul este traversat de o rețea de mici străduțe. Hanamikoji (Cărarea cireşilor înfloriți) străbate centrul cartierului de la nord la sud, iar strada Shinmonzen îl străbate de la est la vest. Un canal vechi, aducând apă limpede din munții estici, şerpuieşte în diagonală prin cartier. Strada Shinbashi, unde se afla okiya Iwasaki, se îndreaptă spre zidurile care mărginesc templul.

Mătuşica Oima mi-a povestit şi despre ea.

„M-am născut aici, nu mult după ce amiralul Perry* a venit în Japonia. Dacă căpitanul Morgan m-ar fi văzut pe mine prima, sunt sigură că s-ar fi căsătorit cu mine, nu cu Oyuki."

Asta ne făcea să izbucnim în hohote de râs. Oyuki era una dintre cele mai faimoase geiko din toate timpurile. Avea un patron pe nume George Morgan, un milionar american. Până la urmă a luat-o în căsătorie, s-au mutat la Paris şi ea a devenit o legendă.

„Nu erai în nici un caz mai frumoasă decât Oyuki!" protestam noi.

„Ba eram mai frumoasă! glumea Mătuşica Oima. Oyuki avea o înfățişare caraghioasă. Avea nasul mare, dar, după cum ştiți, străinilor le plac astfel de lucruri."

Nu credeam nici o vorbă.

„Am devenit nakai şi am ajuns şefă la Chimoto, faimosul restaurant la sud de Pontocho. Visam să am restaurantul meu cândva."

---

* Amiral american care, în 1853, a forțat Japonia să-şi deschidă porturile (începând cu 1600, Japonia se izolase de restul lumii, interzicând accesul străinilor în țară). (*N.t.*)

Nakai sunt femeile care supraveghează şi servesc la banchetele ţinute la ochaya şi la restaurantele de lux exclusiviste. Este o meserie care presupune multe aptitudini.

„Şi eu am locuit acolo, intervenea Aba. Asta a fost înainte de a mă căsători cu Unchiul. Era unul dintre localurile cele mai solicitate din Gion Kobu. N-aţi văzut niciodată un aşa du-te-vino. A fost o vreme glorioasă."

„Aveam patru geiko şi două maiko, a adăugat Mătuşica Oima. Una dintre geiko era o mare vedetă în Gion Kobu. O chema Yoneyu. Una dintre cele mai mari geiko. Sper să ajungi ca ea."

„Mineko, pe atunci familia Mamei Sakaguchi avea deja o mare okiya. Mama mea, Yuki Iwasaki, era asociată cu ei şi de aceea okiya Iwasaki este subordonată okiyei Sakaguchi. De aceea o rog întotdeauna pe Mama Sakaguchi să mă ajute să iau decizii şi de aceea îi spun Mamă, deşi sunt cu zece ani mai în vârstă decât ea."

Cu timpul, frânturile şi fragmentele poveştii au devenit un tot coerent.

Yoneyu avusese o carieră strălucită. A fost cea mai bine cotată geiko în Japonia dinainte de război, asigurându-i okiyei Iwasaki un mare succes.

Era o frumuseţe clasică şi bărbaţii se dădeau în vânt după ea. Unul dintre sponsorii ei era un foarte important Baron care-i oferise un aranjament financiar generos. Îi plătea un salariu, astfel încât să-i poată ţine companie lui şi oaspeţilor lui oricând dorea acest lucru.

Acest tip de aranjament nu este neobişnuit. A avea o geiko principală la dispoziţie oricând este un simbol important al statutului cuiva în societatea japoneză. Iar anii 1930 erau ani de abundenţă înfloritoare pentru Gion Kobu. Cartierul atrăgea oaspeţi de peste tot, bărbaţi de prim rang din lumea afacerilor şi aristocraţiei. Se întreceau să contribuie la susţinerea celei mai populare geiko. Această susţinere seamănă cu patronajul la operă, dar e ca şi cum, în loc de a fi în comitetul operei, un bărbat

ar alege să-şi sprijine financiar diva favorită. Şi la fel cum un patron de operă nu aşteaptă favoruri sexuale de la diva sa, Baronul o susținea pe Yoneyu doar pentru perfecțiunea artistică pe care o întrupa şi pentru strălucirea conferită reputației lui.

Nu vreau totuşi să vă induc în eroare. Nu poți să te aştepți să nu se întâmple nimic dacă aduni laolaltă femei frumoase, elegante şi talentate cu bărbați bogați şi puternici. Relații romantice se înfiripă tot timpul, unele conducând la căsătorie, altele la inimi frânte. Eu, de exemplu, am întâlnit iubirea vieții mele în timp ce lucram. Răutăcioasa, pe de altă parte, se îndrăgostea totdeauna de bărbați care sfârşeau prin a-i frânge inima.

Chiar Yoneyu avusese o relație de durată cu un bărbat puternic şi bogat, pe nume Seisuke Nagano, moştenitorul unui mare concern de chimonouri. Nu era neobişnuit în Japonia dinainte de război ca bărbații de succes să aibă relații extraconjugale. Căsătoriile erau aranjate pentru a asigura moştenitori, nu pentru plăcere, şi bărbații bogați aveau deseori amante.

Yoneyu rămăsese gravidă cu copilul lui Seisuke. A născut o fetiță la okiya pe 24 ianuarie 1923. Familia a primit vestea cu mare bucurie. O fetiță era o comoară. Putea fi crescută la okiya şi, dacă se dovedea talentată, putea deveni o mare geiko ea însăşi. Putea deveni chiar atotori. Băieții însă reprezentau o problemă. Okiya erau numai pentru femei. Cea care dădea naştere unui băiat trebuia să se mute de la okiya şi să trăiască separat sau să-l dea cuiva spre îngrijire.

„Cum o chema pe fetița lui Yoneyu?" am întrebat.

„O chema Masako", a clipit din ochi Mătuşica Oima.

„Adică Răutăcioasa?!" Am fost neîncrezătoare când mi-a spus pentru prima oară această parte a povestirii.

Chiar dacă Mătuşica Oima nu avea o fată, întotdeauna considerasem cumva că Răutăcioasa era nepoata ei.

„Da, Mineko. Răutăcioasa este fiica lui Yoneyu. Ea şi cu mine nu suntem rude de sânge."

Pe vremea când s-a născut Masako, Mătuşica Oima, ca fiică a lui Yuki, urma să fie moştenitoarea afacerii. Nu avea copii, aşa că a adoptat-o pe Yoneyu ca fiică, pentru a asigura succesiunea neîntreruptă. Yoneyu era candidata ideală ca succesoare. Era versată în toate artele unei geiko calificate şi le putea instrui pe cele care-i urmau. Stabilise relaţii cu un mare număr de patroni pe care putea să-i prezinte fetelor geiko din subordinea ei, ceea ce-i permitea să susţină financiar afacerea şi s-o amplifice.

A menţine o linie de succesiune neîntreruptă este una dintre responsabilităţile principale ale unei patroane de okiya. Mătuşica Oima şi Yoneyu căutau pe cineva apt să le urmeze. De aceea au fost încântate de apariţia lui Masako. S-au rugat să aibă calităţile unei atotori, şi totodată să-şi dezvolte competenţele necesare.

Masako a început să studieze *jiuta* (o formă clasică de cântec japonez) la trei ani şi rezultatele erau foarte promiţătoare. La şase ani a început lecţiile de ceremonia ceaiului, caligrafie şi *koto* (lăuta japoneză). Dar, pe măsură ce creştea, a devenit clar că avea o fire dificilă. Era tăioasă până la limita sarcasmului şi nu prea prietenoasă.

Mătuşica Oima mi-a destăinuit mai târziu că Masako suferea cumplit că era un copil nelegitim. Seisuke o vizita regulat în copilărie, dar nu era în poziţia de a-şi recunoaşte public paternitatea. Ea se simţea ruşinată, iar asta nu făcea decât să-i accentueze firea inerent melancolică.

Mătuşica Oima şi Yoneyu au ajuns la trista concluzie că Masako nu avea stofă de atotori şi că de fapt nu putea deveni nici măcar o geiko bună. Au încurajat-o să se căsătorească şi să ducă viaţa obişnuită a unei femei măritate. În consecinţă, când a terminat liceul, Masako a fost trimisă la o şcoală pentru a deprinde aptitudinile necesare unei soţii. Dar nu i-a plăcut deloc şi s-a întors acasă după trei zile. A hotărât să locuiască acasă până când familia îi va găsi un soţ.

Nu vreau să spun că o geiko nu se poate căsători. Unele dintre cele mai de succes geiko pe care le-am cunoscut erau căsătorite

şi nu depindeau de okiya. Aveam mare admirație pentru o anume geiko, o femeie înaltă ca o salcie, numită Ren, pentru priceperea cu care îmbina cerințele unei cariere active şi cele ale unei soții. Dar cele mai multe dintre noi găsim ideea aceasta prea înfricoşătoare şi aşteptăm să ne retragem ca să ne căsătorim. Altele se bucură atât de mult de independența lor, încât nu renunță niciodată la ea.

În 1943, când avea douăzeci de ani, Masako a fost promisă unui bărbat pe nume Chojiro Kanai. Acesta a plecat la război. Ea a rămas acasă, pregătindu-şi trusoul. Din nefericire, căsătoria n-a avut loc niciodată. Chojiro a murit pe front.

După ce renunțase la Masako, familia trebuia să găsească pe altcineva ca succesoare a lui Yoneyu. Cam la vremea aceea Mătuşica Oima îl cunoscuse pe tata printr-o cunoştință comună. Mătuşica Oima a fost de acord s-o ia pe Yaeko la okiya Iwasaki. Era în 1935. Yaeko avea zece ani.

Yaeko era un copil adorabil, vesel şi nostim. Era la fel de frumoasă ca Mona Lisa. Mătuşica Oima şi Yoneyu au hotărât s-o formeze pentru a fi atotori.

Datorită succesului enorm al lui Yoneyu, erau în poziția de a face o mare investiție în cariera lui Yaeko, ceea ce au şi făcut. Au prezentat-o pe Yaeko ca maiko în 1938, la treisprezece ani, cu numele de Yaechiyo. Înainte de război, nu trebuia ca fetele să termine gimnaziul înainte de a deveni maiko. Unele au debutat la opt sau nouă ani. Okiyei Iwasaki i-a luat trei ani pentru a plănui debutul spectaculos al lui Yaeko în karyukai.

După zeci de ani, oamenii încă pomeneau de veşmintele magnifice purtate de Yaeko la debutul său. Au comandat trusoul lui Yaeko la cele mai faimoase magazine din Kyoto, precum Eriman. Cineva şi-ar fi putut construi o casă din costul unuia dintre costume, şi avea multe. Nu s-a făcut nici o economie pentru a-i procura cele mai minunate ornamente de păr şi alte accesorii specifice costumului de maiko. Mătuşica Oima îmi spusese de

sute de ori cât de extraordinar fusese totul. Spunea că garderoba lui Yaeko era dovada palpabilă a bogăției și puterii okiyei Iwasaki.

Pentru a marca ocazia, Baronul lui Yoneyu i-a dăruit lui Yaechiyo, deşi ea avea numai treisprezece ani, un rubin de mărimea unei sâmbure de piersică. Nu era, de altfel, un cadou uimitor pentru Gion Kobu, unde patronii sunt generoşi şi darurile extravagante sunt la ordinea zilei.

Dar Yaeko nu era fericită. De fapt, era chiar tristă. Se simțea trădată de părinții noştri şi ura ideea că trebuia să muncească. Mai târziu mi-a spus că s-a simțit ca şi cum căzuse din rai în iad.

După spusele lui Yaeko, viața cu bunica Tomiko fusese de vis. Bunica o adora şi erau tot timpul împreună. Yaeko stătea în brațele ei în timp ce bunica domnea suveran asupra celor vreo cincizeci de servitori şi diferiți membri ai familiei. Uneori, bunica se ridica şi striga: „Yaeko, ia uită-te" – şi o urmărea pe mama prin casă cu lancea. Se pare că lui Yaeko îi plăcea această distracție. I se părea amuzant.

Yaeko spunea că atunci când era mică nici nu ştia că mama şi tata erau părinții ei. Credea că erau servitori ai bunicii şi le spunea „hei, tu de colo!" când voia ceva.

De aceea a fost un şoc teribil pentru ea să locuiască deodată la okiya Iwasaki, trebuind să respecte un regim strict de pregătire şi protocol. Nu înțelegea deloc că ceea ce fusese pentru ea un paradis însemnase pentru mama un iad. Şi, desigur, era prea crudă ca să înțeleagă situația financiară a părinților noştri. Supărarea ei se transformase într-un sentiment arzător de victimizare, pe care l-a avut toată viața.

Sunt sigură că nefericirea ei era reală, dar trebuie spus că Yaeko nu era singura fiică de aristocrați aflată în această situație. Multe familii de nobili sărăciseră după Restaurația Meiji şi de aceea căutau un loc pentru fetele lor în karyukai. Aici puteau practica dansul şi ceremonia ceaiului pe care le deprinseseră acasă, puteau să poarte chimonourile de mare valoare cu care

fuseseră obişnuite, puteau să devină independente financiar şi să aibă şansa de a se căsători onorabil.

Dar nu Yaeko. Ea se simţea doar trădată.

Yaeko îşi ascundea resentimentul clocotitor în spatele unei măşti, sculptate cu grijă, de seducţie insolentă. Se aranja în aşa fel încât să dea cât mai puţin şi să obţină cât mai mult.

Când avea şaisprezece ani, Yaeko se îndrăgostise de un client, un tânăr pe nume Seizo Uehara, care-l însoţea adesea pe tatăl său în Gion Kobu. Aceşti Uehara erau din Nara, unde aveau o mare companie de pălării. Relaţia părea să-i amelioreze caracterul şi, cum el era necăsătorit, nu punea nici o problemă pentru nimeni.

La început Mătuşica Oima şi Yoneyu au fost satisfăcute de progresele pe care le făcea Yaeko. Yoneyu era socotită geiko numărul unu din Gion Kobu (deci din toată Japonia) şi Yaeko a devenit repede numărul doi. Yoneyu şi Yaechiyo au devenit nume de marcă în toată ţara. Norocul okiyei Iwasaki părea strălucitor.

Dar exista o problemă. Curând s-a dovedit clar că Yaeko nu-şi privea cu seriozitate cariera. Sincer vorbind, este posibil ca o maiko, mai ales una splendidă ca Yaeko, să se bazeze o vreme pe costumele magnifice şi carisma de copil, dar cariera ei nu poate înflori decât dacă investeşte în talent. Yaeko era leneşă şi nedisciplinată. Se plictisea repede şi nu vedea dincolo de aparenţe. Ura lecţiile şi rareori era atentă la repetiţii. Dansul ei nu evolua. Mătuşica Oima mi-a spus că acest lucru o neliniştea profund.

Investiseră atât de mult în Yaeko şi acum îşi pierdeau încrederea că e succesoarea potrivită. Dar Yoneyu simţea că nu avea altă alegere. Masako ieşea din discuţie.

Aşa că, mai degrabă în lipsă de altceva, a adoptat-o pe Yaeko în familie.

Şi atunci a început degringolada.

La un an de când Yaeko devenise maiko, în 1939, mama Mătuşicii Oima, Mătuşica Yuki, a murit.

Mătuşica Oima a devenit capul familiei Iwasaki. Yoneyu încă lucra şi nu se gândea să se retragă, aşa că Mătuşica Oima a trebuit să-şi părăsească temporar visul de a conduce un restaurant şi să se ocupe de okiya Iwasaki.

Toate astea se întâmplau cam atunci când sora mea Kuniko se alăturase okiyei Iwasaki. Kuniko era a treia fiică a părinților mei şi mergea pe atunci la şcoala elementară. Avea un caracter cald şi afectuos, dar, din păcate, avea şi două defecte care o împiedicau să devină maiko. Mai întâi, avea vederea slabă şi asta nu-i permitea să umble fără ochelari. Apoi, moştenise fizicul mamei, era mică de statură şi grasă. De aceea s-a hotărât că e mai bine să devină asistentă, şi nu geiko. A fost trimisă la şcoala publică şi învăța cu Aba meseria de asistentă.

Pe 8 decembrie 1941, Japonia a intrat în cel de-al Doilea Război Mondial. Războiul a durat patru ani nesfârşiţi, de-a lungul cărora Gion Kobu şi toată ţara au avut greutăți mari. Pentru a concentra resursele şi atenția națiunii asupra efortului de război, guvernul a închis în 1943 afacerile din Gion Kobu. Multe geiko s-au întors la familiile lor. Cele rămase au fost puse să muncească într-o fabrică de muniție.

Okiya Iwasaki nu avea chimonouri din pânză indigo (ca acelea purtate de muncitori), aşa că femeile şi-au făcut costume de lucru din costume vechi de geiko. Probabil că arătau ciudat în ochii celor din afara karyukai. Hainele de lucru erau de obicei din bumbac, niciodată din mătase fină. După cum mi-a spus Mătuşica Oima după ani buni: „Chiar dacă era război, noi, cele care locuiam în Gion Kobu, ne întreceam să avem cele mai frumoase haine de lucru din mătase. Ataşam gulere pe răscroiala de la gât, ne pieptănam părul în două cozi lungi şi purtam bentițe albe pe cap. Voiam să ne simțim încă feminine. Deveniserăm celebre pentru obiceiul de a merge la muncă în fabrică în şir, ținând capetele foarte sus."

Mătuşica Oima împărțise averea okiyei în trei părți pe care le trimisese, pentru a fi păstrate în siguranţă, în locuri diferite.

Le-a lăsat să rămână la okiya numai pe Yoneyu, Masako, Yaeko şi Kuniko, nucleul familiei. Pe celelalte maiko şi geiko le trimisese la părinţii lor. Oraşul suferea de lipsă de alimente. Mătuşica Oima şi Kuniko îmi spuneau că se temuseră că vor muri de foame. Au rezistat cu o alimentaţie săracă din rădăcini şi o zeamă subţire făcută din apă, sare şi ceva grâne.

Iubitul lui Yaeko, Seizo, devenise ofiţer şi rămăsese în Japonia pe parcursul războiului, timp în care cei doi au continuat să se vadă. În 1944, ea a anunţat că pleacă şi se căsătoreşte cu el. Nu plătise încă banii pe care okiya Iwasaki îi investise în cariera ei, dar Mătuşica Oima nu voia să se certe cu ea. A decis să acopere pierderile şi a dezlegat-o cu eleganţă pe Yaeko de contract. Acest tip de întrerupere a contractului se practică uneori, dar este o soluţie foarte proastă. Yaeko a întors spatele şi a plecat.

Pentru că era legal un membru al familiei Iwasaki, Mătuşica Oima a tratat-o ca pe o fiică, trimiţând-o să se mărite cu o zestre onorabilă. Consta din bijuterii, printre care rubinul pe care i-l dăruise Baronul, şi două lăzi mari, pline cu chimonouri şi obi de valoare. Yaeko s-a mutat la Osaka şi şi-a început noua viaţă.

În luna decembrie a aceluiaşi an, okiya Iwasaki a mai suferit o încercare. Yoneyu a murit subit de o boală la rinichi. Nu avea decât cincizeci şi doi de ani. Mătuşica Oima rămăsese fără succesoare. Iar Masako, pe atunci de douăzeci şi doi de ani, rămăsese fără mamă.

Amândouă starurile din okiya Iwasaki dispăruseră.

Războiul s-a sfârşit la 15 august 1945. Okiya Iwasaki se afla într-o situaţie critică. Doar trei femei mai locuiau în casa spaţioasă. Mătuşica Oima, tot mai în vârstă, Masako cea deprimată şi durdulia Kuniko. Atât. Mătuşica Oima mi-a spus că nu mai ştia ce să facă şi se gândise să închidă de tot okiya.

Dar tocmai atunci lucrurile au început să se îndrepte. Forţele americane de ocupaţie au cerut ca Gion Kobu să se redeschidă şi încet-încet karyukai a început să revină la viaţă. Americanii au rechiziţionat o parte din teatrul Koburenjo, transformându-l

în sală de dans. Ofițerii au început să frecventeze regulat casele de ceai (ochaya). Unele geiko și maiko care plecaseră din okiya în timpul războiului au întrebat dacă se pot reîntoarce. Printre ele era și Koyuki, geiko de la Iwasaki cu cea mai mare clientelă. Aba s-a întors la lucru. Okiya Iwasaki reintrase în joc.

Am întrebat-o pe Mătușica Oima dacă oamenilor le era greu să-i primească pe americani la ochaya după ce tocmai pierduserăm războiul cu ei. Mi-a răspuns că lucrurile nu erau atât de tranșante. Desigur, existau unele resentimente, dar, în general, ofițerii erau amabili. Mulți oameni erau fericiți doar pentru că puteau să câștige din nou. Și capacitatea de a-i servi pe toți onorații oaspeți la fel, fără discriminare, este adânc înrădăcinată în mentalitatea karyukai. Dar mi-a povestit și o întâmplare care părea să reflecte adevăratele ei sentimente.

Într-o seară, Koyuki fusese solicitată să ia parte la un banchet al generalului MacArthur* la Ichirikitei. A fost așa de fascinat de chimonoul ei, încât a întrebat-o dacă i-l poate da ca să-l ia în America.

Proprietăreasa ochayei Ichirikitei i-a transmis Mătușicii Oima cererea generalului. Aceasta a dat următorul răspuns: „Chimonourile sunt viața noastră. Poate să ia chimonoul dacă-l vrea, dar atunci va trebui să mă ia și pe mine odată cu el. Poate să-mi ocupe țara, dar nu-mi va ocupa niciodată sufletul!"

Proprietăreasa i-a transmis răspunsul, și generalul n-a mai cerut niciodată chimonoul. De câte ori îmi povestea această întâmplare, Mătușica Oima își ridica bărbia și devenea radioasă. Mândria era unul dintre lucrurile care-mi plăceau enorm la ea.

Încă am acel chimono. Este păstrat în siguranță într-o ladă, în casa mea.

Okiya Iwasaki a luptat pentru a avansa în următorii ani, la fel ca toată Japonia.

---

* General american însărcinat să conducă Japonia în timpul ocupației americane care a urmat celui de-al Doilea Război Mondial. (*N.t.*)

Masako încă îşi aştepta logodnicul să vină de la război. Guvernul nu a anunţat familia lui Chojiro de moartea lui până în 1947. Masako a fost distrusă. Ţinându-şi la piept trusoul de căsătorie, a plâns zile întregi. Acum era complet singură, fără planuri de viitor şi fără vreun loc în care să se ducă.

După lungi consultări cu Mătuşica Oima, Masako s-a hotărât să devină geiko. A debutat ca geiko *jikata* (muziciană) în 1949, la douăzeci şi şase de ani, cu numele de Fumichiyo.

Deşi era destul de frumoasă, Fumichiyo nu se pricepea să-i facă pe clienţi să se simtă bine. Îi lipseau inventivitatea jucăuşă şi simţul umorului, absolut necesare unei geiko de succes. A fi geiko nu înseamnă doar să stăpâneşti un cod artistic. Trebuie să ai pasiune şi entuziasm pentru profesie, ceea ce presupune o totală implicare, o muncă enormă şi prezenţa de spirit de a rămâne calmă şi în mijlocul dezastrului.

Nici una dintre aceste trăsături nu o caracteriza pe Masako. Dar, simţind că nu are alternativă, a perseverat. Şi atunci a dat peste ea altă nenorocire. Puţin după ce a început să lucreze a făcut o tuberculoză şi a trebuit să-şi întrerupă activitatea mai mult de un an. S-a întors la lucru în 1950, dar eforturile ei sporadice nu ajutau prea mult la redresarea economică a casei.

Kuniko ajunsese la vârsta de optsprezece ani, deci se putea căsători. Se făcuseră cercetări şi se discutaseră aranjamente, dar ea a refuzat să se gândească la vreo ofertă. Credea că trebuia să locuiască în continuare la okiya pentru a spăla onoarea familiei mele în urma fugii lui Yaeko. A lucrat la okiya Iwasaki încă treizeci de ani. A rămas necăsătorită toată viaţa.

La acel moment, okiya Iwasaki abia reuşea să se susţină financiar.

Casa avea o colecţie magnifică de costume şi o echipă completă de angajaţi antrenaţi să le îmbrace pe geiko cu ele, dar nu existau destule geiko care să poarte acele comori. Puţinele geiko existente nu puteau susţine întreaga afacere. Mătuşica

Oima trebuia să găsească talente noi dacă voia ca okiya Iwasaki să supraviețuiască. Iată de ce venise să discute cu părinții mei despre Tomiko în iarna anului 1952.

Şi acum, când Yoneyu şi Yaeko dispăruseră, trebuia să găsească o succesoare.

7

Mătuşica Oima nu se mai aştepta s-o revadă pe Yaeko vreodată şi a fost luată complet prin surprindere când aceasta a reapărut la okiya, pe nepusă masă, la puţin timp după ce Tomiko se mutase aici.

A anunţat că venea să lucreze din nou. Căsătoria ei fusese un dezastru şi intentase divorţ. Seizo se dovedise un afemeiat notoriu. Se implicase în afaceri dubioase şi pierduse toţi banii pe care-i avuseseră. O abandonase pe Yaeko cu doi băieţi mici şi un munte de datorii pentru care ea era responsabilă din punct de vedere legal. Yaeko socotea că dacă-şi relua poziţia în okiya îşi va rezolva toate problemele. Voia ca Mătuşica Oima să-i plătească datoriile. Plănuise să-i restituie în timp banii, lucrând din nou ca geiko.

Mătuşica Oima a crezut că Yaeko îşi pierduse minţile. Ceea ce propunea ea era imposibil din mai multe motive. În primul rând, pe Yaeko n-o mai chema Iwasaki, ci Uehara. Cum nu mai aparţinea familiei, nu mai putea fi atotori. Dar Mătuşica Oima nu avea de gând s-o repună în drepturi nici măcar după definitivarea divorţului. Yaeko dovedise prin propriul comportament că nu merita această onoare. Era prea egoistă şi iresponsabilă.

În al doilea rând, când o geiko se retrage, cariera ei s-a încheiat. Ar fi trebuit ca Yaeko să fie relansată de la zero. E necesară o

mică avere să lansezi o geiko, iar Yaeko nu mai avea nici un costum. Şi de altfel *ea* datora deja bani okiyei, şi nu invers. Pe lângă asta, toate economiile Mătuşicii fuseseră folosite pentru a pregăti debutul lui Tomiko. Deci nu mai avea cu ce să plătească datoriile lui Yaeko. Şi oricum Yaeko o lăsase baltă la nevoie, iar Mătuşica nu uitase asta.

Dar lista motivelor era mai lungă. Yaeko nu fusese o geiko prea bună cât timp lucrase, deci cu siguranţă nu avea să meargă mai bine acum. Nu mai luase de şapte ani o lecţie de dans. Lumea nu o plăcea. Şi ce s-ar fi întâmplat cu fiii ei? N-ar fi putut locui în nici un caz cu ea la okiya Iwasaki.

Ideea în sine îi repugna Mătuşicii Oima. Era o încălcare flagrantă a protocolului. Pentru Mătuşica ăsta era lucrul cel mai grav.

Aşa că a refuzat-o pe Yaeko, înşirându-i pe larg toate aceste motive. A sfătuit-o două lucruri. Unu, să ceară rudelor soţului ei ajutor, pentru că acum şi ea, şi copiii erau responsabilitatea acestora, şi doi să-şi caute o slujbă într-o ochaya sau într-un restaurant, slujbă pentru care, prin pregătirea ei, era foarte calificată.

În timpul acestei discuţii aprinse, Mătuşica Oima strecurase că acum o avea în grijă pe Tomiko şi spera foarte mult să vin şi eu să locuiesc cu ea şi să-i devin succesoare.

Yaeko, care nu ţinuse legătura cu părinţii de ani de zile, nu ştia de existenţa mea. Cuvintele Mătuşicii au enervat-o cumplit. Nu numai că fusese detronată, dar noua pretendentă la tron era, pe deasupra, o altă odraslă a părinţilor ei respingători. A ieşit ca o vijelie din okiya şi a luat primul tramvai.

Yaeko era foarte şireată şi în scurtul ei drum spre Yamashina şi-a cântărit variantele. Înţelegea acum că era imposibil să moştenească okiya Iwasaki. Dar ştia, de asemenea, că singura cale de a-şi compensa datoriile era să aibă câştiguri proprii în viitor şi că a fi geiko era cel mai rapid mod de-a câştiga bani. Trebuia s-o convingă pe Mătuşica Oima s-o primească înapoi.

Ce a spus bătrâna? Că vrea mult ca Masako să vină la okiya.

Yaeko citea gândurile Mătuşicii Oima ca pe o carte deschisă şi cunoştea sistemul. Ştia câtă nevoie avea Mătuşica Oima de mine.

Nu cumva o pot folosi pe mititică drept bacşiş ca să-mi recapăt înapoi locul? trebuie să se fi gândit. *Şi altceva? Sigur, băieţii. Nici o problemă. Părinţii pot avea grijă de ei. Mi-o datorează.*

Purta un chimono închis la culoare, legat cu un obi cu model geometric bej, maro şi negru. O priveam trecând podul şi apropiindu-se de casă.

Părinţii mei erau neputincioşi în faţa vehemenţei ei şi a propriei lor vinovăţii. I-a acuzat că făceau copii pentru a-i vinde. Au acceptat să-i primească pe cei doi fii ai ei.

Yaeko s-a dus apoi la Mătuşica Oima, spunându-i că acum e liberă să se mute înapoi şi să reînceapă lucrul. Şi i-a promis că mă va oferi pe o tavă de argint.

Mătuşica Oima se simţea derutată. Era dispusă s-o suporte pe Yaeko dacă o ajuta să mă obţină; iar Yaeko, deşi era leneşă, fusese o mare stea. O stea care pălise putea fi mai bună decât nimic. S-a dus să discute din nou cu Mama Sakaguchi. „Vreau să văd copila, a spus aceasta. Copila care te-a vrăjit. Am încredere în intuiţia ta şi cred că trebuie să facem orice ca s-o aducem la noi. Hai s-o lăsăm deocamdată pe Yaeko să ne ajute. Pe urmă, a fost foarte populară la vremea ei şi va aduce ceva venit şi faimă okiyei."

„Dar ce ne facem cu datoriile ei? N-am bani acum să le achit."

„Îţi spun cum o să facem. Plătesc eu datoriile în locul tău. Dar asta să rămână între noi. Nu vreau să afle Yaeko. Trebuie să simtă că depinde de tine şi nu vreau să ne creeze probleme. Poţi să-mi dai banii după ce ţi-i va înapoia ea. Ce zici?"

„Accept cu umilinţă oferta ta generoasă." Mătuşica Oima s-a înclinat până la tatami. „Voi face tot posibilul s-o cunoşti pe Masako cât de repede."

Yaeko era încântată că planul ei părea să reuşească. S-a mutat la okiya Iwasaki şi s-a pregătit să reînceapă lucrul. Dar nu avea nimic de îmbrăcat. Rezerva de chimonouri de la okiya Iwasaki îi era destinată acum lui Tomiko. Yaeko a avut neruşinarea de a se duce direct la dulapul în care erau ţinute chimonourile şi a scos câteva dintre cele mai bune, anunţând: „Cu astea mă descurc. Le voi purta pe astea."

Mătuşica Oima mi-a spus că îi pierise graiul de uimire. E greu să explici în mod adecvat importanţa chimonourilor în viaţa unei geiko sau cât de abuziv era de fapt gestul lui Yaeko. Chimonourile, costumele meseriei noastre, sunt sacre pentru noi. Sunt emblema vocaţiei noastre. Făcute din unele dintre cele mai fine şi scumpe ţesături din lume, chimonourile întruchipează frumuseţea aşa cum o înţelegem noi. Fiecare chimono e o operă unică de artă, în crearea căreia proprietara lui a jucat un rol activ.

În general, putem spune multe lucruri despre o persoană luându-ne după calitatea chimonoului pe care-l poartă: statut financiar, simţ al stilului, familie, personalitate. Există puţine variaţii în croiala chimonoului, dar există o imensă varietate a culorilor şi modelelor de material din care sunt făcute.

Alegerea chimonoului potrivit pentru o anumită situaţie e o adevărată artă. Potrivirea cu anotimpul este esenţială. Canoanele gustului tradiţional japonez împart anul în douăzeci şi opt de anotimpuri, fiecare având simboluri proprii. În mod ideal, culorile şi modelele de pe chimono şi obi oglindesc exact anotimpul; de exemplu, privighetorile sunt potrivite pentru sfârşitul lui martie, iar crizantemele pentru începutul lui noiembrie.

Faptul că Yaeko îşi însuşea cu dezinvoltură chimonourile lui Tomiko era un sacrilegiu. Era aproape ca şi cum Yaeko ar fi atacat-o pe Tomiko sau i-ar fi invadat cele mai adânci ascunzişuri ale intimităţii. Dar Mătuşica Oima nu avea cum s-o împiedice. Nu mă obţinuse încă.

Yaeko s-a dus la părinţii mei şi le-a spus că mă promisese okiyei Iwasaki. I-au repetat de sute de ori că nu avea dreptul să

facă asta. Dar Yaeko refuza să-i asculte. Îi ignora de parcă era proastă sau idioată.

În mijlocul acestei drame, am hotărât să merg să locuiesc cu Mătuşica Oima la okiya Iwasaki. Am luat această hotărâre singură, din proprie voinţă.

Uneori, când rememorez acele zile, sunt uimită de hotărârea şi de siguranţa mea la o vârstă atât de fragedă.

8

Pe 6 iunie 1954 m-am trezit devreme dimineața, așa cum făceam acasă, la părinții mei. Ciorile croncăneau sus pe cer. Arțarii din grădină aveau frunze verzi noi.

Nimeni nu se trezise, nici măcar slujnicele. Am scos una dintre cărțile mele, un cadou de la tata. O citisem de atâtea ori că o știam pe dinafară.

Există un vechi obicei în Japonia conform căruia copiii destinați unor cariere artistice profesioniste trebuie să-și înceapă în mod oficial instruirea în disciplina respectivă pe șase iunie, în anul în care împlinesc șase ani (6-6-6). Totuși mulți copii care doresc să urmeze o artă tradițională încep pregătirea chiar de la trei ani.

Această instruire timpurie este caracteristică mai ales pentru două mari tradiții teatrale: *Noh* și *Kabuki*. Drama Noh s-a dezvoltat în secolul 14 și are la bază vechi dansuri de curte executate ca ofrandă adusă zeilor. Este aristocratic, maiestuos și liric. Kabuki, dezvoltat cu două sute de ani mai târziu, ca o formă de divertisment pentru oamenii de rând, e mai animat și mai dinamic decât Noh și poate fi asemănat cu opera din Occident.

Atât Noh, cât și Kabuki sunt interpretate numai de bărbați. Fiii actorilor de marcă își încep instruirea de mici copii. Mulți

sunt instruiți ca să devină urmașii taților lor. Nenumărați actori faimoşi de astăzi au în urmă zece generații de actori – sau chiar mai multe.

În prima mea zi de instruire, m-am trezit în zori şi am aşteptat cu nerăbdare s-o pot trezi pe Mătuşica Oima. În sfârşit, „ceasul deşteptător" din vecini a sunat. Era un magazin de legume vizavi de okiya, pe strada Shinbashi. Bătrâna patroană a magazinului strănuta de trei ori în fiecare dimineață. Cu putere. Exact la şapte şi jumătate. Am depins ani de zile de semnalul dat de strănutul ei.

Am trezit-o pe Mătuşica Oima, scuturând-o.

„Mergem?"

„Nu încă, Mineko. Avem ceva de care trebuie să ne îngrijim mai întâi."

A adus o găleată mică, de tablă. În ea erau perii, o mătură mică, un făraş, un ştergător de praf din pene, cârpe de podea şi un vas în miniatură cu praf de curățat. Se gândise la toate.

Am intrat în camera cu altar să ne spunem rugăciunile de dimineață. După aceea mi-a legat la spate mânecile lungi ale chimonoului cu o sfoară, astfel încât să pot lucra, şi mi-a înfipt ştergătorul de praf din pene în obi, la spate. După care m-a dus la baie şi m-a învățat cum trebuie curățate toaletele.

Cum aceasta e prima responsabilitate pe care cineva o încredințează succesoarei sale, a-mi preda peria de toaletă era ca şi cum mi-ar fi dat bagheta de dirijor. Mătuşica Oima îşi îndeplinise datoria. Urma acum să mi-o îndeplinesc eu.

Okiya Iwasaki avea trei băi, ceea ce era un lucru destul de extravagant la vremea aceea. Erau două la parter, una pentru geiko şi musafiri, alta pentru slujnice. Şi mai era una la etaj pentru locatarii casei. Toate aveau şi căzi şi era responsabilitatea mea să le păstrez curate şi strălucitoare.

Îndatorirea aceasta mi se potrivea de minune. Era o muncă pe care o puteam face în întregime singură. Nu trebuia să vorbesc cu nimeni în timp ce o executam. Mă simțeam om mare şi foarte

utilă. Am fost foarte mândră de mine când am terminat. Kuniko mi-a pregătit un mic dejun special pentru această zi importantă. Am terminat de mâncat pe la nouă.

După micul dejun, pentru prima mea întâlnire cu profesoara, Mătuşica Oima m-a îmbrăcat cu un chimono nou de şcoală, cu dungi roşii şi verzi pe fond alb, şi un obi roşu de vară. Mi-a dat o geantă din mătase colorată imprimată, în care a pus un evantai, o *tenugui* pentru dans (un fel de basma), o pereche nouă de *tabi* (ciorapi albi din bumbac), înveliţi în mătase ţesută de ea însăşi, o jucărie şi o gustare.

Profesoara de dans care le pregătea pe fetele din familia Sakaguchi se numea doamna Kazama. O întâlnisem de multe ori acasă la Mama Sakaguchi. Ştiam că o pregătise atât pe Yaeko, cât şi pe Satoharu şi credeam că va fi şi profesoara mea. Cu toate astea, Mătuşica Oima mi-a spus că mergeam acasă la *iemoto* (Marea Maestră). Iemoto a şcolii Kyomai Inoueryu, Yachiyo Inoue IV. Mi-a spus că iemoto va fi profesoara mea.

După ce toate s-au îmbrăcat în haine tradiţionale de gală, am pornit în şir. În frunte era Mătuşica Oima, urmată de Răutăcioasa, de Yaeko şi de mine. Kuniko venea la urmă, ducând micul meu bagaj. Am mers la Mama Sakaguchi acasă şi ea, împreună cu doamna Kazama, s-a alăturat micii noastre procesiuni. De acolo erau numai câteva minute de mers până la studioul de dans al lui iemoto, la ea acasă, pe strada Shinmonzen.

Am ajuns la studio şi am fost poftite într-o sală de aşteptare de lângă sălile de repetiţie. Atmosfera din sălile de repetiţie era tăcută şi încordată. M-a făcut să tresar un sunet puternic. Era sunetul cunoscut pe care-l face un evantai închis atunci când se loveşte de o suprafaţă dură.

Priveam lecţia, când profesoara a pedepsit-o pe una dintre eleve pocnind-o peste braţ cu evantaiul. Am tresărit la acest sunet, căutând instinctiv un loc unde să mă ascund. M-am pierdut repede şi m-am trezit în faţa băii. După câteva momente de panică, Kuniko m-a găsit şi m-a dus la loc, lângă celelalte.

Am intrat toate în studio. Mama Sakaguchi m-a pus să stau lângă ea, în fața lui iemoto, în poziția tradițională de respect şi s-a înclinat adânc. „Doamnă Aiko (numele ei adevărat), vă rog să-mi permiteți să vă prezint acest copil neprețuit. E una dintre comorile noastre şi vă rugăm să aveți mare grijă de ea. Se numeşte Mineko Iwasaki."

Iemoto s-a înclinat la rândul ei. „Voi face tot ce-mi stă în puteri. Putem începe?"

Inima îmi bătea să-mi spargă pieptul. Nu aveam idee ce trebuia să fac şi stăteam acolo țintuită locului. Iemoto s-a apropiat şi mi-a spus cu blândețe: „Mine-chan, te rog să stai jos pe călcâie. Îndreaptă-ți spatele şi pune-ţi mâinile în poală. Aşa! Primul lucru pe care-l învățăm este cum să ținem evantaiul de dans, *maiohgi*. Dă-mi voie să-ți arăt."

Un evantai pentru dans e ceva mai mare decât unul obişnuit, cu spițe de bambus de aproximativ 30 de centimetri. Evantaiul se înfige în partea stângă a obiului, cu vârful în sus.

„Scoate evantaiul din obi cu mâna dreaptă şi pune-l în palma stângă, ca şi cum ai ține un bol de orez. Apoi lunecă-ți mâna de-a lungul evantaiului până la vârf şi apucă evantaiul de capăt cu mâna dreaptă, ca şi cum ai apuca un bol de orez. Ținând evantaiul cu dreapta, apleacă-te înainte şi aşază-l pe podea în fața genunchilor tăi, uite aşa, şi, ținând spatele perfect drept, înclină-te şi fă o plecăciune spunând *Onegaishimasu* (Vă rog să-mi faceți onoarea de a mă învăța). Ai înțeles?"

„Da."

„Nu da. *Da*." Folosise pronunția pentru „da" din Gion, *hei*, în loc de *hae* pe care o foloseam eu. „Acum încearcă şi tu!"

„Da."

„Nu da. *Da*."

„Da."

Eram aşa de concentrată să pun evantaiul cum trebuie, încât am uitat de salutul *Onegaishimasu*.

„Şi cu *Onegaishimasu* ce faci?"

„A, da."

A zâmbit cu indulgenţă. „Bine. Acum ridică-te să încercăm câţiva paşi."

„Da."

„Nu trebuie să spui da de câte ori îţi spun ceva."

„Îhî", am încuviinţat din cap.

„Şi nu trebuie să tot înclini din cap. Fă ca mine acum. Pune mâinile aşa şi apoi aşa, şi priveşte drept într-acolo."

Aşa a început. Dansam.

Dansul tradiţional japonez este foarte diferit de dansul occidental. Se practică în ciorapi albi de bumbac numiţi *tabi*, nu pantofi speciali. Spre deosebire de balet, mişcările, de exemplu, sunt lente şi se concentrează pe relaţia cu pământul, nu cu cerul. Dar, ca şi la balet, mişcările cer muşchi antrenaţi şi se învaţă după scheme fixe (*kata*) care, combinate, formează piese individualizate.

Şcoala *Inoue* e considerată cea mai bună şcoală de dans tradiţional din Japonia. De aceea iemoto Inoue e persoana cea mai influentă în lumea dansului tradiţional. Reprezintă standardul după care sunt apreciaţi toţi ceilalţi dansatori.

După un timp bine cântărit, Mama Sakaguchi a spus: „Doamnă Aiko, cred că e destul pentru lecţia de astăzi. Vă mulţumesc mult pentru amabilitate şi consideraţie."

Mie mi s-a părut că totul durase foarte mult.

Iemoto s-a întors spre mine. „Bine, Mine-chan. Dansul pe care l-am învăţat se numeşte *kadomatsu*. Asta e tot pentru azi."

Kadomatsu e primul dans predat copiilor care încep să studieze la şcoala Inoue.

Kadomatsu este decoraţia din ramuri de pin cu care împodobim casele pentru sărbătoarea Anului Nou. Decoraţiile sunt foarte frumoase şi au o aromă minunată. Numele îmi trezea amintirea vremurilor fericite de acasă.

„Da", am spus.

„După ce spui corect „da", trebuie să te aşezi şi să mulţumeşti."

„Da", am spus din nou.

„Apoi, înainte de a părăsi studioul, trebuie să mai mulţumeşti o dată, după aceea să spui la revedere şi să faci o plecăciune finală. Ai înţeles?"

„Da, la revedere", am spus şi m-am întors fericită lângă Mama Sakaguchi, unde mă simţeam în siguranţă. Aceasta zâmbea mulţumită.

A trecut ceva vreme până când ceea ce înţelegeam cu mintea puteam pune şi în practică; şi încă mai multă vreme până când m-am simţit în largul meu vorbind în dialectul folosit de geiko. Versiunea dialectului Kyoto pe care o deprinsesem acasă era cea a aristocraţiei. Era chiar mai lentă şi mai dulce decât varianta vorbită în Gion Kobu.

Mama Sakaguchi m-a mângâiat pe cap: „A fost minunat, Mineko. Ai făcut o treabă foarte bună. Eşti un copil foarte isteţ." Zâmbetul Mătuşicii Oima era abia ascuns de mâna ridicată.

Nu-mi dădeam seama ce făcusem ca să merit astfel de laude, dar eram veselă pentru că amândouă păreau bucuroase.

9

Okiya Iwasaki era cu un cvartal la sud de Shinmonzen, pe strada Shinbashi, cu trei case la est de Hanamikoji. Mama Sakaguchi locuia de partea cealaltă a Hanamikoji, cu şase case la vest de noi. Studioul de dans al lui iemoto era cu un cvartal la vest şi cu unul la nord de Shinmonzen. Teatrul Kaburenjo era cu şase cvartale la sud. Când eram copil mergeam peste tot pe jos.

Pe străzile Gionului se înşiră magazine elegante care pun la dispoziţie tot ce este necesar afacerilor geiko. Pe lângă sutele de okiya şi ochaya, există florării şi magazine cu delicatese, galerii de artă şi magazine de ţesături, ornamente de păr şi evantaie. Toate sunt concentrate la un loc.

Viaţa mea a devenit mult mai plină după 6-6-6. Am început lecţii de caligrafie cu unchiul Hori, care locuia două case mai jos, lecţii de *koto*, cânt şi *shamisen* cu fiica lui, care era maestră de *jiuta* (stil de cântec şi interpretare la shamisen specifice zonei Kyoto), un stil important pentru şcoala Inoue. Şi koto, şi shamisen sunt instrumente cu coarde venite în Japonia din China. Koto este o lăută mare cu treisprezece coarde, care se aşază pe podea când se cântă la ea. Shamisenul este un instrument mic cu trei coarde, la care se cântă ca la violă. Este folosit pentru acompanierea majorităţii dansurilor noastre.

Pe lângă orele de instruire zilnice, curățam în fiecare dimineață toaletele. Iar după-amiaza, în fiecare zi, mergeam la lecția de dans.

Acum, că eram mare, trebuia să mă comport ca o atotori. Nu mi se permitea să țip sau să folosesc cuvinte urâte, sau să fac orice altceva considerat nepotrivit pentru o succesoare. Mătuşica Oima încerca să mă convingă să folosesc dialectul din Gion Kobu, lucru la care mă opuneam pătimaş. Acum mă corecta tot timpul. Nu aveam voie să alerg prin casă sau afară. Toți îmi atrăgeau mereu atenția să nu mă rănesc sau să-mi rup ceva, mai ales o mână sau un picior, pentru că ar fi dăunat frumuseții şi dansului meu.

Mătuşica Oima mă învăța neobosită cum să fiu succesoarea ei. Până atunci mă jucasem pe lângă ea când îşi făcea treburile. Acum începuse să-mi explice ce anume făcea. Am început să realizez cum stau lucrurile şi să particip mult mai conştient la viața de zi cu zi din okiya Iwasaki.

Ziua mea începea devreme. Încă mă trezeam înaintea tuturor, dar acum aveam o treabă de făcut. În timp ce curățam toaletele, Kuniko se trezea ca să pregătească micul dejun, iar slujnicele – ca să-şi înceapă treburile matinale.

Făceau curățenie din afară spre înăuntru. Întâi măturau strada în fața casei, apoi cărăruia dintre poartă şi intrare. Stropeau cu apă cărăruia şi puneau un drob proaspăt de sare lângă intrare, pentru purificarea casei. Apoi curățau genkanul şi aşezau sandalele tuturor cu vârful spre ieşire, pentru a putea fi uşor încălțate la plecare. În casă curățau camerele şi puneau în ordine tot ce folosiserăm noi cu o seară înainte. Totul era aşezat la loc când se scula Mătuşica Oima.

La sfârşit aranjau altarul budist pentru rugăciunile de dimineață ale Mătuşicii Oima. Ştergeau de praf statuetele, curățau recipientele de ars arome, aruncau ofrandele din ziua precedentă şi puneau lumânări noi în suporturi. Făceau acelaşi lucru la altarul shintoist, pus pe o poliță în perete, în colțul camerei.

Oamenii care trăiesc în Gion Kobu sunt foarte religioşi. Viaţa noastră este înveşmântată pe de-a-ntregul în valorile religioase şi spirituale pe care se bazează cultura japoneză. Practic, viaţa noastră cotidiană este strâns întreţesută cu ceremoniile şi festivalurile care marchează anul tradiţional japonez şi pe care le reproducem cât de fidel posibil.

În fiecare dimineaţă, după ce se trezea şi se spăla pe faţă, Mătuşica Oima intra în camera cu altar şi îşi făcea rugăciunile. Încercam să termin cu curăţatul până atunci, ca să le pot spune împreună cu ea. Şi în ziua de azi acesta este primul lucru pe care-l fac dimineaţa.

Apoi, în puţinul timp rămas până la micul dejun, Mătuşica Oima şi cu mine ne jucam puţin cu Uriaşul John. La acea oră ucenicele erau treze şi le ajutau pe slujnice să termine sarcinile de dimineaţă. Curăţatul este considerat o parte vitală a procesului de instruire în orice disciplină tradiţională japoneză şi este obligatoriu pentru orice novice. I se acordă semnificaţie spirituală. A purifica un loc murdar înseamnă a-ţi purifica mintea.

După ce casa era pusă în ordine, începeau să se trezească maiko şi geiko. Pentru că lucrau până noaptea târziu, ele se sculau ultimele. Din venitul lor trăiam toate, aşa că ele nu mai erau nevoite să facă vreo treabă în casă.

Apoi venea Aba şi luam micul dejun. După aceea fiecare se ducea la treburile ei. Maiko şi geiko mergeau la Nyokoba pentru lecţii sau la sala de repetiţie dacă se pregăteau pentru vreun spectacol. Slujnicele îşi vedeau de restul treburilor: aerisit, spălat, gătit, cumpărături. Până să încep şcoala, în anul următor, o „ajutam" pe Mătuşica Oima la treburile ei de dimineaţă.

Mătuşica Oima şi Aba îşi petreceau dimineaţa aranjând programele tuturor fetelor maiko şi geiko din subordinea lor. Revedeau punctajele obţinute la întâlnirea din seara precedentă, notau cheltuielile şi câştigurile, puneau în ordine solicitările pentru ziua respectivă şi acceptau atâtea cereri câte permiteau programul fiecărei geiko. Mătuşica Oima stabilea ce costum avea să poarte

fiecare maiko şi geiko, iar Aba avea grijă să fie aranjate şi pregătite aceste costume.

Biroul Mătuşicii Oima era în sufragerie, vizavi de locul ei de lângă cămin. Exista un registru separat pentru fiecare geiko, în care ţinea socoteala la zi a activităţilor fiecăreia, inclusiv ce costum purtase la întâlnirea cu clientul X. De asemenea, Mătuşica nota orice cheltuială făcută pentru cineva, precum cumpărarea unui nou chimono sau obi. Sumele pentru masă şi lecţii erau fixe şi deduse lunar.

Majoritatea negustorilor veneau dimineaţa. Bărbaţii erau admişi în okiya după zece, după ce majoritatea noastră, a locatarelor, eram plecate. Vânzătorul de gheaţă aducea gheaţă pentru răcitor. Vânzătorii de chimonouri, furnizorii de alimente, cei care încasau facturile şi alţii erau întâmpinaţi în genkan. Era acolo o bancă pe care puteau sta cât timp discutau afaceri. Rudele de sex bărbătesc, precum tata, erau admişi până în sufragerie. Numai preoţii şi copiii puteau merge mai departe. Nici măcar soţul lui Aba, fratele mai mic al Mătuşicii Oima, nu putea să vină şi să plece când voia.

Iată de ce concepţia conform căreia casele de gheişe sunt rău famate este atât de ridicolă. Bărbaţii abia dacă sunt primiţi în interiorul acestor bastioane ale societăţii feminine, aşa că nici vorbă să se mai şi distreze cu locatarele.

După ce programările de seară erau gata, Mătuşica Oima se îmbrăca de oraş. În fiecare zi vizita persoane cărora okiya Iwasaki le datora recunoştinţă: proprietari de ochaya şi restaurante unde geiko fuseseră invitate cu o seară înainte, profesorii lor de muzică şi dans, „mame" din okiya aliate, artizani locali care ne furnizau chimonouri. Prezentarea unei maiko sau geiko presupune eforturile conjugate a mulţi oameni.

Aceste vizite informale sunt esenţiale pentru structura socială din Gion Kobu. Este modul în care sunt cultivate şi menţinute relaţiile interpersonale pe care se bazează sistemul. Mătuşica Oima a început să mă ia cu ea în turul ei zilnic de vizite de îndată

ce m-am mutat la okiya. Ştia că relaţiile pe care le sădea în acele întâlniri aveau să-mi fie de folos în întreaga mea carieră profesională, ca şi în viaţă, dacă aveam să aleg să mi-o petrec în Gion, cum făcuse ea.

Majoritatea femeilor din okiya se reîntorceau la prânz pentru masă. Mâncam mâncare tradiţională japoneză (orez, peşte şi legume); mâncare occidentală, precum friptură sau îngheţată, mâncam numai când eram invitate la un restaurant şic. Prânzul era masa noastră principală, pentru că geiko nu pot mânca mult la cină înainte de activitatea lor de seară.

Maiko şi geiko nu au voie să mănânce nimic la banchete private, oricât de tentante ar fi bunătăţile servite. Ele se află acolo pentru a întreţine invitaţii, pentru a dărui, nu pentru a primi. O excepţie este situaţia în care o geiko este invitată de un client la restaurant.

După masa de prânz, Mătuşica Oima sau Kuniko le dădea tuturor geiko, adunate laolaltă, angajamentele pentru acea seară. Atunci ele „se puneau pe treabă", documentându-se asupra oamenilor cu care aveau să se întâlnească seara. Când clientul era politician, se informau despre legislaţia pe care o susţinea, când era o actriţă citeau articole despre ea din reviste, când era un cântăreţ ascultau discurile lui. Sau îi citeau clientului/clientei romanele. Sau se documentau cu privire la ţara din care venea. Foloseam toate mijloacele posibile pentru asta. Am petrecut multe după-amiezi, mai ales când eram maiko, în librării, biblioteci şi muzee. Cele tinere le cereau senioarelor, „surorilor mai mari", informaţii şi sfaturi.

Pe lângă munca de documentare, o geiko trebuie să dea după-amiaza telefoane de curtoazie pentru a păstra bune relaţii cu proprietarii de ochaya, precum şi cu maiko şi geiko senioare. Dacă una dintre membrele comunităţii este bolnavă sau accidentată, protocolul cerea s-o sunăm imediat ca s-o întrebăm cum se simte.

Kuniko mă ducea la orele de dans pe la mijlocul după-amiezii.

Spre sfârşitul după-amiezii, geiko şi maiko reveneau la okiya pentru a se îmbrăca, iar uşile okiyei se închideau pentru orice om din afară, pentru tot restul zilei. Maiko şi geiko făceau baie, îşi aranjau părul şi îşi făceau machiajul lor foarte stilizat. Apoi soseau costumierii să le ajute să se îmbrace. Toți costumierii noştri veneau de la Suehiroya.

Majoritatea costumierilor sunt bărbați, ei fiind singura excepție de la regula „fără bărbați în apartamentele private din okiya". Sunt admişi până la etajul doi, în camerele de îmbrăcat. Meseria de costumier cere multă pricepere şi ani de zile pentru a fi deprinsă. Un bun costumier este esențial pentru succesul unei geiko. Echilibrul e fundamental. Când am debutat eu ca maiko, de exemplu, aveam 40 de kilograme. Chimonoul meu cântărea 20. Trebuia să țin în echilibru toată această greutate purtând sandale înalte de 12 centimetri. Dacă cel mai mic detaliu nu era perfect se putea produce un dezastru.

Chimonourile se poartă întotdeauna cu sandale de lemn sau de piele. *Okobo*, sandalele de lemn înalte de 12 centimetri, un fel de saboți, sunt o parte distinctivă a costumului de maiko. Sandalele sunt înalte pentru a contrabalansa capetele care atârnă ale obiului lung. Se merge greu cu okobo, dar aerul de eleganță pe care-l conferă contribuie mult, se crede, la ținuta unei maiko.

Maiko şi geiko poartă întotdeauna ciorapi tabi albi. Degetul mare are locul său, ca la mănuşi, astfel încât sandalele să poată fi încălțate uşor. Tabi sunt cu un număr mai mici decât pantofii, ceea ce dă un aspect îngrijit şi elegant piciorului.

Costumierul (*otokoshi*) care mi-a fost repartizat la cincisprezece ani era moştenitorul casei Suehiroya, casă ce slujise okiya Iwasaki multă vreme. M-a îmbrăcat în fiecare zi din cei cincisprezece ani de carieră ai mei, cu excepția a două-trei ori, când a fost prea bolnav ca s-o poată face. Îmi cunoştea toate particularitățile fizice, precum o vertebră deplasată într-o căzătură care-mi pricinuia dureri la mers când chimonoul şi numeroasele accesorii nu erau corect aşezate.

Esențialul profesiei de gheișă este perfecțiunea, iar sarcina costumierului este s-o asigure. Dacă ceva lipsește sau nu e la locul lui, sau nu e potrivit cu anotimpul, el este cel blamat în final.

Relația cu costumierii nu este doar una superficială. Pătrunzând până în mecanismele interne cele mai intime ale sistemului, ei au devenit intermediari obișnuiți ai variatelor relații din interiorul karyukai, ca de exemplu formarea perechilor soră mai mare/soră mai mică. Uneori sunt folosiți și ca însoțitori. Și nu în ultimul rând sunt prietenii noștri. Devin deseori confidenții noștri, persoanele spre care ne îndreptăm pentru sfaturi și sprijin frățesc.

Pe măsură ce geiko terminau pregătirile și apăreau curieri cu solicitări de ultim moment, slujnicele pregăteau vestibulul pentru plecarea geiko și maiko. Îl măturau din nou, îl stropeau cu apă și înlocuiau drobul de sare de la intrare cu unul proaspăt. La începutul serii, maiko și geiko, splendide în costumele lor magnifice, plecau să-și onoreze angajamentele.

Casa se liniștea după plecarea lor. Cei rămași luau cina. Eu repetam dansul pe care-l învățasem în acea zi și piesa pentru koto și făceam exerciții de caligrafie. După ce am început școala, tot în acest interval trebuia să-mi fac și lecțiile. Tomiko exersa cântatul la shamisen și din gură. Mai trebuia să dea telefoane de curtoazie la ochaya, să le salute pe acele maiko și geiko mai vârstnice care aveau s-o îndrume mai târziu, să-i lingușească pe proprietarii caselor de ceai unde avea să lucreze.

Erau peste o sută cincizeci de ochaya în Gion Kobu pe când locuiam eu acolo. Aceste localuri elegante și frumoase erau ocupate în fiecare seară a săptămânii cu pregătirea și serviciul aferent permanentelor petreceri și cine private programate de numeroși clienți selecți. O geiko putea participa la petrecerile din trei-patru localuri diferite, ceea ce presupunea multe deplasări.

În septembrie 1965, exista o rețea de linii telefonice pentru aceste petreceri, care lega toate okiya și ochaya din Gion. Avea aparate de telefon aparte. Erau bej și funcționau gratuit. Deseori, telefoanele sunau când ucenicele își făceau lecțiile. Era o maiko

sau geiko care suna de la o ochaya şi le ruga să-i aducă ceva ce-i trebuia pentru următoarea întâlnire, cum ar fi o pereche curată de tabi sau un evantai (maiohgi) care să-l înlocuiască pe cel făcut cadou. Nu conta cât erau de adormite ucenicele, acesta era un moment important al zilei lor. Era singurul mod în care puteau vedea cum funcţionează de fapt o ochaya. Şi le făcea cunoscute celor de la ochaya chipurile ucenicelor din okiya Iwasaki.

Mergeam la culcare la o oră rezonabilă, în schimb geiko şi maiko se întorceau de la lucru când trecuse bine de miezul nopţii. După ce-şi schimbau hainele, făceau o baie, luau o gustare şi se relaxau puţin înainte să se culce. Cele două slujnice care dormeau în genkan se sculau pe rând ca să se ocupe de geiko, pe măsură ce acestea reveneau acasă. Nu puteau dormi neîntrerupt decât după ora două dimineaţa.

10

Ora de dans era momentul culminant al zilei pentru mine. Abia aşteptam să ajung acolo şi întotdeauna o trăgeam pe Kuniko de mânecă, s-o fac să se grăbească.

Când intram în studioul de dans parcă intram în altă lume. Adoram foşnetul mânecilor chimonourilor, melodiile voioase ale corzilor, pedanteria, graţia şi precizia.

Genkanul era flancat de un întreg perete de cutii de lemn. Îmi plăcea în mod special una dintre ele şi speram să fie goală ca să-mi pot pune *geta* (sandalele tradiţionale de lemn) acolo. Era a doua pe rândul de sus, puţin la stânga. Decisesem că era locul meu şi eram foarte supărată când era ocupat.

Mă duceam la etaj în camera de repetiţie şi mă pregăteam pentru lecţie. Mai întâi luam maiohgi din cutiuţa lui cu mâna dreaptă şi-l înfigeam în partea stângă a obiului. Cu palmele aşezate pe coapse, cu degetele spre interior, alunecam fără zgomot spre *fusuma* (uşa glisantă). Forma cilindrică a chimonoului impune un mod distinctiv de a păşi, cultivat la toate femeile de familie bună şi exagerat la dansatoare. Cu genunchii puţin îndoiţi, călcâiele se desprind de sol cu o mişcare târşâită şi silenţioasă, care împiedică partea din faţă a chimonoului să se deschidă şi să descopere neelegant un pic din gleznă sau din gambă. Jumătatea superioară a corpului este nemişcată.

Iată cum suntem învățate să deschidem fusuma și să intrăm într-o cameră:

Stai jos în fața ușii cu fesele pe călcâie, ridici mâna dreaptă până la înălțimea pieptului și pui vârfurile degetelor, ținând palma deschisă, pe marginea ramei ușii sau în adâncitura ramei, dacă există. Împingi puțin ușa, având grijă ca mâna să nu intersecteze linia mediană a corpului. Ridici mâna stângă de pe coapsă și o pui în fața celei drepte. Continuând să ții mâna dreaptă sprijinită ușor pe spatele încheieturii mâinii stângi, împingi ușa făcând-o să alunece paralel cu corpul, deschizând-o exact cât să te poți strecura înăuntru. Te ridici și intri în cameră. Te rotești și te așezi pe podea, cu fața la ușa deschisă. Folosești vârfurile degetelor de la mâna dreaptă pentru a închide ușa spre stânga până la jumătate, apoi, folosind mâna stângă sprijinită de cea dreaptă, o închizi până la capăt. Te ridici, te rotești și mergi să te așezi în fața profesorului. Scoți maiohgi din obi cu mâna dreaptă, îl pui orizontal pe podea și te înclini.

A așeza maiohgi între tine și profesor este un act simbolic și ritualizat, indicând că lași în urmă lumea obișnuită și ești pregătit să intri în lumea acelei discipline în care excelează profesorul. Când ne înclinăm, declarăm că suntem gata să primim ceea ce ne va împărtăși profesorul.

Cunoștințele sunt transmise de la profesorul de dans la elev prin procesul de *mane*, tradus deseori drept imitație, dar a învăța să dansezi este mai degrabă un proces de totală identificare decât unul de simplă copiere. Repetăm mișcările profesorilor până când le putem reproduce exact, până când, într-un anume sens, am absorbit măiestria profesorului în noi înșine. Tehnica artistică trebuie să fie complet integrată în toate fibrele corpului nostru dacă vrem s-o folosim pentru a exprima ceea ce este în inimile noastre, iar acest lucru cere ani mulți de pregătire.

Școala Inoue are sute de dansuri în repertoriu, de la simple la foarte complexe, dar toate sunt compuse dintr-un set fix de *kata* sau mișcări-tip. Învățăm mai întâi dansurile și apoi

mişcările-tip, deci facem invers ca, de exemplu, la balet. Şi învăţăm dansurile privind. Odată ce am învăţat însă mişcările-tip, profesorul ne va preda un nou dans ca pe o serie de astfel de mişcări-tip.

Kabuki, care vă este poate familiar, foloseşte un enorm repertoriu de mişcări, posturi, poze, gesturi şi expresii ale feţei pentru a înfăţişa caleidoscopul emoţiilor umane. Dimpotrivă, stilul *Inoue* condensează emoţii complexe în mişcări delicate şi simple, subliniate prin pauze dramatice.

Am avut marele privilegiu să învăţ cu iemoto în fiecare zi. După ce-mi dădea instrucţiuni verbale, cânta la shamisen, iar eu interpretam piesa. Mă corecta. Continuam s-o repet singură. După ce reuşeam să dansez o piesă destul de bine ca să fie mulţumită, mă învăţa una nouă. Astfel încât fiecare elevă învăţa în ritmul ei.

Mai erau alte trei profesoare care predau în studioul lui iemoto, toate elevele ei eminente: profesoara Kazuko, profesoara Masae şi profesoara Kazue. O numeam pe iemoto Marea Maestră şi pe celelalte Micile Maestre. Maestra Kazuko era nepoata lui Inoue Yachiyo III, precedenta iemoto.

Uneori aveam lecţii în grup şi uneori făceam lecţia cu altă profesoară. Stăteam de fiecare dată ore întregi în studio, urmărind cu atenţie lecţia celorlalte dansatoare. Kuniko trebuia să mă ia cu forţa de-acolo când era timpul de mers acasă. Şi apoi exersam acasă ore întregi în camera de zi.

Şcoala Inoue este, fără îndoială, cea mai importantă instituţie din Gion Kobu, iemoto fiind, în consecinţă, cea mai influentă persoană. Cu toate acestea, Inoue Yachiyo IV îşi exercita autoritatea cu blândeţe şi, deşi era severă, nu mi-a fost niciodată frică de ea. Singura dată când m-am simţit de fapt intimidată a fost atunci când a trebuit să dansez împreună cu ea pe scenă.

Iemoto era o femeie extrem de neatrăgătoare: mică de statură, grasă şi cu o mutră de urangutan. Şi totuşi devenea absolut încântătoare când dansa. Îmi amintesc că mă gândeam că această

transformare, căreia i-am fost martoră de mii de ori, este o dovadă elocventă a capacității stilului de a evoca și exprima frumusețea.

Numele real al lui iemoto era Aiko Okamoto. Se născuse în Gion Kobu și începuse să studieze dansul la patru ani. Prima ei profesoară își dăduse repede seama că are talent și o adusese la sediul central al școlii Inoue. Fosta iemoto, Inoue Yachiyo III, fusese plăcut impresionată de talentul lui Aiko și o invitase să se alăture școlii.

Există două programe didactice separate în școala Inoue. Unul pregătește dansatoare profesioniste (maiko și geiko) și celălalt pregătește profesoare de dans calificate. Și mai sunt cursuri de dans pentru femei care vor să studieze ca amatoare. Aiko fusese selectată pentru secția de profesori de dans.

A împlinit toate speranțele și a devenit o dansatoare experimentată. La douăzeci și cinci de ani s-a măritat cu Kuroemon Katayama, nepotul lui Inoue Yachiyo III. Kuroemon este iemoto al filialei Kansai a școlii Kanze de teatru Noh. Cei doi aveau trei fii și locuiau în casa de pe strada Shinmonzen, unde luam eu ore.

Pe la mijlocul anilor 1940, Aiko fusese aleasă succesoare a lui Inoue Yachiyo III, dându-i-se numele de Inoue Yachiyo IV. (Mama Sakaguchi făcuse parte din comitetul de consilieri care confirmase alegerea ei.) A condus școala până în mai 2000, când s-a retras în favoarea actualei iemoto, nepoata sa, Inoue Yachiyo V.

Școala de dans Inoue a fost fondată de o femeie pe nume Sato Inoue în jurul anului 1800. Era domnișoară de onoare în apartamentele interioare ale palatului imperial, precum și profesoară la casa Konoe, unde preda diferitele stiluri de dans practicate în ritualul de la curte.

În 1869, când capitala imperială a fost mutată la Tokyo, Kyoto a încetat să mai fie centrul politic al Japoniei. Cu toate astea, a continuat să fie inima vieții culturale și religioase a țării.

Guvernatorul oraşului Kyoto din acea vreme, Nobuatsu Hase, şi consilierul Masanao Makimura l-au cooptat pe Jiroemon Sugiura, proprietar la a noua generaţie al casei de ceai Ichirikitei, cea mai faimoasă ochaya din Gion Kobu, în campania lor de promovare a oraşului. Au hotărât împreună ca dansurile din Gion să fie elementul central al festivităţilor şi s-au adresat şefului şcolii Inoue, cerându-i sfatul şi ajutorul. Haruko Katayama, a treia iemoto a şcolii, a conceput un program de dans care a pus în valoare talentatele maiko şi geiko care-i erau eleve.

Spectacolele au avut atât succes, încât guvernatorul, Sugiura şi Inoue au decis să le repete în fiecare an, evenimentul fiind numit *Miyako Odori*. În japoneză înseamnă „Dansurile din vechea capitală", dar în afara Japoniei sunt cunoscute de obicei ca „Dansul Cireşilor", pentru că au loc primăvara.

În alte karyukai există mai multe şcoli de dans, dar în Gion Kobu nu există decât şcoala Inoue. Marea Maestră a şcolii Inoue este arbitrul absolut al gustului în comunitatea din Gion Kobu, ca şi al dansului propriu-zis. Maiko pot fi simbolul nostru cel mai puternic, dar iemoto este aceea care decide ce va fi acel simbol. Multe alte ocupaţii din Gion Kobu, de la cea de acompaniator muzical până la cea de producător de evantaie şi de regizor la teatrul Kaburenjo, îşi găsesc inspiraţia în îndrumarea artistică a conducătoarei şcolii Inoue. Iemoto este singura persoană care poate schimba repertoriul standard al şcolii sau poate crea coregrafia unor noi dansuri.

S-a aflat repede pretutindeni că mă pregăteam cu iemoto. Şi s-a născut un halou de speranţă în jurul meu, care a tot crescut până a atins apogeul la debutul meu, zece ani mai târziu.

Oamenii vorbesc între ei tot timpul în Gion Kobu. E într-un fel ca un mic sat unde fiecare ştie ce face celălalt. Sunt din fire foarte discretă, şi lucrul acesta mi-a displăcut cel mai mult pe când trăiam acolo. Dar realitatea e că oamenii vorbeau despre mine. Nu aveam decât cinci ani, dar deja dobândisem o bună reputaţie.

Progresam repede la lecțiile de dans. De obicei, o elevă are nevoie de o săptămână până la zece zile ca să rețină un dans nou, dar mie îmi lua în medie trei zile. Galopam prin repertoriu. E adevărat că eram foarte motivată şi exersam mai mult ca celelalte fete, dar se pare că fusesem binecuvântată şi cu mult talent înnăscut. Oricum, dansul era un vehicul potrivit pentru hotărârea şi mândria mea. Încă mi-era tare dor de părinți, şi dansul devenea o formă de descărcare a energiei mele emoționale reținute.

Am dansat în public pentru prima oară spre sfârşitul acelei toamne. Elevele neprofesioniste ale lui iemoto dau un recital anual numit *Bentenkai*. O fetiță nu e considerată profesionistă până când nu intră la *Nyokoba*, şcoala specială în care ne pregătim să devenim geiko, după ce terminăm gimnaziul.

Numele piesei era *Shinobu Uri* („Vânzare de ferigi"). Dansam şase fete şi eu eram la mijloc. La un moment dat, toate celelalte fete țineau mâinile într-o poziție paralelă, iar eu le țineam deasupra capului, închipuind un triunghi. Din culise, Marea Maestră mi-a şoptit: „Ține-le aşa, Mineko." Am crezut că vrusese să spună „Ține-o tot aşa" – deci am continuat, mişcându-mi brațele în următoarea poziție. Între timp, celelalte fete îşi ridicaseră brațele deasupra capului în formă de triunghi.

Când am ieşit din scenă, m-am întors imediat către celelalte fete: „Nu ştiți că suntem elevele lui iemoto? Nu avem voie să greşim!"

„Ce tot spui, Mineko? Tu eşti cea care a greşit!"

„Nu încercați să mă învinuiți pe mine pentru greşelile voastre!" le-am replicat. Nu mi-a trecut prin minte că eu eram cea care încurcase totul.

Când ne-am dus în culise, am auzit-o pe Marea Maestră vorbindu-i Mamei Sakaguchi în şoaptă: „Nu fiți supărată. Nu e nevoie să pedepsim pe nimeni." Am presupus că vorbea despre celelalte fete.

M-am uitat în jur. Toată lumea plecase.

„Unde s-au dus toate fetele?"

„Acasă."

„De ce?"

„Pentru că tu ai greşit şi apoi ai țipat la ele."

„N-am făcut nici o greşeală. Ele au făcut."

„Nu, Mineko, n-ai dreptate. Acum ascultă-mă. N-ai auzit-o pe Marea Maestră vorbind cu Mama Sakaguchi? N-ai auzit-o spunându-i să nu te certe?"

„Nu, TU N-AI DREPTATE. Vorbea despre celelalte fete. Nu de mine. Nu vorbea despre mine."

„Mineko, nu mai fi aşa încăpățânată!" Kuniko nu ridica niciodată vocea. Când a făcut-o am devenit atentă. „Ai greşit rău şi trebuie să-i ceri scuze Marii Maestre. E foarte important."

Eram încă sigură că nu greşisem cu nimic, dar am simțit amenințare în vocea lui Kuniko. M-am dus în camera Marii Maestre doar pentru a o saluta şi a-i mulțumi pentru spectacol.

Înainte de-a apuca să spun ceva, mi-a zis: „Mineko, te rog nu te necăji pentru ce s-a întâmplat. E în regulă."

„Adică..."

„Ce-ai făcut. Nu-i aşa de important. Te rog uită ce s-a întâmplat."

Atunci am înțeles. Eu greşisem. Amabilitatea ei mi-a sporit ruşinea. M-am înclinat şi am plecat.

Kuniko a venit după mine. „E totul în regulă, Mine-chan, dacă înțelegi ce s-a întâmplat şi te străduieşti mai mult data viitoare. Hai să uităm totul şi să mergem să mâncăm cremă de zahăr ars."

Kuniko ne promisese să ne ducă pe toate la Pruniet, după recital, să mâncăm cremă.

„Nu, nu mai vreau."

Marea Maestră s-a apropiat de noi.

„Mine-chan, n-ai plecat încă acasă?"

„Nu, Mare Maestră, nu pot să plec."

„Hai, nu mai fi îngrijorată. Du-te acum acasă."

„Nu pot."

„Hai, lasă. Nu auzi ce-ți spun?"

„Ba da."

Ce spunea Marea Maestră era lege.

„Atunci mergem acasă", spuse Kuniko.

„Hm, trebuie să mergem undeva. Poate ar fi bine să mergem puțin în vizită la Mama Sakaguchi."

Mama Sakaguchi ştia deja că greşisem. Deci părea să fie în ordine.

Am încuviințat.

Am deschis uşa şi am spus „Bună ziua". Mama Sakaguchi ne-a ieşit în întâmpinare.

„Ce bine îmi pare să vă văd. Te-ai descurcat bine azi, Mineko."

„Nu, am murmurat. Am fost groaznică."

„A, da? De ce?"

„Am făcut o greşeală."

„O greşeală? Când? Nu am văzut nici o greşeală. Mi s-a părut că ai dansat frumos."

„Mamă, pot să stau aici cu tine?"

„Sigur, dar mai întâi trebuie să mergi acasă să-i spui Mătuşicii Oima unde eşti ca să nu-şi facă griji."

Mi-am târât paşii tot drumul.

Mătuşica Oima mă aştepta în fața căminului.

S-a luminat la față când m-a văzut. „Ați lipsit aşa de mult! Ați fost la tratație la Pruniet? Ați mâncat ceva bun?"

Kuniko a răspuns în locul meu: „Ne-am dus puțin în vizită la Mama Sakaguchi."

„Ce frumos din partea voastră. Sunt sigură că s-a bucurat."

Cu cât erau cu toții mai drăguți cu mine, cu atât mă simțeam mai rău pe dinăuntru. Eram furioasă pe mine însămi şi plină de lehamite.

M-am dus direct în dulap.

A doua zi, Kuniko m-a dus la micul templu shintoist aflat la piciorul podului Tatsumi, unde mă întâlneam întotdeauna cu fetele în drum spre studio. Erau toate acolo. M-am dus la

fiecare şi m-am înclinat: „Îmi pare rău că am făcut o greşeală ieri. Vă rog să mă iertați."

Au fost drăguțe.

După orice apariție publică, trebuia să mergem la profesoara noastră să-i mulțumim. Aşa că ne-am dus direct în odaia Marii Maestre când am ajuns la studio. M-am ascuns după celelalte fete.

După ce ne-am aplecat la unison şi am mulțumit, iemoto ne-a felicitat pentru interpretarea noastră din ziua precedentă. „Ați făcut treabă foarte bună. Aşa să faceți şi în viitor. Să exersați serios!"

„Mulțumim, doamnă profesoară, aşa vom face", am spus toate.

Toate în afară de mine. Mă prefăceam că sunt invizibilă.

Marea Maestră ne-a lăsat să plecăm, dar exact când eram pe punctul de a răsufla uşurată, s-a uitat direct la mine şi mi-a spus: „Mineko, acum vreau să nu te mai gândeşti la ce s-a întâmplat ieri."

M-a cuprins ruşinea din nou şi am fugit în brațele primitoare ale lui Kuniko.

Poate vi se pare că Marea Maestră încerca să mă consoleze. Dar nu făcea asta. Nu era genul acela de profesoară. Îmi transmitea un mesaj, răspicat şi clar. Îmi spunea că nu este permis să greşeşti. Mai ales dacă voiam să devin o mare dansatoare.

11

Am început şcoala primară la şase ani, la un an după ce începusem lecţiile de dans. Pentru că şcoala era în Gion Kobu, mulţi colegi proveneau din familii care aveau legătură directă cu karyukai.

Kuniko era ocupată dimineaţa s-o ajute pe Aba, aşa că una dintre cele două slujnice ale noastre, Kaachan sau Suzu-chan, mă ducea la şcoală (*chan* este diminutivul cel mai des folosit în japoneză). Şcoala era la două cvartale spre nord de okiya Iwasaki, dincolo de Hanamikoji.

Era momentul din zi când îmi făceam „cumpărăturile". Chiar era simplu. Mergeam într-un magazin şi-mi luam ce doream sau aveam nevoie. Slujnica spunea „E pentru familia Iwasaki din Shinbashi" şi vânzătorul îmi înmâna cumpărăturile. Un creion, o gumă. O panglică ca să-mi leg părul.

Nu ştiam ce sunt banii. Ani de-a rândul am crezut că pentru a obţine ceva nu trebuie decât să ceri. Şi dacă spuneai „E pentru Iwasaki din Shinbashi", puteai obţine absolut orice.

Deja începusem să mă obişnuiesc cu faptul că eram un fel de Iwasaki acum. Dar atunci, în acel prim an de şcoală, Răutăcioasa a venit la şcoală de Ziua Părinţilor în locul mamei şi tatei. Purta un chimono mov deschis cu un model de piele de rechin şi un *haori* (un fel de jachetă purtată peste chimono) negru

la modă. Avea un machiaj strident şi un parfum tare. De câte ori îşi flutura evantaiul, în cameră se răspândea un nor de parfum. Era foarte supărător.

A doua zi, colegii mi-au zis „mica domnişoară geiko" şi au pretins că sunt adoptată. M-am supărat, pentru că nu era adevărat.

Următoarea dată când a fost la şcoală o sărbătoare cu părinţii, Răutăcioasa era ocupată şi în locul ei a venit Kuniko. Am fost mult mai mulţumită.

Îmi plăcea să merg la şcoală. Îmi plăcea să învăţ diferite lucruri. Dar eram extrem de timidă şi stăteam mai mult singură. Profesorii se dădeau peste cap ca să mă distreze. Chiar şi directorul a încercat să mă ademenească afară din cochilia mea.

Îmi plăcea o fetiţă. O chema Hikari, adică Lumina soarelui. Arăta extraordinar. Părul ei era blond auriu. Mi se părea adorabilă.

Nici Hikari nu avea alţi prieteni. M-am dus la ea şi am început să ne jucăm împreună. Petreceam ore întregi şoptind şi chicotind sub copacii ginkgo din curtea şcolii. Aş fi dat orice să am un păr ca al ei.

De cele mai multe ori, fugeam de la şcoală de îndată ce suna clopoţelul, nerăbdătoare să merg la lecţia de dans. Slujnica făcea ordine în bancă în locul meu şi eu fugeam acasă înaintea ei. Dar uneori profesoarele de dans erau ocupate cu altele şi ne dădeau o după-amiază liberă.

Într-o astfel de zi când n-aveam nimic de făcut, Hikari-chan m-a invitat să merg la ea după şcoală. Trebuia să merg direct acasă, dar am hotărât să merg la ea.

În ziua aceea venise Kaachan să mă ia. Era foarte bârfitoare şi avea obiceiul să fure lucruri. Of, trebuie să am încredere în ea, mi-am zis. „Kaachan, am ceva de făcut. Du-te să bei un ceai şi ne întâlnim aici peste o oră. Şi promite-mi, te rog, că nu-i spui Mătuşicii Oima. Ne-am înţeles?"

Hikari-chan locuia doar cu mama ei într-o căsuță îngustă, înconjurată de vecini. „Cât e de comod să ai tot și pe toți atât de aproape", m-am gândit. Mama lui Hikari era drăguță și amabilă. Ne-a dat o gustare. De obicei nu luam gustări. Frații și surorile mele mai mari se înghesuiau totdeauna să ia ce aveam, așa că eu mă obișnuisem să nu mănânc nimic. De data aceea am făcut o excepție.

Timpul a zburat repede și trebuia să mă întorc.

M-am întors la Kaachan și ea m-a dus acasă. De îndată ce am ajuns, mi-a fost clar că zvonurile despre hoinăreala mea mi-o luaseră înainte.

Mătușica Oima m-a certat cu severitate: „Îți interzic să te mai duci acolo, a țipat. Auzi, domnișoară? Niciodată, niciodată n-o să mai mergi."

Nu aveam obiceiul să-i răspund, dar supărarea ei m-a derutat și am încercat să-i explic. I-am spus despre Hikari-chan, despre cât de drăguță fusese mama ei, i-am spus cum locuiau laolaltă cu toți acei oameni amabili și ce bine mă simțisem acolo. Dar a refuzat să asculte orice i-am spus. Era prima mea confruntare cu prejudecățile și pur și simplu nu înțelegeam.

Există o categorie de oameni în Japonia numiți *burakumin*. Sunt considerați murdari și inferiori, cam ca „cei de neatins" din India. Pe vremuri acești oameni se ocupau de morți și manevrau diverse substanțe impure, precum carnea de vacă și pielea. Erau groparii, antreprenorii de pompe funebre, măcelarii și pantofarii. Burakumin nu mai sunt acum atât de discriminați ca odinioară, dar în vremea copilăriei mele erau încă exilați în ghetouri.

Trecusem fără voie o barieră. Nu numai că Hikari-chan era o proscrisă, dar era cu sânge amestecat, avea un tată soldat american, care nu o recunoscuse. Era prea mult pentru Mătușica Oima, care nu-și putea învinge teama că puteam fi contaminată prin asociere. A-mi păstra reputația nepătată era una dintre

preocupările ei majore. De aici isteria provocată de inocenta mea încălcare a regulilor.

Eram foarte frustrată şi mi-am vărsat supărarea pe biata Kaachan pentru că vorbise. Tare mă tem că o vreme i-am făcut viaţa un iad. Dar apoi a început să-mi fie milă de ea. Venea dintr-o familie săracă şi avea mulţi fraţi şi surori. Am prins-o şterpelind nimicuri din casă ca să le trimită lor. În loc s-o pârăsc, i-am dat mici cadouri ca să nu mai trebuie să fure.

Hikari-chan şi mama ei s-au mutat la puţină vreme după acest incident. Mă întrebam deseori ce s-o fi întâmplat cu ea.

Dar viaţa mea era prea agitată ca să pot zăbovi asupra vreunui lucru prea mult. Când aveam şapte ani, devenisem conştientă că eram „o persoană foarte ocupată". Totdeauna trebuia să mă duc undeva, să fac ceva, să văd pe cineva. Simţeam că trebuie să termin cât mai repede orice făceam şi m-am învăţat să fiu perspicace şi eficientă. Eram veşnic grăbită.

Cel mai grăbit moment al zilei era între terminarea şcolii şi lecţia de dans. Ieşeam de la şcoală la 2.30. Lecţia de dans începea la 3.00 şi voiam să ajung prima acolo, la 2.45 dacă se putea. Aşa că goneam către okiya. Kuniko îmi pregătea hainele de dans şi mă schimba din haine europene în chimono. Apoi o zbugheam pe uşă. Kuniko, ducându-mi geanta de dans, de-abia se ţinea după mine.

Pe atunci eram foarte legată de Kuniko şi aveam grijă de ea cum avea şi ea de mine. Eram revoltată când oamenii o tratau de parcă ar fi fost inferioară. Yaeko era cea mai înrăită agresoare a ei. Îi punea porecle urâte, ca „faţă de dovleac" sau „maimuţă de munte". Astfel de lucruri mă înfuriau, dar nu ştiam cum să lupt contra lor.

Era responsabilitatea lui Kuniko să mă ducă la orele de dans şi să mă aducă de-acolo. Nu a lipsit nici măcar o dată, oricât de ocupată ar fi fost la okiya. Îmi făcusem o serie întreagă de ritualuri zilnice pe care le îndeplineam pe drumul de acasă către ora

de dans şi înapoi. Kuniko îndura cu răbdare obiceiurile mele. Erau trei lucruri pe care le aveam de făcut în drum spre dans.

Întâi trebuia să duc o bucată de prăjitură de melasă Mamei Sakaguchi acasă. (Mă gândisem singură la asta şi pusesem ideea în practică.) Mama Sakaguchi îmi dădea o gustare în schimb. O puneam în geantă pentru mai târziu.

Apoi trebuia să mă opresc la un templu să spun o rugăciune.

În al treilea rând, trebuia să alerg şi să-l mângâi pe Dragon, câinele mare, alb care locuia la florărie.

Abia apoi puteam merge la oră.

Kuniko mă aştepta totdeauna ca să mă ducă acasă. Îmi plăcea grozav drumul spre casă.

Mai întâi, mă duceam la florărie şi-i dădeam lui Dragon gustarea de la Mama Sakaguchi. Apoi mă uitam prin magazin. Iubeam florile pentru că-mi aminteau de mama. Florăreasa mă lăsa să iau o floare în schimbul mâncării aduse lui Dragon. Îi mulţumeam şi duceam floarea proprietăresei unui magazin de delicatese din josul cvartalului. În schimb, ea îmi tăia două bucăţi de *dashimaki*, o omletă dulce de formă rotundă, şi mi le dădea pentru acasă.

Dashimaki erau gustarea preferată a Mătuşicii Oima. De câte ori i le înmânam, zâmbea de plăcere şi se prefăcea surprinsă. Absolut de fiecare dată. Apoi începea să cânte. Avea un cântec pe care-l cânta ori de câte ori era fericită, un refren celebru care sună cam aşa: *su-isu-isu-daradattasurasurasuisuisui*. Ca să mă păcălească, înlocuia o consoană cu una incorectă şi eu trebuia s-o corectez înainte să mănânce dashimaki. Apoi mă aşezam şi îi povesteam tot ce făcusem în acea zi.

Prima dată când a trebuit să mă prezint la tribunal, eram în clasa a doua. Aveam opt ani. Răutăcioasa a mers cu mine. Mama şi tata erau acolo. Ca să fiu adoptată, Curtea trebuia să se asigure că acceptam să devin o Iwasaki din propria mea voinţă.

Eram sfâşiată şi incapabilă să iau o hotărâre. Totul era atât de stresant, încât am vomitat în fața tuturor, în şedință. Nu eram încă pregătită să-mi părăsesc părinții.

Judecătorul a spus: „Copila e evident prea mică pentru a şti ce vrea. Trebuie să aşteptăm până va creşte destul ca să ştie ce gândeşte."

Răutăcioasa m-a dus înapoi acasă, la okiya.

12

Viața mea a început să se concentreze asupra lecțiilor de dans. De asemenea, încercam să petrec cât mai mult timp posibil la şcoală. Cu fiecare zi care trecea, pasiunea mea pentru dans creştea şi eram din ce în ce mai hotărâtă să devin o mare dansatoare.

Într-o zi, ajungând la Shinmonzen, am auzit-o pe Marea Maestră discutând cu cineva în sala de dans. Am fost dezamăgită, pentru că îmi plăcea ca eu să am prima lecție. Când am intrat, am văzut că femeia cu care vorbea, deşi mai în vârstă, era extraordinară. Avea ceva deosebit în mişcări. M-a atras imediat.

Marea Maestră mi-a spus să mă alătur lecției. Femeia s-a înclinat şi mi-a urat bun venit. Marea Maestră ne-a predat un dans numit „Păr de abanos". L-am exersat de câteva ori. Femeia era o dansatoare remarcabilă. La început m-am simțit cam încordată dansând împreună cu ea, dar curând m-am pierdut în vârtejul mişcărilor.

Ca de obicei, Marea Maestră m-a criticat. „E prea lent, Mine-chan. Fii atentă cu tempoul. Brațele sunt prea moi. Ține-le mai țepene." În schimb celeilalte femei nu i-a spus nimic.

La sfârşit Marea Maestră m-a prezentat vizitatoarei. O chema Han Takehara.

Doamna Takehara era considerată una dintre cele mai faimoase dansatoare din generația ei. Era maestră în diferite școli care începuseră să se afirme, fiind și pioniera unui stil propriu, inovator. Era un mare privilegiu să dansez alături de ea.

De când eram mică, adoram să urmăresc dansatoarele vestite și căutam orice ocazie de a studia cu ele. De aceea am stat atât la Shinmonzen: aici veneau dansatoare din toată Japonia să studieze cu iemoto. Unele dintre femeile pe care le-am întâlnit în acei primi ani sunt acum iemoto în propriile lor școli. Desigur, am petrecut nenumărate ore privindu-le și pe profesoarele și elevele de la școala Inoue în timpul lecțiilor.

La câteva luni de la primul meu recital – eșuat – am fost aleasă pentru un rol de copil în Dansurile Onshukai care aveau loc în acea toamnă. Era prima mea apariție pe o scenă publică. Am dansat apoi în Miyako Odori primăvara următoare și am continuat să interpretez roluri de copii până la vârsta de unsprezece ani. Scena a fost o formă de educație extraordinară, pentru că am avut ocazia să simt și să experimentez îndeaproape viața dansatoarelor.

Fără ca eu să știu, Mătușica Oima îmi invita părinții să asiste la toate spectacolele în care apăream și, după câte îmi amintesc, ei veneau întotdeauna. Vedeam prost la distanță și nu puteam să deslușesc persoanele din public, dar cumva am știut de fiecare dată că erau acolo. Asemenea copiilor mici de pretutindeni, le strigam în inima mea: „Mami, tati, uitați-vă la mine! Uitați-vă cum dansez! Nu-i așa că devin tot mai bună?"

În Japonia se face școală și sâmbăta, așa că singura mea zi liberă era duminica.

În loc să profit și să dorm mai mult, mă trezeam devreme și fugeam la Shinmonzen, pentru că mă distra la culme să văd ce făceau iemoto și Micile Maestre dimineața. Uneori ajungeam la șase dimineața! (în acele zile curățam toaletele și îmi spuneam rugăciunile după ce mă întorceam de la studio). Orele pentru

copii începeau duminica la opt, aşa că aveam timp berechet să le urmăresc pe Micile Maestre şi să observ ce fac.

Marea Maestră îşi spunea mai întâi rugăciunile, exact ca Mătuşica Oima. Cât timp ea era în camera cu altar, Micile Maestre făceau curăţenie în şcoală. Spălau suprafeţele de lemn ale scenei şi lungilor coridoare cu cârpe şi frecau toaletele.

Eram impresionată. Deşi erau profesoarele mele, trebuiau să îndeplinească acelaşi ritual ca mine, pentru că erau încă discipolele Marii Maestre.

Marea Maestră şi discipolele luau împreună micul dejun. Apoi Marea Maestră le dădea lecţii, iar eu priveam. Era, pentru mine, cel mai important moment al săptămânii.

Îmi plăceau de asemenea verile fierbinţi şi umede din Kyoto. Ca parte a instruirii mele, trebuia să stau în fiecare zi de vară în spatele Marii Maestre şi s-o răcoresc făcându-i vânt cu un evantai mare şi rotund de hârtie. Îmi plăcea la nebunie această îndatorire. Era ocazia perfectă de a o vedea dând lecţii neîntrerupt, un timp îndelungat. Celorlalte fete nu le plăcea prea mult să facă asta, dar eu puteam sta acolo ore întregi. Uneori, Marea Maestră îmi dădea o pauză. Fetele jucau hârtie-foarfecă-piatră* pentru a hotărî cine să mă înlocuiască. Peste zece minute eram înapoi, gata să-mi reiau locul.

Odată cu dansul, exersam instrumentele. La zece ani am lăsat deoparte koto şi am început studiul la *shamisen*, un instrument cu coarde care are corpul pătrat şi o coadă lungă şi la care se cântă cu o pană. Muzica de shamisen este acompaniamentul obişnuit al dansului din Kyoto, inclusiv al celui din şcoala Inoue. Exerciţiile de instrument m-au ajutat să înţeleg ritmurile subtile ale mişcărilor.

---

* Joc japonez, în care se trage la sorţi, recurgând la diferite poziţii ale mâinii (două degete reprezintă foarfeca, palma deschisă – hârtia şi pumnul strâns – piatra; hârtia învinge piatra, dar este tăiată de foarfecă, iar piatra învinge foarfeca). (N.t.)

Există două cuvinte care înseamnă dans în japoneză, *mai* şi *odori*.

Mai este considerat sacru şi se trage din dansurile fecioarelor din sanctuare, care se interpretau în vechime ca ofrande pentru zei. Nu poate fi practicat decât de persoane special pregătite şi autorizate s-o facă. *Odori*, pe de altă parte, este dansul care celebrează vicisitudinile vieţii umane: sărbătoreşte ocaziile fericite şi le comemorează pe cele triste. Este tipul de dans pe care-l vedem de obicei la festivalurile japoneze şi poate fi interpretat de oricine.

Există numai trei forme de dans denumite *mai: mikomai*, dansurile fecioarelor de la templele Shinto, *bugaku*, dansurile de la curtea imperială, şi *noh mai*, dansurile din piesele Noh. Dansurile tradiţionale specifice din Kyoto sunt *mai*, nu *odori*. Dansul şcolii Inoue este asociat, în particular, cu *noh mai*, fiind similar ca stil cu acesta.

La zece ani devenisem conştientă de aceste distincţii. Eram mândră că sunt dansatoare de mai şi membră a şcolii Inoue. Eram, poate, chiar prea mândră. Am ajuns să fiu obsedată de detalii.

Într-o zi rece de iarnă, am ajuns îngheţată la studio şi m-am dus la vatră (*hibachi*) să mă încălzesc. În cameră era o fată pe care n-o mai văzusem niciodată. Îţi dădeai seama după pieptănătură şi îmbrăcăminte că era o *shikomisan*.

Shikomisan e numele folosit pentru cineva care se află în prima etapă a pregătirii pentru a deveni geiko, şi anume cineva având contract cu o okiya. Eu, de exemplu, nu am fost numită niciodată shikomisan pentru că eram atotori.

Shikomisan stătea în colţul cel mai rece al camerei, lângă uşă. „Vino să stai lângă foc, i-am spus. Cum te cheamă?"

„Tazuko Mekuta."

„O să-ţi spun Meku-chan."

Cred că avea cu cinci, şase ani mai mult ca mine. Dar în şcoala Inoue sistemul seniorităţii se bazează pe data înscrierii, nu pe

vârsta biologică. Deci era „colega mea mai mică", o junioară față de mine.

Mi-am scos tabi. „Meku-chan, mă mănâncă degetul mic."

Mi-am întins piciorul şi ea mi l-a scărpinat cu respect.

Meku-chan era drăguță şi gentilă şi avea cei mai frumoşi ochi pe care i-am văzut vreodată. Mi-o amintea pe sora mea mai mare Yukiko. Mi-a devenit imediat dragă.

Din păcate, nu a urmat prea multă vreme şcoala. Îmi era dor de ea şi speram să-mi găsesc altă prietenă ca ea. De aceea, mai târziu, tot în acea iarnă, când am văzut o fată nouă de vârsta lui Meku-chan stând lângă hibachi, m-a cuprins emoția. Dar această fată se cuibărise deja lângă foc şi nu m-a băgat în seamă când am intrat. Nici măcar nu m-a salutat. Având în vedere că era o nou-venită, asta era foarte nepoliticos.

„Nu ai voie să stai lângă hibachi", i-am spus într-un sfârşit.

„De ce n-am voie?" mi-a replicat cu indiferență.

„Cum te cheamă?" am întrebat-o.

„Toshimi Suganuma." Dar tot nu a zis ceva de genul „Îmi pare bine de cunoştință", cum ar fi trebuit.

Mă enerva, dar simțeam în acelaşi timp că era responsabilitatea mea de senioară să-i împărtăşesc ştiința mea avansată şi să-i explic cum merg lucrurile la şcoala Inoue.

Am încercat s-o fac să-şi dea seama singură.

„Când ai început să iei lecții?"

Voiam să conştientizeze că eram acolo dinaintea ei şi trebuia să-mi arate respect.

Dar n-a înțeles. „O, nu ştiu. E ceva vreme, cred."

Încă mă gândeam cum s-o fac să-şi dea seama că greşeşte, când a fost chemată la lecție.

Era o mare problemă. Trebuia s-o discut cu Mătuşica Oima.

Am plecat de la şcoală imediat ce am terminat lecția şi mi-am îndeplinit cât am putut de repede ritualul zilnic legat de câine, flori şi dashimaki. Apoi am luat-o spre casă în fugă.

I-am dat dashimaki Mătuşicii Oima. Părea că se pregăteşte să cânte, dar am oprit-o. „Nu cânta *suisui* astăzi. Am o problemă şi trebuie să vorbesc cu tine." I-am explicat de-a fir a păr neplăcuta situaţie.

„Mineko, Toshimi îşi va face debutul înaintea ta, deci într-o zi va fi una dintre surorile tale mai mari. Asta înseamnă că tu eşti cea care trebuie s-o tratezi cu respect. Nu ai nici o îndreptăţire să-i spui ce să facă. Sunt sigură că Marea Maestră o va învăţa tot ce trebuie să ştie. Nu e responsabilitatea ta."

Am uitat de acest incident până într-o zi. Puţin după debutul meu ca maiko, am fost chemată să particip la un banchet. Yuriko (Meku-chan) şi Toshimi, amândouă devenite geiko de primă mână, erau şi ele acolo. Au glumit cu bunătate pe seama importanţei pe care mi-o dădeam când eram mică. M-am înroşit până în vârful urechilor de ruşine. Totuşi ele nu-mi purtau pică. Amândouă mi-au fost mentori în anii care au urmat. Iar Yuriko a devenit una dintre puţinele mele prietene.

Relaţiile durează mult în Gion Kobu, şi armonia e socotită mai presus decât orice altă valoare socială. Deşi caracterizează societatea japoneză în întregime, accentul pus pe coexistenţa paşnică este încă mai pronunţat în karyukai. Cred că din două motive: primul este faptul că vieţile noastre depind unele de altele. Oamenii n-au de ales, trebuie să se înţeleagă.

Al doilea motiv ţine de natura meseriei. Maiko şi geiko ţin companie unor oameni influenţi din toate sferele societăţii şi din toată lumea. Suntem de facto nişte diplomate care trebuie să comunice cu oricine. Dar asta nu înseamnă că suntem pasive. Ni se cere să fim agere la minte şi profunde. De-a lungul timpului, am învăţat cum să-mi exprim gândurile şi opiniile fără să ofensez lumea.

13

Când am împlinit zece ani, în noiembrie 1959, a trebuit să mă înfățișez din nou la tribunal. M-a dus Răutăcioasa. Când am ajuns, părinții mei erau deja acolo. Aveam un avocat pe care-l chema domnul Kikkawa. Avea părul gras și îmbâcsit, dar era cel mai bun avocat din Kyoto.

Trebuia să-i spun judecătorului cu cine voiam să locuiesc.

Ideea obsedantă că trebuie să fac această alegere era de nesuportat. De câte ori mă gândeam la părinții mei mă durea sufletul. Tata s-a aplecat spre mine și mi-a spus: „Nu trebuie să faci asta dacă nu vrei, Masako. Nu trebuie să locuiești cu ei dacă nu vrei.“ Am încuviințat. Și s-a întâmplat din nou. Am vomitat chiar acolo, în fața Curții.

De data aceasta însă, judecătorul n-a întrerupt procedurile. M-a privit în ochi și m-a întrebat răspicat:

„Din ce familie vrei să faci parte, Tanaka sau Iwasaki?“

M-am ridicat, am respirat adânc și am spus cu o voce clară: „Vreau să fac parte din familia Iwasaki.“

„Ești absolut sigură că asta dorești?“

„Da, sunt sigură.“

Hotărâsem în sinea mea ce aveam să spun, dar m-am simțit groaznic când cuvintele mi-au ieșit din gură. Îmi părea cumplit de rău că-i rănesc pe părinții mei. Dar am răspuns așa pentru

că iubeam mai presus de orice dansul. A fost singurul lucru care a înclinat balanța în favoarea familiei Iwasaki. Dansul devenise viața mea şi îmi era cu neputință să renunț la el pentru ceva sau cineva. Motivul pentru care am hotărât să devin o Iwasaki a fost acela că puteam continua astfel să studiez dansul.

Am ieşit din tribunal între părinții mei, ținându-i strâns de mână. Mă simțeam atât de vinovată de trădarea mea, încât nici nu puteam să-i privesc. Plângeam. Cu coada ochiului am văzut că şi pe fețele lor se prelingeau lacrimi mari.

Răutăcioasa a chemat un taxi şi ne-am dus toți patru la okiya.

Tata a încercat să mă liniştească: „Tot răul spre bine, Ma-chan. Sunt convins că e mult mai plăcut să locuieşti la okiya Iwasaki decât acasă. Ai atâtea lucruri interesante de făcut aici! Dar, dacă se întâmplă vreodată să doreşti să vii acasă, spune-mi şi vin oricând să te iau. Zi sau noapte. Doar cheamă-mă."

M-am uitat la el şi i-am spus: „Azi am murit."

Părinții mei au plecat. Purtau amândoi chimonouri. În timp ce obiurile lor dispăreau în depărtare, inima mea striga: „Tati, mami!" Dar cuvintele nu mi-au ajuns pe buze.

Tata s-a întors şi m-a privit. M-am luptat cu tentația de a alerga la el şi, zâmbind printre lacrimi, i-am făcut tristă cu mâna. Alesesem.

În acea seară, Mătuşica Oima a fost în culmea fericirii. Totul devenise oficial. Eram acum succesoarea familiei Iwasaki. Când hârtiile aveau să fie parafate, deveneam moştenitoarea desemnată. Cina din acea seară a fost copioasă, cu mâncăruri sărbătoreşti, precum plătică, orez cu fasole roşie şi feluri scumpe, de pildă friptură. A venit multă lume să mă felicite şi să-mi ofere cadouri.

Petrecerea a ținut ore întregi. N-am mai putut îndura şi m-am refugiat în dulap. Mătuşica Oima nu înceta să cânte *su-isu-isudaradattasurasurasuisuisui*. Până şi Răutăcioasa râdea zgomotos. Toți erau bucuroşi: Aba, Mama Sakaguchi, *okasan* (patroanele) de la casele înrudite. Chiar şi Kuniko.

Tocmai îmi luasem rămas-bun de la mama şi tata. Pentru totdeauna. Nu-mi venea să cred că toţi vedeau în asta un motiv de sărbătoare. Eram extenuată şi mintea îmi era goală. Fără să mă gândesc, am luat o panglică neagră de catifea din păr. Mi-am încolăcit-o în jurul gâtului şi am tras de ea cât de tare am putut, încercând să mă omor. N-a mers. Într-un sfârşit, frustrată, am renunţat şi am izbucnit în hohote de plâns.

Dimineaţa următoare mi-am ascuns vânătaia de pe gât şi m-am târât la şcoală. Îmi simţeam sufletul pustiu. Mă simţeam complet golită pe dinăuntru. Am reuşit să mă descurc cumva în acea dimineaţă şi m-am forţat să merg la lecţia de dans. Când am ajuns, Marea Maestră m-a întrebat la ce dans lucram. „*Yozakura* (Cireşi înfloriţi noaptea)", am răspuns.

„Bine, arată-mi atunci ce-ţi aminteşti."

Am început să dansez.

Ea m-a certat cu severitate. „Nu, e greşit, Mineko. Şi asta, şi asta e greşit! Opreşte-te, ce-i cu tine astăzi? Opreşte-te! Chiar acum, mă auzi? Să nu îndrăzneşti să plângi. Nu suport fetiţele care plâng. Am terminat pentru astăzi."

Nu-mi venea să cred. Habar nu aveam ce greşisem. Nu plângeam, dar eram total nelămurită. M-am tot scuzat, dar nu m-a ascultat şi în final am plecat.

Primisem primul meu OTOME, mult temutul *otome*, şi nu ştiam deloc de ce.

Otome înseamnă „stop, opreşte-te" şi este o pedeapsă specifică şcolii Inoue. Când o profesoară îţi dă un otome trebuie să te opreşti imediat şi să pleci din studio. Şi ea nu-ţi spune când vei avea permisiunea să revii, fiind vorba deci de o suspendare indefinită. Ideea că puteam fi împiedicată să dansez era insuportabil de stresantă.

N-am aşteptat-o pe Kuniko să vină să mă ia, ci m-am dus acasă singură şi m-am băgat direct în dulap, fără să spun nimic nimănui. Eram tare nefericită. Întâi tribunalul, acum asta. De ce era Marea Maestră aşa supărată?

Mătuşica Oima a venit la uşa dulapului.

„Mine-chan, ce s-a întâmplat? De ce ai venit singură acasă?"

„Mine-chan, nu vii la cină?"

„Mine-chan, n-ai vrea să faci o baie?"

Am refuzat să răspund.

Am auzit-o pe una dintre slujnicele de la casa Sakaguchi intrând în cameră. A anunțat că Mama Sakaguchi voia neapărat s-o vadă pe Mătuşica Oima. Aceasta s-a grăbit să se ducă.

Mama Sakaguchi a trecut direct la subiect: „Avem o mică problemă. Doamna Aiko tocmai m-a sunat. Se pare că asistenta ei a încurcat numele a două dansuri, unul pe care Mineko tocmai l-a terminat, şi unul pe care-l învață acum. Doamna Kawabata i-a spus lui Mineko că *Sakuramiyotote* (Admiratul florilor de cireş) este *Yozakura* (Cireşi înfloriți noaptea) şi invers. De aceea, Mineko a încurcat dansurile şi Aiko i-a dat un otome. Mineko este bine?"

„A, deci asta s-a întâmplat! Mineko nu e bine deloc. Stă în dulap şi nu vrea să-mi vorbească. Cred că e cu adevărat afectată."

„Ce ne facem dacă zice că vrea să renunțe?"

„Va trebui s-o convingem să nu facă asta."

„Du-te acasă şi încearcă tot ce-ți stă în puteri ca s-o scoți din dulap."

Eu ajunsesem la concluzia că mi se dăduse otome pentru că nu mă străduisem destul şi trebuia pur şi simplu să mă străduiesc mult mai mult. Aşa că am început să exersez dansul acolo, în dulap, atât pe cel pe care-l învățam, cât şi pe cel pe care-l terminasem. Le-am exersat ore întregi. Îmi spuneam întruna că trebuie să mă concentrez. *Dacă mâine dansez perfect, Marea Maestră va fi aşa de surprinsă încât va uita, poate, de otome.*

Dar, cum se întâmpla cu multe alte lucruri în Gion Kobu, nu era aşa de simplu. Nu mă puteam întoarce la lecție ca şi cum nu se întâmplase nimic. Nu conta a cui fusese greşeala. Primisem un otome, şi familia mea trebuia să ceară continuarea lecțiilor.

Ne-am dus iar cu toții la Shinmonzen. Mama Sakaguchi, Mătuşica Oima, Maestra Kazama, Răutăcioasa, Yaeko, Kun-chan şi cu mine.

Mama Sakaguchi s-a înclinat şi i-a spus Marii Maestre: „Îmi pare extrem de rău pentru situația neplăcută de ieri. Vă rugăm s-o acceptați în continuare pe Mineko a noastră să fie elevă la respectata dumneavoastră şcoală."

Nimeni n-a suflat o vorbă despre ce se întâmplase de fapt. Motivul nu era important. Important era ca onoarea tuturor să rămână intactă, iar mie să mi se permită să continui pregătirea fără întrerupere.

„Bine, Mamă Sakaguchi, voi face cum cereți. Mineko, te rog, arată-mi la ce lucrezi."

Am dansat *Admiratul florilor de cireş*. Apoi, fără să mi se ceară, am dansat şi *Cireşi înfloriți noaptea*. Am dansat bine. Când am terminat, toată lumea tăcea. Am văzut un amestec de emoții pe fețele femeilor prezente în cameră.

Mă şoca faptul că lumea adulților era atât de complicată.

Ştiu acum că Marea Maestră folosea otome în chip de unealtă educativă foarte eficientă. Îmi dădea otome când voia să mă forțeze să ating un nou nivel artistic. Folosea în mod conştient teroarea unui otome pentru a-mi electriza spiritul. Era un test. Aveam să revin mai puternică? Sau aveam să renunț şi să mă las de dans? Nu cred că e o filozofie didactică prea luminată, dar, cel puțin în cazul meu, a avut totdeauna efectul scontat.

Marea Maestră nu dădea niciodată otome unor dansatoare mediocre, ci numai acelora dintre noi pe care le instruia pentru roluri importante. Singura persoană care a avut de suferit consecințe reale a fost profesoara care-mi dăduse informația greşită. Nu i s-a mai permis niciodată să se ocupe de mine.

Adopția mea a devenit oficială la data de 15 aprilie 1960. Pentru că locuiam la okiya Iwasaki de cel puțin cinci ani, această

schimbare de statut nu a avut prea mare influență asupra vieții mele zilnice. În afară de faptul că acum trebuia să dorm la etaj, cu Răutăcioasa, în camera ei.

Ajunsesem la capătul podului. Casa copilăriei mele rămăsese undeva în spate, iar lumea dansului se afla acum în față.

14

Singurul lucru plăcut legat de faptul că Yaeko locuia la okiya Iwasaki era că fiul ei Masayuki venea uneori în vizită. Răutăcioasa îl întrebase ce-şi dorea la împlinirea a treisprezece ani. Era un elev foarte bun şi a mărturisit că îşi dorea mai presus de orice o enciclopedie a lumii.

A venit la okiya Iwasaki de ziua lui, pe 9 ianuarie, aşa că Răutăcioasa i-a oferit cadoul. Masayuki era absolut încântat. Stăteam ore întregi împreună în camera de oaspeți, răsfoind paginile pline de istorii interesante.

Camerele japoneze tradiționale de oaspeți au un alcov numit *tokonoma*, folosit pentru a expune lucruri valoroase. De obicei, e vorba de un rulou pictat care se atârnă, înfăţişând câte un motiv specific unui anotimp, şi de flori aranjate artistic într-un vas adecvat. Şi acum îmi mai amintesc ruloul suspendat în acea zi în tokonoma. Era o imagine de Anul Nou, o pictură având ca subiect soarele răsărind de după munți. Un cocor zbura în fața discului solar. Pernele pe care stăteam erau îmbrăcate într-o mătase de un brun cald. Când era vară, se îmbrăcau într-o pânză de in albastră, răcoroasă.

Şase zile mai târziu, pe la 11 dimineața, a sunat telefonul. În momentul când l-am auzit sunând, am avut o premoniție oribilă. Am ştiut că se întâmplase ceva rău. La telefon era tata. Ne-a spus

că Masayuki dispăruse. Plecase dimineața să cumpere *tofu* pentru micul dejun și nu se mai întorsese. Nu-l găseau nicăieri.

Yaeko era la un prânz festiv cu niște ambasadori străini la Hyotei, un restaurant cu acces limitat, cu o istorie veche de 400 de ani, de lângă Nanzenji. După ce i-am spus tatei unde este, Kuniko, Tomiko și cu mine am plecat în grabă la ei.

Când am ajuns, am văzut o mulțime de polițiști și de pompieri învârtindu-se la capătul canalului. Polițiștii găsiseră zgârieturi făcute cu unghiile pe debarcaderul abrupt. Pietrișul de pe mal era răscolit. Ajunseseră la concluzia că Masayuki alunecase și căzuse și, cu toate că nu-i găsiseră trupul, au presupus că se înecase. Nu aveai cum să reziști mai mult de câteva minute în acea apă înghețată.

Inima și mintea mi-au stat în loc. Nu puteam crede. Canalul. Cel care ne dădea mici scoici de râu pentru supa *miso*. Cel cu minunați cireși înfloriți pe mal. Cel care apărase casa noastră de lumea din afară. Canalul îmi înghițise prietenul. Mai mult decât prietenul. Nepotul. Paralizasem din cauza șocului.

Părinții mei erau absolut distruși. Tata își adorase nepotul și nu puteam îndura durerea întipărită pe fața lui. Voiam să-l mângâi, dar nu-i mai eram fiică. Nu-mi mai văzusem părinții de doi ani, de la acea înfățișare la tribunal când declarasem că sunt o Iwasaki, nu o Tanaka. Mă simțeam ciudat. Nu știam cum trebuie să mă port. Voiam să fi murit în locul lui Masayuki.

Yaeko a venit numai după ce s-a terminat prânzul la care participa. Nici astăzi nu înțeleg cum a putut să stea acolo, mâncând și purtând o conversație inteligentă, când fiul ei dispăruse. Cunosc camera în care a stat. Are în față o grădină. În grădină este un iaz alimentat de un pârâiaș. Apa lui vine exact din canalul care-i înghițise fiul.

Yaeko a ajuns pe la trei. M-a arătat cu degetul și a început să țipe ca o diavoliță: „Tu trebuia să mori! Tu, care ești un nimic, nu Masayuki al meu!“

În acea clipă eram perfect de acord cu ea. Aş fi făcut orice să schimb viaţa lui cu a mea. I-a învinuit pe părinţii mei. Şi ei se învinovăţeau. A fost o harababură îngrozitoare.

Am încercat să fiu stoică. Am crezut că asta aştepta tata de la mine. Nu cred că voia să mă dezonorez, vărsând lacrimi. Şi Mătuşica Oima la fel. Şi ea dorea să-mi ţin firea cu demnitate. Am hotărât, aşadar, că a-mi ascunde sentimentele era un mod de a onora ambele familii în acelaşi timp.

Trebuia să fiu puternică.

Când m-am întors la okiya, mi-am refuzat siguranţa de sanctuar a dulapului. Corpul lui Masayuki a fost descoperit după o săptămână. Plutise de-a lungul canalului până în bazinul Kyoto al râului şi apoi spre sud, până la Fushimi. Am ţinut tradiţionalul priveghi de o noapte pentru cadavru. Apoi a avut loc înmormântarea. Primăria a pus un gard verde de sârmă de-a lungul malurilor canalului.

Mă confruntam cu moartea pentru prima oară. Şi a fost ultima dintre puţinele dăţi când am mers în casa părinţilor mei.

Ura lui Yaeko faţă de mine a crescut. Acum, de câte ori trecea pe lângă mine, şuiera printre dinţi: „Aş vrea să fii moartă." Am păstrat enciclopedia. Amprentele lui Masayuki erau pe fiecare pagină a ei.

A început să mă obsedeze moartea. *Ce se întâmplă când mori? Unde se dusese Masayuki? Exista o cale să ajung şi eu acolo?* Mă gândeam la asta tot timpul. Eram atât de preocupată, încât pentru o vreme mi-am neglijat şcoala şi lecţiile. În final m-am hotărât să-i întreb pe toţi oamenii în vârstă din vecini. Erau mai aproape de moarte decât mine. Poate vreunul ştia ceva.

L-am întrebat pe zarzavagiu, pe Unchiul Hori, profesorul meu de caligrafie, pe domnul Nomura, aurarul, pe domnul Sugane, spălătorul de rufe, şi pe arămar. I-am întrebat pe toţi la care mă putusem gândi, dar nimeni nu mi-a dat un răspuns definitiv. Nu ştiam la cine să mă mai duc.

Între timp, a venit primăvara şi odată cu ea examenele de admitere la gimnaziu. Răutăcioasa voia să încerc la prestigiosul gimnaziu care ţinea de Colegiul pentru Femei din Kyoto. Dar n-am fost în stare să mă concentrez. Până la urmă m-am înscris la un gimnaziu public din apropierea casei.

Yaeko era atât de furioasă pe părinţii mei, încât nu a mai vrut ca fiul ei cel mare, Mamoru, să locuiască în continuare cu ei. Totuşi era prea egoistă şi iresponsabilă pentru a găsi o locuinţă potrivită, un apartament, de exemplu, în care să locuiască amândoi. A insistat să-l aducă la okiya.

Nu era prima dată când Yaeko încălca regulile. Totdeauna le încălcase. Însăşi prezenţa ei aici era o aberaţie. Singurele geiko care puteau locui la okiya sunt atotori şi geiko tinere, care încă au contract. Yaeko nu era nici una, nici alta. I-ar fi plăcut să creadă că este o Iwasaki, dar divorţul nu se finalizase şi numele ei de familie era Uehara. Rupsese contractul cu okiya când plecase să se mărite. Nu avea dreptul să locuiască aici sub nici un motiv. Ca şi cum nu era de ajuns, nu este permis să reintri într-o okiya odată ce ai plecat de acolo.

Yaeko a ignorat toate obiecţiile Mătuşicii Oima şi ale Răutăcioasei. L-a adus pe Mamoru în okiya şi a continuat să încalce regulile. Ba chiar îşi strecura iubiţii în cameră, noaptea. Într-o dimineaţă m-am dus la baie pe jumătate adormită şi am dat de un bărbat pe care-l adusese cu o seară înainte. Am ţipat. În toată casa a fost un tărăboi groaznic.

Stilul lui Yaeko...

Era nepermis ca un bărbat, orice bărbat, să-şi petreacă noaptea în okiya, pentru că crea suspiciuni privind castitatea locatarelor ei. Nimic nu rămâne neobservat, neremarcat în Gion Kobu. Mătuşica Oima nu era niciodată liniştită când se afla în casă un bărbat. Dacă un bărbat trebuia să rămână peste noapte dintr-un anumit motiv, chiar dacă era o rudă apropiată, îl ţinea până a doua zi după prânz, ca să nu-l vadă cineva plecând dimineaţa şi să-şi facă o impresie greşită.

Aveam doisprezece ani. Mamoru avea cincisprezece. Nu era un bărbat în toată puterea cuvântului, dar energia lui schimbase atmosfera din okiya. Nu mi se mai părea sigură, ca înainte. Mă tachina într-un mod care mă făcea să mă simt stânjenită.

O dată era în camera lui cu doi prieteni. Am intrat să le duc ceai şi ei m-au apucat de umăr şi m-au împins. M-am speriat şi am fugit la parter. Râdeau de se prăpădeau. Altă dată eram în baie şi am auzit pe cineva în vestiar. Am strigat: „Cine e acolo?" Suzu-chan trebăluia prin grădină şi m-a întrebat prin geam: „Domnişoară Mineko, e totul în regulă?"

„Da", am răspuns.

Am auzit uşa trântindu-se şi pe cineva alergând afară, pe scări. Fusese cu siguranţă Mamoru.

Nu ştiam aproape nimic despre sex. Nu se discuta niciodată despre asta şi nu eram în mod special curioasă să aflu. Singurul bărbat pe care-l văzusem dezbrăcat în viaţa mea fusese tata, cu mult timp în urmă, aşa că abia îmi mai aminteam cum arăta trupul lui.

De aceea, şocul a fost total când, într-o seară, în timp ce mă dezbrăcam în vestiar, Mamoru s-a strecurat pe furiş din spate, m-a apucat de umeri, m-a trântit brutal la pământ şi a încercat să mă violeze.

Era o seară fierbinte de vară, dar am îngheţat. Mintea mi-a paralizat şi tot trupul mi s-a răcit de frică. Eram prea speriată să ţip şi incapabilă să lupt. Chiar atunci, câştigând recunoştinţa mea veşnică, Kun-chan a intrat să-mi aducă un prosop curat şi haine de schimb.

L-a smuls pe Mamoru de pe mine şi l-a aruncat violent într-o parte. Am crezut că o să-l ucidă. „Nenorocitule!" a strigat. Se preschimbase din fiinţa de obicei placidă într-un înspăimântător zeu protector. „Porc împuţit şi murdar! Cum îndrăzneşti să pui mâna pe Mineko? Pleacă imediat de aici! Acum! Te omor dacă mai încerci vreodată s-o atingi. M-AI AUZIT?"

A șters-o de acolo, ca un hoț în noapte. Kuniko a încercat să mă ridice. Tremuram atât de tare că nici nu mă puteam ține pe picioare. Trupul mi-era plin de vânătăi.

M-a dus la culcare. Mătușica Oima și Răutăcioasa au fost foarte drăguțe. Dar eram total traumatizată, cuprinsă ca într-o menghine de panică și de frică.

Mătușica Oima i-a chemat pe Yaeko și Mamoru și fără nici un ocoliș le-a spus să plece. „Vreau să plecați chiar acum. Fără scuze. Nu vreau să aud nimic." Peste o vreme, Mătușica Oima mi-a spus că nu mai fusese așa de furioasă niciodată în viața ei.

Yaeko a refuzat să plece. A insistat că n-are unde să se ducă, ceea ce era probabil adevărat. Nimeni nu-i putea opune rezistență. Răutăcioasa a intervenit, spunând că o va ajuta pe Yaeko să găsească o locuință unde să poată merge.

Mătușica Oima nu mai voia ca Mamoru să fie în aceeași casă cu mine nici un minut în plus. A sunat-o pe Mama Sakaguchi pentru ajutor. Nici ea nu mai voia să stau sub același acoperiș cu Mamoru. Așa că au făcut un plan.

A doua zi, Mătușica Oima m-a chemat la ea. „Mine-chan, vreau să te rog mult ceva. Mama Sakaguchi are nevoie de ajutor la ea acasă chiar acum și aș vrea să stai cu ea o vreme, s-o ajuți. Ce zici, vrei? Ți-am fi foarte recunoscătoare."

„O să fac tot ce pot", am răspuns imediat.

„O, mulțumesc, draga mea. O să-ți împachetez hainele, iar tu strânge-ți lucrurile pentru școală."

Ca să spun adevărul, în sinea mea simțeam o mare ușurare.

M-am mutat la Mama Sakaguchi chiar în acea după-amiază.

I-a luat două săptămâni Răutăcioasei să-i găsească o casă lui Yaeko. Era la sud de Shijo, pe strada Nishihanamikoji. I-a împrumutat 35 000 de dolari ca s-o cumpere. Yaeko s-a mutat acolo cu Mamoru. Încercam să-l evit cât puteam, dar când ne intersectam pe stradă îmi șoptea întotdeauna câte ceva dezgustător.

Mătușica Oima a acceptat să se ocupe în continuare de cariera lui Yaeko. Beneficiul acestei strategii era acela că okiya Iwasaki

nu-şi diminua onoarea în comunitate în urma incidentului. Yaeko fusese pedepsită, dar nimeni nu ştia asta.

Treceam printr-o perioadă îngrozitoare. Sufeream de coşmaruri, şi mă simţeam permanent într-o stare vecină cu isteria. Nu puteam să mă opresc din vomitat. Ştiam că toţi erau îngrijoraţi de starea mea, dar pur şi simplu nu mă puteam preface că sunt bine. Mama Sakaguchi a pus-o pe una dintre slujnice să mă supravegheze zi şi noapte. Şi asta a continuat luni de zile.

15

Totdeauna m-am întrebat de ce Mătuşica Oima a suportat comportamentul lui Yaeko atâta vreme, deşi era atât de strictă în ce priveşte toate celelalte lucruri. Era o simplă manieră de a păstra armonia şi a salva aparenţele, împotrivindu-se disonanţei şi dizgraţiei? Sunt sigură că în bună parte da. Dar cred că simţea şi că are datoria de onoare să se poarte bine cu Yaeko pentru că era sora mea, iar eu eram atotori. Şi apoi, oricare i-ar fi fost greşelile, Yaeko era încă o membră a familiei din okiya Iwasaki.

Pe de altă parte, Mama Sakaguchi nu considera că Mătuşica Oima o pedepsise suficient pe Yaeko. A chemat-o pe Yaeko la ea şi a dat o sentinţă mai dură. „Îţi interzic să mai dansezi în public următorii trei ani. I-am comunicat decizia mea Maestrei Aiko, deci este definitivă. S-a hotărât. Până nu te chemăm, eşti exclusă şi din cercul nostru intern. Nu ai voie să mai treci pragul acestei case sau al oricărei persoane din neamul nostru. Nu dorim cooperarea ta. Să nu-mi trimiţi cadouri. Nu te obosi cu politeţurile obişnuite sau vizitele rituale nici măcar de Anul Nou."

„Şi mai e ceva. Îţi interzic să te mai apropii de Mineko. Pricepi? Nu ai nimic de-a face cu ea. Te absolv de îndatoririle de soră mai mare a ei. Eşti onesan în fapt, dar nu şi cu numele. Vei participa la debutul ei, dar într-o poziţie secundară.

Domnul de la Suehiroya îți va spune unde e locul tău la această ocazie. Acum du-te. Şi să nu te mai întorci!"

Nimeni nu ar fi învinuit-o pe Mama Sakaguchi dacă ar fi alungat-o pe Yaeko din Gion Kobu pentru purtările ei. Dar ea a ales o pedeapsă mai blândă, una care îngrădea efectiv şi eficient activitățile lui Yaeko pentru următorii câțiva ani fără a aduce dezonoare asupra noastră şi, mai ales, asupra mea.

Viața alături de Mama Sakaguchi a însemnat o formă extraordinară de instruire în privința funcționării afacerilor geiko. Era o adevărată femeie de afaceri şi o femeie cu multă influență. Îmi place să mă gândesc la ea ca la un fel de „naşă" a cartierului. Oamenii apelau la ea mereu pentru intervenții sau sfaturi.

Kanoko Sakaguchi era o adevărată fiică a cartierului Gion Kobu. Nu fusese adoptată, era fata proprietarei influentei okiya Sakaguchi. Această casă era cunoscută pentru instrumentistele ei, şi Kanoko a devenit maestră de *ohayashi*, percuția japoneză. A debutat înainte de douăzeci de ani şi a devenit o geiko foarte populară.

Mama ei a desemnat-o ca atotori, moştenitoare a sa. Okiya Sakaguchi era mare şi înfloritoare, şi Kanoko avea multe „surori mai tinere". Dar ea voia să se dedice muzicii, nu să conducă okiya. Le-a încurajat pe tinerele geiko din subordinea ei să devină independente.

Liberă să se concentreze asupra muzicii, Kanoko a urcat rapid în ierarhia din Gion Kobu. A primit licența care-i dădea doar ei dreptul de a preda anumite dansuri. În sistemul din Gion Kobu, asta înseamnă că oricine dorea să cânte la ohayashi trebuia să obțină o permisiune specială de la Mama Sakaguchi.

În organizarea şcolii Inoue există o funcție numită *koken*. Koken sunt un fel de regenți – sau de gardieni. Există cinci familii care au acest titlu de onoare, şi Sakaguchi este una dintre ele.

Unul dintre motivele pentru care sunt importanți koken este acela că ei o aleg pe iemoto. Această alegere se face numai o dată la două-trei generații şi are un efect profund asupra stilului şcolii.

În calitate de koken, Mama Sakaguchi jucase un rol decisiv în alegerea lui Inoue Yachiyo IV în poziția ei actuală. Iemoto îi era îndatorată Mamei Sakaguchi pentru sprijinul ei.

Dar influența Mamei Sakaguchi se extindea şi dincolo de Marea Maestră. Prin naştere sau grație împrejurărilor, reprezenta o autoritate pentru marea majoritate a artiştilor din Gion Kobu, inclusiv Maestra Kazama, profesoara de dans, Kotei Yoshizumi, interpreta la shamisen, mulți proprietari de ochaya, funcționari de la Kabukai şi desigur okasan de la toate okiya subordonate casei Sakaguchi.

Mama Sakaguchi era cu zece ani mai tânără decât Mătuşica Oima, deci avea vreo optzeci de ani când m-am dus să locuiesc la ea. Cu toate astea, era încă viguroasă şi se implica activ în afacerile din Gion Kobu. Vă puteți da seama şi numai după grija şi atenția pe care le-a revărsat asupra carierei şi bunăstării mele. Am locuit la ea până la sfârşitul clasei a şaptea, precum şi în clasa a opta.

Mutarea a însemnat schimbarea locului în care dormeam, dar nu şi a lucrurilor pe care le făceam. Mergeam ca şi înainte dimineața la şcoală, iar după-amiaza la lecții. Învățam mult şi exersam şi mai mult. În acel moment, eram atât de prinsă în comunitatea mai amplă din Gion Kobu, încât nici nu mi-am dat seama de diferență, în afară de faptul că a trebuit să renunț la obiceiul meu de o viață de a suge la pieptul lui Kuniko sau al Mătuşicii Oima până adormeam.

Continuam să învăț bine la şcoală. Îmi plăcea foarte mult dirigintele din clasa a opta. Într-o zi s-a îmbolnăvit şi a fost internat. Eram încă traumatizată de moartea lui Masayuki şi eram îngrozită la gândul că şi el putea avea aceeaşi soartă. Directorul nu mi-ar fi spus unde se afla, dar m-am ținut după el până când mi-a scris pe o hârtie adresa şi mi-a strecurat-o în palmă.

Am trecut la acțiune şi am organizat clasa. Ignorând protestele profesorului suplinitor, am făcut 999 de cocori din hârtie (*origami*) doar în trei zile şi i-am pus într-un şirag cu scopul de

a grăbi însănătoşirea profesorului nostru. Apoi am făcut ultimul cocor, numărul 1000. Acesta trebuia adăugat de profesor şirului când se însănătoşea. Nu aveam voie să trec strada Shijo, aşadar colegii mei au trebuit să ducă şiragul fără mine.

Profesorul a revenit la şcoală peste două luni. Ne-a dat tuturor creioane drept cadouri de mulţumire. Am fost extrem de uşurată că nu murise.

M-am mutat înapoi la okiya Iwasaki la începutul clasei a noua.

În timpul cât fusesem plecată, contractul lui Tomiko expirase. Când se alăturase okiyei, semnase un contract de servicii pe şase ani. Asta însemna de fapt că era o angajată a okiyei. Când contractul expira, era liberă să lucreze ca geiko, locuind în afara okiyei, dar sub conducerea acesteia, sau să facă altceva. Ea a decis să se căsătorească.

În calitate de geiko având contract, Tomiko rămăsese o Tanaka tot timpul cât locuise la okyia. De aceea, spre deosebire de mine, fusese încurajată să păstreze o relaţie activă cu părinţii şi rudele, ceea ce şi făcuse, vizitându-i regulat. Sora mea Yoshio se logodise, iar logodnicul ei îi prezentase lui Tomiko bărbatul cu care până la urmă s-a căsătorit.

Îmi era dor de ea, dar mă simţeam bine acasă. Aşteptam cu nerăbdare excursia de la sfârşitul anilor de gimnaziu, un moment marcant în viaţa oricărui adolescent japonez. Urma să mergem la Tokyo. Cu o săptămână înainte de a pleca în excursie, a început să mă doară burta şi m-am dus la toaletă. Se întâmpla ceva foarte rău. Sângeram acolo jos. Probabil că aveam hemoroizi, ca toţi cei din familia mea. Nu ştiam ce să fac. Într-un final, Fusae-chan, una dintre ucenicele noastre, m-a strigat să vadă dacă sunt bine. Am rugat-o s-o cheme pe Mătuşica Oima, care mi-a vorbit stând de partea cealaltă a uşii.

„Ce se întâmplă, Mine-chan?"

„Aoleu, s-a întâmplat ceva groaznic. Sângerez."

„Nu e deloc groaznic, Mine-chan. Eşti bine. E foarte bine că sângerezi."

„Hemoroizii sunt buni?"

„Nu e vorba de hemoroizi. Ţi-a venit ciclul."

„Ce să-mi vină?"

„Ciclul. E ceva absolut normal. N-ai învăţat despre asta la şcoală?"

„Ne-au spus ceva, dar demult."

Se poate crede că, trăind într-o societate exclusiv feminină, ştiam deja astfel de lucruri. Dar nu este adevărat, ba din contră, nimeni nu discuta niciodată lucruri intime. Nu aveam nici cea mai vagă idee despre ceea ce mi se întâmpla.

„O s-o chem pe Kun-chan să te ajute. Eu nu mai am ce trebuie în astfel de cazuri."

Toată casa a făcut un mare eveniment din ceea ce se petrecuse. Venirea ciclului este în general marcată în Japonia printr-o masă specială acasă, dar, cum eu eram atotori la Iwasaki, Mătuşica Oima a făcut din asta o adevărată sărbătoare. În acea seară am avut o mare masă festivă la okiya şi oameni din tot Gion Kobu au venit să ne salute şi să ne felicite. Le-am dăruit cutii cu *ochobo*, nişte prăjituri speciale mici şi rotunde, cu un vârf roşu care seamănă cu un sân abia înmugurit.

Mie totul mi se părea tare jenant şi, la fel ca alte fete de vârsta mea, uram ideea că toată lumea trebuia să afle ce păţisem. Cum de sărbătoreau ceva care pe mine mă făcea să mă simt prost?

Yaeko şi-a plătit în acel an datoriile. I-a înapoiat Mătuşicii Oima banii pe care-i împrumutase în 1952 pentru a-şi plăti datoriile şi i-a înapoiat şi Răutăcioasei banii primiţi de la ea în 1962, pentru a cumpăra casa. Mătuşica Oima i-a restituit suma exactă Mamei Sakaguchi.

În loc de dobândă, Yaeko i-a dat Răutăcioasei o cataramă cu ametist pentru obi. Aceasta a fost absolut jignită de un asemenea gest. Yaeko cumpărase catarama de la un magazin de bijuterii cu care lucram tot timpul. Ştia că vom şti exact cât costase. Departe

de a rezolva situația, darul ostentativ era încă o dovadă a vulgarității lui Yaeko şi a faptului că nu înțelegea cum se cuvenea să meargă lucrurile în karyukai.

Şi eu începusem să opun rezistență restricțiilor care guvernau fiecare aspect al vieții din karyukai. Era ceva natural. Aveam paisprezece ani. Am făcut ceva cu adevărat nepermis, înscriindu-mă în echipa de baschet fără să spun nimic familiei mele.

Nu era un lucru neînsemnat. Mi se interzicea cu străşnicie să mă implic în orice activitate care-mi putea pricinui vreo vătămare fizică. I-am spus Răutăcioasei că mă înscrisesem în clubul de *ikebana*. S-a bucurat că eram interesată de asemenea lucruri rafinate.

Îmi plăcea să joc baschet. Anii de dans îmi ascuțiseră puterea de concentrare şi simțul echilibrului. Eram o jucătoare talentată. Echipa mea a ieşit a doua în turneul regional din acel an.

Răutăcioasa n-a aflat asta niciodată.

16

În noiembrie 1964, când avea nouăzeci şi doi de ani, Mătuşica Oima s-a îmbolnăvit brusc şi a căzut la pat. A cincisprezecea mea aniversare a venit şi a trecut. Stăteam lângă patul ei cât puteam de mult, vorbind cu ea sau masându-i muşchii bătrâni şi obosiţi. Nu lăsa pe nimeni în afară de Kuniko şi de mine să-i facă baie sau să-i schimbe lenjeria.

În Gion Kobu începem pregătirile pentru Anul Nou la mijlocul lui decembrie, mai devreme decât restul ţării. Mai exact, începem pe 13 decembrie, zi pe care o numim *Kotohajime*.

Primul lucru care trebuie făcut de Kotohajime din punctul de vedere al afacerii este să mergem în vizită la iemoto pentru un schimb ritual de urări şi daruri. Iemoto ne dă fiecăreia noul evantai pentru anul care urmează. Culoarea evantaielor corespunde cu rangurile noastre actuale. În schimb, noi îi dăm, în numele familiei noastre, două lucruri: *okagamisan*, două prăjituri din orez sfărâmicioase şi lipicioase, puse una peste alta, şi un plic colorat în roşu şi alb, conţinând bani lichizi. Plicul este legat cu o decoraţie sofisticată, făcută din şnururi de aur şi argint. Suma este „corespunzătoare" cu evantaiul pe care-l primim, altfel spus cu statutul în ierarhia şcolii: mai mică în cazul copiilor, mai mare în cazul unor geiko senioare. După ce trece Kotohajime,

iemoto donează dulciurile şi banii unei şcoli de copii handicapaţi fizic sau retardaţi mintal.

Pe 13 decembrie m-am îmbrăcat şi am plecat conştiincioasă la vizita de Kotohajime. Mă simţeam puţin nostalgică. Era ultimul meu an ca amatoare. Eram programată să dau examenul pentru a deveni maiko în toamna următoare, când împlineam şaisprezece ani, şi dacă-l treceam îmi începeam cariera ca profesionistă.

De aceea am fost foarte tulburată când Marea Maestră a dat din cap şi mi-a spus: „Mine-chan, este un examen poimâine la Nyokoba şi vreau să-l susţii. Începe la ora zece, aşa că să fii negreşit acolo la nouă şi jumătate."

N-aveam de ales, trebuia să încuviinţez deşi nu prea mă simţeam în stare să mă confrunt şi cu altceva decât boala Mătuşicii Oima. M-am dus acasă şi i-am dat acesteia vestea. Nu mi-a venit să cred văzând-o cum s-a schimbat. Parcă redevenise ea, cea de demult. Faţa i s-a luminat de zâmbet şi a început să fredoneze cântecul *suisui*. Pentru prima oară mi-am dat seama cât era de important pentru Mătuşica Oima ca eu să devin maiko. Am înţeles deodată – cu claritate şi putere. Nu prea dădusem atenţie acestui lucru până atunci.

Răutăcioasa a venit acasă în toiul unui banchet. Mătuşica Oima i-a spus de examen. A fost încă mai entuziasmată decât ea.

„O, doamne! Nu prea avem timp. Kuniko, anulează toate întâlnirile mele de azi. A, nu, mai bine şi pe cele de mâine şi poimâine. Aşa, Mineko, să ne apucăm de treabă. Mai întâi, cheamă două fete. E mai bine să exersezi în grup. Haide, grăbeşte-te, trebuie să începem."

Am încercat să nu râd de excesul ei de zel.

„Dar nu dau realmente examenul decât anul viitor. Acum nu e mare lucru. Şi de fapt ştiu dansurile."

„Nu vorbi prostii! Trebuie să ne apucăm de treabă şi nu prea avem timp. Du-te şi cheamă-ţi prietenele. Hai, repede!"

Încă nu eram convinsă, dar am făcut ce mi-a spus.

Fetele erau bucuroase că sunt băgate în seamă.

Ni se spusese să pregătim şapte piese. Răutăcioasa şi-a adus shamisenul şi a început să cânte. Am repetat fiecare piesă de sute de ori. Am muncit zi şi noapte, abia oprindu-ne ca să mâncăm şi să dormim. La sfârşitul celor două zile, ştiam pe dinafară fiecare mişcare infinitezimală a tuturor celor şapte dansuri. Răutăcioasa a vegheat straşnic la asta. Era uimitoare.

Pe 15 decembrie m-a trezit mai devreme ca de obicei, ca să fim sigure că ajungem la timp la Nyokoba. Treisprezece fete aşteptau pe scaune în studioul 2. Toate erau foarte stresate. Eu nu. Încă nu pricepusem importanța momentului.

Pentru unele dintre ele ziua aceasta însemna ultima şansă. Dacă nu reuşeau trebuiau să renunțe la visul de a deveni maiko.

Eram chemate una câte una înăuntru. Uşa se închidea şi nu puteam vedea ce se petrece acolo. Asta sporea tensiunea din sala de aşteptare.

Nu ştiam ce piesă aveam să executăm până nu intram şi urcam, singure, pe scenă. Marea Maestră indica piesa.

Două dintre prietenele mele au fost chemate înaintea mea.

„Ce vi s-a dat?" le-am întrebat când au ieşit.

„*Torioi* (povestea unui cântăreț la shamisen, care rătăcea prin lume), au răspuns amândouă.

„Floare la ureche, m-am gândit. Ştiu piesa asta." Am început să dansez *Torioi* în minte, reluând meticulos absolut fiecare mişcare. Chiar nu înțelegeam de ce toată lumea era atât de îngrijorată.

Apoi mi-a venit rândul.

Prima parte a examenului a constat în deschiderea uşii. Am făcut-o exact cum fusesem învățată. Deja mişcările mecanice deveniseră acum o a doua natură. Păreau fluide şi grațioase.

Am deschis uşa prin alunecare, m-am înclinat şi am cerut voie să intru. Am înțeles de ce fetele celelalte erau atât de tensionate. Marea Maestră nu era singură. Toate Micile Maestre erau acolo. Şi patronul de la Ichirikitei. Şi membri ai Kabukai. Şi delegați de la asociația de ochaya şi asociația de geiko. Şi

oameni pe care nu-i cunoşteam. Erau rânduri întregi de oameni în fața scenei. Toți pregătiți să mă judece.

Am încercat să-mi țin firea şi am urcat pe scenă cât am putut de calmă.

Marea Maestră s-a întors spre mine şi mi-a spus un singur cuvânt: „*Nanoha* (povestea fluturelui şi a verzei în floare)."

O, mi-am zis. *Nu e* Torioi. *Foarte bine. Trebuie să dai tot ce ai mai bun.*

După o mică pauză, am spus „Mulțumesc" juriului şi am început să dansez. Am executat prima parte a piesei ireproşabil. Dar apoi, exact înainte de sfârşit, am făcut o greşeală măruntă. M-am oprit aşa cum eram, în mijlocul posturii.

M-am întors spre acompaniator şi i-am spus: „Am greşit. Vă rog să reluați de la început."

Marea Maestră a intervenit: „Dacă nu spuneai nimic, nici n-am fi observat. Mă scuzați, dar pentru că Mineko aproape a terminat piesa, vă rog să fiți de acord să reia numai ultima parte."

„Desigur", au răspuns toți.

„Mine-chan, numai ultima parte, te rog."

„Da", am spus şi am continuat până la sfârşit.

Le-am mulțumit din nou şi am ieşit.

Răutăcioasa străbătea culoarul dintr-o parte în alta, nervoasă ca o pisică. De îndată ce am ieşit, s-a repezit să mă întrebe: „Cum a fost?"

„Am făcut o greşeală."

„O greşeală? Ce fel de greşeală? Mare? Crezi că ai picat?"

„Sunt sigură."

„O, Doamne, sper că nu."

„De ce?" Încă nu luam în serios toată povestea.

„Pentru că Mătuşica Oima va fi distrusă. Zace în pat cu inima bătând să-i spargă pieptul şi aşteaptă rezultatul. Speram să-i duc veşti bune."

Acum chiar că mă simțeam îngrozitor. Uitasem de tot de Mătuşica Oima. Nu eram numai o dansatoare jalnică, dar şi o

egoistă şi o nerecunoscătoare. Cu cât aşteptarea se prelungea, cu atât mă simţeam mai nefericită. În sfârşit, un membru Kabukai ne-a chemat pe toate în holul de la intrare.

„Iată rezultatele examenului de astăzi. Îmi face plăcere să vă anunţ că domnişoara Mineko Iwasaki s-a clasat prima, cu 97 de puncte. Felicitări, Mineko."

A pus lista pe perete. „Aici sunt celelalte rezultate. Îmi pare rău pentru cele care nu au reuşit."

Nu-mi venea să cred. Bănuiam că este vreo greşeală. Dar scria acolo, negru pe alb.

„Mai bine nici că se putea", s-a bucurat Răutăcioasa. Mătuşica Oima va fi în al nouălea cer! Mineko, sunt aşa mândră de tine! Ce realizare! Hai să sărbătorim înainte de a merge acasă. Invită-le şi pe prietenele tale. Orice vrei tu – sunt de acord. E trataţia mea!" Aproape se bâlbâia.

Ne-am dus toată gaşca la Takarabune să luăm o friptură. A durat o veşnicie până să ajungem, pentru că Răutăcioasa se înclina în faţa tuturor pe care-i întâlneam şi declara: „Mineko a ieşit prima! Vă mulţumim!"

Mulţumea tuturor pentru că era convinsă, ca mulţi japonezi, că „la creşterea unui copil ia parte tot satul". Eram produsul unui efort de grup, şi nu al unui individ anume. Iar grupul era Gion Kobu.

Proprietarii restaurantului erau nişte vechi prieteni şi ne-au copleşit cu mâncare şi felicitări. Toată lumea se simţea bine, dar eu nu eram prea fericită. O colegă m-a întrebat ce-i cu mine.

„Taci şi mănâncă-ţi friptura", i-am spus.

Nu eram prost dispusă. Doar că mă asaltau atâtea gânduri şi emoţii! Eram fericită că trecusem examenul, dar îmi părea rău pentru cele care nu reuşiseră. Eram îngrijorată la culme pentru Mătuşica Oima. Şi mă gândeam la relaţia mea cu Răutăcioasa.

Locuiam la okiya Iwasaki de zece ani. Masako mă adoptase cu cinci ani în urmă. Mă gândeam că-mi interzisesem tot timpul să-i spun „Mamă".

În Gion, 1956, la şapte ani

Mătuşica Oima (stânga), Aba (centru), soţul lui Aba (dreapta)

Efectuând ceremonia ceaiului la Miyako Odori

Pe scenă, cu ocazia Miyako Odori

Yaeko (stânga), Mama Sakaguchi (dreapta)

Coafura în stil *wareshinobu*

Cu o coafură în stil *sakko*

Ansamblu de vară

În fața okiyei Iwasaki

În grădina
unei ochaya

Cu Toshio
în Atlantic City

Repetiție
pentru reclama
Sauntory

Cu Dr. Tanigawa

Odată, după ce documentele de adopție fuseseră încheiate, alergam cu un pistol cu apă prin casă şi, cerşind atenție, cum fac copiii, o împroşcasem. Venise după mine şi-mi spusese: „Dacă ai fi copilul meu adevărat, ți-aş da o mamă de bătaie!" Parcă mi-ar fi tras o palmă peste față. Crezusem că eram copilul ei! Într-un anume fel măcar. Nu mai aparțineam mamei mele adevărate. Atunci cui aparțineam?

Când Masako era tânără, Mătuşica Oima îi sugerase să încerce să facă un copil. Karyukai promovează independența femeii şi mamele fără soți nu sunt stigmatizate. Cum am mai spus, e mai uşor să creşti fete decât băieți în karyukai, dar multe femei au crescut şi băieți. Mătuşica Oima spera, desigur, ca Masako să aibă o fată care să ducă mai departe numele familiei, aşadar, o atotori.

Dar Masako refuzase. Nu se împăcase niciodată complet cu ideea că era copil nelegitim şi nu voia să aibă la rândul ei un copil care să sufere. De asemenea, avusese o tuberculoză care-i slăbise trupul şi nu era sigură că e capabilă să ducă la bun sfârşit o sarcină.

Când fusesem adoptată, hotărâsem să n-o numesc niciodată pe Răutăcioasa „Mamă". Dar acum nu mai eram atât de sigură. Ce puteam să spun despre ultimele două zile? Despre cât muncise pentru mine? Despre cât dorise să reuşesc? Nici o mamă adevărată n-ar fi făcut mai mult.

Poate a venit vremea să mă răzgândesc, mi-am spus.

Când am terminat masa, mi-am luat inima în dinți şi am făcut pasul hotărâtor. M-am uitat în ochii ei şi am spus: „Mami, hai acasă."

Surpriza care i-a luminat fața a durat doar o clipă, dar n-o voi uita niciodată. „Da, hai să mergem, a zâmbit. Vă mulțumim tuturor că ați venit cu noi. Mi-a făcut mare plăcere."

Ne-am întors la okiya Iwasaki. „E una dintre cele mai frumoase zile din viața mea", mi-a spus.

Am dat buzna în camera Mătuşicii Oima să-i aducem vestea. Am avut buna inspiraţie de a-i mulţumi pentru tot ce făcuse pentru mine.

Era încântată la culme, dar a încercat să fie calmă: „Nu m-am îndoit niciodată că vei trece examenul. Deloc. Acum trebuie să ne ocupăm de garderoba ta. Să începem de mâine. Masako, trebuie să vorbim la Eriman şi Saito... şi cu alţii. Hai să facem o listă. Sunt atâtea de făcut!"

Mătuşica Oima era pe moarte, dar n-a ratat nimic din pregătiri. Pentru asta trăise. Şi jurase că debutul meu va fi spectaculos. Mă bucuram pentru bucuria ei, dar ideea de a deveni maiko îmi provoca sentimente amestecate. Nu credeam că asta doresc. Ce-i drept, doream să dansez. Dar doream şi să merg la liceu.

După examen, lucrurile au luat un curs atât de rapid, că nu am mai avut timp să reflectez. Se făcuse deja 15 decembrie. Mama Sakaguchi, Mătuşica Oima şi Mama Masako deciseseră să devin *minarai*, sau maiko ucenică, pe 15 februarie şi debutul meu oficial – *misedashi* – să fie pe 26 martie.

Faptul că deveneam maiko mai devreme cu un an însemna că aveam să încep orele la Nyokoba înainte de a termina gimnaziul, pe 15 martie. Şi dacă aveam să apar în Miyako Odori din primăvară, trebuia să fiu disponibilă pentru şedinţe de fotografie începând din luna următoare.

Okiya Iwasaki vuia de pregătirile pentru debutul meu şi Anul Nou. Resursele noastre erau limitate. Mătuşica Oima era la pat şi trebuia îngrijită. În okiya trebuia să se facă de sus până jos curăţenie. Exista un şuvoi continuu de vizite ale furnizorilor, veniţi să pună întrebări în privinţa garderobei mele. Kun-chan, Aba şi Mama Masako nu ştiau ce să facă mai întâi, iar eu, cum aveam un minut liber, mi-l petreceam cu Mătuşica Oima. Tomiko venea deseori să dea o mână de ajutor în nebunia generală. Era gravidă cu primul ei fiu, dar ne-a ajutat cu multă dăruire să pregătim debutul meu.

Eram conştientă că timpul petrecut cu Mătuşica Oima este extrem de preţios. Mi-a spus în mod special cât e de fericită că hotărâsem să-i spun „Mamă“ lui Masako. „Mineko, ştiu că Masako e o persoană dificilă, dar este foarte bună la suflet. Este atât de bună şi dreaptă, că uneori pare prea serioasă şi directă. Dar poţi să ai totală încredere în ea. Te poţi baza pe ea oricând. Deci te rog să fii drăguţă cu ea. Nu are nici măcar o fărâmă de răutate în ea. Nu e ca Yaeko.“

Am făcut tot ce am putut ca s-o liniştesc. „Ştiu, Mătuşică Oima. Nu-ţi face griji pentru noi. Vom fi bine. Hai să-ţi fac masaj.“

O fată este ucenică (minarai) doar o scurtă perioadă, o lună sau două. *Minarai* înseamnă să înveţi observând. Este o şansă pentru viitoarea maiko să câştige experienţă la prima mână în ce priveşte ochaya. Ea poartă costum profesional şi participă seară de seară la banchete. Observă complicatele nuanţe de comportament, etichetă, maniere şi stil de conversaţie, pe care va trebui ea însăşi să le stăpânească în curând.

O minarai este sponsorizată de o ochaya (aceasta numindu-se *minaraijaya*), deşi este liberă să participe şi la banchete din alte localuri. Se îmbracă şi se prezintă la minaraijaya ca să lucreze în fiecare seară. Proprietarul îi organizează întâlnirile. Este convenabil aşa, pentru că proprietarul, având rolul de mentor, se află acolo şi poate să rezolve orice probleme ar apărea. Nu este neobişnuit ca între proprietar şi minarai să se formeze o legătură care să dureze ani întregi.

Primul lucru pe care a trebuit să-l decidă familia mea când am trecut neaşteptatul examen a fost cărei ochaya să-i încredinţeze grija mea. Avea multe opţiuni. Femeile din familia Sakaguchi îşi făceau de obicei ucenicia la Tomiyo, cele din familia Iwasaki – la Mankiku, iar Yaeko mersese la Minomatsu. Pentru mine familia a ales Fusanoya. Sunt sigură că alegerea avea legătură cu politica din Gion Kobu de la acea vreme.

Pe 9 ianuarie, Kabukai elibera un document oficial în care se anunţau numele fetelor geiko care urmau să apară la Miyako

Odori din acel an. Numele meu se afla şi el acolo. Statutul meu era acum oficial.

Am fost informată că şedinţa foto pentru broşura publicitară urma să aibă loc pe 26 ianuarie. Asta însemna că okiya Iwasaki trebuia să-mi pregătească un adevărat trusou până la acea dată. Ritmul deja intens al pregătirilor a devenit drăcesc.

Pe 21 ianuarie m-am întors de la lecţia de dans şi m-am dus să-i povestesc Mătuşicii Oima ce mai făcusem. Ca şi cum aşteptase să mă întorc, s-a stins uşor, de îndată ce m-am aşezat lângă ea. Kun-chan era şi ea acolo. Eram atât de şocate, că nici una din noi nu a plâns. Refuzam să cred că Mătuşica ne părăsise cu adevărat.

Îmi aduc aminte de înmormântarea ei ca de un film vechi, alb-negru. Era o dimineaţă îngheţată. Ningea. Pământul era acoperit cu un covor alb. Sute de oameni s-au adunat la okiya. Purtau toţi chimonouri de doliu negre şi sobre.

O fâşie de pânză marca drumul de la intrare până la camera cu altar. Suprafaţa ei era acoperită cu un strat de câţiva centimetri de sare. Era un drum de sare, de sare pură, albă.

Mama Masako stătea la intrarea în cameră. Eu stăteam lângă ea, iar Kuniko lângă mine. Coşciugul era în faţa altarului. Preoţii budişti stăteau în faţa altarului, recitând sutre.

După ceremonie, am urmat coşciugul la crematoriu. Am aşteptat două ore ca s-o ardă. Apoi am luat câteva oase calcinate cu nişte beţişoare speciale şi le-am pus într-o urnă. Cenuşa era albă. Am dus urna acasă şi am pus-o la altar. Preoţii au venit din nou şi au făcut o ceremonie doar pentru noi, familia.

Contrastele alb-negru din acea zi păreau să reflecte intensa claritate şi demnitate a vieţii Mătuşicii Oima.

Patroana okiyei Iwasaki era acum Mama Masako.

Am continuat pregătirile pentru debutul meu. Trebuia să fiu gata pentru şedinţa foto programată pe 26 ianuarie, care a căzut exact în a şaptea zi de la moartea Mătuşicii Oima, ziua primului ei parastas.

În acea dimineață am mers la coafor să-mi aranjeze părul. Mama Sakaguchi a venit la okiya să mă fardeze pe față și pe gât. Stăteam înaintea ei și mă simțeam regește și matură cu prima mea coafură oficială. M-a privit cu o dureros de duioasă expresie de mândrie. Atunci am realizat că Mătușica Oima murise. Am izbucnit în plâns. În sfârșit! Începeam să mă vindec. Am plâns două ore înainte ca Mama Sakaguchi să-mi poată începe machiajul, făcându-i pe toți să aștepte.

La patruzeci și nouă de zile după moarte, am îngropat urna Mătușicii Oima în mormântul familiei Iwasaki din cimitirul Otani.

17

Estetica casei de ceai (*ochaya*) se trage din tradiționala ceremonie japoneză a ceaiului, o artă al cărei nume s-ar traduce mai corect prin „calea ceaiului".

Ceremoniile ceaiului sunt ritualuri cu o etichetă precisă, care celebrează actul simplu de a te bucura de un bol de ceai împreună cu un mic grup de prieteni, un respiro plăcut în mijlocul grijilor lumii cotidiene. Pentru a crea idealul de simplitate al ceremoniei ceaiului este necesar extraordinar de mult meşteşug. Casa de ceai însăşi şi fiecare obiect lucrat de mână folosit înăuntrul ei sunt opere de artă, create cu cea mai mare grijă. Gazda prepară boluri de ceai pentru invitați printr-o serie de mişcări coregrafiate minuțios şi practicate la infinit. Nimic nu e lăsat la voia întâmplării.

La fel se petrec lucrurile şi la ochaya. Se face tot ce e posibil pentru ca oaspeții să trăiască ceva neasemuit. Nici un detaliu nu e nesocotit. Un eveniment care are loc la ochaya poartă numele de *ozashiki*, ceea ce se traduce aproximativ cu „banchet" sau „petrecere de cină" şi este totodată denumirea camerei private în care se ține evenimentul.

Ozashiki este un prilej pentru gazdă şi invitații săi de a se bucura de tot ce poate oferi ochaya mai bun în materie de mâncare, relaxare, conversație stimulantă şi distracție rafinată.

O asemenea petrecere durează câteva ore, are loc în spații complet private și sugerând vremuri străvechi și, la fel ca ceremonia ceaiului, oferă în mod ideal un respiro de la treburile cotidiene. Ochaya pune la dispoziție decorul, *maiko* și *geiko* acționează drept catalizatori, dar ceea ce dă tonul serii este gradul de sofisticare al oaspeților.

O persoană poate deveni client al ochayei numai prin recomandare personală. Nu se poate intra așa, de pe stradă. Noii clienți intră în sistem prin clienții care au deja o bună poziție în karyukai. Asta duce la un inerent proces de selecție, astfel încât orice client care poate organiza o ozashiki la o ochaya din Gion Kobu este, aproape prin definiție, cineva de maximă încredere, instruit și cultivat. Nu e neobișnuit ca părinții să-și aducă copiii mai mari la banchete, ca parte a educației lor. Deci o familie poate avea cu o anume ochaya o relație care continuă timp de generații.

Un obișnuit al Gion Kobu intră într-o relație permanentă cu o anume ochaya. În unele cazuri, un client poate frecventa două localuri, unul pentru întâlniri de afaceri și celălalt pentru ocazii informale, dar de obicei se folosește o singură ochaya în ambele scopuri.

Între ochaya și clienții ei obișnuiți, dintre care cei mai mulți organizează ozashiki cel puțin o dată pe săptămână, dacă nu mai des, se dezvoltă o strânsă legătură de loialitate. În același mod, clienții dezvoltă adevărate relații cu geiko preferate. Ajungem să ne cunoaștem foarte bine clienții regulați. Unele dintre cele mai dragi relații din viața mea au început la ozashiki. Clienții mei preferați erau cei specializați într-un anume domeniu de cunoaștere. Pentru mine personal, cele mai plăcute ozashiki erau cele în care învățam ceva.

Erau unii clienți la ale căror ozashiki găseam timp să particip oricât de ocupată aș fi fost. Iar altele – pe care făceam tot posibilul să le evit. Dar până la urmă o geiko e angajată să distreze gazda unei petreceri și pe oaspeții acesteia. Se află acolo ca să-i facă pe oameni să se simtă bine. Când intră la ozashiki, o geiko se

cuvine să meargă imediat la oricine se află pe locul de onoare şi să înceapă o conversaţie. Orice ar simţi, expresia ei trebuie să spună: „Abia aşteptam să ajung aici şi să vorbesc cu dumneavoastră." Dacă faţa ei spune: „Nu pot să te sufăr", nu merită să fie o geiko. E meseria ei să găsească ceva plăcut la fiecare om.

Uneori trebuia să fiu drăguţă cu oameni pe care-i găseam respingători fizic. Era cel mai greu, pentru că repulsia e o reacţie greu de stăpânit. Dar clenţii plăteau pentru compania mea. Cel puţin puteam să-i tratez cu graţie. A-ţi ascunde preferinţele şi aversiunile sub o mască de gentileţe este una dintre marile pietre de încercare ale meseriei noastre.

Pe vremuri, clienţii erau buni cunoscători ai artelor şi studiau shamisenul sau artele tradiţionale, sau dansul japonez. Aveau deci pregătirea necesară pentru a înţelege ce vedeau şi erau dornici să poarte acel tip de discuţii animate în care excelează *maiko* şi *geiko*. În zilele de azi, din păcate, oamenii cu posibilităţi nu mai au totdeauna timpul sau interesul de a se dedica unor astfel de pasiuni. Totuşi, graţia şi profesionalismul arătate de maiko şi geiko sunt frumoase prin ele însele şi pot fi apreciate de oricine.

Conversaţia la un banchet este variată, iar o geiko trebuie să fie la curent cu evenimentele zilei şi cu literatura contemporană şi totodată instruită în formele de artă tradiţională – ceremonia ceaiului, ikebana, poezie, caligrafie şi pictură. Primele patruzeci–cincizeci de minute ale unui banchet sunt de obicei dedicate unei discuţii plăcute cu astfel de subiecte.

Există femei (*nakai*) care servesc mâncarea la un banchet, ajutate de slujnice. Totuşi geiko sunt cele care toarnă *sake*. Nu mai e nevoie să spun că bucatele trebuie să fie excelente. Ochaya nu prepară mâncarea, ci apelează la restaurante de lux şi servicii de catering (*shidashi*) pentru a asigura festine pe măsura gusturilor şi averii organizatorului.

Costul unui banchet la ochaya nu e deloc mic. Ozashiki costă cam 500 de dolari pe oră, în această sumă intrând spaţiul şi serviciile personalului, dar nu şi preţul mâncării şi al băuturii, nici al serviciilor prestate de geiko. O petrecere de două ore cu

o cină completă pentru câțiva invitați, la care sunt chemate trei, patru geiko poate ajunge uşor la 2000 de dolari.

Ochaya trebuie să răspundă standardelor diferite ale clienților de rang înalt din societatea japoneză şi cea internațională. Bazându-se din punct de vedere istoric pe estetica rafinată a ceremoniei ceaiului, ochaya încorporează tot ce e mai bun în arhitectura şi designul interior de tradiție japoneză. Fiecare cameră trebuie să aibă un separeu cu tatami şi un alcov (*tokonoma*) împodobit cu ruloul pictat adecvat anotimpului, precum şi un aranjament floral adecvat într-un vas adecvat. Aceste obiecte se schimbă odată cu fiecare client.

La un anumit moment, geiko interpretează ceva. De regulă, există două tipuri de geiko, *tachikata* şi *jikata*. Tachikata este interpreta principală. E instruită să danseze şi să cânte la alt instrument decât shamisenul, de exemplu la flaut sau la toba mică. Jikata este o geiko însoțitoare care acompaniază la shamisen şi cântă din gură. Tachikata îşi încep instruirea devreme şi îşi fac debutul ca maiko înainte de douăzeci de ani, în timp ce jikata, care sunt geiko obişnuite, studiază o perioadă mai scurtă de timp şi îşi fac debutul mai târziu (ca sora mea Tomiko).

Frumusețea fizică e o condiție necesară pentru a deveni tachikata, dar nu şi jikata. Tachikata care nu reuşesc să devină bune dansatoare se străduiesc să devină specialiste într-un instrument.

Okiya Iwasaki era cunoscută pentru specializarea ei în tobe, iar eu am studiat toba de mână (*tsutsumi*) de când eram copil. Din cauza faimei mele de dansatoare, mi se cerea rareori să cânt la tsutsumi la ozashiki, dar o făceam în fiecare an pe scena festivalului Miyako Odori.

În timpul unui banchet, tachikata dansează. O geiko jikata va cânta la shamisen şi din gură. După spectacol, conversația se concentrează deseori pe subiecte legate de artă. Geiko va spune, poate, o povestioară amuzantă sau va antrena grupul într-un joc presupunând băutură.

Onorariul pentru geiko se calculează în unități de timp numite *hanadai* sau „costul florilor", socotite de obicei în intervale de câte cincisprezece minute, care sunt apoi facturate clienților. Pe lângă hanadai, clienții oferă şi bacşişuri în bani gheață (*goshugi*), pe care le pun în pliculețe de hârtie albă şi le introduc în obiurile sau în mânecile chimonourilor fetelor. Pe acestea geiko le pot păstra pentru ele.

La sfârşitul nopții, ochaya calculează hanadai pentru toate maiko şi geiko care au participat în acea seară la banchete. Sumele se scriu pe bucăți de hârtie, care se pun într-o cutie de la intrarea în ochaya. A doua zi dimineață, un reprezentant al *kenban*, oficiul de afaceri financiare, trece pe la toate ochaya şi colectează aceste hârtii. Sumele sunt adunate şi raportate la Kabukai. Kenban e o organizație independentă care face acest serviciu pentru asociația geiko.

Kenban verifică sumele cu okiya ca să fie siguri că ele corespund şi, dacă nu e nici o greşeală, calculează distribuția venitului. Informează ochaya cât datorează ca taxe şi impozite lunare. Apoi indică suma pe care ochaya trebuie s-o plătească la okiya.

Ochaya, la rândul său, îşi ține propriile registre financiare şi îşi taxează clienții la intervale fixe. Înainte asta se făcea anual, acum se face o dată pe lună. După ce îşi primeşte banii, ochaya reglează mai întâi socotelile cu okiya.

Okasan de la okiya notează sumele primite în registrele fiecărei geiko, scade taxele şi cheltuielile şi transferă restul în conturile acestora.

Acest sistem de contabilitate transparent ne face să ştim care geiko a câştigat cel mai mult în orice zi. E totdeauna clar cine este Numărul Unu.

15 februarie a fost o zi mare. Am început repetițiile pentru Miyako Odori, am început cursurile la Nyokoba (mi-am luat

liberă ultima lună de gimnaziu) şi am început ucenicia ca minarai la ochaya Fusanoya. Ucenicia a durat cam o lună.

Mama Sakaguchi a venit la okiya ca să-mi supravegheze îmbrăcatul şi să-mi facă machiajul cu mâna ei.

A fost o adevărată operă de artă.

O maiko în costum întruchipează în foarte bună măsură idealul japonez de frumusețe feminină.

Are figura clasică a prinţeselor din epoca Heian, ca şi cum ar coborî din rulouri pictate, datând din secolul 11. Chipul e un oval perfect. Pielea îi este albă şi fără cusur, iar părul – negru ca pana corbului. Sprâncenele îi sunt jumătăți de lună, gura un delicat boboc de trandafir. Gâtul îi este lung şi senzual, obrazul uşor rotunjit.

M-am dus la coafor şi mi-am aranjat părul în stilul *wareshinobu*, primul stil pe care-l arborează o maiko [v. foto]. Părul e ridicat în sus şi sculptat într-un coc în vârful capului, susținut de bentițe roşii de mătase (*kanoko*) în față şi în spate şi împodobit cu *kanzashi*, ornamentele în formă de ace lungi, atât de specifice înfățişării karyukai. Se spune că acest stil simplu şi elegant pune în evidență curba gâtului de fată tânără şi prospețimea trăsăturilor ei, avantajând-o în cel mai înalt grad.

După ce am terminat cu coafura, m-am dus la frizer să mă rad, o practică obişnuită în rândul femeilor japoneze. Am fost pentru prima oară rasă pe față de tata, după ce mi-am tuns părul prima dată, când am împlinit un an. De atunci mă rad o dată pe lună.

Odată ce am devenit maiko, am mers la coafor din cinci în cinci zile. Pentru a nu-mi deranja coafura trebuia să dorm pe o pernă dreptunghiulară din lemn lăcuit, cu o perniță îngustă deasupra. La început perna tare mă împiedica să dorm, dar m-am obişnuit repede. Altor fete le era mai greu. Okiya recurgea la un truc ca să ne împiedice să dăm la o parte perna în timpul nopții. Servitoarele presărau tărâțe de orez în jurul pernei. Dacă

o fată îndepărta perna, orezul se lipea în părul ei pomădat şi a doua zi dimineață trebuia să meargă din nou la coafor.

Purtam prinse în spatele urechilor două ace de păr cu flori de prun (pentru că eram în februarie) din mătase, aveam în față, de-o parte şi de alta, două podoabe din argint în formă de aripă de fluture (*bira*), în vârful cocului – un ac cu o floare de portocal (*tachibana*), iar la baza cocului, înfipt orizontal, un ac lung având la capete bile de coral roşu (*akadama*) şi jad.

Mama Sakaguchi mi-a aplicat machiajul alb, caracteristic pentru maiko, pe față şi gât. Acest machiaj are o istorie interesantă. La origine era folosit de bărbații din aristocrație când aveau audiență la împărat. În timpurile premoderne, împăratul, considerat o prezență sacră, îşi primea supuşii ascuns vederii lor de o pânză subțire. Camera de audiențe era luminată de lumânări. Machiajul alb reflecta şi cea mai slabă lumină, astfel că împăratului îi era mai uşor să distingă cine se afla înaintea lui.

Mai târziu, dansatorii şi actorii au preluat această uzanță. Pe lângă faptul că machiajul alb arată bine pe scenă, el pune în valoare pielea albă, ideal al frumuseții în Japonia. În vechime machiajul conținea zinc, care făcea rău pielii. Acum nu mai este cazul.

Mama Sakaguchi mi-a aplicat pudră roz pe obraji şi sprâncene. Mi-a pus o pată de ruj roşu pe buza de jos. (Din anul următor am început să-mi pun ruj şi pe buza de sus.) După care am fost gata pentru îmbrăcat.

Chimonoul pe care-l poartă o maiko se numeşte *hikizuri*. Diferă de un chimono obişnuit prin mânecile lungi, trena largă şi faptul că se poartă coborât mult la ceafă. Tivul trenei este greu şi se desface în spate într-un minunat arc. Hikizuri este strâns cu un obi special (lung de peste şase metri), legat la spate, cu ambele capete atârnând. Chimonoul pentru minarai e similar cu cel pentru maiko, dar nici trena, nici obiul nu sunt la fel de lungi; partea de obi care atârnă e cam jumătate din cea pentru maiko.

Chimonoul meu era făcut din satin imprimat, pe fond turcoaz. Tivul greu al trenei era pictat în nuanțe de un portocaliu stins,

pe care pluteau ca un nor ace de pin, frunze ruginii de arțar, flori de cireş şi petale de crizantemă. Obiul era din damasc negru, decorat cu fluturi coadă-de-rândunică. Aveam o agrafă de obi asortată, în formă de fluture, lucrată în argint.

Purtam geanta tradițională numită *kago*, care are un fund ca de coş şi deasupra un săculeț din mătase multicoloră, *shibori*, care se obține legând cu ață nenumărate noduri pe mătase, înainte de a o vopsi. Rezultă nişte pete de culoare extraordinare. Kyoto e vestit pentru această tehnică. Este tehnica pe care o practica şi mama.

Shiboriul genții mele avea, pe un fond pal de culoarea piersicii, un model cu fluturi de varză. Țineam înăuntru evantaiul pentru dans (împodobit cu cele trei romburi roşii ale familiei Konoe [consilieri ai împăratului], pictate pe fond auriu), un prosop de mâini roşu cu alb, cu un model asortat cu evantaiul, un pieptene din lemn de cimişir şi multe alte accesorii. Toate erau puse în etuiuri din aceeaşi mătase ca geanta, şi toate aveau monogramă.

În sfârşit, eram îmbrăcată şi gata de plecare. M-am încălțat cu okobo şi slujnicele au deschis uşa din față. Eram gata să trec pragul, dar am încremenit de uimire. Strada era plină ochi de oameni, umăr la umăr. Nici vorbă să ies din casă!

M-am întors dezorientată.

„Kun-chan, nu ştiu ce se întâmplă, dar pe stradă sunt mii de oameni. Pot aştepta până pleacă?"

„Nu fi prostuță, Mineko. Au venit ca să te vadă pe tine."

Ştiam că lumea aştepta cu nerăbdare debutul meu ca maiko, dar nu-mi imaginasem că în asemenea grad. Unii anticipaseră acest moment de ani de zile.

De afară se auzeau voci.

„Hai, Mineko, vino! Vrem să vedem cât eşti de frumoasă!"

„Nu pot să dau ochii cu toți oamenii aceştia. Voi mai aştepta să se răspândească."

„Mineko, oamenii nu pleacă nicăieri. Ignoră-i dacă aşa vrei, dar e timpul să ieşi. Nu poţi întârzia în prima ta zi."

Continuam să mă opun. Nu voiam ca toţi acei oameni să se uite la mine. Kuniko nu mai ştia ce să facă. Însoţitoarea de la Fusanoya aştepta afară să mă escorteze. Începea să se enerveze. Kuniko încerca s-o împace şi în acelaşi timp să mă pună în mişcare.

În cele din urmă, mi-a spus cuvintele magice: „Trebuie să faci asta pentru Mătuşica Oima. Este ce şi-a dorit dintotdeauna. Nu cumva s-o dezamăgeşti!"

Ştiam că avea dreptate. Nu aveam de ales.

M-am dus din nou la uşă. Am tras adânc aer în piept şi m-am gândit: *E în ordine, tată, mami. E în ordine, Mătuşica Oima. Mă duc!* Am oftat uşor şi am trecut pragul.

Alt pod. Altă trecere.

Mulţimea a explodat într-un ropot asurzitor de aplauze. Strigau cuvinte de felicitare şi laudă, dar eram prea chinuită ca să-i aud. Am ţinut faţa în jos şi ochii plecaţi tot drumul până la Fusanoya. Drumul era înţesat cu oameni care-mi urau de bine şi ne-a luat ceva timp să ne facem loc printre ei. Nu i-am văzut, dar ştiu sigur că şi părinţii mei se aflau în mulţime.

Patronul ochayei (*otosan**) m-a certat imediat că întârziasem. „Nu există scuze pentru o astfel de întârziere, domnişoară, mai ales în prima ta zi. Dovedeşte lipsă de devoţiune şi seriozitate. Eşti o minarai acum. Poartă-te în consecinţă."

Era clar că îşi lua în serios responsabilităţile faţă de mine.

„Da, domnule", am răspuns crispată.

„Şi nu mai folosi japoneza normală. Vorbeşte limba noastră. Spune *hei*, nu *hae.*"

„*Hae*, iertaţi-mă."

„Vrei să spui *hei, eraisunmahen*. Exersează mereu până când vei avea pronunţia unei adevărate geiko."

---

* Literal, „tată". (*N.t.*)

„Hae."

Dacă vă amintiţi, aceasta fusese şi critica pe care o primisem de la Marea Maestră, la vârsta de cinci ani. Mi-a luat ani până să vorbesc fluent în melodiosul, poetic imprecisul şi, pentru mine, dificilul dialect al cartierului. Acum mi-e greu să vorbesc altfel.

Okasan (patroana) de la Fusanoya a fost mai blândă. „Nu-ţi face griji, draga mea. Va dura o vreme, dar sunt sigură că-l vei deprinde repede. Străduieşte-te, asta-i tot."

Amabilitatea ei mă încuraja. A devenit o lumină călăuzitoare pentru mine, un far ce m-a ajutat să navighez prin apele înşelătoare pe care le întrezăream înainte.

18

În seara aceea am fost la prima mea ozashiki. Oaspetele de onoare era un occidental. Translatorul i-a explicat că sunt o maiko ucenică şi este prima mea apariţie în public la un banchet.

Oaspetele s-a întors către mine şi m-a întrebat ceva, iar eu am încercat să-i răspund în engleza mea de şcoală.

„Mergi vreodată la filme americane?"

„Da."

„Ştii vreun actor american?"

„Îl ştiu pe James Dean."

„Dar regizori?"

„Ştiu doar un singur regizor, pe Elia Kazan."

„Da? Mulţumesc! Eu sunt Elia Kazan."

„Glumiţi! Aşa e? Nici nu mi-a trecut prin cap", am exclamat în japoneză. Pe vremea aceea, cântecul din filmul său *East of Eden* (*La est de paradis*) era foarte popular. Toată lumea îl fredona. Părea un început de bun augur pentru cariera mea.

Dar în curând un nor s-a profilat la orizont. Translatorul i-a spus lui Elia Kazan că voiam să devin dansatoare, şi el a întrebat dacă mă poate vedea dansând. Nu se obişnuia (din moment ce nu-mi făcusem încă debutul oficial), dar am acceptat şi am cerut să vină cineva care să mă acompanieze (o jikata).

Ne-am întâlnit în camera vecină ca să pregătim dansul.

„Ce bucată vrei să cânt?“ a şuierat acompaniatoarea.

Nu-mi venea în minte nimic.

„O! Hm!“ am murmurat.

„Ce zici de *Gionkouta* (Baladă din Gion)?“

„Nu-l ştiu.“

„Atunci *Anotimpurile în Kyoto?*“

„Nu l-am învățat încă.“

„Dar *Akebono* (Zorile)?“

„Nici pe ăsta nu-l ştiu.“

„Eşti fiica lui Fumichiyo, nu? E cazul să fii în stare să dansezi ceva!“

Trebuia să vorbim în şoaptă, dar vocea ei devenea din ce în ce mai puternică. Mă temeam că oaspeții vor auzi mai mult decât era cazul.

„E primul meu banchet şi de aceea nu ştiu ce să fac. Hotărăşte tu pentru mine, te rog.“

„Vrei să spui că n-ai început să studiezi încă dansurile de maiko?“

Am încuviințat din cap.

„Atunci trebuie să ne descurcăm cu ce avem. Ce exersezi acum?“

I-am recitat lista: *Shakkyou* (Povestea leoaicei cu pui), *Matsuzukushi* (Poveste despre un pin), *Shisha* (Poveste despre întrecerea dintre cei patru însoțitori ai împăratului care conduc patru care cu boi), *Nanoha* (Povestea fluturelui şi a rapiței înflorite). Nici unul dintre aceste dansuri nu era în repertoriul oficial al maiko.

„Nu am cartea cu dansuri la mine şi nu sunt sigură că pot cânta vreunul pe de rost. Ştii *Trăsura imperială?*“

„Da, hai să-l încercăm pe ăsta.“

Nu eram prea convinsă că şi-l amintea şi, de fapt, chiar a făcut câteva greşeli. Mă simțeam distrusă, dar oaspeții nu păreau să fi băgat de seamă. Păreau încântați de execuție. Eram istovită.

A doua mea zi ca geiko nu a fost atât de dificilă ca prima. Am putut să-mi țin capul puțin mai sus și am ajuns la Fusanoya la timp.

Ochaya acceptase un angajament pentru mine: urma să particip la o cină la restaurantul Tsuruya din Okazaki. Geiko nu participă numai la banchete organizate la ochaya, ci și la cine private în restaurante de lux exclusive, în sălile de bal din hoteluri și în alte asemenea locuri. Okasan de la Fusanoya m-a însoțit la eveniment.

În mod obișnuit, cea mai tânără geiko intră prima în camera de banchet. Okasan mi-a spus ce să fac: „Deschide ușa, du înăuntru vasul de ceramică plin cu sake și înclină-te în fața oaspeților."

De îndată ce am intrat în cameră, mi-au atras atenția păpușile superbe aranjate pe o platformă lângă cel mai îndepărtat perete. Aceste miniaturi ale Curții Imperiale implicate sunt în „sărbătoarea" *Zilei tinerelor fete*, de la începutul primăverii. Fără să mă gândesc, m-am dus către păpuși, pășind exact prin fața oaspeților. „Sunt atât de frumoase", am izbucnit.

Okasan a devenit agitată și m-a certat cu un șuierat șoptit: „Mineko! Servește oaspeții!"

„Vai, da, desigur." Vasul nu era la mine. M-am uitat în jur și l-am văzut așezat lângă ușă, unde-l lăsasem. Din fericire, oaspeții păreau mai degrabă fermecați decât jigniți de nepriceperea mea. Am auzit că unii dintre cei prezenți atunci zâmbesc și astăzi când își amintesc.

Îmbrăcam costumul și mergeam la Fusanoya în fiecare după-amiază. Când nu aveam nici un angajament, luam cina împreună cu okasan, otosan și fiica lor, Chi-chan, în camera de zi a ochayei. Jucam cărți până spre zece, când trebuia să mă întorc la okiya.

Într-o seară, am primit un telefon de la okasan de la ochaya Tomiyo, care mă ruga să merg la ei. Imediat ce am ajuns, okasan m-a dus într-o cameră de banchet. Era acolo o scenă și pe scenă se aflau cel puțin cincisprezece maiko aliniate. Mi s-a cerut să

mă alătur fetelor. Mă simțeam stânjenită și am încercat să mă ascund în umbra unui stâlp.

În mijlocul camerei se aflau zece bărbați. Unul a zis: „Te rog, tu cea de lângă stâlp. Vino în față. Stai jos. Acum ridică-te. Întoarce-te." Nu știam despre ce era vorba, dar am făcut cum mi s-a spus.

„Excelent, a spus el. E perfectă. Am s-o folosesc ca model pentru afișul de anul acesta."

Bărbatul era președintele asociației distribuitorilor de chimonouri. Avea dreptul de a decide cine avea să apară pe afișul lor anual. Aceste afișe de mari dimensiuni sunt atârnate în magazinele de chimonouri și accesorii din toată Japonia. Să fii desemnată pentru această onoare este visul oricărei tinere maiko.

Modelul pentru afișul din acel an fusese deja ales, așa că nu prea știam despre ce vorbește.

M-am întors la Fusanoya.

„Mamă (okasan), trebuie să pozez pentru nu știu ce fotografie."

„Care?"

„Nu știu sigur. Una."

„Mine-chan, cred că trebuie să stăm de vorbă. Tata (otosan) mi-a spus că ai fost aleasă ca interpretă principală în programul de Miyako Odori. Asta e mare lucru, să știi. Și acum ai mai fost aleasă pentru ceva. Nu vreau să-ți stric bucuria acestor vești bune, dar sunt îngrijorată că lumea te va invidia. Vreau să fii foarte atentă. Fetele pot fi foarte rele."

„Atunci s-o lăsăm pe una dintre ele să pozeze, dacă e așa mare lucru. Mie nu-mi pasă."

„Mă tem că așa ceva nu se poate."

„Dar nu vreau ca fetele să fie rele cu mine."

„Știu, Mineko. Nu prea poți să eviți asta, dar vreau să fii conștientă de invidia pe care o stârnești. N-aș vrea să te ia prin surprindere."

„Nu înțeleg."

„Aş vrea să-ţi pot explica."

„Nu-mi plac lucrurile complicate. Vreau ca totul să fie clar şi simplu."

De-aş fi ştiut cum avea să fie...

Vorbele lui okasan erau doar un blând avertisment privind chinurile pe care mi le rezerva destinul în următorii cinci ani.

Au început a doua zi dimineaţă, când am mers la lecţie. Toată lumea mă ignora. Chiar toată lumea.

Se pare că preşedintele asociaţiei distribuitorilor de chimonouri renunţase la maiko pe care o alesese la început în favoarea mea. Lumea era furioasă din cauza presupusului meu salt prematur într-o poziţie înaltă. Nu eram nici măcar maiko încă. Eram doar minarai, ucenică. Nici măcar fetele pe care le consideram prietene nu-mi mai vorbeau. Am fost jignită şi supărată. Nu făcusem nimic rău!

Dar, aşa cum am aflat curând, asta nu conta. Ca toate societăţile dominate de femei, Gion Kobu este plin de intrigi, bârfe şi relaţii crunte de concurenţă. Rigiditatea sistemului mi-a provocat frustrări ani întregi, dar ceea ce m-a întristat cu adevărat în acei ani a fost rivalitatea.

Încă nu pot înţelege cum poate cineva dori să rănească pe altcineva. Mai ales dacă acea persoană nu i-a făcut nici un rău. Am încercat să fiu pragmatică şi mi-am făcut un plan. Am muncit la el zile întregi. Am încercat să privesc lucrurile din toate punctele de vedere.

Ce urmau să facă acele fete răutăcioase? Şi cum aveam să le răspund? Dacă cineva ar vrea să mă lovească la picior, trebuie să-l ridic atât de sus încât să nu ajungă la el?

Mi-au venit câteva idei. În loc să cedez în faţa geloziei lor şi să-mi minimalizez aptitudinile, am hotărât să devin cea mai bună dansatoare. Aveam să transform gelozia în admiraţie. Atunci ele vor dori să-mi semene şi să-mi fie prietene. Mi-am jurat să studiez mai mult! Să exersez mai multe ore! Să nu mă las până nu ajung Numărul Unu.

Trebuia să-i conving pe toți să mă placă, nimic mai mult.

Ei bine, dacă asta voiam, primul lucru de făcut era să-mi descopăr slăbiciunile şi să le corectez.

Eram convinsă de aceste lucruri aşa cum sunt numai adolescenții.

Zilele şi serile îmi erau ocupate până la refuz, dar furam orice clipă pentru pregătirea mea intelectuală. Stăteam singură în întunericul din dulap sau în liniştea camerei cu altar şi reflectam. Vorbeam cu Mătuşica Oima.

Iată câteva dintre slăbiciunile pe care mi le-am descoperit:

Îmi ies din fire repede.

Când mă confrunt cu o decizie dificilă, fac deseori exact ce nu voiam să fac.

Sunt repezită. Vreau să termin totul cât mai repede.

Nu am răbdare.

Şi iată câteva din soluțiile pe care le-am găsit:

Trebuie să fiu calmă.

Trebuie să fiu fermă.

Trebuie să-mi păstrez o expresie de bunătate şi amabilitate pe față, ca Mătuşica Oima.

Trebuie să zâmbesc mai mult.

Trebuie să devin o profesionistă. Asta înseamnă că trebuie să merg la mai multe ozashiki decât oricine. Nu trebuie niciodată să refuz o solicitare. Trebuie să-mi iau meseria în serios şi să mi-o fac bine.

Trebuie să fiu Numărul Unu.

În linii mari, acesta a devenit crezul meu.

Aveam cincisprezece ani.

19

Mama Masako a devenit cu adevărat ea însăşi când a început să conducă okiya. Faptul că se ocupa de detaliile zilnice ale afacerii îi dădea o mare satisfacţie: ţinea registrele, aranja şi programa angajamentele, număra banii. Era extrem de organizată şi conducea okiya ca o maşinărie eficientă.

Mama Masako era totodată un bancher chibzuit, care supraveghea cum se cheltuia fiecare yen din venitul casei. Făcea excepţie doar în privinţa electrocasnicelor. Am avut întotdeauna cel mai nou aspirator, cel mai încăpător frigider, cel mai mare televizor color. Am fost primii din Gion Kobu care şi-au pus aer condiţionat.

Din păcate, mintea ei clară se înceţoşa atunci când era vorba de bărbaţi. Nu numai că alegea bărbaţi urâţi, dar întotdeauna se îndrăgostea de o persoană nepotrivită, care nu-i întorcea dragostea.

Mamei Masako i se citeau sentimentele pe faţă. Când era îndrăgostită strălucea. Când relaţia începea să meargă prost, nu se mai obosea să-şi aranjeze părul şi plângea mereu. O băteam pe umăr: „Sunt sigură că-l vei întâlni pe domnul Potrivit în curând." Nu înceta să spere niciodată. Dar niciodată nu l-a întâlnit.

Una dintre primele îndatoriri ale Mamei Masako, ca patroană a okiyei, a fost să-mi pregătească debutul.

Misedashi, termenul folosit pentru debutul unei maiko, înseamnă „deschis pentru afaceri“ şi indică faptul că maiko este pregătită să lucreze ca profesionistă. Am avut misedashi pe 26 martie 1965. În acea vreme, în breaslă lucrau alte şaizeci şi trei de maiko. Eram numărul şaizeci şi patru.

M-am trezit la şase dimineaţa, am făcut o baie şi m-am dus la coafor să mă coafez în stil wareshinobu. La întoarcere am luat un mic dejun special – orez cu fasole roşie şi plătică. Am băut apă şi ceai cât am putut de puţin, pentru că e foarte dificil să mergi la toaletă când eşti îmbrăcată în costumul tradiţional.

Mama Sakaguchi a venit la nouă să mă machieze. Tradiţia cere ca onesan, sora mai mare, să facă asta, dar, consecventă cuvântului său, Mama Sakaguchi a refuzat s-o lase pe Yaeko în preajma mea. Mi-a făcut machiajul cu mâna ei. Mai întâi mi-a pregătit gâtul, ceafa şi faţa, pictându-le cu pastă de ulei, *binsuke*, un gen de pomadă cu rol de fond de ten. Apoi m-a dat cu fard alb, lăsându-mi trei dungi verticale nepictate pe ceafă, pentru a accentua lungimea şi fragilitatea gâtului. Maiko şi geiko au două dungi nepictate pe ceafă când poartă haine obişnuite şi trei când poartă chimonoul tradiţional.

Mama Sakaguchi a continuat, pictându-mi bărbia, nasul şi partea de sus a pieptului. A luat o pudră roz-piersică şi mi-a aplicat-o pe obraji şi în jurul ochilor, apoi a aplicat din nou, peste tot, pudră albă. Mi-a refăcut sprâncenele cu roşu, apoi le-a trasat cu pensula, cu negru. Mi-a pus puţin ruj roz pe buza de jos.

Apoi mi-a pus ornamentele de păr [v. foto]: o panglică din mătase roşie numită *arimachikanoko* în coc, în creştetul capului o panglică (*kanakodome*), şi ace din coral, jad şi argint, în faţă, de-o parte şi de alta, două ace în formă de aripi de fluture cu emblema okiyei inclusă în model, precum şi ornamentele din carapace de broască ţestoasă numite *chirikan*. Chirikan sunt foarte speciale. Sunt purtate doar o dată în viaţă de maiko, şi anume în primele trei zile ale debutului ei.

Apoi m-au îmbrăcat cu lenjeria tradițională. E vorba mai întâi de două dreptunghiuri din bumbac înălbit, unul strâns tare în jurul șoldurilor, altul în jurul pieptului. Acesta din urmă aplatizează și liniștește liniile chimonoului. Apoi se înfășoară șoldurile cu o bucată lungă de bumbac, ca o jupă, și se pune o pereche de pantalonași lungi, pentru a ascunde picioarele dacă partea din față a chimonoului s-ar deschide accidental.

După aceea vine *hadajuban*, un fel de bluză largă care urmează liniile chimonoului. Cel al unei maiko are guler roșu. Peste hadajuban se pune *nagajuban*, roba lungă de dedesubt. A mea era din mătase vopsită, pictată cu un model de evantai și brodată cu un aranjament floral.

Costumul unei maiko are un guler special (*eri*) care se coase de mână pe nagajuban la fiecare folosire. Aceste gulere roșii spun o poveste prin ele însele. Sunt făcute dintr-o mătase fin brodată cu fir alb, argintiu și auriu. La maiko tinere, broderia este puțin bogată, roșul mătăsii fiind foarte vizibil. Pe măsură ce se maturizează, broderia devine mai amplă, până când nu se mai vede decât puțin roșu (simbolul vârstei necoapte). Această acoperire treptată a roșului continuă până în ziua când persoana în cauză „își schimbă gulerul" de maiko cu cel de geiko, începând să poarte un guler alb în locul celui roșu.

Mi se făceau câte cinci gulere pe an, două pentru vară, din voal de mătase, și trei pentru iarnă, din crep. Fiecare costa peste 2000 de dolari. Le-am păstrat și am colecția acasă. Acel prim guler pe care l-am purtat la misedashi era decorat cu „Carul prințului Genji", lucrat în fir de aur și argint.

După nagajuban, costumierul mi-a pus pe umeri chimonoul tradițional, *hikizuri*, cu emblema familiei. Era făcut din mătase neagră imprimată cu un model floral al Palatului Imperial și decorat cu cinci embleme: una pe spate, două pe revere și două pe partea din afară a mânecilor. Fiecare familie din Japonia are o emblemă, *mon*, folosită în ocazii oficiale. Emblema familiei Iwasaki este un clopoțel stilizat cu cinci petale.

Obiul meu era o operă de artă la care se lucrase trei ani. Era făcut din damasc țesut în casă, brodat cu frunze de arțar auriu stins şi auriu strălucitor, şi avea peste şase metri. Costase zeci de mii de dolari. Era astfel legat, încât ambele capete să atârne aproape până în pământ. Era fixat cu un *obiage*, o bandă din crep de mătase care se pune pe dinafară. Aşa cum cerea tradiția, al meu era din mătase roşie brodată cu emblema okiyei. (La chimonoul tradițional, cu embleme, nu se poartă clemă la obi.)

Purtam o geantă asemănătoare cu cea de minarai. În ea țineam evantaiul, un prosop de mâini, rujul, pieptenele şi o pernuță. Fiecare avea un etui special, făcut din mătase roşie de la Eriman, şi purta o monogramă albă, formată din caracterele numelui Mineko.

Câteva dintre lucrurile pe care le purtam în acea zi aparțineau okiyei Iwasaki de generații, dar multe, cel puțin douăzeci, fuseseră cumpărate special pentru această ocazie. Nu ştiu exact cât au costat, dar sunt sigură că se putea cumpăra o casă adunând prețurile lor. Cred că suma trecea bine de 100 000 de dolari.

Când am fost gata, o delegație din okiya m-a însoțit în turul de vizite oficiale. Costumierul meu, aşa cum făcea deseori în ocazii rituale, venise cu noi ca să joace rolul maestrului de ceremonii. Prima mea obligație era să-mi exprim deferența față de iemoto.

Când am ajuns la Shinmonzen, costumierul a anunțat cu o voce profundă:

„Permiteți-mi să v-o prezint, cu ocazia misedashi, pe Domnişoara Mineko, sora mai mică a Domnişoarei Yaechiyo. Vă rugăm să-i dați binecuvântarea şi s-o felicitați."

„O felicit din adâncul sufletului", a spus Marea Maestră din hol. Apoi au urmat felicitările tuturor celorlalți. „Te rugăm din suflet să munceşti cât poți şi să dai tot ce ai mai bun din tine", au spus în cor.

„Da, aşa voi face, mulțumesc", am rostit în japoneza familiei mele.

„Iar zici aşa, a spus pe loc Marea Maestră. O geiko spune *hei* şi *ookini* (mulţumesc)."

Astfel certată, mi-am continuat vizitele. Am mers să salutăm proprietari de ochaya, geiko senioare, clienţi importanţi. Mă înclinam şi-i rugam pe toţi să mă sprijine. Doar în acea primă zi am fost în vreo treizeci şi şapte de locuri diferite.

La un moment dat, ne-am oprit la un local să îndeplinim ritualul *osakazuki* prin care eu şi Yaeko ne oficializam legătura. Costumierul Suehiroya pregătise ceremonia. Când am intrat în cameră, Suehiroya a invitat-o pe Mama Sakaguchi pe locul de onoare, în faţa alcovului, tokonoma. M-a aşezat pe mine lângă ea, pe Mama Masako lângă mine, apoi pe conducătoarele celorlalte case înrudite. Yaeko, care în mod normal trebuia să stea lângă mine, a fost aşezată pe un loc inferior. Am început să schimbăm cupele. Sunt sigură că participanţii erau miraţi de felul în care fuseserăm aşezate. Nu ştiau că, pentru Yaeko, simplul fapt de a fi lăsată să vină acolo era un privilegiu.

Am purtat costumul tradiţional de misedashi trei zile, apoi l-am schimbat cu altul, care marca următoarea etapă a debutului meu. Acesta nu era negru şi nu avea embleme. Partea exterioară era din mătase albastră şi se numea *Vântul pinilor*. Tivul trenei era de culoarea bej a unei plaje de nisip şi avea peste tot pini pictaţi şi scoici brodate. Obiul era din damasc de satin portocaliu închis, cu un model de cocori aurii.

În general, am o memorie bună, dar primele şase zile din misedashi sunt ca o ceaţă lungă şi ameţitoare. Cred că am făcut sute de vizite şi am avut nenumărate apariţii publice. Miyako Odori începea la şapte zile după debutul meu. Trebuia să apar pe scenă în primul meu rol cu adevărat profesionist. Mă simţeam copleşită şi-mi amintesc că mă plângeam lui Kuniko: „Kun-chan, când o să pot lua o pauză?"

„Habar n-am", mi-a răspuns.

„Dar când o să învăţ tot ce trebuie să învăţ? Nu sunt încă destul de bună. Nu ştiu încă *Gionkouta* (Balada Gionului). Va

trebui să mă iau toată viața după alții? Cum o să lucrez de una singură? Totul se petrece prea repede."

Dar nu se putea opri în nici un fel curentul care mă purta. Continua să mă împingă înainte. Acum, când devenisem oficial o maiko, nu mai mergeam la Fusanoya să-mi primesc angajamentele. Solicitările şi angajamentele veneau direct la okiya şi Mama Masako se ocupa de ele.

Prima solicitare pe care am primit-o ca maiko pentru ozashiki a fost de la Ichirikitei, cea mai faimoasă ochaya din Gion Kobu. Multe întâlniri istorice şi incidente importante avuseseră loc în camerele private de aici, astfel că Ichirikitei căpătase o aură de legendă. Apărea deseori ca decor în nuvele, romane şi piese de teatru.

Acest lucru nu a fost întotdeauna benefic pentru Gion Kobu. Unele dintre aceste opere de ficțiune au răspândit ideea că în acest cartier îşi făceau negoțul curtezanele, iar geiko îşi petreceau nopțile cu clienții. Şi odată ce o astfel de idee îşi face loc în cultura populară, ea capătă o viață independentă. Am auzit că există în străinătate şi specialişti în cultura japoneză care consideră aceste erori drept veridice.

Dar nu ştiam nimic despre asta când mi-am făcut intrarea în camera de banchet, în acea seară. Gazda acelei ozashiki era magnatul Sazo Idemitsu. Îi invitase pe regizorul de film Zenzo Matsuyama şi pe soția acestuia, actrița Hideko Takamine. Yaeko era deja acolo când am ajuns.

„Este sora ta mai mică? a întrebat doamna Takamine. E absolut adorabilă."

Yaeko a zâmbit subțire, în stilul ei.

„Da, chiar credeți că e adorabilă? Ce anume vedeți drăguț la ea?"

„Ce vrei să spui? E întru totul minunată."

„Ei, nu ştiu. Cred că este aşa numai pentru că e atât de tânără. Şi, ca să vă spun adevărul, nu e o persoană prea amabilă. Nu vă lăsați înşelată de aparențe."

Nu-mi venea să-mi cred urechilor. Nu auzisem niciodată de o „soră mai mare" care să-şi înjosească „sora mai mică" în fața

clienților. M-a fulgerat regretul că nu o aveam pe Satoharu ca Onesan. Ea n-ar fi făcut niciodată aşa ceva.

Vechiul meu mecanism de apărare m-a împins să mă scuz şi să ies. Eram prea mare ca să mă mai ascund în dulap, aşa că m-am dus la toaletă. Nu puteam suferi să fiu făcută de ruşine în fața unor străini. De îndată ce am fost singură, am început să plâng, dar imediat mi-am înghițit lacrimile. Plânsul nu rezolva lucrurile. M-am adunat şi m-am întors în camera de banchet, comportându-mă ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Peste câteva clipe, Yaeko a atacat din nou.

„Mineko se află aici doar pentru că are câțiva oameni puternici în spate. Nu a făcut nimic să-şi merite norocul, de aceea nu cred că o să reziste mult. N-aş fi surprinsă dacă faima o să-i piară curând."

„Atunci ar trebui să ai grijă de ea", a spus doamna Takamine cu amabilitate.

„Slabe speranțe", a răspuns Yaeko.

În acel moment, a intrat şefa nakai de la ochaya, o femeie bună din fire, pe nume Bu-chan. „Mineko-san, îmi pare rău, trebuie să mergi la următoarea întâlnire."

De îndată ce am ieşit, s-a uitat la mine curioasă şi a zis: „Ce are Yaeko? Îți este Onesan, nu-i aşa? De ce e aşa rea cu tine?"

„Şi eu aş vrea să ştiu", am spus. Nu aveam cum să-i explic.

„Oricum, următorul client este un vizitator care vine des aici, aşa că poți să te relaxezi un pic."

„Mulțumesc. *Ookini* am vrut să spun", m-am corectat.

Bu-chan m-a introdus în altă cameră.

„V-o prezint pe Mineko-chan. A devenit maiko de curând."

„Bine ai venit, Mineko-chan. Lasă-mă să te privesc. Ce drăguță eşti! Nu vrei nişte sake?"

„Nu, mulțumesc. E ilegal să bei înainte de douăzeci de ani."

„Nici măcar puțin?"

„Nu, nu se poate. Dar pot să mă prefac. Îmi dați o cupă, vă rog?"

Eram ca un copilaş la o petrecere.

„Poftim."

„Mulțumesc... ah, *ookini*."

Simțeam că mă relaxez. Şi deodată mi-a venit din nou să plâng.

„Doamne, ce s-a întâmplat? Te-am supărat cu ceva?"

„Nu, iertați-mă. Nu e nimic, vă rog să mă credeți."

Nu puteam să-i spun că propria mea soră mă făcuse să plâng. A încercat să mă înveselească, schimbând subiectul.

„Ce-ți place cel mai mult să faci, Mine-chan?"

„Ador să dansez."

„Ce frumos. Şi de unde vii?"

„De acolo."

„Acolo, unde?"

„De acolo, din camera cealaltă."

L-a amuzat acest răspuns foarte mult.

„Nu, vreau să spun: unde te-ai născut?"

„În Kyoto."

„Dar vorbeşti o japoneză aşa de literară!"

„Nu am putut să scap de accent."

A zâmbit, spre încurcătura mea. „Ştiu, dialectul din Kyoto e greu de însuşit. Cu mine poți să vorbeşti cum vrei."

M-am încurcat în cele două feluri de a vorbi şi i-am răspuns combinându-le. Continua să zâmbească.

„Mine-chan, cred că ai făcut astăzi o nouă cucerire. Sper că mă vei considera prieten – şi admirator."

Ce om drăguț! Am aflat mai târziu că era Jiro Ushio, preşedintele companiei Ushio Electric. Domnul Ushio mi-a redat buna dispoziție şi încrederea în mine în seara aceea, dar nu puteam să scap de umbra neagră pe care o proiectase Yaeko asupra mea. Legătura noastră ca maiko şi Onesan era mai slabă decât de obicei, dar tot trebuia să respect lucrurile de bază.

De exemplu, una dintre îndatoririle unei maiko este să pună în ordine masa de machiaj a surorii mai mari. În consecință, la

puțin timp după misedashi, m-am oprit de la școală la ea acasă, pe strada Nishihanamikoji. Era prima dată când mergeam acolo.

Am intrat și am văzut o slujnică aplecată și curățând ceva. Mi se părea cumva cunoscută. Era mama! A exclamat „Ma-chan" exact când Yaeko a intrat în cameră și a început să urle: „ Asta-i târfa care ne-a vândut pe noi două și l-a omorât pe Masayuki!" Am simțit o durere ascuțită în piept. Voiam să-i strig la rândul meu: „Te omor", când am întâlnit privirea mamei și am știut că trebuie să mă opresc înainte de a înrăutăți lucrurile. Am început să plâng și am fugit pur și simplu de acolo.

Nu m-am mai dus niciodată. Nu merita să-mi dau osteneala cu bunele maniere.

20

Ani de-a rândul, m-am considerat o persoană foarte ocupată, dar acum lucrurile începeau să-mi scape de sub control. Între cursurile de la Nyokoba, repetițiile de dans pentru spectacole şi participarea, seară de seară, la ozashiki, abia mai aveam timp să respir. Ziua începea în zori şi nu se termina până la ora două sau trei dimineața.

Îmi reglasem aparatul stereo astfel ca dimineața, la 6 fix, să se audă muzică clasică sau un text. Ascultam un pic înainte să mă ridic din pat. Primul lucru pe care-l făceam era să repet dansul la care lucram, ca să mă concentrez mental asupra sarcinilor pe care le aveam de îndeplinit. Era o viață neobişnuită pentru o fată de cincisprezece ani. Nu mă interesau băieții. Mamoru îmi distrusese asemenea interese. Nu aveam alți prieteni în afară de Uriaşul John. Nu aveam destulă încredere în nici o fată pentru a mă apropia de ea. Adevărul este că nu mă gândeam decât la cariera mea.

Nu luam niciodată micul dejun, pentru că dăuna forței mele de concentrare. Plecam la Nyokoba la 8.10. Dar să vă povestesc cum a fost înființată Nyokoba.

În 1872 un vas peruvian, numit *Maria Luz*, a acostat în portul Yokohama. Aducea mulți sclavi chinezi care reuşiseră să scape de cei care-i înrobiseră şi ceruseră azil guvernului Meiji.

Guvernul, argumentând că nu avea proceduri de recunoaştere a sclaviei, îi eliberase şi îi trimisese înapoi în China. Acest fapt a stârnit o furtună de proteste din partea guvernului peruvian, care afirma că Japonia are un sistem de sclavie propriu, de vreme ce recunoaşte oficial femeile care lucrează în cartierele de plăceri.

Guvernul Meiji, care dorea ca Japonia să intre pe scena mondială ca un stat modern, era extrem de sensibil la opinia internaţională. Pentru a-i împăca pe peruvieni, a emis un Act de Emancipare ce abolea condiţiile obligatorii de lucru (*nenki-boko*) cărora li se supuneau majoritatea femeilor din cartierele de plăceri. Cu această ocazie, diferenţa de rol între *oiran* (curtezane) şi gheişe (femei ale artelor) a devenit confuză şi amestecată. Această confuzie persistă şi astăzi.

Trei ani mai târziu, în 1875, chestiunea a ajuns în faţa unui tribunal internaţional, prezidat de ţarul Rusiei. Japonia era pentru prima oară implicată în probleme de drepturi ale omului şi a câştigat cazul, dar era prea târziu pentru a corecta eroarea conform căreia geiko ar fi nişte sclave.

Ca răspuns la Actul de Emancipare, Jiroemon Sugiura, proprietarul de a noua generaţie a ochayei Ichirikitei, Inoue Yachiyo III, iemoto a şcolii Inoue, Nobuatsu Hase, guvernatorul oraşului Kyoto, şi Masanao Uemura, consilier, au înfiinţat o asociaţie cunoscută drept Compania de instruire profesională a femeilor din Gion Kobu. Numele a fost prescurtat, devenind *Kabukai* – asociaţia interpreţilor. Rolul asociaţiei era să promoveze statutul, independenţa şi poziţia socială a femeilor care lucrau ca artiste şi animatoare de petreceri. Mottoul ei era: „Vindem artă, nu trupuri."

Gion Kobu este condus de un consorţiu format din trei grupări: Kabukai, asociaţia ochaya şi asociaţia geiko.

Consorţiul a înfiinţat o şcoală profesională de pregătire a viitoarelor geiko. Înainte de război, fetele care începeau pregătirea la şase ani (sau cinci după numărătoarea modernă) puteau intra în această şcoală după ce terminau clasa a patra. Pe vremea

aceea, o fată putea deveni repede maiko sau geiko, chiar la unsprezece sau doisprezece ani. După război, în 1952, fundaţia a devenit o fundaţie de învăţământ, iar numele şcolii s-a schimbat în Academia *Yasaka Nyokoba*. În urma reformei educaţiei, fetele trebuie să termine gimnaziul înainte de a intra la Nyokoba şi nu pot deveni maiko înainte de cincisprezece ani.

La Nyokoba se predau disciplinele pe care trebuie să le stăpânească o geiko: dans, muzică, caligrafie, ceremonia ceaiului şi ikebana. Şcoala ţine de Teatrul Kaburenjo. Profesorii sunt dintre cei mai vestiţi artişti ai Japoniei. Mulţi au titlul de „Comori Naţionale în Viaţă" (precum iemoto) sau „Importante Valori Culturale". Din păcate, la Nyokoba nu se predau materii academice.

Plecam de acasă la 8.10, destul de devreme ca să ajung la Nyokoba la 8.20, astfel că eram acolo înainte de 8.30, când venea Marea Maestră. Aveam zece minute la dispoziţie pentru a aranja instrumentele de predare şi a-i pregăti un ceai. Nu făceam asta din politeţe sau pentru a-i câştiga bunăvoinţa. Voiam ca totul să fie pregătit ca să pot face eu prima lecţie.

Trebuia să iau două lecţii de dans pe zi, una de la Marea Maestră şi una de la Micile Maestre. Dacă nu puteam face lecţia cu Marea Maestră la prima oră, nu mai aveam timp de altceva. Pe lângă cealaltă lecţie de dans, trebuia să înghesui în aceeaşi zi muzica, ceremonia ceaiului şi dansul Noh. Şi trebuia să rezerv timp suficient pentru a-mi onora vizitele obligatorii înainte de-a mă întoarce la okiya.

Vizitele făceau parte din meseria mea. La vremea aceea erau cam 150 de ochaya în Gion Kobu şi, deşi apăream în principal în vreo zece, întreţineam relaţii de afaceri în mod regulat cu vreo 40–50. În fiecare zi încercam să vizitez cât mai multe. Mulţumeam proprietarilor acelor ochaya în care fusesem cu o seară înainte şi verificam aranjamentele pentru seara următoare. Nu puteam să răsuflu nici un moment când lucram, şi rarele ocazii când aveam câteva minute libere le foloseam pentru a-mi aranja singură angajamente.

Luam prânzul la 12.30. În timp ce mâncam, Mama Masako şi Mătuşa Taji ne dădeau detalii despre întâlnirile din seara respectivă şi ne spuneau ce ştiau despre oaspeții pe care aveam să-i întâlnim.

Fiecare zi era altfel. Uneori trebuia să fiu gata de plecare la trei, alteori nu înainte de cinci–şase. Câteodată trebuia să mă îmbrac dimineața pentru o şedință foto (purtam costumul la şcoală) ori să merg, seara, la un eveniment în alt oraş. Dar, chiar şi când trebuia să merg în afara oraşului, încercam să mă întorc la Kyoto pentru a putea lucra în seara respectivă.

Mă dedicam muncii pe cât e omeneşte posibil. Era singura cale prin care puteam ajunge Numărul Unu. Eram ba acasă, ba plecată, atât de des încât familia îmi dăduse porecla de „porumbel călător". În fiecare seară participam la cât de multe ozashiki îmi permitea timpul. Nu ajungeam acasă înainte de unu–două noaptea. Programul meu încălca în totalitate legea privind munca minorilor, dar voiam să lucrez şi nu-mi păsa.

Când în sfârşit ajungeam acasă, mă schimbam într-un chimono de casă, îmi dădeam jos machiajul şi repetam lecția de dans de dimineață, ca să n-o uit. Apoi mă bucuram de o baie fierbinte şi citeam puțin pentru relaxare. Rareori mergeam la culcare înainte de trei.

Era greu să menții acest ritm de trei ore de somn pe noapte, dar cumva am reuşit.

Consideram că e indecent pentru o maiko să dormiteze în public, de aceea nu dormeam niciodată când eram costumată ca maiko, nici măcar când călătoream cu avionul sau trenul rapid (*shinkansen*). Era unul dintre lucrurile cele mai dificile.

Într-o zi mă aflam la un show de modă de chimonouri, într-un mare magazin. Nu eram îmbrăcată ca maiko, aşa că-mi puteam permite să las garda jos. Eram atât de ostenită, că am căzut într-un somn adânc, de-a-n-picioarelea. Dar nici atunci nu am închis ochii. Îi țineam larg deschişi.

21

Întotdeauna am regretat că a trebuit să-mi întrerup educația școlară la cincisprezece ani. Nu înțelegeam de ce la Nyokoba nu ni se predau și materii academice. Cel mai tare mă nemulțumea faptul că nu învățam engleză sau franceză. Eram instruite pentru a anima petreceri cu lideri mondiali, dar nu ni se asigurau mijloacele de comunicare directă cu ei. Mi se părea complet irațional.

La puțin timp după ce am devenit maiko, m-am dus la Kabukai și am depus o plângere privind lipsa limbilor străine din programa noastră școlară. Mi s-a spus să-mi pun meditator, ceea ce am și făcut, dar era clar că persoanele responsabile de la Kabukai nu înțelegeau esența problemei. Totuși, devenind o membră novice a karyukai, am avut parte de o educație aparte, de neimaginat altundeva. Am cunoscut tot felul de oameni sclipitori și împliniți, iar unii dintre ei mi-au devenit prieteni de încredere.

Orizontul meu geografic nu se lărgea însă la fel de repede ca cel intelectual. Nu mergeam decât foarte rar în afara cartierului. Mama Masako era la fel de grijulie cu mine ca odinioară. Mătușica Oima. Gion Kobu e situat la est de râul Kamo, care trece prin mijlocul orașului Kyoto. Centrul comercial al orașului se întinde de cealaltă parte a râului. Nu am avut voie să trec râul sau să mă aventurez neînsoțită în afara cartierului până la optsprezece ani.

Clienții erau biletele mele de voie către lumea exterioară. Tot ei erau adevărații mei profesori. Într-o seară, am fost invitată la o ozashiki organizată la ochaya Tomiyo de către unul dintre vizitatorii ei obişnuiţi, designerul de costume pentru teatrul Noh Kayoh Wakamatsu. Era cunoscut ca un susţinător al geiko şi al lumii noastre.

M-am pregătit să intru în încăpere. Am pus vasul cu sake pe tavă, am deschis uşor uşa şi am zis *Ookini*, care înseamnă de fapt „mulţumesc", dar noi îl folosim şi cu sensul de „scuzaţi" atunci când intrăm undeva. Petrecerea era în toi. Şapte sau opt dintre surorile mele mai mari erau deja acolo cu domnul Wakamatsu.

Una a zis: „N-ai deschis corect uşa."

„Mă scuzaţi", am răspuns, după care am închis uşa şi am încercat din nou.

Nimeni nu s-a mai plâns.

Am spus din nou *ookini* şi am intrat în cameră.

„Nu aşa se intră."

Şi apoi: „Nu ţii cum trebuie tava"; şi „Nu aşa se ţine vasul cu sake".

Mă simțeam stânjenită, dar încercam să mă stăpânesc cât puteam de bine. Am ieşit din nou din cameră ca să mai încerc o dată.

Okasan de la Tomiyo m-a luat deoparte.

„Ce se întâmplă, Mine-chan?"

„Surorile mele mai mari mă învață cu amabilitate cum să execut totul corect", am răspuns.

Ştiam că de fapt erau toate foarte crude faţă de mine. Voiam să văd însă până unde erau în stare să meargă înainte ca oaspetele sau okasan să intervină.

„O, te rog... Doar te tachinează. Du-te acolo şi nu le mai lua în seamă", mi-a spus.

De data asta nimeni n-a mai zis nimic.

Domnul Wakamatsu m-a rugat politicos să-i aduc o pensulă mare de scris, un baton de cerneală şi piatră de preparat cerneala. M-am dus să-i îndeplinesc dorința. M-a rugat să prepar cerneala. Am frecat batonul de piatră şi am adăugat cu grijă cantitatea potrivită de apă. Când cerneala s-a omogenizat destul, am înmuiat pensula şi i-am înmânat-o.

Atunci a rugat-o pe domnişoara S., cea care instigase întreg grupul, să se ridice şi să vină în fața lui. Ea purta un chimono alb, decorat cu un motiv cu pini. Domnul Wakamatsu a ridicat pensula şi a privit-o în ochi: „Toate v-ați purtat urât cu Mineko, dar vina cea mai mare e a ta."

Şi a început să plimbe pensula de-a lungul chimonoului ei, lăsând dâre negre.

„Să plecați toate. Nu vreau să vă mai văd pe nici una vreodată. Ați înțeles?"

Geiko au ieşit toate din cameră în grabă.

Okasan, auzind agitație, a venit în fugă.

„Wa-san (era porecla lui), ce se întâmplă?"

„Nu pot să accept necuviința acestor fete. Să nu mai aduci niciodată acest grup la petrecerile mele."

„Desigur, Wa-san. Cum doriți dumneavoastră."

Această experiență a lăsat o puternică impresie asupra mea. M-a întristat şi m-a bucurat în acelaşi timp. Eram tristă pentru că surorile mele mai mari mă tratau astfel. Mă îngrijora faptul că astfel de conflicte aveau să se repete. Pe de altă parte, bunătatea lui Wa-san îmi dădea curaj. Mă făcuse să simt că nu eram singură. Nu numai că îşi dăduse seama de stânjeneala mea, dar acționase în favoarea mea. Wa-san era un om incredibil de bun. A doua zi, i-a trimis domnişoarei S. trei chimonouri şi obiuri de brocart, pe adresa ochayei. Aceste gesturi m-au făcut să-l îndrăgesc pentru totdeauna. A devenit unul dintre clienții mei preferați, iar eu una dintre maiko favorite ale lui.

Peste o vreme, stăteam de vorbă cu două fete pe care le solicita de asemenea deseori la petrecerile lui.

„Wa-san este aşa de bun cu noi trei, ce-ar fi să facem ceva pentru el? De exemplu, să-i facem un cadou."

„E o idee bună. Dar ce să-i luăm?"

„Da, ce?" Ne-am gândit toate bine. Apoi eu am zâmbit. „Ştiu."

„Ce?"

„Hai să-l facem un Beatles."

S-au uitat la mine fără să priceapă.

„Ce este un beatle?"

„O să vedeți. Lăsați pe mine, da?"

A doua zi, după şcoală, am luat toate trei un taxi şi ne-am dus la un magazin din colțul străzii Higashioji Nijo. Prietenele mele au început să chicotească de îndată ce am intrat în magazin. Era un magazin de peruci. Wa-san era complet chel, de aceea am considerat că o perucă ar fi un dar minunat. Chicotind întruna, am ales una blondă. Nu ne puteam imagina unde avea să înfigă acul.

Nu peste multă vreme, Wa-san ne-a invitat la ozashiki. Am intrat emoționate în cameră cu cadoul şi l-am pus în fața lui. Ne-am înclinat politicos, iar una dintre prietenele mele a ținut un mic discurs.

„Wa-san, vă mulțumim pentru bunătatea dumneavoastră. V-am adus un cadou pentru a ne arăta recunoştința. Vă rugăm să-l acceptați ca semn al afecțiunii şi respectului nostru."

„O, dar nu trebuia!"

A scos din pachet peruca cea stufoasă. La început nu şi-a dat seama ce este, dar când a ridicat-o în aer ea şi-a recăpătat forma. Şi-a pus-o pe cap şi, zâmbind, ne-a întrebat: „Ei, ce ziceți?"

„E minunată!" am spus noi în cor. „Chiar minunată!"

I-am adus o oglindă.

Unul dintre oaspeții lui Wa-san a sosit când zarva era în toi. „Ce se întâmplă? a întrebat. E mare veselie azi aici."

„Bine ați venit, domnule O. Alăturați-vă petrecerii noastre", a spus Wa-san.

„Cum îmi stă?" l-a întrebat Wa-san. Ne-am uitat la domnul O. Îi lipsea meşa! Nimeni dintre noi nu se putea abţine să nu se holbeze la capul lui. Domnul O. şi-a pipăit instinctiv creştetul capului şi l-a acoperit cu ziarul pe care-l adusese, apoi a fugit în grabă pe scări. S-a întors după douăzeci de minute. „A fost o surpriză neplăcută. Mi-a scăpat la intrarea în hotelul Miyako", a spus. Şi-o pusese la loc, dar era strâmbă...

În seara următoare, Wa-san m-a angajat din nou. Soţia şi copiii săi erau cu el. Soţia sa era exuberantă. „Îţi mulţumesc foarte mult pentru cadoul făcut soţului meu. Nu a mai fost aşa de binedispus de multă vreme, mi-a spus ea veselă. Aş vrea, ca mulţumire, să te invit la noi. De ce nu vii într-o seară să prindem licurici*?"

Eram stânjenită că micul nostru cadou pricinuise atâta vâlvă.

Una dintre ideile greşite despre karyukai este aceea că ar fi un loc unde merg numai bărbaţii. Pur şi simplu nu e adevărat. Şi femeile organizează ozashiki sau participă la ele în calitate de invitate.

Şi chiar dacă este adevărat că majoritatea clienţilor noştri sunt bărbaţi, e tot atât de adevărat că de multe ori le cunoaştem şi familiile. Clienţii mei îşi aduceau deseori soţiile şi copiii să mă cunoască la ochaya sau să mă vadă evoluând pe scenă. Doamnelor părea să le placă în mod deosebit Miyako Odori şi de multe ori mă invitau la ele acasă în ocazii speciale, precum ziua de Anul Nou. Un bărbat poate organiza într-o cameră o ozashiki oficială cu oameni de afaceri sus-puşi, în timp ce soţia şi prietenele ei se distrează în altă cameră a casei de ceai. Atunci când eticheta mi-o permitea, părăseam petrecerea domnilor şi mă strecuram cu bucurie la petrecerea doamnelor.

Nu era un lucru neobişnuit să cunosc întreaga familie a unor clienţi. Câteodată clienţii solicitau ozashiki pentru reuniuni de familie, mai ales în preajma Anului Nou. Sau un bunic găzduia

---

* Obicei tradiţional japonez: seara, într-o grădină ori pe malul unui râu sau iaz, oamenii admiră licuricii. (*N.t.*)

o ozashiki pentru nepotul său nou-născut şi, în timp ce fericiţii părinţi se distrau, noi, geiko, ne înghesuiam să ţinem bebeluşul. Uneori glumeam spunând că ochaya sunt ca nişte „restaurante de familie" de mare lux.

Cum am mai observat, cultura karyukai prilejuieşte şi întăreşte relaţii de durată bazate pe încredere. Legătura stabilită de-a lungul timpului între o ochaya, un client permanent şi o geiko pe care acesta o preferă poate fi foarte puternică.

Ceea ce se vorbeşte şi se întâmplă în atmosfera privată a ozashiki poate fi rupt de realitatea exterioară, dar relaţiile care se stabilesc acolo sunt foarte reale. Eram atât de tânără când mi-am început cariera, încât de-a lungul anilor am avut timp să leg relaţii foarte strânse şi de durată cu mulţi dintre clienţii mei preferaţi şi familiile lor.

Am o bună memorie a datelor şi devenisem faimoasă pentru faptul că reţineam zilele de naştere ale clienţilor şi soţiilor lor, precum şi datele căsătoriilor. La un moment dat ştiam pe de rost datele de naştere şi de căsătorie a peste o sută dintre cei mai buni clienţi. Întotdeauna aveam la mine mici cadouri foarte potrivite pe care le puteam da clienţilor mei bărbaţi ca să le ducă acasă soţiilor, în caz că uitaseră de o zi importantă.

22

Înainte de a vă povesti despre experiențele dure și neplăcute pe care le-am avut ca maiko, aș vrea să vă povestesc despre cele minunate. Am întâlnit nenumărați oameni de excepție de-a lungul anilor, dar doi m-au impresionat în mod deosebit.

Primul și cel mai deosebit a fost distinsul filozof și specialist în estetică Dr. Tetsuzo Tanigawa. La puțin timp după debutul meu, am avut marele noroc să merg la o ozashiki la care participa ca invitat.

„Nu am mai fost de aproape cincizeci de ani în Gion Kobu", mi-a spus în loc de introducere.

Am crezut că glumește. Nu părea destul de în vârstă ca să fie adevărat. Dar, pe măsură ce discutam cu el și cu gazda lui, președintele unei mari edituri, mi-am dat seama că Dr. Tanigawa trebuia să aibă mult peste șaptezeci de ani.

Când l-am întâlnit prima oară, nu aveam nici cea mai mică idee că e o persoană atât de importantă. Era clar că este foarte erudit, dar fără să fie deloc snob. Era foarte deschis, ceea ce te încuraja să stai de vorbă cu el. L-am întrebat ceva. Mi-a ascultat întrebarea cu un interes lipsit de ipocrizie și s-a gândit câteva minute înainte de a-mi da un răspuns. Răspunsul a fost clar, la obiect și precis. L-am mai întrebat cu aviditate și altceva. Din nou mi-a dat un răspuns serios și bine gândit. Mi-a plăcut la nebunie.

Era timpul să mă duc la următoarea întâlnire, dar inima nu prea mă îndemna să plec. M-am strecurat pentru o clipă afară din încăpere şi am rugat-o pe okasan să spună că nu mă simţeam bine şi să anuleze toate celelalte programări din acea seară, lucru pe care nu-l mai făcusem niciodată până atunci.

M-am întors la petrecere şi am continuat conversaţia. Când s-a ridicat să plece, i-am spus cât de bine îmi părea că-l cunoscusem şi că speram să am şansa să-l revăd.

„Mi-a făcut mare plăcere conversaţia noastră şi cred că eşti o tânără adorabilă, mi-a răspuns. Consideră-mă, te rog, fanul tău. Trebuie să particip la o serie de simpozioane lunare în Kyoto şi voi încerca să mai vin să te văd. Până atunci gândeşte-te ce vrei să mă întrebi."

„Asta nu e greu, am multe întrebări. Vă rog să reveniţi cât de curând."

„Aşa am să fac. Acum lasă-mă să-mi iau rămas-bun."

Dr. Tanigawa folosise cuvântul englezesc „fan", cuvânt foarte la modă în acea vreme. Folosise cuvântul la modul general, însă eu aveam de fapt multe cluburi de fani, chiar şi printre maiko şi geiko din alte karyukai din Kyoto, precum şi în rândul gheişelor din toată Japonia. (Maiko nu există decât în Kyoto.)

Dr. Tanigawa s-a ţinut de cuvânt şi a revenit peste un timp la ochaya.

La această a doua întâlnire i-am pus întrebări despre el. Răspundea foarte sincer şi am aflat multe despre lunga şi impresionanta lui carieră.

Întâmplarea făcea ca Dr. Tanigawa să fie cu un an mai mare decât tatăl meu. De-a lungul anilor predase estetică şi filozofie la universităţi din întreaga Japonie, printre care şi Universitatea de Artă din Kyoto, pe care o urmase tata. În plus, fusese directorul Muzeului Naţional din Nara, al Muzeului Naţional din Kyoto şi al Muzeului Naţional din Tokyo. Nu era de mirare că ştia atâtea lucruri despre orice! Era de asemenea membru al elitei Academiei de Artă din Japonia, iar fiul său, poetul Shuntaro Tanigawa, era atât de celebru încât până şi eu auzisem de el.

L-am întrebat despre formaţia lui academică. Mi-a spus că hotărâse să meargă la Universitatea din Kyoto, şi nu la Tokyo ca să studieze cu marele filozof Kitaro Nishida. Iubea Kyoto şi Gion Kobu şi le cunoştea bine, căci studenţia şi-o petrecuse aici.

De câte ori ştiam că vine Dr. Tanigawa, refuzam orice alte solicitări pentru a mă devota în totalitate întâlnirii cu el. Prietenia dintre noi a durat până la moartea sa, la începutul anilor 1990. Nu consideram întâlnirile cu el nişte tranzacţii de afaceri. Aveam mai degrabă sentimentul că iau lecţii cu profesorul meu preferat.

Îl bombardam fără milă cu întrebări. Totdeauna îmi răspundea cu seriozitate, clar şi la obiect. Dr. Tanigawa m-a învăţat să gândesc. Nu mi-a impus niciodată părerile lui, ci m-a încurajat să judec singură. Vorbeam neîncetat despre artă şi estetică. Ca artistă, voiam să învăţ să recunosc frumosul în toate formele lui.

„Cum trebuie să privesc o operă de artă?" l-am întrebat.

„Trebuie doar să vezi ceea ce vezi şi să simţi ceea ce simţi", a venit răspunsul lui onest şi succint.

„Frumosul există numai în ochii celui care-l contemplă?"

„Nu, Mineko, frumosul este universal. Există un principiu absolut în această lume, care stă la baza apariţiei şi dispariţiei tuturor fenomenelor. Este ceea ce numim karma. Este constant şi imuabil, şi dă naştere la valori universale, precum frumosul şi moralitatea."

Aceste învăţături au devenit conceptele de bază ale filozofiei mele personale.

Într-o după-amiază, Dr. Tanigawa lua cina cu preşedintele altei edituri şi acel domn a început o discuţie despre estetică, folosind multe cuvinte dificile. L-a întrebat pe domnul Tanigawa: „Cum pot evalua o operă de artă astfel încât ceilalţi să creadă că sunt un profesionist?"

„Ce întrebare jenantă", m-am gândit eu.

Răspunsul pe care i l-a dat Dr. Tanigawa m-a uimit pentru că era exact cel pe care mi-l dăduse mie: „Trebuie doar să vezi ceea ce vezi şi să simţi ceea ce simţi."

Nu puteam să-mi cred urechilor. Eram doar o fată de cincisprezece ani cu o instrucție precară și primisem de la Dr. Tanigawa același sfat ca cel dat președintelui unei companii importante.

Am fost foarte mișcată și mi-am spus: *E un om adevărat.*

Dr. Tanigawa m-a învățat cum să găsesc adevărul privind în mine însămi. Cred că e cel mai important dar pe care mi l-a făcut cineva în viața mea. Îl iubeam din tot sufletul.

În martie 1987, Dr. Tanigawa a publicat o nouă carte, intitulată *Îndoieli la 90 de ani*. Am mers la hotelul Okura din Tokyo pentru a participa la lansarea cărții și la petrecerea care urma. Invitase vreo sută de prieteni apropiați. M-am simțit onorată să mă număr printre ei.

„Chiar mai aveți îndoieli la peste nouăzeci de ani?“ l-am întrebat.

„De unele lucruri nu poți fi sigur niciodată, chiar dacă trăiești până la o sută de ani, mi-a răspuns. Asta arată că suntem oameni.“

În ultimii săi ani, îl vizitam pe Dr. Tanigawa în casa lui din Tokyo de câte ori aveam ocazia. Într-o zi, pusă pe glume, m-am prefăcut că fur o veche amuletă egipteană din aur din colecția sa. „Toate exponatele din colecția mea au fost promise deja unui muzeu. Aparțin publicului, căci menirea lor e să spună ce au de spus despre artă și cultură. Așa că trebuie să mi-o înapoiezi imediat“, mi-a spus.

Pentru a-mi răscumpăra gafa jenantă, i-am trimis pentru amuletă o cutie pe care o proiectasem eu însămi. Exteriorul cutiei era făcut din lemn de gutui chinezesc, interiorul era din paulownia și totul era căptușit cu mătase de culoarea ametistului. Dr. Tanigawa a fost încântat de cadou și a ținut de atunci amuleta în această cutiuță.

Un alt om sclipitor care și-a pus amprenta asupra minții mele tinere a fost Dr. Hideki Yukawa. Dr. Yukawa era profesor de fizică la Universitatea din Kyoto și obținuse Premiul Nobel pentru fizică în 1949 pentru că prevăzuse existența mezonului, o particulă elementară. Și el îmi lua întrebările în serios.

Dr. Yukawa devenea somnoros când bea sake. O dată chiar a adormit şi a trebuit să-l trezesc.

„Treziţi-vă, Dr. Yukawa. N-a venit vremea să dormiţi."

Ochii îi erau împăienjeniţi şi faţa zbârcită. „Ce vrei? Mor de somn."

„Vreau să-mi explicaţi fizica. Ce este, exact? Şi spuneţi-mi ce a trebuit să faceţi pentru a obţine acel mare premiu, Premiul Nobel."

Era clar că o astfel de discuţie mă depăşea, dar n-a râs de mine. S-a aşezat şi mi-a răspuns cu răbdare şi în detaliu la întrebări (deşi nu sunt sigură că am înţeles cu adevărat totul).

23

Din păcate, la vremea aceea nu toate întâlnirile mele la ochaya erau plăcute sau instructive. Într-o seară am fost solicitată la o anume ozashiki. Mi s-a spus că cel care dădea petrecerea ținea mult să particip, dar, nu știu de ce, aveam o presimțire sumbră legată de acea întâlnire. Și într-adevăr mă păștea o primejdie. O geiko pe nume domnișoara K. era deja acolo când am ajuns. Era beată, ca de obicei.

În Gion Kobu, de îndată ce intră la ozashiki, o geiko le salută întâi pe surorile ei mai mari și apoi pe clienți. În consecință, m-am înclinat în fața domnișoarei K. și am salutat-o politicos: „Bună seara, onesan." Apoi m-am întors și am salutat clientul care organiza petrecerea. El mi-a răspuns: „Îmi pare bine să te revăd."

Mi-am ridicat privirea și mi-am dat seama că era unul dintre bărbații care participaseră la acel nefericit banchet când mă dusesem într-un suflet să văd păpușile înainte de a saluta oaspeții.

Trecuseră doar câteva săptămâni de atunci, dar atâtea lucruri se întâmplaseră în acel răstimp scurt, încât mi se părea că trecuseră ani. „O, mi se pare că a trecut un secol de atunci. Vă mulțumesc foarte mult că m-ați invitat să fiu cu dumneavoastră astă-seară."

Domnișoara K. a intervenit tăios. Vorbele îi erau abia inteligibile. „Ce tot spui, un secol? Un secol de când – ce?"

„Poftiți?" Nu aveam nici cea mai mică idee ce voia să spună.

„Dacă tot vorbim de asta, ce-i cu Onesan aia a ta? Care-i problema ei? Nici măcar nu dansează bine. De ce se comportă totdeauna ca şi cum ar fi mai bună ca toată lumea?"

„Îmi pare foarte rău dacă a făcut ceva care v-a jignit."

Domnişoara K. pufăia dintr-o ţigară şi era înconjurată de un nor de fum.

„Îți pare rău? Şi ce înseamnă asta? Faptul că-ți pare rău nu schimbă nimic."

„N-aş putea veni mâine să discutăm despre lucrurile astea?"

Mă simțeam prost şi observasem că şi clientul arăta din ce în ce mai nemulțumit. Nu pentru asta plătise.

A încercat s-o domolească. „Ei, ei, domnişoară K., am venit aici să mă simt bine. Hai să schimbăm subiectul, ce zici?"

Dar ea a refuzat.

„Nici vorbă. Vreau s-o ajut pe Mineko. Nu vreau să ajungă ca reaua aia de Onesan a ei."

Clientul a mai făcut o încercare.

„Sunt sigur că asta nu se va întâmpla niciodată."

„Ce ştiți dumneavoastră? Nu vă băgați!"

Clientul era pe bună dreptate supărat. A ridicat tonul:

„Domnişoară K., cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti aşa?"

M-am gândit că singura cale de a salva situaţia era să continui să mă scuz pentru Yaeko.

„*Nesan*, vă promit că voi vorbi degrabă cu Yaeko despre asta. Îi voi spune cât sunteți de supărată. Ne pare rău că v-am supărat."

A răspuns tăios:

„Ce-i cu tine? Nu vezi că fumez?"

„Da, desigur. Scuzați-mă. Mă duc să vă aduc o scrumieră imediat." Când am vrut să mă ridic, domnişoara K. m-a prins de mână.

„Nu, nu e nevoie. Am una chiar aici. Dă-mi mâna un pic."

Am crezut că o să-mi dea o scrumieră care trebuia golită.

Dar mi-a imobilizat mâna stângă şi şi-a scuturat scrumul în palma mea deschisă. M-a ținut strâns de mână, ca să nu mi-o pot retrage. Clientul, oripilat, a chemat-o pe okasan. Domnişoara K. tot nu-mi dădea drumul la mână.

Mi-am amintit că Mătuşica Oima îmi spusese de sute de ori că, orice s-ar întâmpla, o geiko adevărată rămâne mereu calmă. Mi-am zis: *E ca un exercițiu spiritual. Dacă mă gândesc că scrumul e fierbinte, va fi fierbinte, dacă mă gândesc că nu, nu va fi. Să mă concentrez.* Când okasan a intrat ca o vijelie pe uşă, domnişoara K. şi-a stins mucul de țigară în palma mea şi mi-a dat drumul la mână. Ştiu că pare incredibil, dar exact aşa s-a întâmplat.

„Mulțumesc", am spus, neştiind cum să răspund altfel. „Am să vin mâine să vă văd."

„Bine. Acum o să plec."

Era prea beată ca să se țină pe picioare. Okasan a târât-o afară din cameră. M-am scuzat şi m-am dus la bucătărie după nişte gheață. Ținând-o strâns în palma arsă, am reintrat în cameră şi l-am salutat din nou pe client ca şi cum nu se întâmplase nimic.

M-am înclinat. „Îmi pare rău de ce s-a întâmplat atunci cu păpuşile. Vă rog să mă iertați."

Era foarte amabil, dar atmosfera era puțin tristă. Din fericire, în curând okasan a adus nişzte geiko veterane în cameră şi ele au reînsuflețit atmosfera cu pricepere.

În ce mă priveşte, urmasem două reguli importante:

Totdeauna poartă-te respectuos cu surorile mai mari.

Niciodată nu te angaja în conflicte sau comportamente nepoliticoase în fața clienților.

Dar trebuia să-i arăt că faptele ei îngrozitoare nu mă intimidau. Aşa că a doua zi m-am dus la ea în vizită. Mâna îmi era bandajată şi mă durea rău, dar m-am prefăcut că asta n-avea nici o legătură cu ea.

„Onesan, îmi pare rău pentru aseară."

„Ei, lasă. Ce-ai pățit la mână?"

„O, sunt atât de neîndemânatică! Nu m-am uitat pe unde merg şi am alunecat. Nu e mare lucru. Voiam să vă mulţumesc pentru toate sfaturile de ieri. Voi încerca din toată inima să le urmez în viitor."

„Sigur, sigur." Era evident umilită şi mirată că aveam îndrăzneala să mă comport ca şi cum nimic nu se întâmplase. „Nu vrei un ceai?"

„Mulţumesc mult, dar trebuie să plec îndată. Nu mi-am terminat lecţiile pe ziua de azi. La revedere."

Preluasem controlul. Nu m-a mai supărat niciodată de atunci.

La începutul carierei mele, pe lângă faptul că aveam de-a face cu caractere dificile, a trebuit să mă adaptez rigorilor unui program extrem de exigent, care includea lecţii ziua, ozashiki seara şi apariţii regulate în spectacole.

Gândiţi-vă la primele şase luni ale carierei mele. Pe 15 februarie m-am dus la repetiţii pentru primul meu Miyako Odori. Am devenit maiko pe 26 martie. Miyako Odori a început pe 1 aprilie, şapte zile mai târziu, şi a ţinut o lună întreagă. Apoi am dansat într-o serie de spectacole speciale ale lunii mai la Noul Teatru Kabukiza din Osaka. De îndată ce toate s-au terminat, am început repetiţiile pentru spectacolul *Rokkagai* din iunie.

Abia aşteptam acest spectacol. *Rokkagai* înseamnă „cele cinci karyukai" şi este momentul, singurul dintr-un an, când toate karyukai din Kyoto fac un spectacol de grup, executând pe scenă diferitele noastre stiluri de dans. (Pe vremuri erau şase karyukai în Kyoto, dar acum sunt numai cinci, pentru că zona Shimabara nu mai este activă.)

Abia aşteptam să le întâlnesc pe celelalte fete şi speram să resimt o comuniune de spirit cu ele. Dar curând am fost dezamăgită. Nu exista decât competiţie şi o abia ascunsă rivalitate. Ordinea în care karyukai apar în program este socotită ierarhia de facto din acel an. Gion Kobu are privilegiul de a apărea primul în fiecare an, deci e scutit de luptă, dar era neplăcut să vezi nivelul de conflict. Imaginea unei „singure familii fericite" mi-a fost spulberată pe vecie.

Deveneam repede cea mai populară maiko din Kyoto, ceea ce însemna că primeam multe cereri de a participa la ozashiki din ochaya aflate în alte karyukai decât Gion Kobu. Oamenii care aveau mijloacele de-a o face voiau să mă vadă şi, când invitația era destul de importantă, Mama Masako o accepta. Nu mi se părea ceva nelalocul lui să merg peste tot. Credeam cu naivitate că tot ce era bun pentru afacerile din karyukai era bun şi pentru cei implicaţi în aceste afaceri.

Dar nu toată lumea din Gion Kobu împărtăşea această opinie. Alte maiko şi geiko considerau că mă infiltram în celelalte karyukai şi mă întrebau pe un ton insinuant: „Din ce karyukai ziceai că eşti?"

Totdeauna mi-au plăcut lucrurile simple şi clare şi toate jongleriile pentru rang şi poziție mi se păreau stupide. Acum e uşor de spus că gândeam aşa tocmai pentru că eram într-o poziție atât de puternică, dar pe atunci, o spun cu toată onestitatea, chiar nu înțelegeam motivul întregii drame. Şi nu-mi plăcea deloc. De aceea am încercat să-mi folosesc în continuare poziția pentru a-i face pe funcționarii din karyukai să mă asculte.

A fotografia maiko este una dintre distracțiile preferate de turişti şi paparazzi când vin în Kyoto. Eram deseori înconjurată de microbuze când mergeam pe stradă de la un eveniment la altul. Într-o zi, m-am dus la gara Kyoto ca să iau trenul spre Tokyo. Peste tot erau afişe cu chipul meu. Chioşcurile vindeau pungi de cumpărături care făceau reclamă oraşului Kyoto, cu chipul meu pe ele. Nu mai văzusem niciodată până atunci fotografia şi oricum nu dădusem permisiunea să fie folosită în scopuri comerciale. Eram furioasă. Am intrat ca o vijelie la Kabukai.

„Cum îndrăzneşte cineva să-mi folosească fotografia fără să-mi ceară permisiunea?" am întrebat.

Aveam cincisprezece ani, dar bărbatul de la ghişeu mi-a vorbit ca şi cum aveam patru.

„Hai, hai, Mine-chan, nu-ți bate capul tău frumos cu astfel de probleme de oameni mari. Gândeşte-te că este prețul celebrității."

Inutil să spun, răspunsul nu m-a satisfăcut. A doua zi, după ore, m-am dus din nou şi l-am sâcâit pe funcționar până m-a lăsat să intru la director. Dar nici el nu a reacționat mai bine. Mi-a spus de mai multe ori că o să cerceteze ce s-a întâmplat, dar că de fapt nu s-a întâmplat nimic rău.

Genul acesta de lucruri s-au petrecut ani de-a rândul.

Niciodată nemulțumirile mele crescânde nu mi-au influențat dăruirea profesională. Când spectacolele *Rokkagai* s-au încheiat, eram la capătul puterilor. Trebuia să merg la repetițiile pentru *Yukatakai*, o suită de dansuri de vară organizate de şcoala Inoue. Dar nu am mai rezistat fizic şi m-am prăbuşit.

Făcusem o formă acută de apendicită şi trebuia să mă operez. Trebuia să stau în spital zece zile. Kuniko nu m-a părăsit nici o clipă, deşi primele patru zile am dormit şi nu-mi mai amintesc nimic.

Kuniko mi-a spus după aceea că îmi continuam programul în somn: „Trebuie să merg la şase fix la Ichirikitei şi apoi la Tomiyo pe la şapte", murmuram.

În sfârşit, m-am trezit.

Medicul-şef a venit să mă examineze şi m-a întrebat dacă am avut gaze. „Gaze?" am întrebat.

„Da, gaze. Ai eliminat gaze?"

„Să elimin – de unde?"

„Păi te întreb dacă ai tras vânturi!"

„Scuzați-mă, am răspuns indignată, eu nu fac astfel de lucruri."

Dar am întrebat-o pe Kuniko dacă a observat ceva, şi ea mi-a spus că n-a auzit şi n-a mirosit nimic. Doctorul a hotărât să bifeze totuşi pe fişă.

Mama Masako a venit să mă vadă.

„Cum te simți, copila mea?" m-a întrebat drăgăstos. Apoi, clipind poznaş din ochi, mi-a spus: „Ştii, n-ar trebui să râzi cu

copcile alea, pentru că doare." Şi-a pus mâinile în cap şi a început să se strâmbe. „Ce zici de asta? Dar de asta?"

Spectacolul era aşa de neobişnuit, încât mi s-a părut extrem de amuzant şi nu mă mai opream din râs. Mă durea atât de tare, că-mi curgeau lacrimi pe obraji.

„Opreşte-te, te rog!"

„De obicei, când veneam să te vizitez, dormeai şi era plictisitor. Dar acum e distractiv. Trebuie să mai vin."

„Nu trebuie. Şi spune-le tuturor să nu-mi mai trimită atâtea flori", am spus.

Erau atâtea buchete în cameră, încât mirosul nu mai era plăcut, era greu. Mama Masako i-a convins pe prietenii mei să-mi aducă *manga* în loc de flori. Manga sunt acele reviste groase de benzi desenate pe care tinerii japonezi le devoră ca pe bomboane. Asta a fost fără îndoială cel mai bun lucru legat de şederea în spital. Petreceam ore întregi citind, ceea ce nu aveam niciodată timp să fac acasă. Zăceam acolo relaxându-mă, citind, râzând şi suferind de durere.

De-a lungul celor zece zile de spitalizare, am sperat că voi putea pleca acasă cu o zi mai repede. Doream de ani şi ani să experimentez *ochaohiku* şi hotărâsem să încerc. Okiya distribuise peste tot în Gion Kobu fluturaşi, anunţând că nu eram disponibilă pentru acele zece zile, deci nu putea interveni nici o solicitare pentru mine. Asta mi-a dat şansa să fac în sfârşit ochaohiku.

Ca parte a muncii ei, o geiko se îmbracă în fiecare seară în costum, chiar dacă nu are programată nici o întâlnire, astfel încât să poată răspunde pe loc la orice solicitare ar veni la okiya. Termenul *ochaohiku* se foloseşte pentru acele cazuri când o geiko trebuie să se îmbrace, deşi nu are unde să se ducă. E ca şi cum ai spune: magazinul e deschis, dar nu sunt clienţi.

Avusesem solicitări permanent, chiar din momentul când începusem să lucrez, aşa că nu am avut niciodată şansa să fac ochaohiku. Credeam că trebuie să experimentez asta măcar o dată. Dar mai întâi am făcut o baie pe cinste.

Era reconfortant să fiu din nou în baia noastră spațioasă, după restricțiile de la spital. Mi-am pus un plasture peste cicatrice, ca să nu intre în contact cu apa, şi am intrat uşor în apa fierbinte din cada mare de cedru. M-am cufundat cu grijă în apa aburindă şi am stat acolo până când pielea mi s-a înmuiat de tot. Apoi am ieşit din cadă şi, folosind o găleată şi apă fierbinte de la un robinet din perete, m-am spălat bine cu săpun şi apă. După aceea, m-am frecat peste tot cu un săculeț de plasă plin cu tărâțe de orez. Tărâțele de orez conțin o cantitate importantă de vitamină B, având un efect extraordinar asupra pielii. Am reintrat în cadă pentru o ultimă clătire.

Membrii familiei şi Kuniko erau singurii din okiya care aveau voie să folosească baia. Toți ceilalți mergeau la baia publică, lucru obişnuit în acea vreme. Puțini japonezi îşi puteau permite să aibă o baie acasă. Relaxată după baie, m-am dus să mă coafez.

„Credeam că nu te duci la lucru decât mâine", mi-a spus coafeza când m-a văzut.

„Aşa este. Dar vreau să fac ochaohiku", am răspuns.

M-a privit ciudat, dar a făcut ce i-am cerut. Am sunat la Suehiroya şi l-am chemat pe otokoshi (costumierul) să vină să mă îmbrace. Nu pricepea nici el, dar a venit. Când am fost gata, am început să aştept. Desigur, nu s-a întâmplat nimic, pentru că eram oficial nedisponibilă. Dar am învățat ceva foarte important. Nu-mi plăcea să stau degeaba. Mi s-a părut extrem de obositor să stau aşa, în costum, fără să fac nimic. „E mai bine să fii ocupată", mi-am dat seama atunci.

24

A doua zi am mers la repetiții pentru *Yukatakai*, dansurile de vară, şi viaţa s-a reîntors la normal.

În acea seară, deşi mă simțeam încă slăbită şi vulnerabilă, am participat la o ozashiki programată. Pe când mă înclinam în semn de salut, unul dintre invitați, prefăcându-se că este beat, m-a trântit pe podea. Am căzut pe spate şi tocmai încercam să mă ridic când bărbatul a apucat tivul vătuit al chimonoului şi mi l-a ridicat până la coapse, expunându-mi picioarele şi lenjeria. Apoi m-a apucat de picioare şi m-a târât prin cameră ca pe o păpuşă de cârpă. Toată lumea a început să râdă, inclusiv alte maiko şi geiko prezente acolo.

Eram lividă de furie şi ruşine. Am sărit în picioare, mi-am pus chimonoul în ordine şi m-am dus direct la bucătărie. Am împrumutat un cuțit de tăiat *sashimi* de la o slujnică. L-am pus pe o tavă şi m-am întors în camera de banchet.

„Stați pe loc toți! Nimeni nu mişcă!"

„Hai, Mine-chan, te rog, doar glumeam. N-am vrut să-ți fac nimic rău."

Okasan a venit în fugă.

„Mine-chan, opreşte-te. Nu face asta!"

Nu am băgat-o în seamă. Eram turbată.

Am vorbit lent şi calm: „Stați la locurile voastre. Vreau să ascultați cu atenție ce am de spus. Îl voi răni pe acest domn. Poate am să-l omor. Vreau să vă dați seama cât de umilită mă simt."

M-am repezit la agresorul meu şi i-am lipit cuțitul de baza gâtului.

„Loveşte trupul şi el se va vindeca. Dar dacă răneşti inima, rănile vor dura toată viața. Mi-ați rănit mândria şi nu suport uşor umilința. Nu voi uita cât voi trăi ce s-a întâmplat aici astă-seară. Dar nu merită să merg la puşcărie pentru dumneavoastră, de aceea vă voi lăsa să plecați. De data asta. Să nu mai faceți aşa ceva niciodată."

Cu aceste cuvinte, am aruncat cuțitul cu vârful în jos în tatami chiar lângă invitat şi, cu capul sus, am părăsit camera.

A doua zi, pe când luam prânzul la cantina şcolii, o maiko dintre cele care fuseseră acolo în seara precedentă s-a aşezat alături de mine. Nu era mult mai mare ca mine. Mi-a spus că geiko plănuiseră totul şi clientul doar executase planul lor. Mi-a spus că toate râdeau la gândul cât va fi de amuzant să mă umilească. Biata fată se simțea groaznic. Nu voise să ia parte la aşa ceva, dar nu ştiuse ce să facă.

Furia mea rece nu a pus capăt hărțuielii. De fapt, chiar a întețit-o. Ostilitatea a luat diferite forme: unele erau mai rele decât altele. De exemplu, acele de păr şi accesoriile mele (evantaie, umbreluțe, instrumentele de ceremonia ceaiului etc.) dispăreau tot timpul. Celelalte geiko erau nepoliticoase sau mă ignorau la banchete. Sunau la okiya şi lăsau mesaje privind angajamentele mele, menite să mă deruteze.

Tivul chimonoului unei geiko este vătuit pentru a da forma cuvenită trenei. Într-o seară, cineva mi-a înfipt ace în căptuşeala de vatelină. Nemaisuportând nenumăratele înțepături, am plecat acasă şi am smuls cu tristețe douăzeci şi două de ace din tivul frumosului meu chimono.

Cu cât erau mai frecvente aceste incidente, cu atât îmi era mai greu să am încredere în cineva sau să iau ceva drept sigur.

Iar când eu făceam o greşeală, pedeapsa era înzecită. Într-o seară, am ajuns la o ochaya. Era întuneric şi nu vedeam cine mă conducea pe hol. Era okasan de la acea ochaya în persoană, care s-a înfuriat că n-am salutat-o cum se cuvenea. Mi-a interzis să mai intru în localul ei timp de un an. Am luptat cu hărţuirile cum am putut mai bine. Una peste alta, cred că m-au făcut să devin mai puternică.

Nu aveam nici o prietenă de vârsta mea. Unele geiko mai mari, care aveau asigurat propriul succes, erau drăguţe cu mine. Se numărau printre puţinele pe care le încânta faptul că eram un fenomen.

Sistemul contabil din Gion Kobu transformă imediat popularitatea cuiva în cifre concrete. Cantitatea de hanadai pe care o câştigă cineva este egală cu cererile pentru serviciile celei în cauză, iar totalul se face public. Nu a trecut mult şi vânzările înregistrate de mine au atins cota maximă. Am ocupat această poziţie timp de şase ani: cei cinci ani cât am fost maiko şi primul an din cariera de geiko. După aceea mi-am redus puţin programul. Mica scădere produsă din cauza asta în hanadai era mai mult decât compensată de bacşişurile curente, primite de la numeroşii mei clienţi.

Cuvântul pe care-l folosim pentru a ne desemna câştigurile totale este *mizuage* (a nu se confunda cu ceremonia de trecere la maturitate). Geiko care înregistrează cel mai mare mizuage într-un an este recunoscută public anul următor în cadrul ceremoniei de început de an, ce are loc în şcoala Nyokoba pe 7 ianuarie. Numele meu a fost anunţat public în acel prim an.

Chiar de la început, am fost angajată să particip la un număr neobişnuit de mare de ozashiki. Vizitam în medie zece ochaya pe seară şi participam în fiecare la cât de multe ozashiki, stând rareori mai mult de jumătate de oră într-o casă. Nu era neobişnuit să mă alătur unei petreceri pentru cinci minute sau chiar mai puţin, înainte de a-mi onora următorul angajament.

Pentru că eram atât de populară, clienţii erau taxaţi pentru o oră chiar dacă stăteam cu ei numai câteva minute. În felul acesta acumulam mult mai multe hanadai decât unităţi de timp lucrate. Şi asta seară de seară. Nu ştiu sumele exacte, dar cred că câştigam cam 500 000 de dolari pe an. Era o sumă frumoasă pentru Japonia anilor 1960, reprezentând mai mult decât câştigul preşedinţilor de mari companii. (Iată încă un motiv pentru care ideea că geiko oferă servicii sexuale clienţilor este ridicolă. Cu un astfel de venit, de ce am face-o?)

Şi totuşi, nu luam foarte în serios munca mea la ozashiki. Vedeam în ozashiki o ocazie de a dansa şi nu mă preocupam prea mult să-mi slujesc clienţii. Consideram că dacă mă simţeam eu bine însemna probabil că şi ei se simt bine – şi nu mă străduiam în mod special să-i mulţumesc.

Dar cu geiko era altfel. Doream respectul şi prietenia lor şi încercam să le intru în voie. Doream să mă placă măcar. Dar nimic din ce încercam nu părea să meargă. Cu cât deveneam mai populară printre clienţi, cu atât mă înstrăinam de celelalte geiko. Majoritatea, de la cea mai tânără maiko la cea mai experimentată geiko, se purtau meschin. Am devenit din ce în ce mai frustrată şi deprimată. Apoi am avut o idee salvatoare.

Cum nu puteam să stau decât foarte puţin la un banchet, rămânea un interval de timp care trebuia umplut de altă geiko. Aşa că am hotărât să aranjez eu cine să-mi urmeze, cerând patroanelor de la ochaya să invite anumite geiko pentru a participa la ozashiki la care fusesem solicitată eu. Coordonam toate astea după-amiaza, pe drumul de la Nyokoba spre casă.

„Okasan, pentru solicitarea de astă-seară a domnului X, mă întrebam dacă nu o puteţi chema pe geiko A sau B să mă ajute..." Okasan suna atunci la okiya şi spunea că Mineko a cerut în mod special ca A sau B să lucreze cu ea în acea seară. Solicitam de la trei la cinci alte geiko pentru fiecare banchet. Înmulţiţi cu numărul de banchete pe care le onoram şi cifrele cresc rapid. Era

o muncă pe care acele geiko nu ar fi primit-o altfel, aşa că recunoştinţa le diminua până la urmă invidia.

Când agendele au început să li se umple datorită cererilor mele, n-au avut avut de ales şi au început să mă trateze mai bine. Treptat, hărţuirea a început să slăbească. Asta îmi întărea decizia de a mă menţine în frunte. Strategia mea cea inteligentă nu funcţiona decât atâta vreme cât eram Numărul Unu.

Rezolvasem problema femeilor, dar nu şi a bărbaţilor. Trebuia să învăţ cum să mă apăr şi de ei. Cu femeile am încercat să fiu prietenoasă şi îndatoritoare. Cu bărbaţii am folosit duritatea.

Într-o zi mă întorceam de la templul Shimogamo, unde executasem un dans de Anul Nou. Era 5 ianuarie. Aveam cu mine o „săgeată de speriat demonii", un talisman pe care templele shintoiste îl vând de Anul Nou pentru a alunga spiritele rele. Un bărbat de vârstă mijlocie s-a apropiat de mine. Când m-a depăşit, s-a întors şi, pe neaşteptate, a început să mă pipăie peste tot.

Am scos săgeata de bambus, l-am apucat de încheietura mâinii drepte şi i-am înfipt săgeata în palmă. Vârful era crestat. L-am înfipt cât de adânc am putut. I-a dat sângele. A încercat să-şi tragă mâna, dar i-o ţineam cu toată forţa mea, încă înfigându-i săgeata în palmă. L-am privit cu răceală şi i-am spus:

„Ei, bine, domnule, avem două soluţii. Putem merge la poliţie sau puteţi jura aici, chiar acum, că nu veţi mai face niciodată aşa ceva nimănui. Depinde de dumneavoastră. Cum hotărâţi?"

A răspuns imediat cu o voce strangulată: „Promit că nu mai fac niciodată. Dă-mi te rog drumul."

„Vreau să vă uitaţi la această rană de câte ori mai sunteţi tentat să faceţi rău cuiva. Şi să vă opriţi."

Altă dată, eu şi Yuriko mergeam pe strada Hanamikoji. Cu coada ochiului, am văzut trei bărbaţi apropiindu-se de noi. Păreau beţi. Presimţeam ceva rău. Înainte să pot face vreo mişcare, unul m-a apucat de mâini şi mi le-a imobilizat la spate.

Ceilalți doi s-au îndreptat spre Yuriko. I-am strigat să fugă. A fugit, pierzându-și urma pe o alee.

Între timp, bărbatul care mă ținea de mâini s-a aplecat și a început să-mi lingă ceafa. Mi s-a făcut silă. „Nu e bine să te iei de femeile din ziua de azi. Să fii mai atent de-acum înainte", am spus, căutând o scăpare. M-am forțat să mă las moale. El și-a slăbit strânsoarea. Atunci i-am prins mâna stângă și mi-am înfipt dinții în încheietura lui. A scos un răcnet și mi-a dat drumul. Îi curgea sânge. Ceilalți doi bărbați se uitau la mine cu ochii măriți de mirare. Au luat-o la sănătoasa.

Buzele mi-erau pline de sânge. Ajunsesem la câțiva pași de okiya când am văzut un grup de bărbați care mergeau clătinându-se pe stradă, încercând în mod evident să le impresioneze pe femeile care-i însoțeau. M-au înconjurat, privindu-mă lacom. Au început să mă atingă. Una dintre vergelele de bambus ale coșului meu se rupsese și atârna. Am smuls-o cu mâna liberă și am început s-o agit în fața agresorilor.

Le-am strigat: „Credeți că vă stă bine, nu? Nemernicilor!" Apoi, cu partea ascuțită a bambusului, am început să biciuiesc fața celui mai agresiv dintre ei. Ceilalți s-au depărtat și eu am fugit în casă.

O dată, un bărbat a încercat să mă molesteze la colțul străzilor Shinbashi și Hanamikoji. M-am smuls din strânsoarea lui, mi-am scos una dintre încălțările okobo și am zvârlit-o în el. L-am lovit drept în stomac. Altă dată, când mergeam de la o ochaya la alta, un bețiv a venit pe la spate, m-a prins și mi-a aruncat un muc de țigară aprins în gulerul chimonoului. Nu am putut să-l scot singură, așa că m-am luat după el și l-am pus să mi-l scoată. A durut rău. M-am grăbit să ajung acasă și mi-am scos chimonoul. M-am uitat în oglindă și am văzut o bășică mare pe ceafă. Am luat un ac și am înțepat-o ca să iasă lichidul, apoi mi-am refăcut machiajul astfel încât să nu se observe. Am reușit să ajung pentru următorul angajament la timp. Dar îmi era de ajuns. Am început să mă duc peste tot cu taxiul, chiar dacă destinația nu era departe.

Uneori mi se întâmpla să am probleme şi în interiorul ochayei, nu numai pe stradă. Marea majoritate a clienţilor noştri sunt gentlemeni perfecți, dar oriunde se găseşte şi câte un măr stricat.

Era un bărbat care venea în fiecare seară în Gion Kobu şi cheltuia o avere pe ozashiki. Avea o proastă reputație printre maiko şi geiko şi am încercat pe cât posibil să-l evit. Într-o seară aşteptam lângă bucătărie să mi se dea vasul cu sake fierbinte, când acest bărbat a venit la mine şi a început să-mi pipăie chimonoul în dreptul pieptului. „Unde-ți sunt țâțele, Mine-chan? Cumva aici?"

Nu ştiam dacă alte fete tolerau un astfel de comportament, dar cu siguranță cu mine nu avea să-i meargă.

Camera cu altar era chiar lângă bucătărie şi am văzut acolo nişte bucăți de lemn pe o pernă. Se folosesc pentru a marca ritmul când se cântă sutre şi sunt destul de grele. Am intrat şi am luat una, apoi m-am întors către bărbatul necuviincios. Probabil că arătam înfricoşător, pentru că a plecat pe coridor. Am alergat după el. A sărit în grădină şi l-am urmat desculță, cu trena atârnând după mine.

L-am urmărit în sus şi în jos pe scări până la etajul ochayei, fără să-mi pese cum arăta această scenă, privită de ceilalți invitați. L-am prins în sfârşit lângă bucătărie. L-am lovit în cap cu bucata de lemn. Suna a gol. „Idiotule", am strigat.

S-a întâmplat să chelească la puțin timp după aceea.

25

Nu-mi trebuiau cifre care să-mi arate că eram cea mai populară maiko din Gion Kobu. Era de ajuns să-mi privesc programul. Aveam solicitări cu un an şi jumătate în avans.

Programul îmi era atât de încărcat, încât orice posibil client trebuia să reconfirme rezervarea cu o lună înainte şi, deşi păstram întotdeauna câteva intervale libere pentru urgențe, ele se ocupau invariabil cu o săptămână înainte. Dacă se întâmpla să am câteva minute rămase libere în programul de seară, făceam eu însămi programări pe drumul de la Nyokoba acasă, promițând să apar cinci minute ici, zece colo. Kuniko nota toate aceste joburi suplimentare în registrul meu de programări, în timp ce eu luam prânzul.

În esență, am avut angajamente non-stop de-a lungul tuturor celor cinci ani cât am fost maiko. Am muncit şapte zile pe săptămână 365 de zile pe an, de la vârsta de cincisprezece ani până la douăzeci şi unu. Nu mi-am luat niciodată o zi liberă. Am lucrat în toate sâmbetele şi duminicile. Am lucrat în ajunul Anului Nou şi în ziua de Anul Nou.

Am fost singura persoană din okiya care nu şi-a luat nici o zi liberă în toată acea perioadă şi, din câte ştiu, am fost chiar singura din Gion Kobu. Era mai bine aşa decât să nu lucrez.

Nu prea ştiam să mă distrez. Uneori ieşeam cu prietenele, când aveam puțin timp, dar mi se părea obositor să apar în locuri publice.

Din clipa în care ieşeam pe uşă, eram „Mineko din Gion Kobu". Admiratorii mă înconjurau oriunde mă duceam şi mă simțeam obligată să-mi joc rolul. Eram totdeauna pregătită. Dacă cineva voia să facă o poză cu mine, îi permiteam. Dacă cineva voia un autograf, i-l dădeam. Nu se termina niciodată.

Mi-era teamă că pur şi simplu mă voi dezintegra dacă nu-mi păstrez comportamentul profesionist de maiko tot timpul. De fapt, mă simțeam mult mai fericită acasă singură, reflectând, citind o carte sau ascultând muzică. Era singurul mod în care mă relaxam cu adevărat.

E greu de imaginat o lume în care oricine – prietenele, surorile, chiar mama ta – îți este rival. Lucrul ăsta mă deruta. Nu puteam deosebi prietenii de duşmani. Nu ştiam niciodată ce şi pe cine să cred. Inevitabil, toate astea au trebuit plătite psihologic şi am început să am probleme emoționale. Sufeream periodic de anxietate, insomnie, dificultate de a vorbi.

Mă temeam că dacă nu mă înseninam puțin aveam să mă îmbolnăvesc. Aşa că am decis să devin mai amuzantă. Mi-am cumpărat o mulțime de discuri cu povestiri comice pe care le ascultam în fiecare zi. Am inventat mici obiceiuri pe care le puneam în aplicare la ozashiki. Îmi imaginam că sala de banchet era un teren de joacă şi că mă aflam acolo ca să mă distrez.

Asta m-a ajutat. Am început să mă simt mai bine şi să pot fi mai atentă la ce se petrecea în cameră. Dansul şi alte arte pot fi predate, dar cum să dai strălucire unei ozashiki nu. E un lucru care cere anumite aptitudini şi mulți ani de experiență.

Fiecare ozashiki e diferită, chiar în interiorul aceleiaşi ochaya. Se pot spune multe despre statutul clienților după cum e aranjată camera. Cât de valoros este ruloul pictat, suspendat în tokonoma? Ce mâncăruri se servesc? De unde este mâncarea? O geiko cu experiență prinde aceste nuanțe de îndată ce îşi face apariția la

o ozashiki şi îşi modulează comportamentul în consecinţă. Educaţia estetică pe care o primisem de la părinţii mei a constituit un start bun în această direcţie.

Apoi, trebuie să ştim cum să controlăm atmosfera. Ce-i place clientului – să vadă dansuri, să poarte o conversaţie spirituală ori să joace jocuri amuzante? Când ajungem să cunoaştem un client, reţinem ce-i place şi ce nu, astfel încât să-l putem sluji mai bine în viitor.

Ochaya nu sunt folosite numai pentru distracţie. Sunt folosite şi ca locuri neutre pentru tranzacţii delicate sau discuţii politice. O ozashiki oferă un mediu protejat, în care participanţii ştiu că se vor simţi confortabil şi li se va respecta intimitatea.

Mătuşica Oima îmi spusese că ornamentele noastre de păr au vârfuri ascuţite ca să ne apărăm cu ele clienţii în caz de atac. Iar cele de coral, pe care le purtăm în anotimpul rece, pot fi folosite pentru a testa sake-ul. Coralul se sparge în prezenţa otrăvii.

Uneori, îndatorirea cea mai importantă a unei geiko este să devină una cu peretele, să fie invizibilă. Dacă e cazul, se va aşeza lângă intrare şi îşi va înştiinţa clientul, printr-un mic semn, când cineva se apropie. Sau, dacă i se cere, va informa pe oricine care se apropie că oaspeţii nu doresc să fie deranjaţi.

Una dintre sarcinile specializate din ochaya e aceea a persoanei care încălzeşte sake-ul, *okanban*. Okanban umple un vas cu sake şi-l pune într-o oală cu apă clocotindă pentru a încălzi băutura. Sună simplu, dar fiecare client doreşte ca sake-ul să-i fie servit la o anumită temperatură. Priceperea okanban constă în aceea de a calcula câte grade se vor pierde prin transportarea sake-ului din bucătărie în camera de banchet, astfel încât băutura să aibă temperatura corectă când ajunge la destinaţie. Nu e ceva simplu. Îmi plăcea sarcina de a aduce sake pentru că puteam sta de vorbă cu okanban. Avea totdeauna informaţii interesante din culise.

Cum am menţionat şi înainte, casele de ceai au relaţii de mai multe generaţii cu cei mai buni clienţi ai lor. Un mod prin care

ochaya îşi asigură aceste relaţii este angajarea temporară a copiilor clienţilor. Asistentul de okanban e un astfel de post, foarte râvnit.

De exemplu, un tânăr care şi-a început facultatea în Kyoto poate candida, la recomandarea tatălui său, pentru o slujbă la ochaya, ca să-şi acopere din cheltuielile de student. Toată lumea profită de pe urma acestui tip de aranjament. Tânărul învaţă cum funcţionează cultura ochaya din interior în afară. Vede cât efort presupune şi cea mai simplă ozashiki şi ajunge să le cunoască pe maiko şi geiko din zonă. Tatăl este ajutat să-şi instruiască fiul în tainele complicate ale vieţii sociale. Iar ochaya investeşte într-un viitor client.

Continuam să dedic cât mai multă energie orelor de dans. Acum, ca dansatoare profesionistă, mi se părea că într-adevăr progresez. Aşa că al doilea otome pe care l-am primit a fost pentru mine un şoc.

S-a întâmplat în timpul repetiţiei pentru *Yukatakai*, dansurile de vară la care participă toate geiko din Gion Kobu. Aveam şaptesprezece ani. Repetam un număr de grup. Dintr-odată, Marea Maestră a întrerupt repetiţia, mi-a rostit numele şi mi-a spus să plec de pe scenă. Nu-mi venea să cred. Nu făcusem nici o greşeală. Fata de lângă mine făcuse.

M-am dus la Mama Masako şi am izbucnit: „Gata! Renunţ! Am mai primit un otome şi nici de data asta nu a fost vina mea."

Fără să clipească, Mama Masako a spus liniştită: „Foarte bine. Aşa să faci. Dacă n-ai făcut nici o greşeală! Cum de îndrăzneşte să te facă de râs în faţa tuturor? Biata de tine!"

Mă plângea, înverşunându-mă. Doamne, cum citea până în străfundurile firii mele! Ştia că întotdeauna făceam exact pe dos de cum mă sfătuia.

„Nu, mami, vorbesc serios. Chiar renunţ."

„Te înţeleg. Şi eu aş face exact la fel în locul tău."

„Dar dacă renunţ mă fac de ruşine. Poate ar trebui să-i păcălesc pe toţi şi să continui. Nu ştiu ..."

„Ei bine, şi asta e o posibilitate..."

Chiar atunci, în cameră a intrat Yaeko. Trăsese cu urechea la conversaţia noastră.

„Ai făcut-o de oaie de data asta, Mineko. Ne-ai făcut pe toate de râs."

Insinua că acea cădere a mea în dizgraţie însemna că toate geiko care aveau de-a face cu familia noastră erau dezonorate.

Dar Mama Masako i-a întors-o dur: „Nu e treaba ta, Yaeko. Te rog, ai putea să te duci o clipă în altă cameră?"

Buzele lui Yaeko s-au rotunjit într-un zâmbet subţire: „Sigur că e treaba mea. Proasta ei purtare e jenantă şi pentru mine."

Mama spuse sec: „Yae, nu fi ridicolă! Te rog pleacă de-aici."

„De când mă dai afară?"

„Asta e între mine şi Mineko. Nu vreau să te bagi."

„Bine, dacă asta crezi, scuze pentru deranj. Departe de mine intenţia să intervin între tine şi «preţioasa» ta Mineko. Ca şi cum ar merita ea asta!"

Yaeko a ieşit furioasă din cameră, dar cuvintele ei mi-au stăruit în minte. Poate că eram atât de neîndemânatică încât trebuia, într-adevăr, să renunţ.

„Iartă-mă, Mamă, chiar îmi pare rău. Poate ar fi mai bine să renunţ."

„Orice vei hotărî, sunt de acord."

„Dar dacă Yaeko are dreptate? Dacă aduc dezonoare familiei?"

„Ăsta nu e un motiv suficient. Ai spus-o chiar tu acum câteva clipe. S-ar putea să-ţi pierzi total onoarea dacă renunţi. Dacă aş fi în locul tău, aş sta de vorbă cu Marea Maestră. Vezi ce are de spus. Sunt sigură că ar vrea să continui."

„Aşa crezi? Mulţumesc, Mamă. Aşa o să fac."

Mama Masako a chemat-o pe Mama Sakaguchi care a venit într-un suflet, cu o maşină.

Ca de obicei, contingentul nostru stătea faţă în faţă cu al Marii Maestre. Toată lumea s-a înclinat. Aşteptam ca Mama Sakaguchi să-mi apere nevinovăţia.

„Maestră Aiko, vreau să vă mulțumesc că ați mustrat-o pe Mineko. E tipul de cenzură de care are nevoie pentru a deveni o adevărată dansatoare. V-aş putea ruga cu umilință, în numele ei, s-o îndrumați în continuare?"

Ca la comandă, contingentul Iwasaki s-a înclinat din nou. Eram un pic desincronizată, atât cât să am timp să mă întreb *Ce naiba se petrece aici?* Apoi am înțeles. A fost ca o străfulgerare. Marea Maestră mă punea din nou la încercare. Folosea otome spre a mă propulsa mai departe. Voia să mă facă să înțeleg că cel mai important lucru era să continui să dansez. O mustrare de moment nu însemna nimic în lumina a ceea ce puteam să realizez – sau să ratez. Aroganța şi îngâmfarea mea şcolărească nu-şi aveau locul aici. Şi atunci ceva s-a schimbat. Am început să văd tot tabloul. Am descoperit un nou imbold în ceea ce făceam. Am devenit o dansatoare adevărată.

Nu ştiu ce i-a spus Mama Masako Mamei Sakaguchi când a sunat-o şi cum a reacționat Mama Sakaguchi, sau ce i-a spus Mama Sakaguchi Maestrei Aiko înainte să ne întâlnim toți. Dar, prin etalarea elocventă a umilinței ei, Mama Sakaguchi îmi trimitea şi ea un mesaj crucial. Îmi arăta cum rezolvă profesioniştii conflictele într-un mod civilizat şi benefic pentru toți cei implicați. Văzusem nenumărate astfel de exemple înainte, dar, până în acel moment, nu le înțelesesem cu adevărat. Eram atât de mândră de priceperea cu care Mama Sakaguchi rezolvase situația! Marea Maestră fusese cea care mă certase, dar adevărata lecție mi-o dăduse Mama Sakaguchi.

Mai aveam mult până să devin o femeie matură, dar am ştiut atunci că aş fi vrut să semăn cu femeile prezente în acea cameră. Marea Maestră i-a mulțumit Mamei Sakaguchi pentru vizită şi a condus-o, urmată de întregul ei staff, până la uşă, unde şi-au luat rămas-bun.

Exact înainte de a se urca în maşină, Mama Sakaguchi mi-a şoptit la ureche:

„Mine-chan, să munceşti mult."

„Da, promit."

Când am ajuns acasă, am umblat prin toată okiya şi am adus în camera mea toate oglinzile pe care le-am găsit. Le-am aranjat astfel încât să mă văd din orice unghi şi am început să dansez. De atunci am exersat ca o nebună. Mă schimbam în hainele de dans cum intram pe uşă seara şi exersam până nu-mi mai puteam ţine ochii deschişi. În unele nopţi nu dormeam mai mult de o oră.

Mă judecam cât puteam de sever. Am încercat să analizez toate detaliile mişcărilor mele, încercând să perfecţionez orice gest. Dar ceva lipsea. Un element de expresivitate. M-am gândit îndelung şi insistent. Ce putea fi? În final, mi-am dat seama că problema era emoţională, nu fizică.

Problema era că nu fusesem niciodată îndrăgostită. Dansului meu îi lipsea o adâncime a sentimentului care ar fi venit numai după ce aş fi trăit o pasiune romantică. Cum să pot interpreta adevărata dragoste sau pierderea ei dacă eu nu le cunoşteam?

Această constatare mă speria, pentru că, de câte ori mă gândeam la dragostea fizică, îmi aminteam cum încercase să mă violeze nepotul meu şi mintea mi se bloca. Încă eram împietrită în teroarea acelui moment. Mi-era teamă că ceva era profund în neregulă cu mine. Fusesem oare aşa de marcată încât să nu mai fiu niciodată capabilă de o relaţie normală? Şi ăsta nu era singurul obstacol dintre mine şi intimitate. Era ceva mai adânc şi potenţial mai insidios.

De fapt, nu-mi plăceau oamenii. Nu-mi plăcuseră nici când eram mică, nu-mi plăceau nici acum. Repulsia faţă de oameni era aceea care mă împiedica să mă dezvolt pe plan profesional şi personal. Ea era principalul meu defect ca maiko. Dar nu aveam de ales. Trebuia să mă prefac că ador compania tuturor.

Simt o durere atât de intensă când mă uit înapoi şi văd această imagine a mea: o tânără retrasă, nesociabilă, încercând din răsputeri să placă altora şi totuşi nedorind ca cineva să se apropie de ea.

Relația dintre sexe, un veşnic mister, este confuză pentru majoritatea adolescenților, dar eu eram de-a dreptul pierdută. Aveam atât de puțină experiență în privința bărbaților şi băieților, încât nu simțeam intuitiv cum să răspândesc căldură fără să atrag intimitatea. Era absolut necesar să fiu prietenoasă cu toată lumea. Dar dacă eram prea drăguță, clientul putea să mă înțeleagă greşit, şi acesta era ultimul lucru pe care-l voiam. Era cu mulți ani înainte de-a învăța calea de mijloc: aceea de a-i mulțumi pe bărbați şi a-i ține în acelaşi timp la distanță. La început, înainte să ştiu cum să trimit mesaje corecte, am făcut nenumărate greşeli.

O dată, un client, un tânăr foarte bogat, mi-a spus: „Plec în străinătate la studii. Aş vrea să vii cu mine. Ai ceva împotrivă?"

Eram năucită. Mi-a spus ce planuri avea în privința mea ca şi cum totul se hotărâse deja. N-am ştiut ce să răspund.

Bărbații obişnuiți cu stilul din Gion Kobu înțeleg regulile nespuse şi rar le încalcă. Dar uneori, mai ales când bărbatul e un naiv, ca în cazul acestuia, amabilitatea mea putea fi interpretată greşit şi prea personal. N-am avut ce să fac şi a trebuit să-l înfrunt. I-am explicat că îmi făceam doar meseria şi, deşi îl consideram un tânăr drăguț, nu avusesem intenția să-i las impresia că sunt interesată de el.

Altă dată, un client tânăr mi-a adus o păpuşă scumpă din oraşul lui natal. Era atât de nerăbdător să-mi dea cadoul, încât nu a putut aştepta până la următoarea ozashiki. L-a adus la okiya şi a bătut la uşă.

Era o totală încălcare a etichetei, dar îmi părea rău pentru el, deşi mă cam speria. Nu puteam crede că era atât de naiv încât să-şi închipuie că are dreptul să vină la mine acasă. Am încercat totuşi să fiu politicoasă.

„Vă mulțumesc oricum, dar nu-mi plac prea mult păpuşile. Dați-o, vă rog, cuiva care o poate aprecia."

Printre clienții mei s-a răspândit zvonul că urăsc păpuşile.

Odată eram la o întâlnire la Tokyo şi clientul meu m-a dus într-un magazin specializat în obiecte de lux.

„Alege tot ce vrei", mi-a spus.

Rareori accept cadouri de la clienţi, aşa că l-am refuzat şi i-am spus că prefer doar să mă uit. Am văzut un ceas foarte frumos şi am murmurat fără să vreau: „Frumos ceas." A doua zi, clientul mi-a trimis ceasul în cauză la hotel. I l-am înapoiat imediat. Am învăţat atunci că nu trebuie să-mi permit niciodată momente de neatenţie.

Toate aceste incidente au avut loc pe când aveam şaisprezece sau şaptesprezece ani şi dovedesc cât de fără experienţă şi imatură eram şi cât mai aveam de învăţat.

Cu ocazia primului An Nou după ce am devenit maiko, am fost invitată la *Hatsugama* (prima ceremonie a ceaiului din noul an) la Şcoala de Ceai Urasenke, bastionul corectitudinii estetice din Japonia. Era o onoare să fiu invitată şi am avut comportamentul cel mai ales în faţa distinsului grup de participanţi.

Geiko studiază ceremonia ceaiului pentru a-şi însuşi graţia pe care-o presupune această ceremonie; dar trebuie de asemenea să fim pregătite să executăm în public ceremonia ceaiului în fiecare an, cu ocazia festivalului Miyako Odori.

La Kaburenjo există o imensă cameră de ceai unde încap trei sute de invitaţi. În ziua în care a fost programată, fiecare geiko execută ceremonia de cinci ori înainte de fiecare reprezentaţie, la intervale de câte cincisprezece minute, pentru a-i servi pe toţi cei 1450 de spectatori. Geiko personal prepară ceai doar pentru cele două persoane invitate ca oaspeţi de onoare. Ceilalţi 298 de invitaţi sunt serviţi de asistenţii ei, care prepară ceaiul într-o anticameră. Orice geiko trebuie să studieze arta ceaiului, şi de aceea există o relaţie strânsă între Şcoala Urasenke şi Gion Kobu.

La Hatsugama stăteam aşezaţi unul lângă altul în jurul camerei spaţioase şi o asistentă trecea de la invitat la invitat un recipient cu o formă interesantă. Recipientul avea un picior ascuţit şi nu avea bază, semănând cu un reper de golf sau o ciupercă.

Nu aveai cum să-l pui jos. Trebuia să-l bei tot. „Ce interesant", m-am gândit, şi, când mi-a venit rândul, am băut conţinutul dintr-o înghiţitură.

Era dezgustător. Nu mai băusem niciodată ceva aşa de groaznic. M-am temut că o să vomit. Cred că mi se citea pe faţă ce simţeam, pentru că doamna Kayoko Sen, soţia fostului director de la Şcoala Urasenke, care era totdeauna drăguţă cu mine, a spus râzând: „Ce e Mine-chan, nu-ţi place sake?"

SAKE? Întâi m-am strâmbat. Apoi am intrat în panică. *Tocmai încălcasem legea. Vai, dacă mă arestau?* Tata mă făcuse să mă tem atât de tare de lege, încât ideea de a comite un delict mă îngrozea. *Ce mă fac acum?* Dar apoi cupa a ajuns din nou la mine şi nimeni nu părea să considere că ceva nu e în regulă. Nu voiam să fac o scenă în faţa atâtor oameni sus-puşi, aşa că mi-am ţinut răsuflarea şi am înghiţit din nou. Până la sfârşitul petrecerii băusem ceva sake.

Începusem să mă simt ciudat, dar am fost în stare să-mi interpretez dansul fără incidente. Am participat la numărul meu obişnuit de banchete în seara aceea şi le-am onorat cu bine. Dar în momentul când am ajuns acasă şi am intrat în vestibul, am căzut în nas, pur şi simplu. Toată lumea se agita ajutându-mă să-mi scot costumul şi să mă bag în pat.

A doua zi, m-am trezit ca de obicei la şase dimineaţa, dar am fost imediat cuprinsă de un sentiment de ruşine şi dezgust de sine. *Ce făcusem cu o seară înainte?* Nu-mi aminteam nimic din ce se întâmplase după ce plecasem de la şcoala de ceai. Nu-mi puteam aminti nimic de la nici o ozashiki la care fusesem!

Voiam să mă ascund undeva şi să mor, dar a trebuit să mă scol şi să plec la şcoală. Nu numai că încălcasem legea, dar probabil mă mai şi purtasem indecent. Era insuportabil. Nu voiam să dau ochii cu nimeni.

M-am forţat să mă scol şi să plec la şcoală. Mi-am făcut lecţia cu Marea Maestră, dar eram convinsă că toată lumea râdea de mine. Îmi era cumplit de ruşine. Am cerut învoire de la celelalte

ore şi am fugit înapoi la okiya. De îndată ce am intrat pe uşă, m-am dus în dulap. M-am legănat şi am repetat în minte, ca pe o mantra: „Îmi pare rău. Iartă-mă. Nu voi mai face."

Nu mă mai refugiasem de mult în dulap, aşa că am stat acolo toată după-amiaza. Am ieşit numai când a venit timpul să mă îmbrac pentru angajamentele de seară.

A fost ultima dată când mi-am permis alinarea refugiului din copilărie. Nu am mai intrat niciodată de atunci în dulap.

Mă întreb de ce eram aşa de dură cu mine. Era ceva legat de tata, ceva legat de faptul că mă simţeam atât de singură. Credeam cu tărie că răspunsul la orice problemă era autodisciplina.

Consideram că autodisciplina era cheia către perfecţiune.

26

La doi ani şi ceva de când devenisem maiko, a venit timpul pentru *mizuage*, ceremonia care celebrează maturizarea unei maiko. O maiko îşi schimbă coafura de cinci ori în carieră, ca să marcheze etapele parcurse pentru a deveni geiko. La mizuage cocul îi este tăiat în chip simbolic şi începe să poarte o coafură mai serioasă, semnificând trecerea de la condiția de adolescentă la cea de tânără femeie.

Am întrebat-o pe Mama Masako dacă trebuia să le cer clienților mei să participe la cheltuielile de pregătire a ceremoniei. Ea a râs doar şi a zis: „Ce tot spui acolo? Te-am educat să fii o femeie profesionistă şi independentă. Nu avem nevoie de bărbați să ne ajute. Okiya poate să acopere cheltuielile foarte bine."

Mama Masako era foarte atentă cu banii. Deşi nu ştiam prea multe despre bani, totdeauna voiam să fiu sigură că îmi acopeream cheltuielile prin munca mea.

„Atunci ce trebuie să fac?"

„Nu prea multe. Trebuie să-ți faci o nouă coafură. Apoi vom avea o ceremonie *sakazuki* ca să sărbătorim momentul şi vom oferi cadouri familiilor principale şi colaterale, printre care şi acele mici dulciuri care nu-ți plăceau când aveai paisprezece ani."

Ceremonia mea mizuage a avut loc în octombrie 1967, când aveam şaptesprezece ani. Am făcut o serie de vizite oficiale pentru

a anunța evenimentul şi a le face cadouri tuturor celor cu care aveam legături în Gion Kobu.

Mi-am luat adio de la coafura wareshinobu din ultimii doi ani şi jumătate şi am început să mă coafez în stilul *ofuku*, caracteristic pentru maiko senioare. Mai existau două stiluri în care trebuia să mă coafez la diferite ocazii: *yakko*, atunci când purtam chimonoul tradițional, şi *katsuyama*, cu o lună înainte şi după Festivalul Gion din iulie.

Schimbarea coafurii însemna că eram în ultima etapă a carierei mele de maiko. Clienții mei obişnuiți au luat această schimbare drept un semnal că ajunsesem la vârsta căsătoriei şi au început să-mi facă propuneri. Nu pentru ei, bineînțeles, ci pentru fiii sau nepoții lor.

Geiko din Gion Kobu erau socotite soții foarte de preț pentru bărbații bogați şi puternici. Nu puteai imagina o soție şi o gazdă mai frumoasă şi mai sofisticată, mai ales când cineva se mişca în cercurile diplomatice internaționale sau în lumea afacerilor. În plus, o geiko aducea cu sine şi o întreagă rețea de relații cultivate de-a lungul carierei sale, foarte importante pentru un bărbat tânăr, la început de carieră.

Din punctul de vedere al geiko, ele aveau nevoie de parteneri la fel de interesanți ca bărbații pe care-i întâlneau zilnic prin natura meseriei lor. Cele mai multe nu doresc să renunțe la aura lor de strălucire şi deschidere pentru restricțiile vieții obişnuite din clasa de mijloc. De asemenea, geiko sunt obişnuite să aibă mulți bani. Ştiu cazuri de geiko care s-au căsătorit din dragoste, continuând să lucreze şi întreținându-şi soții. Aceste relații au fost rareori fericite.

Dar ce se întâmpla cu cele care erau amantele unor vizitatori căsătoriți? Poveştile lor ar putea umple un volum întreg. Povestea clasică este aceea a unei soții care zace pe patul de moarte. Ea o cheamă pe geiko şi-i mulțumeşte cu lacrimi în ochi că a avut atâta grijă de soțul ei. Apoi moare, geiko devine a doua soție a bărbatului în cauză şi cei doi trăiesc fericiți până la adânci bătrâneți.

Rareori este aşa de simplu.

Îmi amintesc de un incident tulburător. Două geiko aveau relaţii cu acelaşi bărbat, un mare negustor de sake. Ambele merseseră cu de la sine putere la soţia lui ca s-o implore să se despartă de el. Prins în dilema irezolvabilă a furtunii ce a urmat, bărbatul s-a sinucis.

Am primit peste zece propuneri serioase de a mă căsători cu fiii sau nepoţii unor bărbaţi importanţi, dar le-am refuzat pe toate fără să stau pe gânduri. De-abia împlinisem cruda vârstă de optsprezece ani şi nu puteam lua în serios ideea de căsătorie. În primul rând, nu-mi puteam închipui o viaţă fără dans.

În următorii ani am avut multe întâlniri cu tineri care sperau că mă voi căsători cu ei. Eram obişnuită însă cu companii sofisticate, astfel că aceşti bărbaţi de vârsta potrivită îmi păreau proşti şi plictisitori. După un film şi o ceaşcă de ceai, abia aşteptam să mă întorc acasă.

După mizuage, următorul rit de trecere din viaţa unei maiko este ceremonia *erikae* sau „schimbarea gulerului“: atunci maiko îşi înlocuieşte gulerul roşu brodat al dansatoarei-„copil“ cu gulerul alb de geiko adultă. Această trecere se face de obicei pe la douăzeci de ani. După asta se consideră că o geiko este capabilă să se bizuie pe forţa împlinirii sale artistice.

Plănuiam să am erikae de ziua mea, când împlineam douăzeci de ani (în 1969). Dar primăria Osaka pregătea o expoziţie internaţională pentru anul următor şi autorităţile doreau să existe cât mai multe maiko disponibile care să ţină companie numeroşilor demnitari aşteptaţi să participe la eveniment. În consecinţă, ceruseră cooperarea Kabukai şi la rândul său Kabukai le ceruse tuturor fetelor din „clasa“ mea să-şi amâne transformarea în geiko cu un an.

Am ţinut companie multor oameni importanţi în acel an. În aprilie 1970 am fost invitată la un banchet privat în onoarea prinţului Charles. Petrecerea a avut loc la restaurantul Kitcho din Sagano, considerat cel mai bun restaurant din Japonia.

Era o după-amiază însorită, încântătoare şi prinţul Charles părea să se simtă tare bine. A mâncat toate felurile care i s-au servit şi a declarat că toate sunt delicioase. Eram în grădină. Patronul restaurantului ne prăjea nişte peşti minusculi – o specialitate locală – pe grătarul din grădină. Îmi făceam vânt cu evantaiul meu preferat. Prinţul Charles mi-a zâmbit şi a spus: „Pot să mă uit la evantai?" I l-am dat.

Până să-mi dau seama ce se întâmplă, a scos un pix şi şi-a pus autograful – *'70 Charles* – pe faţa evantaiului. *O, nu!* mi-am zis consternată. Ţineam enorm la acel evantai. Nu-mi venea să cred că se semnase pe el fără să-mi ceară voie. *Nu-mi pasă cine e*, mi-am zis. *Ce a făcut este cu adevărat nepoliticos.* Tocmai mi-l dădea înapoi, gândindu-se probabil că voi fi încântată de gestul său.

Atunci i-am spus în cea mai bună engleză pe care o ştiam: „Aş fi onorată dacă aţi accepta acest evantai ca pe un dar din partea mea. E unul dintre preferatele mele."

A rămas perplex: „Cum, nu vrei un autograf de la mine?"

„Nu, mulţumesc."

„Nimeni nu mi-a mai spus asta până acum."

„În cazul ăsta, luaţi vă rog evantaiul şi dăruiţi-l cuiva care doreşte autograful dumneavoastră. Când plec de aici trebuie să merg la alt banchet şi ar fi nepoliticos pentru gazdă dacă aş avea un evantai cu semnătura altcuiva pe el. Dacă nu doriţi să-l luaţi, mă voi ocupa eu de el."

„Bine atunci, mulţumesc." Era încă încurcat. Ţineam în mână evantaiul distrus.

Nu am avut timp să merg acasă să iau un nou evantai, aşa că am sunat şi a fost trimisă o slujnică să-mi aducă altul, pentru următoarea întâlnire. I-am dat evantaiul cu semnătura lui Charles şi i-am spus să scape de el. Mai târziu am dat nas în nas cu altă maiko care fusese la petrecerea din grădină.

„Mine-chan, ce s-a întâmplat cu evantaiul ăla?"

„Nu prea ştiu. De ce?"

„Dacă tu nu-l vrei, l-aş vrea eu."

„Trebuia să-mi spui înainte. Cred că a fost deja aruncat."

A telefonat imediat să întrebe, dar din păcate era prea târziu. Slujnica făcuse ce-i cerusem şi-l aruncase. Prietena mea a deplâns pierderea suvenirului, dar eu nu aveam deloc asemenea sentimente. Aveam sentimentul că Charles desfigurase ceva prețios.

27

Nu am fost niciodată aşa de ocupată ca în anul expoziţiei de la Osaka. Am avut atâtea angajamente pentru vizitatorii străini, încât mă simţeam ca o salariată a Ministerului de Externe sau a Agenţiei Casei Imperiale. Apoi o prietenă s-a îmbolnăvit şi am acceptat s-o înlocuiesc la Miyako Odori. Asta mi-a umplut programul până la refuz. Pe deasupra, o maiko din casa Iwasaki, pe nume Chiyoe, a fugit. A trebuit să suplinim şi programul rămas neacoperit prin dispariţia ei neaşteptată.

Şi mai era o geiko care ne făcea probleme. O chema Yaemaru şi era imposibilă. Era cealaltă „soră mai mică" a lui Yaeko (deşi era mai în vârstă ca mine). Se potriveau de minune. Yaemaru bea serios şi se îmbăta aproape seară de seară. Slujnicele trebuiau s-o târască acasă de pe unde era, cu părul despletit şi chimonoul răvăşit. Era o figură.

De câte ori Mătuşica Oima şi Mama Masako o ameninţau că o vor pedepsi, le cerea iertare şi promitea să se îndrepte. Se potolea vreo săptămână, două, apoi totul reîncepea. Asta s-a întâmplat ani de-a rândul.

Probabil vă întrebaţi de ce acceptau totuşi atâta indisciplină. Motivul e simplu. Yaemaru era cea mai bună toboşară de *taiko* din Gion Kobu şi una dintre cele mai bune din toate timpurile. Avea un rol întreg în Miyako Odori şi toată lumea depindea de

interpretarea ei, dar nu eram niciodată sigure că va reuşi să ducă treaba la bun sfârşit. Venea târziu la teatru, mahmură, dar când lua beţele de tobă în mâini suferea un fel de transformare. Era magnifică. Nimeni nu o putea egala.

Aşa că, deşi le dădea permanent bătaie de cap, Mătuşica Oima şi Mama Masako treceau peste defectele ei şi aveau mare grijă de ea. Dar în acea primăvară provocase multe necazuri. Şi în plus Chiyoe fugise. Plecase într-o bună zi cu iubitul ei, lăsând în urmă doar datorii neplătite. Cum făcuse şi Yaeko cu ani în urmă.

Ca atotori, simţeam acut responsabilitatea mea financiară faţă de okiya. Când Yaemaru era prea beată să lucreze sau când Chiyoe ne-a lăsat baltă, m-am simţit obligată să muncesc şi mai mult. Chiar dacă nu ştiam mai nimic despre bani, ştiam că eram principalul sprijin financiar al familiei.

Trebuia să apar primăvara aceea în Miyako Odori în treizeci şi opt de zile din patruzeci. Eram atât de frântă, că abia mă mai ţineam pe picioare. Într-o zi m-am întins în camera slujnicelor de lângă cameraa de ceai. Marea Maestră a venit să vadă ce-i cu mine.

„Mine-chan, te simţi bine? Nu arăţi prea grozav. Cred că trebuie să mergi la doctor."

„Nu vă faceţi griji, sunt în ordine. Sunt doar puţin obosită. În câteva minute voi fi bine."

Adevărul era că mă simţeam îngrozitor. Gemeam târându-mă spre scenă şi m-am întins pe o pernă în culise, aşteptând să intru. În mod miraculos, pe scenă am fost în formă.

N-am nimic. Sunt doar obosită. Spectacolul de azi se va termina în curând şi apoi voi merge acasă şi voi trage un pui de somn. Voi fi bine, mi-am spus.

Am făcut tot ce-am putut ca să mă încurajez. Am terminat ziua cumva şi m-am dus acasă. M-am întins o vreme, apoi m-am ridicat, m-am dus să mă îmbrac şi am plecat la programările de seară.

Tocmai eram pe punctul să intru la o ozashiki, când m-am simțit deodată ușoară, ca și cum pluteam. Am auzit venind de undeva un zgomot puternic.

Apoi n-am mai știut nimic, m-am pomenit întinsă pe un pat. Dr. Yanai mă examina. Știam că și el trebuia să participe la acea ozashiki.

„Ce faceți aici? De ce nu sunteți la petrecere?" l-am întrebat.

„Pentru că ai leșinat și te-am adus aici, la clinica mea."

„Am leșinat? Imposibil."

Nu puteam să-mi amintesc decât acea senzație de plutire. Nu-mi dădeam seama cât timp trecuse.

„Ba da, Mineko, ai leșinat. Mi-e teamă că ceva nu e în regulă cu tine. Ai tensiunea 16.

„Da?"

Habar n-aveam ce însemna asta.

„Vreau ca mâine să mergi la Spitalul Universitar din Kyoto și să faci investigații complete."

„Nu e nevoie, mă simt bine. Doar că am lucrat prea mult și am obosit rău. Mă duc la ozashiki acum. Ați vrea să veniți cu mine?"

„Mine-chan, ascultă un bătrân vraci. Trebuie să ai grijă de tine. Vreau să te duci acasă și să te culci. Promite-mi că mâine te duci la spital."

„Dar mă simt bine."

„Mine-can, nu ești ascultătoare."

„Pentru că mă simt bine."

„Nu ești bine. Poți să mori dacă o să continui așa."

„O, fetele frumoase mor totdeauna tinere."

Acum părea supărat. „Nu e de glumă."

„Scuzați-mă, domnule doctor. Vă apreciez grija. Îmi chemați o mașină?"

„Dar unde ai de gând să te duci?"

„Trebuie să mă duc un minut la ozashiki și să cer scuze de la toată lumea."

„Nu-ți face griji pentru asta, Mine-chan. Te duci acasă. Iar eu mă întorc la ozashiki şi transmit scuzele tale."

Am stat acasă un pic, dar apoi a venit ora unei alte ozashiki şi, cum mă simțeam bine, am hotărât să mă duc. De îndată ce am ajuns, am început să mă simt din nou slăbită şi amețită. Acum începusem să mă îngrijorez. Poate că într-adevăr ceva nu era în regulă şi trebuia să merg la doctor. Dar mă întrebam când aveam timp pentru asta.

A doua zi am vorbit cu Mama Masako. „Mami, nu sunt sigură, dar cred că am ceva. Nu vreau să provoc neplăceri okiyei, dar crezi că pot să-mi iau câteva zile libere?"

„Desigur, Mine-chan. Nu-ți face griji pentru muncă. Nimic nu e mai important decât sănătatea ta. Mâine la prima oră mergem la spital ca să vedem ce ai. Şi apoi vom mai vedea."

„Dar nu vreau să întrerup prea mult munca. Adică nu vreau să rămân în urmă cu lecțiile de dans, iar dacă nu mă duc la ozashiki lumea o să mă uite. Altcineva va deveni Numărul Unu."

„Ar fi drăguț să mai laşi şi pe altcineva o vreme, nu crezi?"

„Nu te-ar deranja?"

„Deloc."

Cam asta discutam când am simțit din nou că mă cuprinde amețeala.

A doua zi dimineață, Kuniko m-a dus la Spitalul Universitar. Numele medicului-şef internist era Dr. Nakano. Mi-a dat să beau multă apă pentru a-mi analiza urina. Dar n-am putut face pipi decât după vreo trei ore. Mi-a testat urina cu o bucățică de hârtie de laborator. Aceasta s-a colorat în verde închis. Îmi amintesc exact pentru că este una din culorile mele preferate.

M-au dus într-o cameră de consultații. Dr. Nakano a venit cu vreo zece rezidenți. „Dezbracă-te în partea de sus."

Singurul bărbat care mă văzuse vreodată dezbrăcată era tata, şi asta se întâmplase cu mult timp în urmă. Nu aveam de gând să mă dezbrac în fața tuturor acelor străini. Dr. Nakano a observat ezitarea mea şi a lătrat: „Fă cum îți spun, domnişoară. Toți

aceşti tineri vor deveni doctori şi sunt aici pentru a observa procedura. Consideră că sunt doar eu în cameră şi dezbracă-te de la mijloc în sus."

„Nu m-aş dezbrăca nici dacă aţi fi singurul din cameră", am replicat.

Era exasperat. „Nu-mi mai irosi timpul şi fă ce ţi-am spus."

Mi-am întors faţa şi i-am urmat ordinul. Nu s-a întâmplat nimic. Nu ştiu la ce mă aşteptam, dar doctorul şi rezidenţii şi-au văzut de treabă.

Când mi-am dat seama că nu-i interesa trupul meu, am uitat de ei şi am început să examinez camera. Era acolo un aparat ciudat cu multe fire ieşind din el. A intrat o asistentă care a început să-mi pună pe corp nişte chestii adezive rotunde, ca să mă conecteze la aparat.

Doctorul l-a pornit. Ieşea din el o hârtie milimetrică având două linii de-a lungul ei. Una era dreaptă, iar una mergea când jos, când sus.

„Ce linie frumoasă! Cea dreaptă", am spus.

„Mă tem că nu e prea frumoasă pentru tine. Arată că rinichiul tău stâng nu funcţionează."

„De ce?"

„Va trebui să aflăm. Poate însemna că ai nevoie de o operaţie. Trebuie să-ţi mai fac nişte analize."

În urechi mi-a răsunat numai cuvântul „operaţie".

„Mă scuzaţi, dar cred că e mai bine să merg acasă şi să discut asta cu mama mea."

„Poţi să revii mâine?"

„Nu ştiu dacă programul îmi permite."

„Domnişoară Iwasaki, dacă nu-ţi îngrijeşti imediat ce ai, s-ar putea să te confrunţi cu o problemă serioasă."

„Ce fel de problemă?"

„S-ar putea să-ţi extirpăm un rinichi."

Tot nu-mi dădeam seama de gravitatea situaţiei.

„N-am ştiut niciodată că am doi rinichi. Unul nu ajunge? Am nevoie de amândoi?"

„Da, ai. Să trăieşti cu un singur rinichi nu e uşor. Înseamnă dializă şi probabil afectarea altor organe interne. E ceva foarte grav. Trebuie să-ți fac alte analize cât de urgent posibil."

„Puteți face asta chiar acum?"

„Da, dacă eşti pregătită să te internezi."

„Să mă internez? Adică să dorm aici?"

„Desigur. Vei sta probabil vreo săptămână."

Parcă primisem un pumn în stomac.

„Domnule doctor, mă tem că nu dispun de atâta timp. Trei zile ar fi posibil, dar ar fi şi mai bine dacă ați termina în două."

„Va dura atâta cât este nevoie. Acum aranjează-ți programul şi vino cât mai repede să te internez."

Mă simțeam neputincioasă, ca un crap pe tocător, aşteptând să fie tăiat pentru sashimi.

Doctorii mi-au făcut o mulțime de analize. Au descoperit că am amigdalele grav infectate şi cantitatea prea mare de bacterii din organism cauza disfuncționalitatea rinichiului. Înainte de orice altceva, au hotărât să-mi facă o amigdalectomie ca să vadă dacă asta ameliora problema – şi m-au programat pentru operație.

Primul lucru pe care l-am văzut când am fost dusă în sala de operație a fost un bărbat în alb care fixa obiectivul unui aparat de fotografiat spre fața mea. Fără să mă gândesc, i-am zâmbit cu cel mai frumos zâmbet al meu.

Doctorul mi-a spus tăios: „Nu da atenție aparatului şi te rog nu mai zâmbi. Îmi trebuie imagini de la această operație pentru o conferință de chirurgie. Acum, deschide larg..."

Asistenta de lângă mine şi-a înăbuşit chicotele. Dar, prin natura muncii mele, nu puteam să-mi desprind ochii de la aparat. Era destul de amuzant. Pentru un minut, cel puțin. Îmi dăduseră un anestezic local şi imediat ce doctorul a început să opereze am avut o reacție alergică de toată frumusețea. Mă acoperisem

de o erupție, mă mânca tot corpul și mă simțeam îngrozitor. Nu voiam decât să plec de-acolo și să merg acasă.

Am refuzat să stau în spital după operație: „N-am nimic la picioare", am insistat, și am aranjat să-mi facă ambulatoriu tratamentul.

M-am dus acasă, dar eram încă foarte bolnavă. Gâtul mă omora. Nu puteam înghiți. Nu puteam vorbi. Durerea și febra mă slăbiseră într-atât, încât am stat în pat, fără să mă mișc, trei zile. Când mi-am revenit de ajuns ca să pot sta pe picioare, Kuniko m-a dus la spital la control. Pe drumul spre casă am trecut pe lângă o cafenea și mirosul îmbietor de clătite m-a înnebunit. N-aveam voie decât să beau lichide de peste o săptămână și acum simțeam pentru prima dată că mi-e foame. Am crezut că asta înseamnă că sunt aproape bine. Dar tot nu puteam vorbi, așa că am scris pe carnețelul meu: „Mi-e foame" și i l-am arătat lui Kuniko.

„Ce bine! Hai acasă să le dăm tuturor vestea cea bună."

Nasul meu voia să urmeze aroma de clătite, dar am lăsat-o să mă ducă acasă. Kuniko i-a spus de foamea mea Mamei Masako, iar ea a zis: „Atunci ar fi bine să nu avem sukiyaki diseară." Avea zâmbetul ei poznaș pe chip. Către ora de cină am simțit plutind spre camera mea mirosul de carne sote de la bucătărie. Am alergat la bucătărie și am scris în carnețel: „Ceva miroase îngrozitor."

„A, da?" a chicotit Mama. „Mie-mi miroase tare bine."

„Ești încă o Răutăcioasă, am scris ca răspuns. Să faci ceva așa gustos când știi că eu nu pot mânca nimic!"

S-a prins așa de tare în mica noastră ceartă, încât s-a dus să-și scrie următoarea replică.

I-am luat carnețelul din mână. „Nu trebuie să scrii nimic. De auzit aud", am scris.

„O, ai dreptate", a izbucnit în râs de propria ei prostie.

Am cerut un pahar cu lapte. Am luat o înghițitură și durerea a fost așa de mare că am simțit-o până la rădăcina părului. M-am dus la culcare flămândă. Prietenele mele erau drăguțe și veneau

de el, dar nu putea nici ea să facă mare lucru. În ultimă instanță era vorba de afaceri, şi okasan trebuia să îndeplinească cererile clienților ei dacă erau rezonabile.

O dată, Toshio a întrebat-o pe acompaniatoare dacă îi poate împrumuta shamisenul pentru câteva clipe. Ea i l-a dat şi el a început să cânte o baladă intitulată *Nagare* (Curgere). Nu-mi venea să cred. Era extrem de talentat. M-am înfiorat toată.

„Unde ați învățat să cântați aşa?" l-am întrebat. Era prima dată când îi vorbeam cu adevărat.

„De fapt tatăl meu este iemoto al şcolii Kineya de shamisen şi cânt de când eram mic."

„Sunt foarte impresionată. Ce alte talente ascunse aveți?"

Deodată mi-a căzut vălul de pe ochi şi am început să-l văd într-o lumină cu totul nouă. Exista în el ceva mai mult decât vedeai cu ochiul liber.

În glumă, i-am spus că nu voi mai veni la ozashiki date de el decât dacă avea să-mi cânte la shamisen. Era o cerere impertinentă, dar, de atunci, ori de câte ori intram la o ozashiki prezidată de el, mă aştepta cu un shamisen pregătit. Lucrurile au continuat aşa timp de trei ani. Mă chema tot timpul şi uneori mă duceam, dar o făceam mai ales ca să-l ascult cântând.

Într-o seară, pe când aveam optsprezece ani, duceam sake de la bucătărie la o ozashiki. Mă pregăteam să urc la etaj, când l-am văzut coborând. Mi-era jenă să fiu prinsă atât de evident cu minciuna, căci refuzasem să merg la petrecerea lui din acea seară. A venit în goană pe scări şi mi-a luat tava din mâini.

„Mineko, vino aici puțin", a spus, şi m-a împins într-una din camerele slujnicelor. Înainte să-mi dau seama, m-a cuprins cu brațele şi m-a sărutat pe buze.

„O, încetați! m-am zbătut. Singurul care are voie să facă asta este Uriaşul John, câinele meu."

Era primul meu sărut. Şi nu mi-a plăcut deloc. Am crezut că am o reacție alergică. Mi s-a făcut pielea ca de găină, părul

mi s-a ridicat şi am fost scăldată de o sudoare rece. După ce mi-a trecut şocul şi frica, m-a cuprins imediat o furie arzătoare.

„Cum îndrăzniţi?! am şuierat. Să nu mă mai atingeţi niciodată! Niciodată!"

„O, Mine-chan, nu ţi-a plăcut nici măcar un pic?"

„Să-mi placă? Cum adică să-mi placă? Nu are nici o legătură cu plăcerea."

Mi-e ruşine s-o spun acum, dar la optsprezece ani încă îmi închipuiam că un sărut te poate lăsa însărcinată. Mi-era o frică de moarte.

Am năvălit în birou şi i-am spus lui okasan totul, pe un ton vehement. „Nu vreau să-l mai văd niciodată. Indiferent cât de des m-ar solicita. E dezgustător şi manierele lui sunt josnice."

Okasan mi-a spus că exagerez.

„Mine-chan, trebuie să te maturizezi puţin. A fost un sărut inocent. Nu trebuie să te superi aşa. E un client important şi vreau să fii indulgentă cu el."

Mi-a risipit temerile şi în următoarele săptămâni m-a convins că nu risc nimic acceptând măcar una dintre multele lui solicitări de a apărea la petrecerile sale.

Am intrat rezervată la ozashiki, dar Toshio se căia cu adevărat. Mi-a promis că nu mă mai atinge nici cu un deget. L-am iertat. Mi-am făcut un obicei din a onora în medie una din cinci cereri venite din partea lui.

Într-o seară, m-a întrebat în joacă: „Ştiu că n-am voie să te ating, dar vrei să pui un deget, numai unul, pe genunchiul meu? Ca răsplată pentru truda mea de a-ţi cânta la shamisen."

M-am prefăcut că ating ceva contaminat şi, prudentă, mi-am pus vârful degetului arătător pe genunchiul lui. Era ca un joc.

După trei luni de joc cu degetul arătător, mi-a spus: „Ce zici de trei degete?"

Apoi: „Ce zici de cinci degete?"

Şi mai apoi: „Ce zici de toată palma?"

Iar într-o seară mi-a spus cu gravitate: „Mineko, cred că mă îndrăgostesc de tine."

Aveam prea puțină experiență ca să-mi dau seama de diferența dintre a flirta şi a vorbi serios. Am crezut că glumeşte.

„Vă rog, Toshio-san, cum se poate una ca asta? Nu sunteți căsătorit? Nu mă interesează bărbații căsătoriți. Pe lângă asta, dacă sunteți căsătorit, înseamnă că sunteți deja îndrăgostit."

„Asta nu e neapărat adevărat, Mineko. Dragostea şi căsătoria nu merg totdeauna împreună."

„Bine, nu ştiu. Dar oricum nu ar trebui să spuneți aşa ceva nici măcar în glumă. Soția dumneavoastră s-ar simți groaznic dacă ar auzi şi sunt sigură că nu vreți s-o răniți. Nici pe copiii dumneavoastră. Prima dumneavoastră responsabilitate este să-i faceți pe ei fericiți."

Singurul bărbat adult pe care-l cunoşteam era tata. Toate ideile mele despre dragoste şi responsabilitate veneau de la el.

„Mineko, nu am vrut să se întâmple asta. Dar uite că s-a întâmplat."

„Bine, dar cum nu avem ce face, vă rog să dați totul uitării chiar acum."

„Şi cum propui să fac asta?"

„Habar n-am. Nu e problema mea. Dar sunt sigură că vă veți descurca. Oricum, nu sunteți cel pe care-l caut eu. Eu caut o mare pasiune, pe cineva care să mă ia pe sus şi să mă învețe totul despre dragoste. Şi atunci o să devin cu adevărat o mare dansatoare."

„Şi cum arată această mare pasiune a ta?"

„Nu ştiu, pentru că nu l-am găsit încă. Dar ştiu câte ceva despre el. Nu e căsătorit. Ştie multe lucruri despre artă, aşa că pot vorbi cu el despre meseria mea. Nu va încerca niciodată să mă împiedice să dansez. Şi este foarte inteligent, pentru că am atâtea întrebări să-i pun. Cred că e un profesionist într-un anume domeniu."

I-am destăinuit toată lista mea de cerințe. Aveam desigur în minte pe cineva la fel de sofisticat ca tata sau Dr. Tanigawa.

Toshio m-a privit descurajat.

„Şi cu mine cum e?"

„Cu dumneavoastră?"

„Am vreo şansă?"

„Nu prea, nu-i aşa?"

„Aşadar, spui că nu mă placi prea mult. Asta e?"

„Sigur că vă plac. Dar vorbesc despre cu totul altceva. Vorbesc despre dragostea vieţii mele."

„Şi dacă divorţez?"

„Asta nu e o soluţie. Nu vreau să rănesc pe nimeni."

„Dar eu şi soţia mea nu ne iubim."

„Atunci de ce v-aţi căsătorit?"

„Era îndrăgostită de altcineva. Am hotărât să i-o fur aceluia aşa, din dorinţă de competiţie."

Acum chiar că mă enervasem.

„Este lucrul cel mai prostesc pe care l-am auzit vreodată."

„Ştiu. De aceea vreau să divorţez."

„Cum rămâne cu copiii? N-aş putea iubi pe cineva care şi-ar trata copiii în felul ăsta."

Toshio avea de două ori vârsta mea. Dar, pe măsură ce vorbeam, mă simţeam de parcă eu eram adultul.

„Nu cred că trebuie să mai vorbim despre asta. Nu facem decât să ne învârtim în cerc. Discuţia s-a terminat."

„Îmi pare rău, Mineko, dar nu vreau să renunţ. O să încerc în continuare."

M-am hotărât să-l descurajez. M-am gândit că dacă o să fac pe dificila o să se sature de joc şi o să uite de mine.

„Dacă mă iubiţi într-adevăr, vreau să mi-o dovediţi. V-o amintiţi pe poeta Onono Komachi? Cum l-a făcut pe ofiţerul Fukakusa s-o viziteze o sută de nopţi înainte de-a accepta să-i devină soţie? Ei bine, vreau să veniţi la Gion Kobu în fiecare seară timp de trei ani de acum încolo. În fiecare seară, fără nici o excepţie. De cele mai multe ori n-o să vin la ozashiki organizate de dumneavoastră,

dar voi verifica totdeauna dacă ați fost aici sau nu. Dacă treceți proba asta, mai vorbim."

Nu mi-am închipuit nici o clipă că aşa va face.

Dar a făcut-o. A venit la Gion Kobu în fiecare seară în următorii trei ani, chiar şi în zile libere importante, precum Anul Nou. Şi întotdeauna a cerut să apar la ozashiki. O făceam o dată sau de două ori pe săptămână. În toți aceşti ani, între noi s-a legat o prietenie foarte civilizată. Eu dansam. El cânta la shamisen. Şi vorbeam mai ales despre artă.

Toshio era foarte talentat. Educația îi asigurase o bază solidă în ceea ce priveşte principiile estetice pe care tocmai încercam să mi le însuşesc. S-a dovedit a fi un profesor amabil şi plăcut şi, odată ce a început să mă ia în serios, un gentleman perfect. Nu a mai încălcat niciodată limitele permise şi nu am mai simțit vreo amenințare sexuală în prezența lui. De fapt, a devenit unul dintre clienții mei favoriți.

Între timp, cădeam încet şi sigur sub vraja lui. În final, am recunoscut că simțeam pentru el ceva ce nu simțisem pentru nimeni altcineva. Nu ştiam ce e, dar bănuiam că era atracție sexuală. Mă simțeam cu siguranță atrasă de el. Ăsta era lucrul despre care vorbea toată lumea.

În acest stadiu eram când a rugat-o pe prietena mea să-mi aducă un buchet de flori cosmos. Era modul lui delicat de a continua să-şi onoreze promisiunea de a mă vizita în fiecare zi.

Când mi-am dat seama că florile erau de la Toshio, m-a cuprins emoția. Nu ştiam dacă asta e dragoste. Dar ceva era, cu siguranță. De câte ori mă gândeam la el simțeam o strângere în piept şi, de fapt, mă gândeam la el tot timpul. Eram stânjenită şi stângace. Aş fi vrut să vorbesc cu el despre ce se întâmpla, dar nu ştiam cum să-i spun. Cred că uşița din inima mea începea să se deschidă. Şi mă luptam cu ea la fiecare pas.

Peste zece zile m-am simțit de ajuns de bine ca să reiau dansul. Nu puteam vorbi încă, dar Mama a anunțat că puteam lucra şi l-a chemat pe costumierul meu.

Am făcut un teanc de cartonaşe pe care am scris mici mesaje precum „Ce bine îmi pare să vă revăd", „Nu v-am văzut de mult", „Sunt bine, vă mulţumesc", „Aş vrea să dansez", „Totul e în regulă, în afară de voce". Timp de zece zile, am participat la ozashiki folosind cartonaşele. Era distractiv de fapt. Cartonaşele şi pantomima mea adăugau un plus de atracţie petrecerii şi invitaţii păreau să guste din plin asta.

A durat deci zece zile până să-mi treacă durerea de gât. Puteam cel puţin să înghit fără dureri. Rinichiul meu a reînceput să funcţioneze cum trebuie. Mă simţeam mai bine.

Cel mai neplăcut efect al bolii a fost faptul că slăbisem mult. Ajunsesem la 39 de kilograme. Cum am spus deja, costumul complet de maiko cântăreşte între 13,5 şi 18 kilograme, aşa că vă puteţi da seama cât îmi era de greu să mă mişc şi să dansez cu costumul pe mine. Dar eram atât de fericită că revenisem, încât am perseverat şi am mâncat cât am putut de mult. Dacă nu eram în stare să susţin greutatea chimonoului, nu puteam lucra.

Deşi eram slăbită, am reuşit să realizez multe lucruri în acea perioadă, una în care aveau loc o mulţime de evenimente. Am apărut de câteva ori pe scenă la Exposition Plaza. Am jucat într-un film regizat de Kon Ichikawa (şi cu scenariul scris de Zenzo Matsuyama, unul dintre primii mei clienţi). Filmul a rulat la Kyoto la Teatrul guvernamental Monopoly, dar eram aşa de ocupată că n-am reuşit să mă duc să-l văd.

29

La începutul anilor 1970, Japonia începea să se impună ca putere economică pe scena internațională. Această schimbare s-a făcut simțită şi în meseria mea. Ca reprezentantă a culturii tradiționale japoneze, am avut norocul să întâlnesc lideri din toată lumea. Nu am să uit niciodată o întâlnire care mi-a zdruncinat concepția despre insularitatea poporului japonez.

Fusesem invitată la o ozashiki la restaurantul Kyoyamato. Gazdele erau ambasadorul japonez în Arabia Saudită şi soția sa, iar invitații de onoare, ministrul arab al petrolului, domnul Yamani, şi soția sa numărul patru. Aceasta purta cel mai mare diamant pe care-l văzusem în viața mea. Era imens. Mi-a spus că avea 30 de carate. Nimeni din cameră nu-şi putea lua ochii de la el. Gazda noastră purta un mic diamant pe deget şi am văzut cum a întors inelul astfel încât să nu se vadă piatra, pentru că îi era ruşine de mărimea ei. Acest lucru m-a tulburat. Am spus imediat în japoneză:

„Doamnă, ospitalitatea dumneavoastră de astăzi, oricât ar fi de luxoasă, se caracterizează încă prin idealurile estetice ale simplității şi umilinței din ceremonia ceaiului. Nu ascundeți, vă rog, frumusețea diamantului dumneavoastră. Nu există nici un motiv să-i ascundeți strălucirea în fața oaspeților noştri pentru care cea mai mare bogăție este petrolul. Şi de fapt nu

putem şti dacă piatra doamnei Yamani nu este o bucată de cristal. Oricum ar fi, nu e la fel de strălucitor ca al dumneavoastră."

Fără să piardă nimic din cuvintele mele, domnul Yamani a spus râzând: „Ce bine te pricepi să recunoşti un cristal!"

Vorbea japoneza. Am fost impresionată. Remarca lui demonstra nu numai că prinsese sensul cel mai adânc al cuvintelor mele (într-o limbă pe care majoritatea japonezilor o consideră practic de neînţeles pentru un străin), ci şi că era destul de abil ca să dea o replică promptă şi spirituală. Ce minte ascuţită! M-am simţit ca şi cum îmi încrucişasem sabia cu un maestru.

N-am aflat niciodată dacă acel diamant era sau nu veritabil.

Expoziţia de la Osaka s-a terminat pe 30 septembrie 1970. Eram liberă acum să sărbătoresc următorul rit de trecere din cariera mea, schimbând gulerul de maiko cu cel de geiko. Se făcuse timpul să devin adultă.

Am întrebat-o pe Mama Masako: „Am auzit că pregătirea pentru erikae costă foarte mulţi bani. Chimonouri noi şi toate celelalte lucruri. Ce-aş putea face ca să ajut?"

„Tu? Nimic. Avem noi grijă de asta, lasă totul în seama mea."

„Dar toţi clienţii mei m-au întrebat cât vreau să-mi ofere pentru erikae şi le-am spus că cel puţin 3000 de dolari. Îmi pare rău dacă am greşit."

„Nu, Mineko, e în regulă. Clienţii tăi obişnuiţi se aşteaptă să contribuie cu ceva. E parte din tradiţie şi îi face să se simtă bine. În plus, se pot lăuda cu asta prietenilor. Deci nu e nevoie să-ţi faci griji. Cum spunea Mătuşica Oima, «Nu ai niciodată prea mulţi bani». Totuşi trebuie să recunosc că nu i-ai lăsat să scape ieftin."

Nu ştiu cum de alesesem acea sumă. Îmi ieşise din gură, pur şi simplu. „Atunci o să las lucrurile aşa şi o să văd ce se întâmplă."

Din câte mi-a spus Mama, clienţii mei au cheltuit o mică avere pentru ceremonia mea, dar n-am aflat niciodată toate detaliile.

La 1 octombrie mi-am schimbat coafura în *sakko*, cea pe care o poartă maiko în ultima lor lună de carieră. Apoi, pe 1 noiembrie la miezul nopții, Mama Masako şi Kuniko mi-au tăiat panglica care-mi ținea cocul. Zilele mele de maiko se sfârşiseră.

Multe fete simt o mare nostalgie şi emoție la îndeplinirea acestui ritual, dar eu am rămas calmă. Îmi terminam cariera de maiko cu aceleaşi sentimente contradictorii cu care o începusem. Doar motivele erau altele. Încă îmi plăcea să fiu dansatoare. Însă eram foarte nemulțumită de modul conservator şi învechit în care funcționa întreg sistemul profesiunii de geiko. Îmi exprimasem părerile în această privință de când eram adolescentă şi mersesem în repetate rânduri la Kabukai să mă plâng. Până acum nimeni nu luase în seamă semnalele mele de alarmă. Speram ca odată devenită adultă să fiu ascultată.

Mi-am luat o zi liberă ca să mă pregătesc pentru erikae. Era o zi friguroasă. Stăteam cu Mama Masako lângă cămin şi aduceam noului meu costum ultimele retuşuri.

„Mamă?"

„Da?"

„Lasă. Nimic."

„Ce să las? Ce voiai să-mi spui?"

„Ei, nimic. Doar mă gândeam aşa..."

„La ce? Dacă ai început să-mi spui, spune. Nu-i plăcut să mă laşi în suspensie..."

Nu încercam s-o enervez. Doar că nu ştiam cum să spun.

„Nu ştiu dacă eşti persoana cu care ar trebui să vorbesc."

„Cum să nu? Doar sunt mama ta."

„Ştiu. Şi te respect cu adevărat când e vorba de orice priveşte munca, dar acum e altceva. Nu ştiu dacă ar trebui să vorbesc despre asta."

„Mineko, sunt Fumichiyo Iwasaki. Poți să mă întrebi orice."

„Dar toți bărbații de care te apropii tu sunt nişte sfrijiți. Şi te lasă baltă după o vreme şi te duci lângă felinarul din fața

magazinului de legume şi plângi. E aşa de jenant. Şi toţi vecinii te văd şi spun «Biata Fumichiyo, iar a fost trădată».“

Era adevărat. Mama Masako avea 47 de ani şi încă nu-şi găsise o relaţie stabilă. Nimic nu se schimbase. Se îndrăgostea încă şi încă îşi gonea iubiţii din cauza limbii ascuţite. De fiecare dată se agăţa de felinar şi plângea. Se întâmplase de multe ori.

„Nu e prea frumos ce spui. Nu cred că sunt singura pe aici cu o fire neplăcută. Dar destul despre mine. Ce se întâmplă cu tine?“

„Mă întreb doar cum e când te îndrăgosteşti.“

Mâinile ei s-au oprit din lucru şi a devenit atentă.

„De ce, Mineko? Ai găsit pe cineva?“

„Poate.“

„Serios? Cine e?“

„E prea dureros ca să vorbesc despre asta.“

„Nu va mai fi dureros dacă o faci.“

„Mă doare numai dacă mă gândesc la chipul lui.“

„Pare ceva serios.“

„Aşa crezi?“

„Mi-ar plăcea să-l cunosc. De ce nu ne prezinţi?“

„În nici un caz. În primul rând, eşti o judecătoare prea aspră a bărbaţilor. Şi apoi, s-ar putea să încerci să mi-l furi.“

„Mineko, eu nu sunt Yaeko. Jur că niciodată nu m-aş încurca cu un iubit de-al tău.“

„Dar te faci atât de frumoasă totdeauna când urmează să te întâlneşti cu un bărbat! Dacă îţi fac cunoştinţă cu el, eşti de acord să mergi arătând aşa cum eşti tu cu adevărat?

„Sigur, draga mea. Dacă asta te face fericită, voi merge îmbrăcată în haine de fiecare zi.“

„Bine, o să mă gândesc.“

Am terminat pregătirile pentru trecerea mea de la maiko la geiko. Am avut ritualul – erikae – pe 2 noiembrie 1970, în ziua când am împlinit douăzeci şi unu de ani.

Primul chimono pe care l-am purtat ca geiko a fost unul tradiţional cu embleme, din mătase neagră şi împodobit cu un

model de scoici pictate şi brodate. Obiul era din damasc de mătase alb, cu un model geometric cu roşu, albastru şi auriu.

Am mai cumpărat încă două chimonouri pe care să le port în etapa inițială. Unul era din mătase galbenă cu model de păsări fenix brodate cu fir de aur. Obiul era din brocart ruginiu cu model de bujori. Celălalt era din mătase verde stins, cu un model brodat de pini şi care imperiale lucrate în aur. Obiul era din brocart negru cu un model de crizanteme.

Gulerele cusute pe nagajuban erau acum albe, indicând faptul că lăsasem în urmă trăsăturile de copil caracteristice unei maiko. Crescusem. Era vremea să-mi asum responsabilitatea vieții mele.

Cam în perioada ceremoniei de trecere la geiko, Dr. Tanigawa mi-a făcut o propunere foarte tentantă. Kunihito Shimonaka, preşedintele companiei Heibon Publishing, dorea să dedice un întreg număr al revistei sale, *The Sun*, istoriei şi tradițiilor din Gion Kobu. Dr. Tanigawa mă recomandase pe mine să lucrez la proiect. Am acceptat pe loc să particip, la fel ca multe dintre prietenele mele.

Am lucrat sub îndrumarea lui Takeshi Yasuda şi, nu după multă vreme, m-am simțit o jurnalistă adevărată. Ne întâlneam toată echipa o dată pe lună, iar definitivarea proiectului a durat un an întreg. Ediția noastră specială a fost numărul pe iunie şi a apărut în mai 1972. S-a vândut imediat şi a fost retipărită de nenumărate ori.

Proiectul mi-a dat un imens sentiment de împlinire şi satisfacție. Am început să-mi dau seama că ar exista o viață pentru mine şi în afara hotarelor lumii de mătase din Gion Kobu. Dar lucram ca geiko la fel de îndârjit cum lucrasem ca maiko, având un program complet de ozashiki seara şi apariții regulate în spectacole pe lângă munca cealaltă.

Într-o seară, am fost chemată la ochaya Tomiyo. Dl Motoyama, preşedintele concernului de modă Sun Motoyama, găzduia o ozashiki pentru Aldo Gucci, marele creator de modă italian.

M-am îmbrăcat cu deosebită grijă în acea seară. Partea principală a chimonoului meu era din crep negru. Pe tiv se afla o scenă splendită de cocori ghemuiți în cuibul lor. Obiul era roşu, pictat cu un model de arțari cu frunze ruginii.

În timp ce stăteam alături de el, domnul Gucci a vărsat din greşeală sos de soia pe chimonoul meu. Ştiam că se simte îngrozitor, aşa că am încercat să găsesc repede o cale de a-l face să uite de incident. M-am întors spre el şi i-am spus cât mai firesc cu putință: „Domnule Gucci, sunt atât de onorată să vă cunosc. Pot îndrăzni să vă cer un autograf?"

A fost de acord şi a căutat un pix.

„Ați putea semna pe chimonoul meu? Aici, pe căptuşeala mânecii?"

Dl Gucci a semnat pe mătasea roşie cu cerneală neagră. Cum chimonoul era deja distrus, nu mai conta dacă-l strica şi mai tare. Important era să nu se simtă prost.

Încă mai am acel chimono. Am tot sperat să i-l dăruiesc într-o zi, dar, din păcate, n-am mai avut ocazia să-l întâlnesc.

Chimonoul unei geiko este o operă de artă şi n-aş fi purtat pentru nimic în lume un chimono care să nu fie perfect. Toate chimonourile pe care le poartă maiko şi geiko sunt unicate. Multora li se dau nume, ca picturilor, şi sunt prețuite la fel de mult. De aceea îmi amintesc atât de exact de toate chimonourile pe care le-am purtat vreodată.

În timpul carierei mele, îmi cumpăram un chimono nou în fiecare săptămână şi rareori se întâmpla să port acelaşi chimono mai mult de patru, cinci ori. Nu ştiu câte chimonouri am avut de-a lungul carierei mele, dar cred că au fost peste trei sute. Şi fiecare, fără să punem la socoteală extrem de scumpele robe cumpărate pentru ocazii speciale, valorau între 5000 şi 7000 de dolari.

Chimonourile erau pasiunea mea şi jucam un rol activ în conceperea şi crearea lor. Plăcerea mea cea mai mare era să mă întâlnesc cu venerabilul domn Iida la Takashimaya sau cu

dl Saito la Gofukya, sau cu angajații foarte pricepuți de la Eriman și Ichizo, ca să discutăm ideile mele de noi modele și combinații de culori.

De îndată ce apăream cu un nou chimono, acesta era negreșit copiat de altă geiko; și le dădeam cu generozitate chimonourile mele purtate surorilor mai mici sau mai mari de câte ori mi le cereau. Suntem de mici educate să ne reamintim chimonourile așa cum cineva își reamintește o operă de artă. De aceea știam totdeauna când cineva purta un chimono care aparținuse înainte altcuiva. Era un indicator important al poziției în ierarhie.

Toate astea pot părea extravagante, dar nu reprezintă, de fapt, decât vârful aisbergului.

Confecționarea chimonourilor este una dintre industriile cele mai importante din Kyoto. Mă aflam, poate, în poziția de a comanda mai multe chimonouri decât alte geiko, dar toate aveam permanent nevoie de chimonouri. Imaginați-vă câte chimonouri comandau în total toate maiko și geiko din Gion Kobu și celelalte patru karyukai în fiecare an! Viața a mii de artizani, de la pictorii de mătase Yuzen la designerii de ornamente și podoabe de păr, depindeau de aceste comenzi. Clienții care frecventează Gion Kobu nu cumpără neapărat ei înșiși chimonouri, dar un procent important din banii pe care-i plătesc susțin de fapt activitatea acestor artizani. De aceea totdeauna am simțit că noi suntem o forță vitală care menținea în viață aceste industrii tradiționale.

Eu una nu mă gândesc la chimonouri în termeni financiari. Ele erau un element esențial al artei mele și, cu cât chimonoul pe care-l purtam era mai rafinat, cu atât îmi îndeplineam mai bine obligațiile meseriei. Clienții vin în Gion Kobu pentru a se bucura de înfățișarea maiko și geiko, ca și de perfecțiunea lor artistică. Și oricât ar fi cineva de perfect, toată munca sa e în zadar dacă nu are ținuta potrivită pentru a apărea în public.

În orice caz, banii erau încă o noțiune confuză pentru mine. Nu-i vedeam decât rar, de atins îi atingeam și mai rar și niciodată nu plăteam ceva cu mâna mea. Primeam multe plicuri cu bani

drept bacşiş. Îmi dau seama acum că în fiecare seară câştigam mii de dolari, dar, sincer vorbind, nu dădeam atenţie acestui lucru. De multe ori scoteam din mânecă un plic şi-l dădeam la rândul meu drept bacşiş lui *kanban*, în bucătărie, sau celui care se îngrijea de încălţăminte, la intrarea în ochaya.

Dar mai erau plicuri. Când ajungeam noaptea acasă şi-mi scoteam chimonoul, mici plicuri albe se rostogoleau peste tot pe podea. Niciodată nu le deschideam să văd cât era în ele, ci doar le înmânam personalului okiyei; era modul meu de a le mulţumi, căci nu m-aş fi putut transforma seara în „Mineko de la Iwasaki“ fără ajutorul lor.

Ştiam că o sută de mii de yeni (1000 de dolari) era un cuvânt adesea folosit când lumea discuta chestiuni financiare. Devenisem curioasă şi într-o zi am întrebat-o pe Mama Masako: „Cum arată o sută de mii de yeni?“ A scos un portofel din obi şi mi-a arătat zece bancnote de câte zece mii de yeni (cam zece bancnote de o sută de dolari).

„Nu pare prea mult. Ar trebui să muncesc mai serios“, am zis.

30

Eram o persoană ruptă de lume din multe puncte de vedere, dar simţeam că acum, ca adultă, trebuia să plec de la okiya şi să încerc să trăiesc pe cont propriu. I-am vorbit Mamei despre asta. A fost sceptică, dar n-a încercat să mă oprească. „E o idee interesantă. Poţi să încerci, din partea mea, dar mă îndoiesc că vei putea să te descurci."

În februarie 1971, când aveam douăzeci şi unu de ani, am închiriat un apartament mare pe bulevardul Kitashirakawa. Chiria era de 1100 de dolari pe lună, o sumă exorbitantă la vremea aceea. Am apelat la o firmă specializată pentru a face mutarea şi a decora apartamentul.

De îndată ce m-am instalat, una dintre prietenele mele a venit în vizită.

„E fabulos, Mineko. Felicitări!"

„Mulţumesc, Mari. N-ai vrea un ceai?"

„Da, te rog."

Mă simţeam atât de matură! M-am dus în bucătărie să pun de ceai. Am pus apă în ceainic şi ceainicul pe aragaz. Dar nu se întâmpla nimic. Focul nu se aprindea. Nu ştiam ce să fac. Mi-am dat seama că, de fapt, nu folosisem niciodată în viaţa mea un aragaz.

„De ce durează atât?" m-a întrebat Mari, vârându-şi capul pe uşa bucătăriei.

„Îmi pare rău, am spus. Nu e gaz şi nu se aprinde flacăra."

„Păi trebuie să faci aşa", a spus prietena mea şi a întors butonul, aprinzând focul.

Am fost foarte impresionată. *Era ca un număr de magie.*

Mari mai povesteşte această întâmplare şi astăzi şi toată lumea râde în hohote.

Într-o zi, m-am hotărât să fac curat în apartament şi am scos aspiratorul din debara. L-am împins, dar nu pornea. Am crezut că e stricat şi am sunat acasă. Reparatorul nostru a venit în grabă să vadă ce nu e în regulă. Şi-a dat repede seama ce se întâmplase.

„Mine-chan, problema cu electrocasnicele este că trebuie să le pui în priză. Altfel nu funcţionează."

„Vrei să spui că n-are nimic?"

Niciodată în viaţa mea nu mi-a fost mai ruşine ca atunci.

În altă zi, am hotărât să gătesc. Mai întâi orezul. Mersesem la magazin şi comandasem deja orez. M-am dus la cutia metalică nouă şi strălucitoare pentru orez şi am deschis-o. Dar înăuntru nu era nimic. Am sunat acasă.

„Nu mi-a venit comanda de la magazinul Tomiya. Aţi uitat cumva să plătiţi factura?"

Mama l-a sunat pe patron, cu care lucram de ani de zile, şi el a venit imediat.

De îndată ce l-am văzut, am început să mă plâng.

„E ceva într-adevăr neplăcut. Nu e cazul să faceţi astfel de glume. Chiar am nevoie de această comandă."

„Dar comanda este aici, în punga asta pe care scrie orez, în holul de la intrare."

„De ce nu e în cutie? Am ridicat capacul şi înăuntru nu era nimic."

„Mine-chan, treaba mea este să vă aduc orezul la intrare. Trebuie să vi-l puneţi singură în recipient."

Înainte de a mă muta, mă dusesem la un magazin şi comandasem tot ce-mi trebuia: mobilă, aşternuturi, veselă, ustensile de bucătărie – şi trecusem totul în contul okiyei. Nu mă uitasem deloc la preţuri. Mama a fost înspăimântată când a primit factura, dar a plătit.

Pe vremea aceea (înainte de apariţia cărţilor de credit), încă plăteam cu bani lichizi când era vorba de cumpărături mici. Nu puteam pune, de exemplu, produsele de băcănie în contul okiyei. Pe acestea trebuia să mi le cumpăr singură. În consecinţă, Mama îmi dădea periodic o sumă pentru astfel de cumpărături. „Vei avea nevoie de bani pentru mâncare", mi-a spus şi mi-a dat 5000 de dolari. Am pus banii în portofel şi m-am dus la cumpărături în apropierea casei. Am găsit măcelăria, aprozarul şi pescăria. N-aveam idee de preţuri, dar mi-am închipuit că am destul ca să pot cumpăra tot ce vreau.

Primul magazin a fost un aprozar. Am cumpărat cartofi, morcovi şi o ridiche albă – *daikon*. Am scos o bancnotă de 10 000 de yeni (aproximativ 100 de dolari) şi am dat-o vânzătorului. Inima mi-o luase razna. Era prima dată în viaţă când dădeam cuiva bani adevăraţi ca să plătesc ceva.

După ce i-am dat bancnota, mi-am luat cumpărăturile şi am părăsit mândră de mine magazinul. Dar vânzătorul a venit în fugă după mine, strigând ceva. Eram convinsă că făcusem o gafă cumplită şi am început să mă scuz: „Îmi pare rău. Nu sunt obişnuită să fac asta. N-am vrut, iertaţi-mă vă rog."

Omul m-a crezut probabil nebună.

„Nu ştiu despre ce vorbiţi, domnişoară. Dar v-aţi uitat restul."

„Restul? Care rest?"

„Restul dumneavoastră, domnişoară. Îmi pare rău, dar luaţi-l, vă rog. Sunt ocupat, n-am timp de astfel de glume."

Şi aşa am învăţat despre rest!

Acum făceam într-adevăr cumpărături.

Ajunsă acasă stăpânită de un sentiment de împlinire, m-am hotărât să pregătesc ceva de mâncare. Primul lucru pe care l-am

gătit a fost o cratiță uriașă de *nikujaga*, un fel de tocană de cartofi cu carne. Am făcut cât pentru zece persoane. Mi-a luat ceva timp s-o termin – de la prânz până la ora patru. Când mi s-a părut că e gata, am împachetat-o, am chemat un taxi și am dus-o cu grijă la okiya.

„Am gătit ceva pentru toată lumea, am anunțat cu mândrie. Veniți, mâncați și bucurați-vă."

Familia mea s-a așezat cu supunere la masă și a gustat mâncarea. Toți au luat câte o înghițitură și s-au privit. Nimeni nu zicea nimic și nimeni nu mesteca. Într-un sfârșit, Kuniko a zis: „ Nu e rău pentru prima dată."

Mama și Mătușica Taji se uitau în farfuriile lor. Nu spuseseră încă nimic. Eu am insistat:

„Savurați și fiți recunoscători pentru orice vi se servește. Nu așa ne învață Buddha?"

Mama a zis: „Așa e, dar totul are o limită."

„Ce vrei să spui?"

„Mineko, ai gustat măcar din mâncarea asta înainte să ne-o servești?"

„N-a fost nevoie. Mi-am dat seama că e bună după cum mirosea."

Asta arată cât știam la acea vreme despre gătit.

„Atunci ia o înghițitură."

Era lucrul cel mai ciudat pe care-l gustasem vreodată. Eram de fapt impresionată că putusem pregăti ceva cu un gust așa de ciudat!

Prima reacție a fost să scuip, dar m-am abținut. Dacă ceilalți putuseră lua o înghițitură, două, trebuia să pot și eu. Mi-am amintit deviza tatei: „Samuraiul nu-și trădează slăbiciunea nici când moare de foame", dar am schimbat-o atunci în „Samuraiul nu-și trădează slăbiciunea când mănâncă" și am înghițit cu îndârjire.

Ridicându-mă în picioare, am spus: „Mai am treburi" și am dat să plec.

„Ce facem cu restul?" a strigat după mine Kuniko.

„Aruncă-l“, i-am răspuns, grăbindu-mă să ies pe uşă.

Planurile mele de viață independentă nu se anunțau prea victorioase.

Veneam în fiecare zi la okiya ca să mă îmbrac pentru angajamentele de seară. Mama mă tot întreba când avea să-mi cunoască iubitul. Nu mă întâlnisem până atunci cu Toshio în alt loc decât la ochaya. Iar contractul nostru pe trei ani avea să se termine în mai. Am hotărât că e mai bine să ştiu opinia Mamei. Am aranjat o întâlnire.

I-am repetat cel puțin de o sută de ori: „Promite-mi că te vei îmbrăca cât de simplu posibil.“

A apărut îmbrăcată ca şi cum s-ar fi dus la o nuntă. Purta un chimono negru de gală.

„Mami, ce faci îmbrăcată aşa? După ce mi-ai promis! Te rog du-te şi pune-ți ceva mai simplu.“

„De ce? Nu vrei să arăt bine când mă întâlnesc cu prietenul tău?“

„Te rog, schimbă-te!

„Cu ce?“

„Orice vechitură e bună.“

„Nu te înțeleg, Mineko. Majoritatea fetelor vor ca mamele lor să arate bine.“

„Ei bine, eu nu vreau. Mai ales dacă arăți mai bine decât mine.“

Ne-am înțepat până în momentul când am plecat din casă.

Ne-am întâlnit la ochaya obişnuită a lui Toshio.

N-a mers bine. M-am zăpăcit complet. Să-l consider pe Toshio un client era una, iar să-l consider iubitul meu era cu totul altceva.

M-am intimidat îngrozitor. Nu ştiam ce să spun. Mă înroşisem din cap până-n picioare şi mintea îmi era goală ca o foaie de hârtie. Eram în agonie.

Când am servit sake, mâna mi-a tremurat. Siguranța profesională dispăruse de-a binelea. Când am ajuns acasă, Mama m-a

tachinat fără milă: „Mine-chan, nu te-am văzut niciodată așa de încordată. Ascultați-mă toți, a fost un dezastru. Prințesa noastră cea rece a roșit până la rădăcina părului. Tremura atât de tare că de-abia a putut turna sake. Și nu spunea nimic. Grozav! Ți-am aflat în sfârșit punctul slab."

Știusem dintotdeauna că va fi o greșeală să le fac cunoștință.

31

Pe 23 mai 1971, la trei ani după ce afirmasem că vreau să trăiesc pe cont propriu, am primit un mesaj de la Toshio prin okasan de la ochaya lui: mă ruga să vin să ne întâlnim la hanul Ishibeikoji. În mesaj se spunea că nu era nevoie să vin în costum. Asta însemna că era o întâlnire privată, nu o ozashiki. În plus, mă chemase la prânz.

Mi-am pus un chimono simplu din tafta neagră de Oshima cu model de trandafiri roşii şi un obi roşu cu alb, cu model de frunze de arţar brodate în negru.

Când am ajuns la han, Toshio juca *mah-jongg* cu un grup de prieteni. Jocul s-a terminat curând şi ceilalţi au plecat.

În afară de momentul în care îmi furase acel unic sărut, eram pentru prima oară singură cu el într-o încăpere. A trecut direct la subiect.

„În ultimii trei ani am venit să te văd în fiecare seară, exact aşa cum mi-ai cerut. Acum vreau să vorbim despre noi. Am vreo şansă? Ce gânduri ai?"

Nu gândeam, simțeam. Ştiam că avea soţie şi copii, dar în acel moment asta n-avea nici o importanță pentru mine. Nu m-am putut abţine şi am răspuns cu sinceritate.

„Nu sunt sigură, pentru că nu mi s-a mai întâmplat asta niciodată. Dar cred că sunt îndrăgostită de tine."

„În acest caz cred că trebuie să aranjăm lucrurile în aşa fel încât să fim împreună", a spus.

Am privit în jos cu ipocrizie şi am încuviinţat din cap în tăcere. Ne-am dus direct la okasan de la ochaya. El i-a explicat situaţia şi ea a ascultat. Nu cred că era mirată de ce auzea.

„Domnule Toshio, sunteţi unul dintre clienţii mei cei mai respectaţi, a răspuns. Şi păreţi să ţineţi unul la celălalt. De aceea, accept să mă implic. Totuşi lucrurile trebuie rezolvate în mod corect. Dacă vreţi să fiţi cu Mineko, mai întâi trebuie să obţineţi permisiunea familiei ei."

Cunoşteam regulile, dar eram aşa de agitată încât le uitasem.

Lumea „florii şi a salciei" este o societate aparte, având propriile ei reguli şi restricţii, rituri şi ritualuri. Permite relaţiile sexuale în afara căsătoriei, dar numai dacă acestea respectă o anumită etichetă.

Majoritatea legăturilor de durată în Japonia, precum cele între soţ şi soţie sau între profesor şi discipol, sunt aranjate de o terţă persoană care continuă să joace rolul de intermediar şi după uniunea celor doi. Astfel, Mama Sakaguchi aranjase ucenicia mea la iemoto şi fusese tot timpul gata să intervină dacă apărea vreo problemă. Okasan de la ochaya îşi luase o responsabilitate serioasă acceptând să ne asculte povestea. Însemna de fapt că acceptă rolul de intermediar. La sfatul ei, ne-am dus imediat la okiya să ne consultăm cu Mama.

„Cred că oamenii care se iubesc trebuie să fie împreună", a spus ea, romantică.

Toshio i-a promis Mamei Masako că va divorţa de soţia sa. Mama Masako ne-a dat binecuvântarea ei.

Pretinzând că mă simt rău, mi-am anulat toate angajamentele pentru restul zilei şi m-am întors cu Toshio la han. Am mers în camera lui. Nici unul n-a vorbit la început prea mult. Pur şi simplu stăteam, odihnindu-ne fiecare în prezenţa celuilalt. Într-un târziu, am început să vorbim – frânturi, fragmente de

conversație. Din obișnuință, discuția a ajuns la estetică. După-amiaza s-a preschimbat încet-încet în seară.

O slujinică ne-a servit cina în cameră. De-abia puteam înghiți ceva. Slujnica a revenit să ne anunțe că baia e pregătită. Cum făcusesm deja de două ori baie, o dată dimineața și o dată înainte să mă îmbrăc pentru întâlnirea cu Toshio, am refuzat.

Nu aveam intenția să stau peste noapte, așa că m-am mirat că slujnica pregătise două așternuturi, unul lângă altul. Nu știam prea bine ce să fac, așa că am continuat să vorbesc. Cunoscându-i interesul imens pentru artă, am adus în discuție rând pe rând muzica, dansul, teatrul. Trecuse de miezul nopții fără să-mi dau seama.

Toshio mi-a spus: „Mineko, nu vrei să dormi?"

„Nu, mulțumesc, nu prea dorm mult. Încă nu mi-e deloc somn. Dar tu culcă-te, te rog", i-am spus cu o voce forțat vioaie.

Mă luptam să țin ochii deschiși și speram ca Toshio pur și simplu să adoarmă, ca să nu fiu nevoită să iau vreo decizie. Se întinsese deasupra unuia din așternuturi, fără să intre sub cuvertură, și continua să vorbească. Am rămas unde eram, în fața mesei joase. Nici unul nu și-a schimbat poziția până când cerul nu a început să se lumineze.

Nu mai puteam sta în capul oaselor. Am hotărât să mă întind puțin, dar mi-am jurat să nu adorm. M-am întins cu timiditate deasupra celuilalt așternut. Am considerat că e nepoliticos să stau cu spatele la Toshio, așa că m-am așezat cu fața spre el, chircită ca un crevete. Mi-a spus să vin mai aproape.

„Îmi pare rău, dar nu cred că pot face asta", am răspuns. Atunci a făcut el primul pas. S-a apropiat. Apoi m-a cuprins cu brațul și m-a tras spre el într-o îmbrățișare plăcută. Stăteam acolo, rigidă ca o scândură, deși pe dinăuntru tremuram, și încercam să nu plâng. Am stat așa până a răsărit soarele.

„Trebuie să plec la lecții", i-am spus. M-am ridicat și am plecat, punând astfel capăt primei noastre nopți împreună.

Acum, că eram geiko calificată, începusem să-mi mai iau zile libere, o săptămână în februarie, după vacanța Setsubun, şi una vara. În acel an plănuiam să-mi iau o scurtă vacanță după ce se termina Gion Matsuri. Toshio trebuia să meargă în Brazilia cu treburi profesionale. Am hotărât să profităm de această ocazie neaşteptată şi să ne întâlnim la New York după ce-şi rezolva el treburile.

Toshio a aterizat la aeroportul Kennedy oprindu-se din zborul spre Japonia, iar eu am luat un zbor Pan Am pentru a-l întâlni la aeroport. A trebuit să mă aştepte şase ore. Nu era obişnuit să aştepte, deşi avea obiceiul să-i facă pe ceilalți să-l aştepte. De aceea nu prea speram să-l găsesc acolo. Am fost nebună de fericire văzându-l, când am coborât din avion.

Am mers la hotelul Waldorf-Astoria. În hol, la recepție, am dat nas în nas cu Elizabeth Taylor şi am schimbat câteva vorbe. Dar abia aşteptam să ajungem în cameră, aşa că am zbughit-o imediat ce ne-a permis politețea.

Abia aşteptam să fiu singură cu Toshio. Când boy-ul a închis uşa, m-am întors spre el. A izbucnit deodată în plâns. Nu văzusem niciodată până atunci un bărbat matur plângând aşa.

„O, dragul meu, ce e? Ce s-a întâmplat?"

„Am încercat tot ce mi-a trecut prin cap, dar soția mea nu vrea sub nici o formă să divorțăm. Nu ştiu ce să mai fac. Se pare că nu contează ce fac sau spun."

Toshio părea în pragul disperării. Mi-a vorbit ore în şir. Despre soția lui. Despre copii. Despre chinul situației lui. Eram prea îngrijorată pentru el ca să mă mai gândesc la mine. Nu mai suportam să-l văd suferind şi, în sfârşit, m-am apropiat de el. Pentru prima dată. L-am îmbrățişat şi l-am simțit cufundându-se pe de-a-ntregul în îmbrățişarea mea. *Apropierea asta intensă*, m-am gândit, *asta trebuie să fie dragostea. Chiar aşa.*

Am pus două condiții definitive privind relația noastră:

„Am să aştept atât cât e nevoie ca s-o convingi. Dar trebuie să-mi promiţi două lucruri. Că n-o să-mi ascunzi nimic şi n-o să mă minţi niciodată. Dacă o faci, s-a terminat. Fără discuţii. Tu te vei duce pe drumul tău, iar eu pe al meu."

A promis şi am fost a lui.

M-a uimit intensitatea voluptăţii animalice pe care am dezlănţuit-o fiecare în celălalt. M-am dăruit lui cu sete, fără timiditate sau ruşine. Spectrul asaltului violent al nepotului a murit pe acel pat.

Când m-am uitat şi am văzut sânge pe cearşaf, inima mi-a tresăltat de bucurie. Îi dăruisem lui Toshio cel mai de preţ bun al meu, şi o făcusem din dragoste. Într-un fel, era prima dată pentru amândoi. Nu mai fusese cu o virgină până atunci. Mă cuprinsese o fericire de nespus.

În acea seară, nişte fani ai lui Toshio dădeau o petrecere pentru el. A fost gata de plecare înaintea mea şi i-am spus să se ducă, eu urmând să fac o baie. Mai trebuia să mă fardez şi să-mi pun chimonoul şi l-am asigurat că voi veni şi eu într-o jumătate de oră.

După baie, am ieşit din cadă şi am vrut să deschid uşa. Dar clanţa nu s-a mişcat. Era stricată. Am împins şi am tras, degeaba. Am bătut în uşă. Toshio plecase deja şi n-avea cine să mă audă. M-am uitat în jur. A, era un telefon lângă oglindă. Am ridicat receptorul. Nu avea ton. Am apăsat de mai multe ori. Nimic. Nu-mi venea să cred că şi clanţa, şi telefonul erau stricate nici mai mult nici mai puţin decât la Waldorf-Astoria.

Am stat în baie trei ore. Mi-era frig şi mă simţeam groaznic. Într-un sfârşit, am auzit zgomot în cameră. Toshio a bătut la uşă.

„Mineko, ce faci acolo?"

Cel puţin unul dintre noi era calm.

A găsit repede pe cineva să deblocheze uşa, alarmat de isteria din glasul meu. Eram extrem de fericită să-l văd. Dar eram prea sfârşită de evenimentele zilei ca să mai pot ieşi. Bietul Toshio! Fusese aşa de aferat la petrecere că pierduse noţiunea timpului.

Se simțea groaznic față de mine. Era o situație nostimă. De fapt, era un bărbat foarte atent și politicos. În afară de acest mic incident, am petrecut patru zile superbe la New York.

Găsisem ceea ce căutam. Eram îndrăgostită nebunește și intensitatea pasiunii noastre mi-a schimbat profund viața. Mai mult decât orice, mi-a influențat modul de a dansa, care a căpătat expresivitatea pe care o căutam de atâta vreme. Emoția părea să curgă din inima mea în fiecare mișcare, în fiecare gest, dându-le profunzime și intensitate.

Toshio a avut un rol activ, conștient în acest proces. Era un critic serios. Pasiunea noastră își avea rădăcinile în devotamentul nostru pentru excelența artistică și a rămas așa până la sfârșit. Nu aveam genul de relație în care cei doi se giugiulesc, spunându-și la ureche dulci nimicuri.

Toshio explorase ca actor limitele exprimării de sine mai mulți ani decât mine ca dansatoare. În acest sens, era mult mai matur. Chiar dacă domeniile noastre erau diferite, era capabil și dornic să-mi ofere sfaturi profesioniste, precise și profunde.

Stilul Inoue e renumit pentru capacitatea de a exprima emoții puternice prin gesturi sobre și delicate. Asta e marea provocare legată de formă, și Toshio știa cum se poate răspunde acestei provocări. Dacă Marea Maestră mă îndruma din interiorul sistemului, Toshio era în stare s-o facă din afara lui.

Uneori, trecând pe lângă o oglindă, făceam inconștient o mică mișcare. Toshio mă oprea și-mi spunea: „De ce n-o faci așa?" Sugestiile lui erau foarte adesea înțelepte. Lăsam la o parte indiferent ce făceam și, încorporând ideea lui, exersam mișcarea pe loc, iar și iar.

Trăiam ca un cuplu, dar trebuia să ne ascundem legătura de toată lumea, afară de colaboratorii cei mai apropiați. Era încă un bărbat căsătorit. Nu ne trădam niciodată intimitatea când eram împreună în public. Era dificil, de aceea mergeam în străinătate ori de câte ori puteam. Nu făceam fotografii împreună

niciodată, nici măcar când eram în vacanță, în stațiuni exotice. (Fotografia inserată în această carte e singura excepție.)

În 1973, am plecat iar în vacanță la New York. De data asta am stat la hotelul Hilton. Domnul R.A. a dat o petrecere pentru noi, şi Toshio m-a prezentat drept logodnica lui. Am fost cuprinsă de fericire. Eram sigură că nu era decât o problemă de timp să devin soția lui. Presa a aflat că aş avea o relație cu un star şi paparazzi m-au hăituit săptămâni la rând. Dar partea nostimă era că bănuiau că mă văd cu altcineva. Greşiseră omul!

Toshio avea o casă mare în zona rezidențială de la marginea oraşului Kyoto şi alta la Tokyo, dar petrecea cât de multe nopți putea cu mine. Apartamentul meu devenise „cuibul dragostei noastre".

Se simțea aici ca acasă. I-am descoperit curând o latură pe care nu i-o bănuisem. Era neobişnuit de meticulos. Având în vedere aptitudinile mele de gospodină, a fost un noroc pentru amândoi. Când avea puțin timp şi era singur acasă, făcea curat de sus până jos. Freca peste tot, inclusiv bucătăria şi baia, cu o cârpă udă şi apoi cu una uscată, exact aşa cum mă învățase Mama să fac, deşi eforturile mele casnice se limitau la a trece aspiratorul prin camera de zi şi a şterge de praf măsuța de cafea.

Aveam totuşi o justificare: eram foarte ocupată. Programul meu era la fel de încărcat ca în vremea când locuiam la okiya, doar că acum trebuia să mai am grijă şi de apartament. Mă duceam la okiya în fiecare după-amiază ca să mă pregătesc de lucru, dar nu mai aveam o armată de slujnice care să strângă în urma mea acasă.

De cele mai multe ori, reuşeam să le fac pe amândouă. Dar uneori Toshio îmi punea la grea încercare competența. La un moment dat, filma la un studio din Kyoto. Şi a început să vină seara târziu cu vreo zece prieteni după el. Mă întorceam după o zi întreagă de muncă, iar Toshio îmi spunea: „Ce le dăm băieților de mâncare?"

Vâram tot ce aveam prin casă într-o oală şi o puneam pe foc. Prima dată n-a fost prea bine, dar apoi m-am perfecționat. Toshio avea grijă să umple paharele. Nimeni, niciodată, n-a plecat acasă flămând sau însetat. Au început să-mi placă petrecerile noastre improvizate.

Toshio era un om foarte afectuos şi sociabil. Ajuta la treburile casei şi vorbea cu mare drag despre copiii lui. Nu puteam înțelege de ce nu-i mersese mai bine în căsnicie.

32

La începutul lui mai, în oraşul Hakata din Kyushu are loc un festival anual numit *Dontaku*. De obicei, primeam invitaţie în fiecare an, iar unele dintre noi ne duceam. Eu stăteam totdeauna la acelaşi hotel, mâncam la aceleaşi restaurante şi mă bucuram să-mi văd prietenele din comunitatea locală de gheişe. Stăteam totdeauna în cameră cu prietena mea Yuriko.

Într-o după-amiază târziu, am ajuns să discutăm despre „pelerinajul tăcut". E un pelerinaj care are loc în timpul festivalului Gion, dar puţini oameni ştiu despre el. Se zvonea că Yuriko făcuse acest pelerinaj şi voiam să ştiu dacă era adevărat.

Festivalul Gion se ţine în Kyoto de peste o mie de ani şi este considerat unul dintre cele trei festivaluri foarte importante din Japonia. Începe la sfârşitul lui iunie, ţine până pe 24 iulie şi cuprinde o serie de ritualuri şi ceremonii shintoiste. Pe 17 iulie, zeii locali sunt chemaţi să vină în palanchinele lor sacre numite *omikoshi*, iar în ultima săptămână a festivalului sunt plimbaţi prin oraş. Pe scurt, zeii sunt purtaţi de cărăuşi pe umeri de la templul principal Yasaka, pe strada Shijo, până la templele lor temporare de pe bulevardul Shinkyogoku. „Pelerinajul tăcut" are loc în această ultimă săptămână.

„Aş vrea să iau parte şi eu la pelerinaj. Ce trebuie să fac ca să fiu acceptată?" am întrebat-o pe Yuriko.

„Nu e un pelerinaj căruia i te alături. E ceva ce hotărăşti să faci de unul singur, pe cont propriu. Iar dacă vrei ca rugile tale să se împlinească, se spune că trebuie să faci pelerinajul trei ani la rând, mi-a răspuns. Şi nu ai voie să spui nimănui că-l faci. Asta face parte din puterea lui. Trebuie să-l faci în tăcere. Cu ochii plecaţi. Fără să te uiţi în ochii nimănui. Trebuie să te concentrezi total la ceea ce este ascuns în inima ta, indiferent ce-ar fi. Şi să ai tot timpul în minte ruga, pentru că ea e motivul pelerinajului tău."

M-a impresionat descrierea ei. Yuriko avea nişte trăsături deosebite de cele ale chipului japonez tipic. Ochii ei erau nemaipomenit de frumoşi. Mari, căprui, catifelaţi. Nu-mi spusese explicit ce voiam să aflu, dar îmi zâmbise într-un fel care mi-a dezvăluit adevărul.

Mă tot întrebam de ce făcuse Yuriko pelerinajul. Nu încetam s-o iscodesc oricând aveam prilejul, dar reuşea totdeauna să schimbe subiectul. Într-un sfârşit, insistenţa mi-a fost răsplătită. Mi-a spus povestea ei.

Era prima oară când aflam ceva despre copilăria ei.

Mi-a spus că se născuse în ianuarie 1943, într-un oraş numit Suzuchi, de pe coasta Mării Japoniei. Familia tatălui ei făcea afaceri în industria peştelui de generaţii. Tatăl ei conducea o companie prosperă de produse alimentare marine. În tinereţe venea des în Gion Kobu.

Mama ei murise la puţin timp după naştere. Înainte să fie înţărcată, Yuriko fusese trimisă să locuiască pe la diferite rude. În timpul războiului, compania tatălui ei a fost rechiziţionată de armată şi transformată în fabrică de muniţii. Dar tatăl ei nu a renunţat la industria peştelui. După război reîncepuse afacerea şi lucrurile mergeau foarte bine. Totuşi nu şi-a adus fiica acasă. Ea continua să locuiască ba la o rudă, ba la alta.

Când norocul a început să-i surâdă, tatăl ei a revenit în Gion Kobu şi a reînnodat prietenia cu o anume geiko. A luat-o în căsătorie, aceasta devenind mama vitregă a lui Yuriko. În sfârşit,

Yuriko s-a putut întoarce în casa tatălui ei şi în curând a avut o soră mai mică. Bănuiesc că pentru prima oară a cunoscut atunci căldura şi protecția unei familii iubitoare. Dar fericirea ei n-a ținut mult. Compania tatălui a dat faliment. Pe el l-a cuprins deznădejdea şi, neştiind încotro s-o apuce, a ajuns să-şi petreacă zilele în beție, până când s-a spânzurat înaintea ochilor inocenți ai fetei lui celei mici.

Mama vitregă a lui Yuriko n-a ştiut cum să se descurce şi a trimis-o din nou pe la rudele soțului. Familia căreia i-a fost dată o socotea o povară. Nu-i dăduse nici măcar o pereche de pantofi! Într-un sfârşit, au vândut-o unui „negustor de sclave" (*zegen*, bărbat care umblă prin sate, cumpărând fete pentru a le vinde în industria prostituției; practica a devenit ilegală în 1959, odată cu incriminarea prostituției). Yuriko a fost vândută unui local din cartierul de plăceri Shimabara din Kyoto. Shimabara era un cartier acreditat, în care îşi desfăşurau negoțul femeile numite *oiran* şi *tayu* (curtezane, prostituate de lux), deşi ele erau instruite şi în artele tradiționale. Tinerele oiran îndeplineau totodată un ritual numit aici *mizuage* şi constând într-un ceremonial de deflorare de către un client care plătea regeşte pentru acest privilegiu. (Această definiție alternativă a cuvântului *mizuage* a fost o sursă de confuzie asupra semnificației noțiunii de gheişă.) Tayu şi oiran lucrau cu contract şi erau obligate să rămână în cartier până când perioada de servitute se încheia.

Mama vitregă a lui Yuriko a aflat ce i se întâmplase şi a luat imediat legătura cu okasan de la okiya Y din Gion Kobu, rugând-o s-o ajute. Proprietăreasa a vorbit cu un otokoshi, care a aranjat cu abilitate mutarea ei din Shimabara la okiya. Yuriko nu a vrut să se întoarcă la mama ei vitregă şi okiya a acceptat s-o ia în grijă.

Toate astea se întâmplaseră când Yuriko avea doisprezece ani.

Yuriko avea o fire plăcută şi s-a dedicat total lecțiilor, astfel că a devenit una dintre geiko de frunte din Gion Kobu. De câte ori povestea cât de bună îi fusese viața în Gion Kobu în comparație

cu primii ei doisprezece ani, minunații ei ochi mari, căprui se umpleau de lacrimi.

Trecuseră doi ani de când îmi spusese povestea ei și eram din nou la Hakata, când mi-a mărturisit, în sfârșit, și motivul pentru care făcuse pelerinajul tăcut. Era îndrăgostită de un bărbat de mulți ani și voia să se mărite cu el. Pentru asta se rugase în fiecare vară, în timpul pelerinajului ei tăcut. Era hotărâtă și, deși primise cereri în căsătorie de la mulți alți bărbați, le ignorase total.

Din nefericire, din motive politice, iubitul ei s-a căsătorit până la urmă cu altcineva, dar ei continuau să se vadă. În mai 1980, lui Yuriko i s-a diagnosticat un cancer. Nu știu dacă iubitul ei fusese motivul îmbolnăvirii, dar dragostea pentru el a devenit și mai puternică după ce s-a îmbolnăvit. Poate în urma rugilor ei, el a îngrijit-o cu blândețe pe patul de moarte. Din păcate, eforturile i-au fost vane: Yuriko și-a găsit sfârșitul pe 22 septembrie 1981 la doar treizeci și șapte de ani. În sinea mea, sunt convinsă că dragostea ei pentru el încă există și va continua – timp de o mie de ani și în eternitate.

Setsubun cade la mijlocul lui februarie. E o sărbătoare care, în vechime, în calendarul lunar, marca începutul primăverii. Sărbătoream evenimentul, presărând boabe de fasole în jurul casei pentru a alunga demonii și a atrage norocul.

În Gion Kobu, Setsubun e un prilej de a ne îmbrăca în costume caraghioase și a ne distra. Împreună cu prietenele mele, alegeam totdeauna costume legate tematic de evenimentele din anul precedent. În 1972 America returnase Japoniei Okinawa, de aceea am purtat costume populare din Okinawa.

Grupul nostru de prietene obișnuia să folosească bacșișurile de la petrecerile de Setsubun pentru a-și plăti vacanța în Hawaii. Ne-am dus la peste patruzeci de ozashiki, rămânând nu mai mult de trei minute la fiecare, pentru a ne înmulți bacșișurile. Am câștigat peste 30 000 de dolari, destul pentru o călătorie în stil mare.

Era rândul meu să fiu conducător de grup. Trebuia să fac toate rezervările şi să am grijă de toţi banii şi paşapoartele – pe care le ţineam în geantă când am plecat din Kyoto. Urma să stăm o noapte în Tokyo înainte de a zbura a doua zi spre Honolulu.

Din nefericire, mi-am uitat geanta în taxiul care ne dusese la hotel. Colegele mele nu erau deloc înţelegătoare. Mi-au spus: „O, Mineko, e foarte în stilul tău să faci astfel de lucruri." Încercasem din răsputeri să fiu om responsabil, iar reacţia lor mă scotea din minţi.

Trebuia să fac rost de alţi bani şi de noi paşapoarte până în după-amiaza următoare. Am sunat un client şi i-am explicat ce se întâmplase. Amabil, a fost de acord să-mi împrumute 30 000 de dolari, bani lichizi. L-am rugat să mi-i aducă a doua zi dimineaţă la hotel. Tocmai mă gândeam la cine să apelez dintre prietenii din guvern pentru paşapoarte de urgenţă, când am primit un telefon: un om de afaceri găsise geanta pe locul din spate al taxiului şi o dusese la poliţie, de unde am recuperat-o a doua zi dimineaţa, la timp pentru a prinde avionul. În zăpăceala aceea, am uitat să-mi anunţ clientul că nu mai am nevoie de împrumut şi m-am trezit cu el, venit în fugă la hotel, tocmai când plecam.

În ciuda începutului nenorocos, ne-am distrat de minune şi până la urmă prietenele mi-au mulţumit, zicându-mi că fusesem un excelent conducător de grup. Într-o după-amiază am luat lecţii de hula în cursul unei croaziere, iar profesoara şi-a dat seama că suntem dansatoare. Ne-a rugat să interpretăm ceva pentru ea. A fost aşa de amuzant, încât în următoarele trei zile am dat lecţii de dans în stilul Inoue pe vas. Mulţi dintre clienţii noştri aveau relaţii în Hawaii şi ne aranjaseră nişte cine minunate la Kuai şi Oahu.

Într-o zi, briza răvăşea uşor părul domnişoarei M. Nu realizasem până atunci cât de cheală era. Apoi m-am uitat cu atenţie la celelalte două prietene. Şi la mine.

Toate patru aveam o chelie mare în creştetul capului. E o problemă obişnuită cauzată de pieptănătura de maiko, care începe prin prinderea părului în vârful capului. Părul e fixat cu o fâşie de bambus care exercită o presiune continuă la rădăcina părului. Părul stă ridicat câte cinci zile la rând, ceea ce irită de asemenea scalpul. Când ne mănâncă pielea, ne scărpinăm cu vârful ascuţit al ornamentelor de păr, rupându-ne părul la rădăcină. După un număr de ani facem chelie...

„Ştiţi ce? am spus. Cred că după ce ne întoarcem în Japonia, când Miyako Odori se va încheia, trebuie să ne internăm toate într-un spital şi să ne reparăm chelia. Ce ziceţi? Facem un pact?"

Au fost de acord să se gândească la asta.

Ne-am dus la repetiţii de îndată ce ne-am întors la Kyoto. A trebuit să pregătesc o piesă în care dansam singură şi să particip şi la repetiţiile de grup. În plus, am fost rugată să le ajut pe dansatoarele tinere să-şi repete rolurile. N-am avut timp să discutăm iar despre operaţie decât după ce a început Miyako Odori. Domnişoara Y a spus că-i e prea frică, dar noi, celelalte trei, am hotărât s-o facem. Am plecat la Tokyo în ziua când s-a terminat Miyako Odori şi ne-am internat într-un spital din apropierea Podului Benkei.

Operaţia constă în a tăia pielea care a chelit şi a uni marginile, strângând ca la un lifting facial. Incizia mea avea douăsprezece mici copci. Sunt multe vase capilare în scalp, aşa că am sângerat neaşteptat de mult, dar intervenţia a reuşit. Doar că durea rău când râdeam.

Problema noastră cea mai mare era faptul că trebuia să stăm în spital zile în şir. Clienţii noştri din Tokyo au făcut tot posibilul ca să ne distreze. Au venit în vizită şi ne-au trimis mâncare de la cele mai bune restaurante din oraş. Dar se făcuse primăvară şi noi eram neastâmpărate. Ne-am plictisit repede şi am început să ne certăm, aşa că eu am hotărât să inventăm aventuri. Într-o după-amiază, ne-am strecurat afară din spital ca să mergem la

cumpărături. Apoi am început să ne strecurăm afară seara şi să mergem la restaurantele noastre preferate, aşa bandajate cum eram. Intram pe ascuns înapoi în spital pe la miezul nopții. În altă după-amiază, ne-am dus până la benzinăria din apropiere dansând!

Asistenta-şefă era supărată foc. „Nu suntem la psihiatrie! Nu vă mai purtați ca nişte nebune! Şi, vă rog, nu mai țineți toate liniile telefonice ocupate."

După vreo zece zile, doctorul ne-a scos copcile şi am putut pleca. Cred că asistentele se bucurau tare mult. Mă întreb dacă domnişoara Y mai are chelia. Pariez că da!

M-am reîntors la Kyoto şi mi-am continuat viața obişnuită cu Toshio. Îmi fusese dor de el. Dar dintr-odată nu mi se mai părea că merită să trăiesc pe cont propriu. Era un adevărat chin pentru mine să prepar şi să pun masa, să fac curățenie, să spăl, să pregătesc baia – asta după ce îmi onoram îndatoririle profesionale. Nu aveam niciodată destul timp. Nu dormeam decât câteva ore pe noapte. Nu puteam reduce numărul angajamentelor de seară, aşa că singurul mod de a mai face rost de timp era să-l reduc pe cel de repetiții. Trebuia să aleg între a deveni o dansatoare mai bună sau a avea o casă curată. Nu puteam sta pe gânduri.

M-am dus să vorbesc cu Mama. „Mami, nu reuşesc să gătesc mai bine. Şi n-am timp să repet cât aş vrea. Ce crezi că trebuie să fac?"

„Te-ai gândit să vii acasă?"

„Nu ştiu. Tu ce crezi?"

„Cred că ar fi o idee bună."

Aşa am făcut. M-am mutat înapoi la okiya în iunie 1972. Aflasem că pot trăi pe cont propriu, dar şi că nu era nevoie s-o fac. Pe lângă asta, eu şi Toshio aveam mijloacele să stăm la hotel oricând doream, şi o făceam deseori. Eram adultă. Eram o geiko în toată puterea cuvântului. Ştiam cum merg lucrurile în lume.

Ştiam cum să mânuiesc banii şi cum să fac cumpărături. Şi eram îndrăgostită.

M-am bucurat să mă întorc atunci acasă, căci astfel am fost alături de Uriaşul John în ultimele lui luni de viaţă. A murit pe 6 octombrie 1972.

33

Pe 6 mai 1973 le-am făcut o vizită părinților mei. Era doar a treia de când plecasem de acasă, cu optsprezece ani în urmă.

Auzisem că tata era pe moarte şi voiam să-l mai văd o dată. Când l-am privit în ochi, mi-am dat seama că sfârşitul lui e aproape şi el ştia asta. Nu am rostit cuvinte neadevărate de încurajare şi alinare, ci i-am spus onest şi deschis:

„Tată, vreau să-ți mulțumesc pentru tot ce mi-ai dat în această viață. Sunt capabilă şi puternică şi o să-mi amintesc mereu tot ce m-ai învățat. Pleacă, te rog, liniştit. Nu-ți face griji pentru ce laşi în urmă pentru că voi avea eu grijă de tot ce trebuie făcut."

Pe față i-au şiroit lacrimi.

„Masako, eşti singurul meu copil care mi-a ascultat cu adevărat vorbele. Nu ai renunțat niciodată la mândrie şi mi-ai adus multă fericire. Ştiu cât ai muncit şi cât te-a costat asta. Vreau să-ți dau ceva. Deschide al treilea sertar de la biroul meu. Ia de acolo obiul shibori. Da, ăla. L-am făcut cu mâna mea şi țin mult la el. Când îl vei întâlni pe bărbatul visurilor tale, vreau să i-l dăruieşti."

„Aşa voi face, tată, îți promit."

Am ridicat obiul de pe pieptul tatei şi l-am luat cu mine. L-am păstrat până când mi-am întâlnit soțul. I l-am dat şi el îl poartă şi astăzi.

Tata a murit peste trei zile, pe 9 mai. Avea şaptezeci şi şase de ani. Am stat lângă trupul lui şi i-am ţinut mâna rece într-a mea. *Îţi promit, tată. Nu voi uita niciodată. Samuraiul nu-şi trădează slăbiciunea nici când moare de foame. Mândria înainte de toate.*

Deşi n-am locuit decât câţiva ani împreună, mi-am adorat totdeauna tatăl şi l-am păstrat în suflet mereu. Am fost nesfârşit de întristată de moartea lui.

Mama Masako îmi dăduse nişte bani. Am scos pachetul învelit în mătase mov din obi şi i l-am întins mamei. Nu ştiu câţi bani erau, dar presupun că mulţi.

„Nu sunt sigură că ajunge, dar aş vrea să-i faci tatei înmormântarea pe care şi-ar fi dorit-o. Dacă mai ai nevoie de bani, te rog cere-mi mie sau lui Kuniko."

„O, Ma-chan, mulţumesc mult. Voi face tot ce pot. Dar nu toţi de aici ascultă de mine."

A aruncat o privire spre cameră alăturată. Râsul puternic şi batjocoritor al lui Yaeko se insinua printre clinchetele pieselor de mah-jongg. M-am simţit groaznic, dar nu puteam face nimic.

Fiind o membră adoptată a familiei Iwasaki, n-o puteam ajuta pe mama în mod oficial. Am privit-o cu duioşie şi i-am spus: „Mami, vreau să ştii că niciodată n-am încetat să vă iubesc, pe tine şi pe tata, şi niciodată nu voi înceta. Îţi mulţumesc că m-ai adus pe lume."

M-am înclinat şi am plecat.

Când am ajuns acasă, Mama Masako m-a întrebat: „I-ai dat mamei bani pentru înmormântare?"

„Da, i-am dat tot ce era învelit în mătasea mov."

„Bravo. E bine să înveţi să foloseşti banii cu înţelepciune, în momentele potrivite. Se cuvine să trimiţi cadouri de felicitare după un eveniment, dar nu şi cadouri de doliu. Acestea trebuie oferite la momentul oportun. Şi este una din ocaziile când e important să nu te zgârceşti. Nu trebuie să ne facem de râs. Acum asigură-te că mama ta are destul. Dacă nu, voi acoperi cheltuielile suplimentare."

Era foarte generos din partea ei. Iar eu eram fericită că în sfârşit mă învăţa cum trebuie cheltuiţi banii în mod corect. Dar, dacă stai să te gândeşti, banii pe care mi i-a dat să-i ofer mamei erau bani pe care-i câştigasem eu însămi.

A mai existat un eveniment important în 1973: am primit de la şcoala Inoue acreditarea (*natori*) ca dansatoare calificată. Principalul avantaj pe care-l ai devenind o natori este că poţi învăţa şi interpreta anumite roluri rezervate numai pentru dansatoarele calificate. Pentru Onshukai din acea toamnă mi s-a dat rolul prinţesei Tachibana, care era un astfel de rol.

Marea Maestră a stat cu mine în spatele cortinei când trebuia să-mi fac intrarea pe *hanamichi*, pasajul ca un pod care duce din spatele teatrului către scenă. S-a înclinat şi mi-a şoptit la ureche: „Tot ce pot eu să te învăţ este forma. Dansul pe care-l interpretezi pe scenă e numai al tău."

Îmi trecuse ştafeta. Eram liberă. Dansul îmi aparţinea.

Dar faptul că primisem o acreditare nu însemna că aveam voie să şi predau dansul. Numai profesorii instruiţi pentru asta de la început aveau voie să predea. De asemenea, nu trebuie să se înţeleagă că aveam voie să interpretez în afara lumii strict controlate a şcolii Inoue sau a Kabukai. Tot trebuia să mă supun regulilor lor. Aşa că, deşi îmi era folositor pentru carieră, de fapt nu aveam ce face cu certificatul. Nu contribuia în nici un fel la independenţa mea profesională sau financiară.

La mijlocul verii, la Kyoto se sărbătoreşte *Obon* (Ziua sufletelor morţilor) aprinzându-se un foc imens pe munte, pentru a le arăta sufletelor strămoşilor noştri drumul de întoarcere către locuinţele lor din cealaltă lume. Focul poate fi văzut de oriunde din oraş.

În Gion Kobu umplem tăvi negre, lăcuite cu apă şi le punem pe verandele caselor de ceai pentru a reflecta flăcările. Cei care participă la ozashiki în acea seară iau o sorbitură de apă din tavă şi rostesc o rugăciune pentru sănătate. Această ceremonie marchează simbolic începutul vacanţei de vară.

Obişnuiam să petrec în fiecare august câteva săptămâni la Karuizawa, cea mai renumită stațiune de vară din Japonia. Nu consideram această perioadă o vacanță. Era mai curând o călătorie de afaceri. Mulți oameni de vază din politică şi din lumea afacerilor au case de vacanță în Karuizawa, şi la fel aristocrația, care se retrăgea şi în vremuri de demult în acest paradis de la munte, în timpul sezonului umed şi torid. Actualul împărat al Japoniei, Akihito, a cunoscut-o aici pe împărăteasa Michiko – în 1950, pe un teren de tenis din centrul oraşului.

Îmi petreceam serile ducându-mă de la o reşedință la alta, pentru a anima petrecerile politicienilor vremii şi invitaților lor. Uneori mă întâlneam cu Marea Maestră care-şi făcea şi ea vizitele de curtoazie. Era altă persoană când se afla la țară, cumva mai amabilă şi mai puțin posacă. Ne aşezam şi stăteam de vorbă.

Îmi povestea cum fusese în timpul războiului. „Era mâncare foarte puțină şi toți eram înfometați. Mă duceam din loc în loc, întindeam pe jos o rogojină şi dansam. Lumea îmi dădea orez şi legume. Aşa îmi hrăneam elevele. Era grea viața. Nu credeam să se mai termine vreodată."

Îmi plăcea să-i ascult poveştile. Surprindeam sclipiri din spiritul pe care trebuie să-l fi avut când era mai tânără.

Diminețile în Karuizawa erau numai ale mele şi mă răsfățam cât puteam. Mă trezeam la şase dimineața şi făceam lungi plimbări matinale. Apoi citeam până când venea vremea să mă întâlnesc cu Dr. Tanigawa la cafeneaua Akaneya, la ora zece. Am petrecut cu el momente de neprețuit în acele lungi zile de vară. Puteam să-l întreb orice voiam. Şi nu părea să obosească vreodată să-mi dea răspunsuri bine cumpănite.

Îi plăcea o ceaşcă de cafea bună şi în fiecare zi comanda alt sortiment. Urmau lecții minunate de geografie: era încântat să-mi descrie locul de unde provenea cafeaua respectivă. Treceam de la una la alta şi, înainte să ne dăm seama, se făcea ora de prânz. Vizavi de cafenea se afla un restaurant de *soba*. Mâncam deseori acolo.

Multe dintre prietenele mele erau în Karuizawa în acelaşi timp cu mine. Majoritatea mergeau cu bicicleta în mici excursii, dar eu nu ştiam să merg pe bicicletă. Mi-era prea ruşine s-o recunosc, aşa că mă învârteam pe-acolo, împingând o bicicletă de ghidon. Nu ştiu cum puteam să-mi închipui că păcălesc pe cineva.

Într-o zi m-am întâlnit cu o cunoştinţă.

„Bună, Mineko. Eşti bine? Dar ce faci?"

„Nu se vede? Împing bicicleta."

„Chiar aşa? Credeam că bicicleta e ceva pe care te urci şi pedalezi. Nu ştiam că trebuie s-o împingi."

„Ce nostim! Dacă aş şti să merg pe ea, aş face-o."

„Adică nu ştii să mergi pe bicicletă?"

„Sigur că nu."

„Atunci de ce nu te plimbi cu trăsura?"

„Ar fi atât de drăguţ!"

„Hai cu mine, îţi fac cinste."

M-a dus la un hotel din apropiere şi mi-a comandat o trăsură cu cal. Am lăsat bicicleta pe alee şi am petrecut după-amiaza plimbându-mă singură cu trăsura. Trebuie să recunosc că m-am simţit ca o regină. A fost extraordinar.

Am trecut pe lângă o prietenă.

„Mineko, ce faci singură în trăsura aia?"

„Vezi cum vorbeşti! Adresează-mi-te politicos dacă vrei să conversăm", i-am strigat.

„Nu fi netrebnică!"

„Atunci să cred că nu vrei să mă însoţeşti?"

„Ştii bine că vreau."

„Atunci fii atentă pe ce ton îmi vorbeşti. Hai, mai încearcă o dată."

„Bună ziua, soră Mineko. Eşti atât de drăguţă să-mi permiţi să merg cu tine în trăsură?"

„Desigur, draga mea. Plăcerea e de partea mea."

34

Gion Kobu este singurul karyukai din Japonia care are dreptul să ofere ospitalitate oamenilor de stat. Suntem informate despre diverse misiuni diplomatice cu luni înainte şi ne pregătim cu conştiinciozitate pentru ele. Citim despre ţara de origine a demnitarului în cauză şi cercetăm domeniile lui de interes personal, ca să putem purta o conversaţie inteligentă.

Am cunoscut mulţi şefi de stat de-a lungul anilor. Erau atât de diferiţi! Îmi amintesc foarte bine de o seară, mai ales. Îi întreţineam pe preşedintele Ford şi pe Henry Kissinger. Preşedintele participa la o ozashiki la parter, iar Dr. Kissinger la una de la etaj. Mi se ceruse să merg la amândouă. Contrastul între cei doi mi s-a părut izbitor.

Preşedintele Ford era plăcut şi plin de farmec, dar nu părea interesat în mod deosebit de cultura japoneză tradiţională. Petrecerea lui era mai degrabă monotonă şi plictisitoare. Secretarul de stat Kissinger, pe de altă parte, era interesat de tot şi punea întrebare după întrebare. Era un bărbat foarte amuzant, aproape *risqué*. Petrecerea a devenit destul de zgomotoasă şi la sfârşit ne-am trezit dansând toţi în jurul camerei şi cântând.

Ce este minunat în atmosfera unei ozashiki este faptul că, în momentul când oaspeţii se lasă pătrunşi de spiritul ei, cum

a făcut Dr. Kissinger, distincțiile dintre sus și jos dispar și absolut toți se pot relaxa și distra.

Sunt însă și ocazii, precum petrecerea dată în cinstea reginei Elisabeta, în care orice tip de informalitate este interzis. În mai 1975, regina și soțul ei au venit într-o vizită oficială în Japonia. Am fost invitată să particip la un banchet organizat pentru ei la restaurantul Tsuruya.

Deși era o cină neoficială, avea pompa unui mare eveniment diplomatic. A trebuit să mă legitimez în fața oamenilor de la serviciile secrete care se ocupau de securitatea evenimentului – și era clar că ne aflam într-o zonă restricționată, cu pază specializată.

Eram cu toți la locurile noastre când a sosit regina. Ne ridicaserăm s-o salutăm, iar ea și-a făcut o intrare măreață în încăpere, însoțită de ducele de Edinburgh. Purta o splendidă rochie până în pământ, dintr-un organdi de mătase galben pal, cu un model discret de trandafiri, floarea națională a Angliei.

Ne-am așezat și banchetul a început. Pe masă era o veselă franțuzească elegantă, chiar dacă oaspeții erau din Marea Britanie. Cuțitele, furculițele și bețișoarele erau din aur masiv, iar în mijlocul mesei se aflau mari aranjamente de bujori. (Totul mi s-a părut puțin prea *nouveau riche.*)

Stăteam lângă regină. În astfel de situații nu avem voie să ne adresăm direct demnitarului. Dacă vizitatorul ne adresează o întrebare, trebuie să-i întrebăm pe însoțitorii săi dacă-i putem răspunde direct. Chiar după ce căpătăm permisiunea, trebuie să conversăm cu el prin intermediul translatorilor oficiali. E tare pompos și incomod.

Regina Elisabeta nu s-a atins de nimic din ce i s-a servit.

„Majestatea Sa nu dorește să guste nimic?“

„Majestatea Sa nu se simte bine?“

Mi-am dat toată silința ca, prin intermediul translatorului și însoțitorului, să înfiripă o conversație, dar regina n-a vrut să răspundă. Pentru că eram în timpul serviciului, nu mă puteam

bucura de nimic din festinul regal. Mintea a început să-mi cutreiere. O vreme am studiat, cu cea mai mare discreție, bijuteriile pe care le purta regina: cerceii, colierul, brățările.

Gazda banchetului mi-a făcut semn să mă ridic. E ceva obişnuit ca maiko şi geiko să se ridice în timpul banchetului pentru a-i saluta pe diferiții oaspeți, de aceea nu este considerat un gest nepoliticos. Gazda m-a dus afară, în vestibulul de la intrare. Mă chemase Gramps, valetul care se ocupa de pantofi, un bătrânel minunat pe care-l cunoşteam de ani de zile. Avea o lucire ştrengară în ochi.

„Mineko, ştiu că e ceva aici ce ai vrea să vezi."

A scos o pereche de pantofi de seară din satin negru dintr-o cutie de lemn de cedru. Erau pantofii reginei. Fiecare era decorat cu şapte diamante.

„Pot să iau un diamant? am glumit. Ce-ar fi să iei câte un diamant de la fiecare pantof şi să mi-l dai? Pun pariu că nu şi-ar da seama."

„Termină cu prostiile, m-a certat. Voiam doar să ți-i arăt."

M-am plâns de situație:

„Gramps, regina Elisabeta n-a gustat nici măcar o bucățică din mâncarea care i s-a servit. Nu e îngrozitor? Toată lumea s-a străduit atât să prepare acele bucate extraordinare."

„Nu trebuie să fii nerespectuoasă, Mineko. Străinii mănâncă alte lucruri decât noi şi e posibil să nu poată mânca ce i s-a servit.

„Nu cred! Doar ştii cum se organizează banchetele astea. Orice detaliu cât de mic este stabilit cu mult timp înainte. Nu-mi pasă că e regină, eu tot cred că se poartă foarte nepoliticos."

Ce voiam să spun era că bucătarul-şef de la Tsuruya nu se trezise în acea dimineață şi se gândise: „O, astăzi vine regina. Oare ce să gătesc?" Eram sigură că stabilise meniul de luni de zile şi fiecare amănunt fusese discutat şi aprobat de oamenii reginei. Cum de refuza să guste măcar dintr-o mâncare care fusese în mod special orchestrată pentru a-i fi pe plac? Pur şi simplu nu înțelegeam.

Gramps a încercat să mă înveselească: „Mineko, înțeleg ce spui, dar nu face din asta o tragedie. Doar nu vrem să provocăm un incident internațional, nu-i așa?"

La insistențele lui, m-am întors în sfârșit la locul meu. Am continuat să stau acolo tăcută, fiindu-mi interzis să încep o conversație fără permisiune. Așteptam ca totul să se termine.

Translatorul s-a apropiat de mine: „Domnișoară, ducele de Edinburgh dorește să vă vorbească."

Poate că asta avea să fie mai interesant. M-am dus să mă așez lângă el. Mi-a permis să-i vorbesc direct și a ascultat cu atenție răspunsurile. S-a dovedit foarte interesat de dansurile din Gion Kobu. M-a întrebat despre școala Inoue, despre diferența dintre maiko și geiko și multe alte lucruri legate de stilul nostru de viață. La un moment dat, privirea mea s-a întâlnit din întâmplare cu a reginei. Era în privirea ei o răceală de oțel. A trezit demonii din mine.

Tot nu se atinsese de nimic din farfurie. Am continuat să vorbesc cu soțul ei și chiar m-am apropiat puțin mai mult de el. Mi-am luat un aer de intimitate imperceptibil, mi-am închipuit, pentru majoritatea, dar clar pentru ea. Am privit-o din nou. Părea scoasă din minți. Era plăcut să aflu că și reginele sunt oameni.

A doua zi, am primit un telefon de la Tadashi Ishikawa, șeful Agenției Palatului Imperial.

„Mine-chan, ce-ai făcut ieri la ozashiki?"

„Despre ce vorbiți?"

„Nu știu decât că astă-noapte cuplul regal a decis deodată să doarmă în camere separate și am avut probleme să asigur securitatea pentru încă o cameră.

„Și ce legătură are asta cu mine?"

„Nu sunt sigur, dar ești singura persoană care a vorbit direct cu ducele. M-am gândit că trebuie să fi făcut ceva..."

„Dar ducele a fost cel care a început conversația și el mi-a dat permisiunea să-i vorbesc direct. Mi s-a părut că i-a făcut mare plăcere conversația noastră în doi."

„A, asta e. Ăsta trebuie să fi fost motivul certei lor."

„Dar nu văd de ce. Nu încercam decât să-mi fac meseria."

„Da, desigur, dar..."

„Domnule Ishikawa, pot să vă întreb ceva? Am vizitat şi eu mai multe ţări străine şi totdeauna am încercat să mănânc tot ce a avut amabilitatea să-mi servească gazda. A refuza ar fi lipsit de politeţe, iar dacă aş fi fost un oaspete de stat refuzul putea fi interpretat ca un afront faţă de naţiune. Ca să nu mai vorbim de toţi oamenii care s-au străduit atâta să prepare masa. Nu sunteţi de acord?"

„A, Mine-chan, acum am înţeles. Şi trebuie să-ţi spun că eşti o vulpiţă vicleană."

În ceea ce mă priveşte, nu cred că există niciodată scuze pentru un comportament nepoliticos.

35

Timp de cinci ani, am crezut că Toshio va divorța de soția lui şi se va căsători cu mine. În acest răstimp m-a mințit de două ori. Ambele minciuni au fost legate de familie. Prima dată mi-a spus că trebuie să plece din oraş cu afaceri, când de fapt şi-a petrecut noaptea în Kyoto cu soția lui, care venise de la Tokyo să-l vadă. A doua oară a fost pe când ne întorceam la Tokyo, venind din San Francisco. Mi-a spus că trebuie să ieşim separat din avion pentru că a auzit la ştiri că vor fi reporteri la ieşire. Dornică întotdeauna să evităm scandalul, m-am supus, ascultătoare. De fapt nu era acolo nici un reporter. Când am ieşit de la vamă, am văzut de departe că soția şi copiii lui veniseră să-l aştepte.

Îi spusesem la începutul relației noastre că nu voi accepta nici o minciună, dar viața nu este atât de simplă. După ce legătura dintre noi s-a adâncit, mi-am dat seama că trebuie să-i dau răgaz lui Toshio să se gândească bine cum să facă acel pas final.

Dar după cinci ani mi-am dat seama că nu avea să-l facă şi trebuia să înfrunt această realitate. Nu eram mai aproape acum de căsătorie decât în acea noapte petrecută la hotelul Waldorf. Am hotărât să închei relația şi căutam momentul potrivit. A fost îndeajuns de amabil să-mi ofere singur ocazia.

În martie 1976 m-a mințit pentru a treia şi ultima oară.

Mergeam deseori la Tokyo cu treburi profesionale. Când veneam singură stăteam la etajul pentru doamne al hotelului New Otani, dar când eram cu Toshio stăteam întotdeauna la hotelul Tokyo Prince în acelaşi apartament de la etajul cinci. Îmi amintesc şi acum numărul acelui apartament.

Vorbiserăm să ne întâlnim în Tokyo într-o seară, aşa că m-am cazat în apartamentul nostru când am ajuns în oraş. Îmi aranjam cosmeticele şi obiectele de toaletă la baie când a sunat telefonul. Era Toshio.

„Sunt într-o şedință cu producătorul. Se pare că va dura mult. Poți să-ți faci alte planuri pentru cină? Ne vedem mai târziu."

Am sunat o prietenă care locuia în apropiere. Era liberă. Am cinat împreună şi apoi am hotărât să mergem să ne distrăm puțin. Am cutreierat cam toate localurile interesante şi discotecile din Roppongi. Era ceva vreme de când nu mai mersesem în asemenea locrui, aşa că m-am simțit minunat.

M-am întors la hotel pe la trei dimineața. Unul dintre asistenții lui Toshio mă aştepta în hol şi s-a grăbit să mă salute.

„Mă aşteptați?" am întrebat.

„Da, domnişoară, eu..."

„Toshio e bine?"

„Da, e bine. Dar e încă la şedință. Mi-a dat cheia şi mi-a spus să vă conduc în camera dumneavoastră."

Nu prea avea sens ce spunea, dar eram prea obosită ca să-mi pese.

Ne-am suit în lift şi a apăsat butonul pentru etajul opt.

„Nu stau la opt, ci la cinci."

„Nu cred. Mi s-a spus că stați la opt."

Ce ciudat, mi-am spus, în timp ce deschidea uşa unei camere în care nu mai fusesem niciodată. Nu era un apartament. M-am întors să-i spun ceva asistentului, dar el plecase repede spre uşă, înclinându-se. Mi-a urat noapte bună şi a închis uşa.

M-am uitat în jur. Erau bagajele mele, exact aşa cum le lăsasem. Şi erau şi fardurile mele, aliniate sub oglindă exact cum le

lăsasem. M-am simțit ca în mrejele unei vrăji. Fiind prea obosită ca să mă mai întreb ce se întâmpla, am făcut o baie și m-am culcat.

Toshio m-a sunat pe la patru dimineața. „Ședința se va termina curând, dar trebuie să mai stau."

Asta însemna că nu aveam să-l văd prea curând.

„De ce mi-au schimbat camera?"

„A, o să-ți explic mai târziu. Acum nu pot, sunt oameni aici..."

Suna ca și cum nu putea vorbi de față cu alții. Dar suna fals. Suna ca și cum îmi ascundea ceva. A doua zi dimineața, am hotărât să aflu ce se întâmplă. I-am spus recepționerului, care mă cunoștea, că îmi uitasem cheia în apartament. Mi-a dat un băiat care a mers cu mine și mi-a deschis.

Nu era nimeni acolo, dar se vedea clar că fusese cineva. Patul era desfăcut. Erau și prosoape folosite în baie. Am deschis dulapul. Am văzut o blană pe umeraș și un geamantan de femeie pe podea. Nu mai e nevoie să spun că nu erau ale mele.

Cum camera era a mea, n-am avut nici o reținere să deschid geamantanul. M-am uitat înăuntru și, printre haine, am văzut un teanc de poze cu chipul soției lui Toshio. Erau din acelea care se folosesc pentru a da autografe fanilor. Era clar că, în seara dinainte, la puțin timp după ce ieșisem, Toshio pusese să-mi fie mutate lucrurile ca să poată veni acolo soția lui. Am explodat. Cum putea face așa ceva? Nu-mi păsa că era soția lui. Asta era camera noastră. Și eu fusesem aici prima!

Am auzit mai târziu că Toshio și soția lui trebuiseră să apară pe neașteptate, amândoi, la un show TV. Dar chiar și așa, când a aflat că vine trebuia să rezerve altă cameră, nu să-mi mute lucrurile mele.

Am început să tremur când mi-am dat seama ce însemna asta. Iată adevărul: soția lui era pe primul plan. Era mai importantă pentru el decât mine. Altfel de ce ar fi mers atât de departe? Dacă mi-ar fi spus pur și simplu că venea soția lui, aș fi plecat

şi m-aş fi dus la New Otani. Nu m-aş fi mutat la etajul opt în acelaşi hotel, unde puteam să dau nas în nas cu ea în orice moment.

Era prea mult. Am cerut la recepţie o foarfecă mare. Am luat haina de blană de pe umeraş şi am tăiat-o cu foarfeca bucăţi-bucăţele. Apoi am întors geamantanul cu fundul în sus şi am vărsat tot conţinutul pe pat. Am împrăştiat fotografiile ei deasupra şi am înfipt foarfeca în grămadă, drept în mijloc.

Bine, Toshio. Ai ales. Acum asumă-ţi alegerea. Sayonara.

M-am dus în camera de la etajul opt, mi-am făcut bagajul şi am ieşit din hotel. Am jurat să nu mai calc niciodată în acel apartament sau acel hotel. Toshio nu a reacţionat în nici un fel. Se purta ca şi cum nu se întâmplase nimic şi nu a menţionat niciodată incidentul.

Mă aşteptasem să se certe cu mine pe tema gestului meu nebunesc. În fanteziile mele îi plăteam blana şi-mi declaram independenţa. Refuzul lui de a discuta însemna că eram prinşi într-un cerc vicios. Am căutat să mă întăresc şi să scap cât mai repede.

În mai, Toshio m-a invitat într-o excursie împreună cu familia la staţiunea de băi termale Yugawara. Am mers cu părinţii, cu fratele lui (şi el actor celebru) şi prietena acestuia, o actriţă. Nu era socotit ciudat faptul că mergeam în excursie cu un astfel de grup de artişti. Părinţii lui apreciau nota de eleganţă pe care-o aduceam ca geiko şi mă acceptaseră bucuroşi în cercul lor. Aprobau relaţia fiului lor cu mine şi ne plăceam reciproc.

Ni se pregătise o „baie iris" de sezon, un tonic tradiţional ce revitalizează mintea şi trupul. Căutând singurătatea, am intrat singură în bazin, gândindu-mă ce să fac. Ce să spun. Cum să ies în mod elegant din situaţia aceea. Am luat până la urmă o hotărâre. Nu voi spune nimic. Voi pune capăt relaţiei simplu, nemaifiind disponibilă.

Lui Toshio îi plăcea să şofeze. Avea un Lincoln Continental auriu şi un Jaguar hunter verde şi conducea cu mare viteză. A

doua zi m-a dus cu maşina la Tokyo şi m-a lăsat la hotelul în stil tradițional unde urma să stau. După ce l-am pierdut din vedere, am chemat un taxi şi m-am mutat la New Otani. Toshio îşi dădea seama că se întâmplă ceva. A făcut un ocol şi a revenit să mă caute. Dar plecasem.

M-am cazat şi m-am trântit pe pat. Am zăcut acolo ore întregi, plângând cu disperare. Încă încercam să gândesc rațional: „De ce nu pot lăsa lucrurile aşa cum sunt? Ce contează că este căsătorit?" Dar de fapt conta. Refuzam să mai fiu pe locul doi.

După ce n-am mai avut lacrimi, am sunat o prietenă apropiată. Eram atât de cunoscută pe vremea aceea, încât puteam merge pe gratis la un meci de *sumo*. Cum se spune, „chipul meu ținea loc de bilet". Am invitat-o pe prietena mea să meargă cu mine. Era liberă, aşa că a acceptat.

Stăteam pe locurile „cu ploaie de nisip" din primul rând, numite aşa pentru că nisipul de pe ring sare până acolo când cei doi se luptă. De-abia ne aşezaserăm şi cine apare? Toshio în persoană. M-am enervat şi am plecat repede. Nu puteam suporta să fiu în apropierea lui. M-am întors acasă la Kyoto şi, aşa cum cerea protocolul, am sunat-o pe okasan de la ochaya, care ne servise drept intermediar, ca s-o anunț că ne despărțiserăm.

Toshio n-a vrut să lase lucrurile aşa. A încercat să mă vadă, dar am refuzat. Chiar şi mama lui a avut un rol. A venit de câteva ori la okiya să discute cu Mama Masako şi cu mine. M-a rugat să mă mai gândesc. „Are inima frântă, Mineko. Nu poți, te rog, să te răzgândeşti?" Cu cât insista, cu atât eram mai sigură că procedasem corect.

Până la urmă au renunțat şi s-a terminat. Aşa s-a terminat. Aşa mi-am ucis dragostea vieții mele. În inima mea, „Toshio" murise. A devenit pur şi simplu Shintaro Katsu, actorul. Acum, când mă eliberasem, am început să mă gândesc cum să-mi câştig independența totală.

Mă săturasem de sistem. Urmasem regulile toți acei ani, dar nu se putea nicidecum să rămân în sistem şi să fac în acelaşi timp

ce doream să fac. Adevăratul motiv pentru care fusese înființat la început Gion Kobu ca organizație era acela de a asigura demnitatea şi independența financiară a femeilor care lucrau acolo. Însă strictețea şcolii Inoue ne ținea subordonate autorității ei. Nu era loc pentru nici un pic de autonomie.

Nu numai că nu ni se îngăduia să predăm dansul, dar nu ni se îngăduia nici să interpretăm ce şi unde voiam. Trebuia să obținem permisiune pentru orice, de la alegerea repertoriului până la accesoriile şi ornamentele pe care le puteam folosi. Acest sistem secret funcționa, neschimbat, de peste o sută de ani. Nu avea nici o procedură pentru schimbări, nici o cale de îmbunătățire sau reformă. A te plânge sau a te opune era tabu. Cum am mai spus, am încercat să inițiez schimbări în sistem încă de când aveam cincisprezece ani. Totul a fost în zadar.

O altă mare problemă era că noi, dansatoarele, nu primeam mai nimic pentru aparițiile noastre în spectacole, nici chiar pentru Miyako Odori, cu toată popularitatea şi amploarea lui. Doar puțini aleşi (profesorii) puteau să se îmbogățească din aceste evenimente. Noi, cele care apăream de fapt pe scenă, primeam foarte puțin. Şi asta după ce repetaserăm o lună întreagă şi vânduserăm bilete pentru spectacol. (Vânzarea biletelor era o parte a meseriei noastre. Deseori îmi rugam cei mai buni clienți să cumpere multe bilete ca daruri pentru angajații şi clienții lor. Vindeam cam 2 500 de bilete pe sezon.)

Deci noi susțineam dansul, dar el nu ne susținea pe noi. Şi nu suntem pustnici din vârf de munte, care trăiesc hrănindu-se cu cețuri.

Aveam acum douăzeci şi şase de ani şi mă confruntam cu o nouă responsabilitate: continuitatea okiyei. Am început să înțeleg ce presiune trebuie să se fi exercitat asupra Mătuşicii Oima la vremea când mă găsise. Eu nu voiam să ajung acolo. Datorită statutului meu, multe maiko mai tinere mă rugau să devin oficial sora lor mai mare. Le dădeam tuturor acelaşi răspuns:

„Nyokoba este recunoscută de Ministerul Învățământului ca școală specializată, dar nu vă dă o diplomă de liceu. Oricât v-ați strădui, o să terminați cum ați început: cu o instrucție de gimnaziu, nimic mai mult. Nu veți avea calificarea și credibilitatea academică pentru a activa în lumea din afară. Chiar dacă evoluați bine și veți primi certificate de la școala Inoue, nu vă veți putea întreține singure. Am încercat ani de zile să schimb lucrurile, dar nimeni nu m-a ascultat. Așa că, îmi pare rău, dar atâta vreme cât lucrurile rămân așa cum sunt nu mă simt în stare să am surori mai mici. Totuși, dacă doriți, vă pot recomanda altă geiko care va vrea, poate, să vă fie sponsor."

Fără surori mai mici afacerile okiyei nu se puteau dezvolta. Geiko pe care le aveam îmbătrâneau. Câștigurile scădeau. Nu voiam să cer nici unuia dintre clienții mei vreun sprijin în plus, deși mulți îl oferiseră. Nu doream să măresc nivelul de îndatoriri și obligații: acest lucru intra în conflict cu idealul meu de femeie de afaceri independentă, pe care mi-l inculcaseră toți mentorii mei. Opțiunile mele erau limitate. Trebuia să găsesc altă cale de a câștiga bani.

Tocmai atunci, o prietenă de-a mea care lucra ca geiko cu normă întreagă și-a deschis propriul club de noapte, ca afacere colaterală. Existaseră puține exemple de asemenea rol dublu în Gion și comportamentul ei a fost sever criticat, dar eu am considerat-o extraordinară.

Am hotărât să încerc să fac același lucru. Aveam să renovez okiya și să transform o parte din ea în club de noapte. Odată ce clubul era înființat, aveam să folosesc venitul pentru a-mi întreține familia, fiind liberă să fac ce voiam. Mama Masako mă putea ajuta cu clubul, la nevoie.

Dar am avut o mare surpriză. S-a dovedit că okiya nu era proprietatea noastră! În toți acei ani închiriaserăm de fapt clădirea, și eu habar nu avusesem! Și nu puteam renova ceva ce nu ne aparținea. Am încercat s-o conving pe Mama Masako să cumpărăm casa, dar nici n-a vrut să audă. Soluția ei la

problemele noastre era să strângem bani, nu să-i cheltuim. Nu avea nici o idee despre ce înseamnă să investeşti pentru viitor. Credea că e foarte bine să închiriezi.

Eu nu. Aşa că m-am interesat pe la spatele ei. Am sunat la bancă şi pe baza câştigurilor mele am obţinut un împrumut şi am reuşit să cumpăr proprietatea cu banii mei. Atunci m-am lovit de altă problemă. Casa avea peste o sută de ani vechime, deci nu aveam voie prin lege s-o renovăm. Ordonanţa spunea că trebuie s-o demolăm şi apoi să reconstruim. Eram gata s-o fac, dar Mama Masako s-a opus categoric.

Nu eram dispusă să renunţ. Povara mea era prea grea. Apăream în unsprezece spectacole diferite în fiecare an. Adoram să dansez, dar dansul nu-mi aducea destul venit ca să susţin okiya. Singura cale să măresc venitul familiei era să măresc numărul de ozashiki la care participam, dar numărul lor deja mă copleşea. Şi era aşa de ani de zile.

Încă voiam să construiesc o nouă clădire pe locul okiyei, dar ştiam că avea să dureze ceva vreme până s-o conving pe Mama Masako şi să-mi continui apoi planurile. Ca de obicei, nu puteam aştepta. Aşa că am început să caut un spaţiu de închiriat şi am găsit susţinători dornici să investească în club.

Am deschis localul meu în iunie 1977. L-am numit clubul Hollyhock. Aveam un partener care supraveghea totul când nu eram acolo. Dar în fiecare seară, înainte de a merge la lucru, mă asiguram că totul e în regulă. Şi în fiecare noapte, după ce terminam cu ozashiki, mă duceam la club şi stăteam până la ora de închidere.

36

În următorii trei ani mi-am pregătit cu consecvență retragerea din meserie. Clubul de noapte era doar o soluție temporară. Adevăratul meu vis era să înființez o afacere care să le facă pe femei mai frumoase. Voiam să patronez o clinică de înfrumusețare şi îmi construisem o strategie pentru a-mi realiza visul.

Mai întâi îmi trebuia un spațiu. Trebuia s-o conving pe Mama Masako să mă lase să construiesc o clădire. O vedeam cu cinci niveluri. Clubul la parter, salonul de înfrumusețare şi un coafor la etajul unu, iar la etajele superioare apartamentele noastre şi spații de închiriat. De aici am fi obținut venitul pentru întreținerea familiei.

Apoi trebuia să mă ocup de soarta tuturor geiko şi angajaților care se aflau în grija okiyei. Urma să intermediez logodne pentru femeile care voiau să se căsătorească şi să-i ajut pe ceilalți să-şi găsească noi slujbe sau să-şi înceapă afaceri proprii.

Abia apoi puteam decide cum şi când să mă retrag. Presa susținea că o geiko de succes ca mine se naşte o dată la o sută de ani. Voiam să-mi folosesc faima în scopuri nobile. Retragerea mea avea să fie o mare lovitură pentru sistem. Speram ca această lovitură şi ecourile sale să fie pentru conducătorii conservatori ai sistemului semnalul de alarmă că trebuie să schimbe lucrurile. Voiam să-i fac să recunoască faptul că organizarea din Gion Kobu

era periculos de învechită şi că, dacă nu se instituiau reforme, Gion Kobu nu mai avea viitor.

Din poziţia mea de acum vedeam că decăderea karyukai era inevitabilă. Organizarea era atât de muribundă, încât ajunsese să sufoce marile comori pe care trebuia să le conserve. Realitatea era că, de pe atunci încă, numărul de okiya şi ochaya din Gion Kobu era în descreştere. Proprietarii de ochaya şi okiya nu erau interesaţi decât de câştigul imediat; le lipsea o viziune comună şi orientată spre viitor.

Nu puteam să stau cu braţele încrucişate, privind cum Gion Kobu se autodistruge. Poate că mai aveam timp să schimb ceva. Am luat o hotărâre radicală. Aveam să mă retrag înainte de treizeci de ani. Trebuia să caut soluţii de a-mi mări veniturile.

S-a întâmplat ca tocmai atunci Keizo Saji, preşedintele de la Suntory, să mă sune.

„Mineko, o să filmăm o reclamă pentru Suntory Old. Mă întrebam dacă n-ai putea să le îndrumi pe maiko să se mişte cum trebuie. Dacă eşti liberă, am putea să ne vedem mâine după-amiază la ora patru, la restaurantul Kyoyamoto?"

Domnul Saji era un client extraordinar şi eram mai mult decât fericită să-l ajut.

Mi-am pus un chimono de început de vară, din mătase de un albastru deschis, luminos, cu un model de bâtlani albi, şi un obi în cinci culori, lucrat în relief cu un model auriu în ape.

Două maiko se pregăteau de filmare când am ajuns. Filmarea se făcea într-un separeu cu tatami din restaurantul tradiţional. Pe o masă joasă, lângă fereastră, erau o sticlă de whisky Suntory Old, un vas cu cuburi de gheaţă, o sticlă de apă minerală, un pahar sofisticat de modă veche, un pahar înalt pentru whisky cu sifon şi un beţişor de amestecat cocteiluri. Le-am arătat fetelor, pas cu pas, modul corect de a prepara o băutură şi ele mi-au copiat mişcările. Regizorul mi-a cerut să fac şi eu un test de film.

M-a pus să parcurg lungul coridor al restaurantului, încetinindu-mi paşii treptat. Soarele se scufunda spre vest şi pagoda

Yasaka strălucea la orizont. Am filmat scena aceasta de mai multe ori, apoi mi-au spus să deschid fusuma separeului. Au ales perfect momentul: exact când împingeam panoul, a răsunat şi gongul de la templul Chionin.

M-am aşezat la masă şi am început să prepar băutura. Spontan şi pe jumătate în glumă, l-am întrebat pe unul dintre actori: „L-aţi dori ceva mai tare?“ Când testul s-a terminat şi au început să filmeze cu adevărat scena, m-am scuzat şi am plecat.

Peste câteva zile mă aflam la mine în cameră, îmbrăcându-mă de seară. Televizorul mergea. Am auzit un sunet de gong şi fraza: „L-aţi dori ceva mai tare?“ *Am mai auzit asta undeva*, m-am gândit, dar nu eram foarte atentă.

Ceva mai târziu, am intrat la o ozashiki şi un client mi-a spus: „Văd că ţi-ai schimbat părerile.“

„Păreri despre ce?“

„Despre apariţia în reclame.“

„Nu-i adevărat. E însă adevărat că domnul Saji mi-a cerut să dau indicaţii unor modele care apăreau în reclama sa. A fost distractiv.“

„Cred că te-a păcălit.“

Deci *chiar eu* fusesem!

Nemernic bătrân, am râs în sinea mea. *M-ai dus de nas.* Chiar mi se păruse ciudat că se obosise să vină şi el la filmare...

Dar adevărul era că nu-mi dăuna cu nimic şi chiar nu mă deranja. *L-aţi dori ceva mai tare?* a devenit fraza zilei. Şi întreaga experienţă fusese în mod neintenţionat eliberatoare. Am hotărât că nu-mi făcea rău să accept oferte pentru reclame şi am început să apar în fotografii, în clipuri de televiziune, în reclame, reviste şi talk-showuri. Mă bucuram să câştig în plus şi, de câte ori era posibil, foloseam apariţiile în media ca să-mi exprim punctul de vedere asupra sistemului geiko.

Am adăugat publicitatea programului meu deja încărcat şi am continuat aşa până pe 18 martie 1980, ziua în care a murit Mama Sakaguchi. Moartea ei a fost un moment decisiv în viaţa

mea. Am avut sentimentul că lumina cea mai strălucitoare din Gion Kobu se stinsese. Din nefericire, fusese ultima maestră a tradiției muzicale în care excelase şi acea formă de muzică a pierit odată cu ea.

Cu Mama Sakaguchi s-a dus pe apa sâmbetei şi curajul meu. Orice urmă de entuziasm pentru stilul de viață din Gion Kobu s-a evaporat. Trupul îmi era deja epuizat. Şi mintea începea să-mi fie. Mama Sakaguchi îmi lăsase moştenire o extraordinară catara-mă pentru obi din calcedonie şi onix. De câte ori o priveam, mă simțeam nu doar tristă, ci şi părăsită, ca şi cum cel mai puternic aliat al meu plecase şi mă lăsase singură.

Peste patru luni, pe 23 iulie, l-am rugat pe Suehiroya să mă însoțească într-o vizită oficială la iemoto. Când am intrat în studio, iemoto era singură pe scenă. Şi-a terminat dansul şi a venit spre noi. Mi-am pus evantaiul pe jos, în față, în stil tradițional.

„M-am hotărât ca pe 25 iulie să mă retrag din serviciul activ de geiko", am anunțat-o.

Marea Maestră a început să plângă.

„Mine-chan, te-am crescut ca pe fata mea. Te-am văzut tre-când prin atâtea, începând cu boala şi terminând cu succesul. N-ai putea, te rog, să te răzgândeşti?"

O mie de scene mi s-au perindat înaintea ochilor minții: ea predându-mi, ea făcând cu mine repetiții, ea dându-mi voie să interpretez în public o piesă ori alta. Mă mişca emoția ei, dar nu mi-a putut spune ceea ce tânjeam să aud. Nu mi-a putut spune: „Orice ai face Mineko, nu înceta să dansezi." Sistemul nu-i permitea asta. Când încetam să fiu geiko, trebuia să încetez să dansez.

Eram însă hotărâtă. M-am înclinat înaintea Marii Maestre şi cu o voce fermă i-am spus: „Mulțumesc mult pentru toți anii aceştia în care mi-ați arătat atâta amabilitate. Nu voi uita niciodată cât vă datorez. Inima mea e plină de recunoştință."

Mi-am atins fruntea de podea. Costumierul meu rămăsese fără glas. Am mers acasă şi le-am spus ce hotărâsem Mamei

Masako şi lui Kuniko. Amândouă au izbucnit în lacrimi. Le-am zis să-şi ţină firea pentru că erau atâtea de făcut în următoarele 48 de ore. Trebuia să pregătim cadouri de despărţire pentru toţi cei din comunitate.

Marea Maestră îi alertase, probabil, pe cei de la Kabukai imediat, pentru că telefonul a început să sune şi nu s-a mai oprit în următoarele două zile. Toată lumea voia să ştie ce se întâmplă. Şefii de la Kabukai mi-au cerut o explicaţie. M-au implorat să nu renunţ. Dar nu s-au oferit să schimbe ceva.

În acea seară, am mers la ozashiki conform programului. M-am prefăcut că nu se întâmpla nimic neobişnuit. Toată lumea m-a întrebat ce nu-mi convenea, de ce renunţam. Am spus ceva de genul: „Ei, poate că aceşti cincisprezece ani au trecut repede pentru voi, dar pentru mine au durat o veşnicie."

Trecuse bine de miezul nopţii când am ajuns la Hollyhock. Era plin de lume. M-a cuprins deodată sfârşeala. Am luat microfonul şi am anunţat că mă retrag din profesie. Spunându-l aşa, cu voce tare, faptul a părut şi mai real. I-am rugat pe toţi să plece acasă şi am închis localul cu câteva ore mai devreme decât de obicei.

Dimineaţa următoare am ajuns la Nyokoba la 8.20, pentru lecţie. Am lucrat cu Marea Maestră la dansul *Insula Yashima*, unul dintre dansurile care pot fi învăţate numai de cele care au primit certificarea. Lecţia a ţinut mult mai mult decât de obicei. Când am coborât de pe scenă, iemoto m-a privid în ochi şi a suspinat adânc. Nu mai rămăsese nimic de spus.

M-am forţat şi m-am înclinat adânc. *Asta este. Nu mai există cale de întoarcere. S-a terminat*, mi-am spus.

Am luat a doua lecţie de dans cu Micile Maestre, ca de obicei, apoi o lecţie de dans No şi una de ceremonia ceaiului. Mi-am salutat prietenii, m-am înclinat în chip de la revedere în genkan şi am ieşit pe uşa de la Nyokoba pentru ultima dată. Aveam douăzeci şi nouă de ani şi opt luni şi viaţa mea de geiko în Gion Kobu se sfârşise.

Cum mă aşteptasem, retragerea mea a produs unde de şoc în sistem. Dar nu aşa cum dorisem eu. În următoarele trei luni de la retragerea mea, s-au retras alte şaptezeci de geiko. Am apreciat gestul, deşi solidaritatea lor venea cam târziu. Dar toate acestea nu au schimbat nimic.

37

M-am trezit în ziua de 25 iulie simțindu-mă liberă ca păsările cerului. M-am răsfățat în voie în pat și am luat o carte. Nu mai trebuia să mă duc la lecții. Mă îngrijisem de toate celelalte femei din okyia. Nu mai trebuia să mă ocup decât de persoanele care depindeau cu adevărat de mine, Kuniko și Mama.

Visul lui Kuniko fusese să deschidă un restaurant. I-am promis că o ajut timp de trei ani și acum punea pe picioare noua afacere. Dacă avea să meargă bine continua, dacă nu, urma să-l închidem. Hotărâse să numească restaurantul *Ofukuro no Aji*, sau „Ca la mama acasă".

Singura persoană care nu voia să fie independentă era Mama Masako. Îi explicasem cu răbdare în nenumărate rânduri planurile mele, dar pur și simplu nu pricepea. Era obișnuită să se bazeze pe alții și n-avea chef să trăiască pe cont propriu. Îi plăcea ca lucrurile să rămână cum sunt. Ce aveam să mă fac cu ea? N-o puteam arunca în stradă. Când declarasem la tribunal că „Doresc să fiu adoptată de familia Iwasaki", îmi asumasem o responsabilitate serioasă. Era o chestiune de onoare să am grijă de ea.

Ea și cu mine aveam opinii destul de diferite despre ce înseamnă să fii atotori. Eu consideram că angajamentul luat față de Mătușica Oima mă obliga să port mai departe numele Iwasaki și să-i mențin faima artistică. Nu echivalam acest lucru cu

responsabilitatea de a conduce okiya la infinit. În schimb, Mama Masako voia ca okiya să existe în continuare.

„Mine-chan, doar nu crezi că o să întinereşti? Ai început să te gândeşti cine îţi va fi atotori?"

Era timpul să lămuresc acest lucru cu ea, o dată pentru totdeauna.

Am vorbit fără ocolişuri:

„Te rog să înţelegi, Mamă. Nu vreau să conduc okiya. Sunt sătulă de această afacere şi vreau să renunţ. Dacă ar fi după mine, aş închide-o de mâine. Totuşi mai există o opţiune. Dacă vrei s-o menţii în continuare, voi renunţa la poziţia mea şi poţi căuta pe altcineva să fie atotori. Îţi voi da tot ce mai am în contul meu de economii. Tu şi noua atotori puteţi conduce okiya, iar eu voi redeveni o Tanaka."

„Ce tot spui? Eşti fata mea. Cum te-aş putea înlocui vreodată? Dacă vrei să închidem okiya, o vom face."

Nu era exact ce sperasem să aud. Pe jumătate speram să-mi accepte oferta, ca să mă pot elibera de obligaţiile faţă de ea şi de okiya. Dar în viaţă lucrurile nu sunt niciodată atât de simple...

„Bine, Mamă. Am înţeles. Hai să cădem la o învoială. Eşti bine-venită să locuieşti cu mine, cu o singură condiţie. Vreau să-mi promiţi că nu vei încerca să-mi influenţezi planurile. Chiar dacă o să crezi că greşesc, am nevoie să mă laşi să fac aşa cum cred eu de cuviinţă. Dacă îmi promiţi, voi avea grijă de tine toată viaţa."

A fost de acord şi mi-a dat în sfârşit încuviinţarea să demolez okiya şi să construiesc visul meu de viitor. Nu mă simţeam deloc vinovată pentru decizia mea de a închide okiya. Dădusem tot ce era mai bun în mine pentru Gion Kobu, dar Gion Kobu nu mai îmi oferea ce aveam eu nevoie. Nu regretam nimic.

Am cumpărat un apartament mare şi am locuit toate acolo în timp ce se construia noua clădire. Am împachetat toate preţioasele costume şi obiecte pe care le deţinea okiya şi le-am depozitat cu grijă în noua mea locuinţă. Clădirea a fost gata pe

15 octombrie 1980. Grație sugestiilor (citiți interferențelor) Mamei Masako, a trebuit să-mi schimb intențiile și clădirea a avut în final trei, nu cinci etaje. Dar oricum era mai bine decât nimic.

Am deschis un nou club Hollyhock la parter. Kuniko a inaugurat „Ca la mama acasă". Ne-am mutat într-un apartament la etajul întâi al clădirii. Încă speram să deschid o clinică de înfrumusețare la etajul doi, dar până atunci foloseam spațiul pentru găzduit oaspeți și ca loc de depozitare.

Mă bucuram de relativa lejeritate a noii mele vieți. La provocarea unor clienți, am început să joc golf. Am luat lecții private câteva săptămâni și curând ajungeam la scoruri de 80 și 90. Nimănui nu-i venea să creadă, dar eu cred că, la fel ca în cazul baschetului, mi-era ușor să joc golf pentru că dansul îmi perfecționase simțul echilibrului și-mi asigurase un nivel neobișnuit de control motor.

Am început să mă documentez serios asupra afacerilor de înfrumusețare și să proiectez viitoarea mea clinică. Am testat multe produse și m-am întâlnit cu numeroși specialiști în domeniu. Unul dintre clienții mei s-a oferit să mă prezinte unui maestru coafor din Tokyo care mă putea ajuta. Soția clientului a fixat întâlnirea și m-a însoțit. Am sunat-o pe dna S. când am ajuns în oraș, pentru a stabili detaliile. M-a rugat să trec ca să stăm puțin de vorbă și, având timp la dispoziție, am profitat de ospitalitatea ei. Dna S. m-a întâmpinat călduros și m-a invitat în sufragerie. Acolo, pe perete, era expusă pictura cea mai extraordinară pe care o văzusem vreodată. Reprezenta o vulpe cu nouă cozi.

„Cine e autorul acestui tablou?" am întrebat, având intuiția că se petrecea ceva important.

„Nu-i așa că e un tablou extraordinar? Îl ținem aici pentru artist. Se numește Jinichiro Sato. Studiez cu el. De-abia și-a început cariera, dar cred că este foarte talentat."

O iluminare neaşteptată s-a produs. *Sunt menită să-l prezint pe acest artist lumii.* Am ştiut cu siguranţă că asta era menirea mea. Era ca şi cum cineva îmi dăduse o misiune.

Am întrebat-o pe dna S. tot felul de lucruri legate de pictor şi în curând s-a făcut vremea să mă întâlnesc cu Toshio ca să luăm cina. În ultimii ani reuşiserăm să reînnodăm o prietenie din cioburile relaţiei noastre. Dna S. şi cu mine nu ne întâlneam cu coaforul decât seara târziu.

„Ne vedem la Pub Cardinal, în Roppongi, la zece şi jumătate", i-am spus, mulţumindu-i pentru ospitalitate. Am plecat.

Am luat o cină plăcută cu Toshio şi apoi m-a dus la el la birou. Voia să-i spun părerea mea despre ceva la care lucra. Am văzut o bandă video şi am discutat-o. Apoi a insistat să mă ducă cu maşina până în Roppongi. Am întârziat câteva minute. Am văzut pe cineva care părea a fi dna S. (ca şi Kuniko, sunt mioapă), dar era însoţită de două persoane, nu de una, aşa că am crezut că mă înşel. Deodată toţi trei au început să-mi facă semne cu mâna şi m-am îndreptat zâmbind către masa la care stăteau. Unul dintre bărbaţi era foarte tânăr şi chipeş.

Dna S. m-a prezentat coaforului. Nu el era cel tânăr. Apoi s-a întors spre celălalt bărbat: „Iată-l pe Jinichiro Sato, artistul al cărui tablou l-ai admirat mai devreme."

„Dar sunteţi atât de tânăr", am murmurat.

„Nu chiar!" m-a contrazis (avea douăzeci şi nouă de ani).

„Mi-a plăcut enorm acel tablou! am spus fără ezitare. N-aş putea să-l cumpăr?"

„O, dar vi-l dăruiesc, a spus. Luaţi-l. E al dumneavoastră."

Rămăsesem mută de uimire.

„Nu, nu pot face asta, am spus. E mult prea valoros. Şi pe urmă, dacă nu-l plătesc, n-o să simt că e al meu cu adevărat."

Nici nu a vrut să audă. „Dacă vă place atât de mult, vreau pur şi simplu să vi-l dau." Părea absolut sincer.

Dna S. a fost de acord cu el.

„Fii politicoasă, draga mea, şi acceptă această ofertă amabilă."

„Bine, atunci accept tabloul cu recunoştinţă şi vă voi întoarce favoarea cândva în viitor."

Nu ştiam cât de profetice erau acele cuvinte. Vorbisem între timp atât de puţin cu coaforul, încât a trebuit să reprogramăm întâlnirea pentru a doua zi.

L-am întâlnit pe Jin încă de câteva ori în următoarele săptămâni. Părea să apară ori de câte ori o întâlneam pe dna S. Apoi am fost invitată la o petrecere la ei acasă, la începutul lui noiembrie, şi el era acolo. Mă privea lung, dar nu am dat atenţie acestui lucru. Era foarte inteligent. Şi avea umor.

Pe 6 noiembrie am primit un telefon de la dna S.: „Mineko-san, trebuie să-ţi spun ceva important. Domnul Sato m-a rugat să-ţi vorbesc în numele lui. Vrea să se căsătorească cu tine."

Am crezut că glumeşte şi am făcut o remarcă sarcastică. Dar ea mi-a repetat că nu e o glumă. Atunci i-am spus: „În acest caz, spuneţi-i, vă rog, că răspunsul meu e nu. Nici măcar n-o să mă gândesc la propunerea lui."

A început să mă sune în fiecare dimineaţă exact la ora zece, pentru a-mi repeta propunerea. Devenea enervant. Şi se pare că-i făcea acelaşi lucru şi lui! Era o femeie deşteaptă. Într-un sfârşit, Jin m-a sunat şi mi-a strigat să-l las în pace. I-am strigat la rândul meu că nu am făcut absolut nimic şi am început să ne întrebăm ce unelteşte dna S. Eram amândoi stânjeniţi. Jin m-a întrebat dacă poate veni să-mi ceară scuze.

În loc să-şi ceară scuze, m-a cerut în căsătorie. Am refuzat. Mi-a spus că nu acceptă. A venit iar peste câteva zile. A adus-o şi pe dna S. M-a cerut din nou de nevastă. Am refuzat. Trebuie să recunosc că mă intriga încrederea pe care o avea în el însuşi. Refuzul meu nu părea să-l descurajeze. Iar a venit. M-a cerut din nou în căsătorie.

Fără să vreau, am început să mă gândesc la asta. Nu-l cunoşteam bine, dar avea calităţile pe care le doream. Căutam în fond un mod de-a duce mai departe faima artistică a numelui Iwasaki. A aduce în familie un mare artist era una dintre căile posibile.

Iar Jin era un pictor extraordinar. De asta nu mă îndoiam. Credeam atunci, ca şi acum, că va primi titlul de „Comoară Națională în viață". Şi nu era numai talentat. Avea un masterat în istoria artei de la cea mai bună instituție de artă din Japonia, Tokyo Geidai, precum şi cunoştințe solide în domeniu.

Nu întineream. Voiam să am copii. Voiam să ştiu cum e să fii măritată. Iar Jin era atât de plăcut. Nu aveam ce să-i reproşez.

Am decis încă o dată să fac un nou pas.

A patra oară când m-a cerut de soție, am acceptat cu o singură condiție. L-am pus să-mi promită că vom divorța după trei luni dacă nu voi fi fericită.

Ne-am căsătorit pe 2 decembrie, la douăzeci şi trei de zile după ce ne-am cunoscut.

Epilog

Ce s-a întâmplat după aceea?

Pentru că urma să devin conducătoarea familiei, Mama Masako l-a adoptat pe Jin, care a primit numele de Iwasaki.

Am solicitat şi am obţinut o licenţă de distribuitor de obiecte de artă. Am vorbit cu giranţii mei de la club, explicându-le ce intenţionam să fac. Şi toţi mi-au dat binecuvântarea. Mama Masako nu s-a opus mai deloc, cum mă temusem. Nu era rău că Jin era chipeş şi avea atâta farmec. Mama a căpătat în curând o mare slăbiciune pentru el, pe care a păstrat-o toată viaţa.

N-am mai deschis clinica de înfrumuseţare. De îndată ce am văzut tabloul acela al lui Jin, planul meu gândit cu atâta grijă s-a volatilizat şi altul i-a luat locul. Acea pictură unică mi-a preschimbat complet viitorul.

Am vândut noua clădire. Am închis clubul. Jin şi cu mine ne-am mutat în Yamashina. Am rămas gravidă.

Mama continua să locuiască în Gion Kobu şi să lucreze ca geiko. Kuniko nu s-a dovedit o bună femeie de afaceri şi restaurantul ei n-a avut succes. A acceptat eşecul cu graţie şi s-a mutat la mine. Naşterea copilului a entuziasmat-o.

Frumoasa mea fiică, pe nume Kosuke, s-a născut în septembrie.

Mama continua să lucreze, dar venea la noi în vizită în fiecare săptămână şi familia noastră părea incompletă fără ea.

Jin nu este doar un mare pictor. E totodată specializat în restaurarea obiectelor de artă. Mă fascina această latură a muncii lui, care presupunea cunoştinţe artistice şi tehnice extraordinar de profunde. L-am rugat să-i devin elevă şi a acceptat.

Kuniko a vrut şi ea să înveţe, aşa că participa la lecţii de îndată ce culca seara bebeluşul. Amândouă ne-am propus să obţinem atestarea de specialitate.

În 1988 ne-am construit o casă spaţioasă în Iwakura, în nordul Kyoto-ului, cu ateliere mari pentru fiecare dintre noi. Fiica mea s-a dezvoltat frumos şi a devenit o dansatoare graţioasă şi elegantă. Cred că pentru Kuniko a fost perioada cea mai fericită a vieţii. Din nefericire, nu s-a bucurat prea mult. A murit în 1996, la şaizeci şi trei de ani.

La sfârşitul anilor 1980, pe Mama Masako au început s-o supere ochii şi am fost cu toţii de acord că trebuie să se retragă. Avea şaizeci şi ceva de ani. S-a bucurat la rândul ei de anii perioadei de amurg şi a murit în 1988, la şaptezeci şi cinci de ani.

În ziua de 21 iunie 1997, m-am trezit la 5.45 cu o durere ca de arsură cu fierul roşu în gât. Câteva clipe mai târziu, a sunat telefonul.

Era unul dintre asistenţii lui Toshio. Îmi telefona ca să mă anunţe că Toshio murise în zori. Avusese un cancer de laringe.

Ultimii ani ai lui Toshio nu fuseseră prea fericiţi. Îi adumbriseră falimentul, dependenţa de droguri, boala.

Am încercat pe cât posibil să-l ajut, dar se lupta cu probleme grave. Prietenii comuni m-au sfătuit să nu mă implic şi i-am ascultat.

Cu trei luni înainte să moară, Toshio mă rugase să vin să-l văd. Am izbutit astfel să-mi iau rămas-bun. Acum îşi lua el rămas-bun de la mine.

Yaeko s-a retras la trei ani după mine. Şi-a vândut casa din Kyoto şi i-a dat banii fiului ei Mamoru ca să-şi construiască propria casă în Kobe, unde urma să locuiască şi ea. El însă a folosit banii nevestei ca să-şi construiască o casă, iar pe ai mamei i-a cheltuit

pe femei. Când a venit în casa cea nouă, Yaeko a aflat că nu era stăpâna domeniului. Nora i-a dat o cameră de dimensiunile unui dulap în perete şi mai târziu a dat-o afară de-a binelea.

De curând, Yaeko a făcut boala Alzheimer şi a devenit mai imposibilă ca niciodată. Nici eu, nici ceilalţi şase fraţi ai ei nu mai ţineam legătura cu ea. Nici măcar nu ştiu unde locuieşte. E trist, însă nu mă pot împiedica să cred că are ceea ce merita.

Viaţa mea nu mai e înfrânată şi încătuşată. Nu mă mai supun dictatelor şcolii Inoue. Dansez când vreau. Dansez cum vreau. Şi dansez unde vreau.

Sunt recunoscătoare pentru toate darurile şi fericirea de care am avut parte în viaţă. Sunt recunoscătoare tatălui meu pentru mândria şi integritatea graţie cărora am izbutit să ajung în siguranţă la acest ţărm liniştit. Şi Mamei Sakaguchi, Mătuşicii Oima şi Mamei Masako – pentru că m-au învăţaz să fiu independentă şi liberă.

Sunt invitată deseori să revin în Gion Kobu. Dar acum revin ca musafiră, nu ca interpretă, şi savurez plăcerea rafinată de a participa la o ozashiki. Devin nostalgică atunci când tinerele maiko şi geiko nu-mi recunosc chipul. Dar ele ştiu cine sunt. Când le spun că mă cheamă Mineko, le cuprinde întotdeauna agitaţia şi mă întreabă: „Mineko cea adevărată? Legenda?"

În karyukai lucrurile se schimbă. Când m-am retras eu, nu lipseau vizitatorii deschişi, generoşi şi totodată instruiţi în detaliile estetice complicate ale meseriei. Din păcate, nu mai este aşa. Nu e prea limpede încotro merge societatea japoneză, dar se poate afirma că azi nu mai există oameni cu adevărat avuţi, ca altădată, personaje având răgazul şi mijloacele să susţină „lumea florii şi a salciei". Mi-e teamă că în viitorul apropiat cultura tradiţională din Gion Kobu şi celelalte karyukai va pieri. Gândul că, dincolo de formele ei exterioare, nu va rămâne mare lucru dintr-o tradiţie glorioasă mă umple de amărăciune.

15 aprilie 2000
Kyoto, Japonia

Glosar de termeni japonezi*

* Marea majoritate a termenilor de mai jos sunt explicați/echivalați în carte la paginile indicate; sensul celor câțiva termeni neexplicați, de altfel cunoscuți în cultura occidentală, poate fi dedus din context la paginile indicate. Denumirile dansurilor, cântecelor şi alte sintagme nu au fost trecute în glosar. La paginile indicate, termenii respectivi sunt redați cu italice. (*N. ed.*)